

SIIRTOKANSAN
KALENTERI

1922

Suurin Suomalainen
Kello- ja Kultatavarain Liike

The
Savolainen
Company

Suosittellee laajalti tunnettuja
Kello-, Kulta- ja Hopea-alalle
kuuluvia tavaroitaan. Ediso-
nin, Victoria ja Columbia y.
m. fonograafeja ja levyjä. —
Rehellinen ja nopea palvelus.
Varmoille ostajille helpot
maksuehdot. Pyytääkin hinnas-
toamme. — Kunnioittavimmin,

O-Y Pohjoismaiden
Yhdyspankki

(A-B NORDISKA FÖRENINGSBANKEN)

Omat varat yli Smkaa 260,000,000.—

SÄHKÖOSOTE: U N I T A S

Syntyneenä Suomen Yhdyspankin ja Pohjoismaiden Osakepankin Kauppaa ja Teollisuutta varten yhteensulautumisesta jatkaa tämä pankki Yhdyspankin ja Pohjoismaiden Osakepankin liikettä kaikilla niillä paikkakunnilla, joilla nämä ovat aikasemmin toimineet. Paitsi pääkonttoria HELSINGISSÄ on pankilla siten seuraavilla paikkakunnilla haarakonttorit:

Forssa	Kuopio	Rauma
Hamina	Käkisalmi	Rovaniemi
Hanko	Lahti	Savonlinna
Heinola	Lappeenranta	Seinäjoki
Hämeenlinna	Lauttakylä	Sortavala
Imatra	Liekka	Suolahti
Joensuu	(Pielisjärvi)	Tammisaari
Jyväskylä	Loviisa	Tampere
Kajaani	Maarian-	Tornio
Kannus	hamina	Turku
Karja	Mikkeli	Uusikaar-
Kemi	Oravainen	lepyy
Kiuruvesi	Oulu	Vaasa
Kokkola	Pieksämäki	Varkaus
Kotka	Pietarsaari	Viipuri
Kouvola	Pori	Viitasaari
Kristiinän-	Porvoo	Värtsilä
kaupunki	Raaha	Vöyri

O-Y Pohjoismaiden Yhdyspankin, jolla nykyäin on talletustilillä, karttuvalla talletustilillä ja juoksevalla tilillä yleisön varoja yhteensä yli **yhden-**
hannenkahdensadan miljoonan Suomen markan, vastaanottaa rahoja korkoa kasvavina kaikille mainituille tileille ja toimittaa tehtäviä sekä välittää suorituksia kaikkialla Suomessa. Toimia voi O-Y Pohjoismaiden Yhdyspankille antaa kirjeellisesti.

O-Y Pohjoismaiden Yhdyspankille välittävät rahalahetyksiä m. m.: Irving National Bank, New Yorkissa, Woolworth Bldg; Hedman, Hornborg & Co., New Yorkissa, 5 State St.; herrat Nielsen & Lundbeck, New Yorkissa, 24 State St., sekä American Express Company, New Yorkissa, 65 Broadway; sekä Guaranty Trust Company, New Yorkissa, 140 Broadway, ja sen kaikki haarakonttorit ja asiamiehet.

SUOMEN LIITTO- PANKKI O-Y.

Vaasan Osakepankin, perustettu 1879,
Turun Osakepankin, perustettu 1896. sekä
Landtmannabanken, Aktiebolag'in, per. 1910, yhtymä.

Omat varat 236,000,000:—

Pääkonttorit:
HELSINKI, VAASA, TURKU.

Haarakonttorit:

Degerby, Eckerö, Finpyy, Geta, Godby, Grankulla, Inkoo, Jepua, Kaskinen, Kauhava, Kemiö, Kirkkonummi, Kokkola, Korsnäs, Kristiinankaupunki, Kruununkylä, Kulosaari (Helsinki), Kumlinge, Kurikka, Lapträsk, Lapväärti, Liljendal, Lohja, Loimaa, Loviisa, Maalahti, Maarianhamina, Myrskylä, Naantali, Närpiö, Oravainen, Oulu, Parainen, Petolahti, Pietarsaari, Pirttikylä, Pori, Porvoo, Purmo, Pyhtää, Salo, Siipyy, Sipoo, Skuru, Sund, Tammisaari, Tampere, Teuva, Uusikaarlepyy, Uusikaupunki, Vestanfjärd, Vårdö, Vöyri, Ylimarku, Ähtävä, Ätsäri.

Pankki ostaa ja myy amerikalaista rahaa sekä amerikalaisia vekseleitä ja shekkejä. Vastanottaa rahoja korkoa kasvamaan useille eri tileille, joista **Karttuva Talletustili (Pääomatili)** on sopivin ulkomailla oleskeleville henkilöille.

Varoille, jotka ovat talletetut tälle tilille, maksetaan nim. korkein sanomalehdissä ilmoitettu korko, joka, tallettajan siitä huolehtimatta, puolivuositain lisätään pääomaan, joka näin ollen **kasvaa korkoa korolle**.

Talletus, joka on pankissa koko kalenterivuoden, oikeuttaa osallisuuteen pankin voittoon.

Raha-asioissa voidaan kääntyä suoraan kirjallisesti mihinkä hyvänsä edellämainituista pankin konttoreista.

Suomen Maatalous- Osake-Pankki

TAMPERE

Alajärvi, Hämeenlinna, Iisalmi, Joroinen, Joutsa, Juankoski, Karkku, Keuru, Kuopio, Konnevesi, Lapua, Längelmäki, Mikkeli, Nurmes, Oulu, Tervajoki, Viitasaari.

Omat varat 16,000,000:—

Maatalouden tukemiseksi
työskentelevä rahalaitos.

Pankki hyvittää korkeimman talletuskoron ja maksaa dollareista korkeimman päivän kurssin.

Lähetäkää aina säästöenne shekeissä, money-orderissa tai Yhdysvaltain seteleissä
Suomen Maatalous-Osake-Pankille.

SUOMEN LIITTO- PANKKI O-Y.

Vaasan Osakepankin, perustettu 1879,
Turun Osakepankin, perustettu 1896. sekä
Landtmannabanken, Aktiebolag'in, per. 1910, yhtymä.

Omat varat 236,000,000:—

Pääkonttorit:
HELSINKI, VAASA, TURKU.

Haarakonttorit:

Degerby, Eckerö, Finpyy, Geta, Godby, Grankulla, Inkoo, Jepua, Kaskinen, Kauhava, Kemiö, Kirkkonummi, Kokkola, Korsnäs, Kristiinankaupunki, Kruununkylä, Kulosaari (Helsinki), Kumlinge, Kurikka, Lappträsk, Lapväärti, Liljendal, Lohja, Loimaa, Loviisa, Maalahti, Maarianhamina, Myrskylä, Naantali, Närpiö, Oravainen, Oulu, Parainen, Petolahti, Pietarsaari, Pirttikylä, Pori, Porvoo, Purmo, Pyhtää, Salo, Siipyy, Sipoo, Skuru, Sund, Tammisaari, Tampere, Teuva, Uusikaarlepyy, Uusikaupunki, Vestanfjärd, Vårdö, Vöyri, Ylimarku, Ähtävä, Ätsäri.

Pankki ostaa ja myy amerikalaista rahaa sekä amerikalaisia vekseleitä ja shekkejä. Vastaanottaa rahoja korkoa kasvamaan useille eri tileille, joista **Karttuva Talletustili (Pääomatili)** on sopivin ulkomailla oleskeleville henkilöille.

Varoille, jotka ovat talletetut tälle tilille, maksetaan nim. korkein sanomalehdissä ilmoitettu korko, joka, tallettajan siitä huolehtimatta, puolivuositain lisätään pääomaan, joka näin ollen **kasvaa korkoa korolle**.

Talletus, joka on pankissa koko kalenterivuoden, oikeuttaa osallisuuteen pankin voittoon.

Raha-asioissa voidaan kääntyä suoraan kirjallisesti mihinkä hyvänsä edellämäintuista pankin konttoreista.

Suomen Maatalous- Osake-Pankki

TAMPERE

Alajärvi, Hämeenlinna, Iisalmi, Joroinen, Joutsa, Juankoski, Karkku, Keuru, Kuopio, Konnevesi, Lapua, Längelmäki, Mikkeli, Nurmes, Oulu, Tervajoki, Viitasaari.

Omat varat 16,000,000:—

Maatalouden tukemiseksi
työskentelevä rahalaitos.

Pankki hyvittää korkeimman talletuskoron ja maksaa dollareista korkeimman päivän kurssin.

Lähetäkää aina säästönne shekeissä, money-ordereissa tai Yhdysvaltain seteleissä
Suomen Maatalous-Osake-Pankille.

TAMPEREEN SÄÄSTÖPANKKI

TAMPERE, SUOMI

*Valtion tarkastuksen alainen
yleishyödyllinen laitos.*

Vararahastot 1,180,000:—
Talletukset 28,000,000:—

Edullinen rahainsijoituspaikka: Talletus- ja säästökassatilillä maksetaan käypä korkein talletuskorko tai lisätään se puolivuosiin pääomaan kasvamaan korkoa korolle.

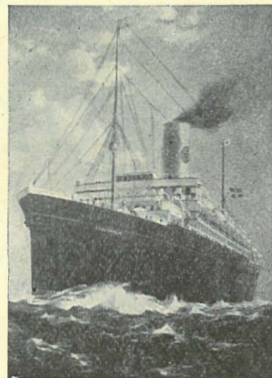
Rahoja voi lähettää kirjeessä, talletus-, säästökassa ja juoksevalle tilille, joko yleensä käyvässä Amerikan tai Englannin a-v pankkivekeleissä, moneyordeereissa tai shekeissä. Lähettäjä hyvitetään EDULLISIMMAN käyvän PANKKI-KURSSIN mukaan.

Talletus- ja säästökirjoillamme saadaan nostaa rahoja ja niihin lisätä useissa paikoissa Suomessa, missä suomalaisia säästöpankkeja löytyy.

Lähettäjän tai tallettajan määräyksestä maksetaan tai lähetetään rahoja kaikkialle Suomessa ja myöskin ulkomaille.

RUOTSIN AMERIKAN LINJA

SWEDISH
AMERICAN
LINE

*Suorin ja sopivin tie Suomeen ja Suomesta
Göteborgin—Tukholman kautta*

Höyrylaivat "STOCKHOLM" ja "DROT'NINGHOLM" ovat varustetut kaikilla nykyajan laitoksilla matkustajien mukavuudeksi ja turvallisuudeksi.

Matkustajat, jotka matkustavat kolmannessa luokassa näissä laivoissa sijoitetaan mukaviin hytteihin, joissa on vuoteita 2 eli 4 hengelle. Hytit ovat valoisat, puhtaat, raikasilmäiset ja varustetut parhaimmilla makuuvaatteilla, peileillä ja pesukaapeilla sekä raittiilla vedellä kaikin ajoin. Ruokasalit ovat valoisat ja rattaosat ja niin ovat myös tupakka- ja istunahuoneet. Mitä ruokaa tulee, on se hyvää, tuoretta ja hyvin valmistettua. Ruumiinliikuntaa ja virkistystä varten on varattu avarat tilat niin hyvin kannelle kuin alhaallekin. Kylpyhuoneet ja lavatoriot ovat parhaita nykyaikaista mallia. Suurin etu SUOMALAISILLE matkustamisesta tällä linjalla on siinä, että he nousevat laivaan laiturilta "Swedish American Line Dock Foot W. 55th St." New Yorkissa ja astuvat maihin Göteborgissa, Ruotsissa, josta on ainoastaan noin vuorokauden matka Suomeen. — Lähempiä tietoja ja pilettejä saadaan paikallisasiainmiehiltä tahi linjan pääasiainmieheltä.

SWEDISH AMERICAN LINE,

21-24 State Street New York
70 East Jackson St. (at Michigan Ave.) Chicago, Ill.
127 South Third Street Minneapolis, Minn.
115 Cherry Street Seattle, Wash.

Suomeen

välitämme rahoja nopeimmin
ja varmimmin sekä yksityisille että talletuksille
pankkeihin.

Seuraaviin tunnettuihin ja vakavaraisiin pankkeihin välitämme talletuksia korkeinta korkoa vastaan:

O. Y. Pohjoism. Yhdyspankkiin, Helsingissä,
Helsingin Osakepankkiin, Helsingissä
Kansallis-Osakepankkiin, Helsingissä,
Vaasan Osakepankkiin, Vaasassa,
O.-Y. Liittopankkiin, Turussa,

ynnä haarakonttoreihin
kaikkialla maaseuduilla, kuin
myös kaikkiin Suomen säästöpankkeihin.

Hedman, Hornborg & Co.

Vanhin Suomal. Pankkiliike Amerikassa.

5 STATE STREET, NEW YORK, N. Y.

Rahanlähettäjiille

NE henkilöt, jotka ovat olleet kanssamme tekemisissä, tietävät meidän maksavan kansalaisillemme dollareista KORKEIMMAN HINNAN ja takaavat NOPEIMMAN SUORITUKSEN. Siinäkin tapauksessa, että kurssimme olisi sama kuin muitten, hyödytte meidän välityksestämme, sillä postilähetyksistä otamme LÄHETYSMAKSUA AI-NOASTAAN 25c, lähetettävän summan suuruuteen katsomatta, sähkösiirroista ainoastaan \$3.50.

*SUOMEN OSUUSKAUPPOJEN
KESKUSKUNTA, R. L.,*

ainoa asiamiehemme Suomessa,
vastaa välittämistämme rahoista.

HELANDER & NEKTON,

Private Bankers

WOOLWORTH BUILDING,
SUITE 1104, NEW YORK CITY

KANSALLIS-OSAKE-PANKKI

Perustettu 1889.

OMAT VARAT SMK. 242,000,000:—

Pääkonttori: Helsingissä, Aleksanterinkatu 42

Haarakonttoreita:

Alavus, Asikkala, Elisenvaara, Forssa, Hamina, Haapavesi, Hanko, Hauho, Heinola, Heinävesi, Hyvinkää, Hels.-Kallio, Hels.-Töölö, Hämeenkyrö, Hämeenlinna, Härmä, Ii, Iisalmi, Iittala, Ilmajoki, Ilomantsi, Imatra, Jaakkima, Jalasjärvi, Joensuu, Jyväskylä, Jämsä, Kajaani, Kalajoki, Kangasala, Kangasniemi, Kanus, Karhula, Karstula, Karttula, Kaskinen, Kauhajoki, Kauhava, Kemi, Kemijärvi, Kerava, Kiviniemi, Koivisto, Kokemäki, Kokkola, Korpilahti, Koski H. I., Kotka, Kouvola, Kristiina, Kuhmoinen, Kuopio, Kuortane, Kurikka, Kuusankoski, Käkisalmi, Lahti, Laihia, Laitila, Lammi, Lappeenranta, Lapua, Lavia, Leppävirta, Lieksa, Lohja, Loimaa, Loviisa, Luopioinen, Luvia, Marttila, Merikarvia, Mikkeli, Mäntsälä, Mäntyharju, Nakkila, Nilsia, Nokia, Nurmes, Orimattila, Orivesi, Oulainen, Oulu, Pori, Porvoo, Puumala, Pyhäjärvi, U. I., Raabe, Ruma, Rautalampi, Riihimäki, Rovaniemi, Ruovesi-Visuvesi, Saarijärvi, Salm, Salo, Savonlinna, Seinäjoki, Somero, Sortavala, Sulkava, Suonenjoki, Taavetti, Tampere, Terijoki, Tornio, Turenki, Turku, Urjala, Uusikaupunki, Vaasa, Valkeakoski, Vammala, Varkaus, Vihti, Viipuri, Vilppula, Virojoki-Virolahti, Värtsilä, Ylistaro, Ylitornio, Ylivieska, Ähtäri.

Kansallis-Osake-Pankki ottaa vastaan rahoja korkoa kasvamaan talletustilille, säästötillille ja juoksevalle tilille. Edullisin talletusmuoto on karttuva talletus, koska siinä rahat kasvavat korkoa korolle, kun korko puolivuositain lisätään pääomaan pankin toimesta, omistajan tarvitsematta itse vaivautua. Karttuvalla talletuksella maksetaan rahoista aina kulloinkin voimassa oleva korkein talletuskorko. Omistajalle annetaan pyynnöstä milloin hyvänsä tiliote pankista.

Kansallis-Osake-Pankki toimittaa kaikkia täydelliseen pankkiliikkeeseen kuuluvia asioita.

Rahallähetyksiä Suomeen Kansallis-Osake-Pankin välityksellä toimittavat kaikki luotettavat amerikalaiset pankit sekä Amerikan suomalaiset rahanvälityslitit. Määrätkää aina rahat lähetettäväksi Kansallis-Osake-Pankille.

SIIRTOKANSAN

KALENTERI

1922

V VUOSIKERTA

DULUTH, MINNESOTA.

Yhdysvaltain ja Canadian Suomalainen Sanomalehtiliitto.

LUKIJALLE.

Viidennen kerran tulee Siirtokansan Kalenteri tervehdintään lukijoitaan toivoen olevansa heille jälleen opiksi ja huviksi ja tyydyttävänsä tämänluontoisen vaatimattoman vuosikirjan tarvetta.

Paljon on taasen vuoden varrella tapahtunut asioita, iloisia ja ikäviä. Maailma on yhä potenut äskeisen suursodan seurauksia. Myrskyyn puhjenneella kansojen merellä ovat mainingit vielä käymässä ja näyttää siltä että täydellisempi tyyntyminen on pitempien aikojen takana. Uhkaavimmat longat ovat kuitenkin ohenneet ja selkeää sinikaarta on näkyvissä siellä täällä. Aamutuuli on hajotamassa sekavien viime vuosien usvia, uutta toivoa ja uskoa on sydämissä ja luottamus päivän voimakkaaseen nousuun on varmistumassa.

Siirtokansan uusi kotimaa, Amerika, on saanut kulu-keen vuoden ajalla tuntea samankaltaista olojen epävarmuutta kuin muutkin maat. Taloudellisen elämän suonenlyönti on ollut epätasaista. Sodanjälkeinen uudelleen sovitte-lyon työ on edistynyt hitaasti, hitaammin kuin alussa luultiinkaan. Yleiseksi käyneen liikeseisauksen vuoksi on suuria joukkoja työkansaa joutunut ilman ansiomahdollisuuksia. Maanviljelijän olosuhteet ovat olleet monessa suhteessa tukalat tuotteittensa alhaisten hintojen ja luontonsaantivaikkeuksien vuoksi. Epäkohtien ja epäsäännöllisyyksien poistamiseksi on hallitus koettanut tehdä voitavansa soveltuvalla lainsäädännöllä ja muunkaltaisin toimenpitein. Myönnettävä kuitenkin on, että vakaantuneisuus voi tulla vasta sitte, kun taloudellisen toiminnan luonnolliset lait pääsevät jälleen vapaasti vaikuttamaan. Amerikan kansa on tietoinen siitä, että sen edessä olevat vaikeudet eivät ole voittamattomat ja että yritykset niiden poistamiseksi tulevat lopulta johtamaan yleisempään hyvinvointiin.

Toiminta oman kansallisuutemme työvainoilla on päättyvän vuoden ajalla ollut samaa hiljaista aherrusta kuin ennenkin. Meikäläisille ominaisten olosuhteitten vuoksi on sen edelleen täytynyt olla hajanaisista ja puuttuvaista. Selviä väsähtäneisyyden merkkejä on ollut huomattavissa. Sodan aika, jolloin kaikilta tämän maan kansalaisilta ja asukkailta vaadittiin eheää ja jakautumatonta palvelusta yhteiselle asialle ja jota kaikki lojaaliset heimolaisemme olivat valmiit antamaan, oli omiaan vakuuttamaan tyrehdyttävästi kansallisiin pyrintöihimme, ja on tuo vaikutus veläkin näkyvissä, vaikka mikään ei olekaan enää niitä ehkäisemässä. Mielihyvällä voimme sentään huomata että siirtokansamme on yhä selvillä velvollisuuksistaan suomalaisuutta kohtaan ja että sen toiminta monien jalojen harrastusten ympärillä on vain voimistumassa. Tämän yhteydessä voimme mainita, että suomalainenkin siirtolaisuus Amerikassa on jatkuvasti vanhenemassa ja saamassa samoja muotoja kuin toisten ennen meitä tänne muuttamaan alkaneiden kansallisuuksien siirtolaisuus, s. t. s.

sulautuminen ja mukautuminen amerikalaisiin oloihin on käymässä ilmenevämmäksi. Suomalaiseen kansallisuuteen lukeutuvia alkaa olla kaikilla eri toiminta-aloilla, useita hyvin vaikutusvaltaisissa ja vastuunalaississa asemissakin.

Entistä kotimaata, heimmomme valtakotia Suomea kohti on siirtokansan katse ollut kohdistettu tämänkin vuoden kuluessa. Sen asioita on seurattu mielenkiintoisesti ja myötätunnolla. Siellä on nuori tasavalta vakiinnuttanut olemassaoloaan tehtävistään ja velvollisuuksistaan tietoisena. Maailman olojen yleisen sekavuuden ja epäsuverenöllisyyden tila on tuottanut Suomelle vaikeuksia, erittäinkin taloudellisia ja itäisessä naapurimaassa vallitseva sekasorto on noita vaikeuksia lisännyt. Suomen kansa on kuitenkin toiminut niitä vastaan päättäväisesti ja tulee niistä menestyksellisesti selviytymään, sikäli kun maailma yleensä saa varmemman pohjan jalkainsa alle ja sikäli kun yhtenäisyys sen omassa keskuudessa edelleen varmistuu. Maailmansodan seurauksena itsenäisyytensä saavuttaneen minkään valtion asema näinä vuosina ei ole ollut kadehdittava, mutta tunnustettava on, että Suomi niistä sittenkin on ollut varmimmalla pohjalla.

Vuorovaikutus siirtokansan ja Suomen välillä on viime aikoina osoittautunut lupaavia merkkejä. Vuoden kuluessa on meitä käynyt tervehtimässä useita entisen kotimaamme merkkihenkilöitä tuoden todisteita siteitten eheinä säilymisestä ja on täältä käsin sinne tehty tervehdysmatkoja. Amerikan suomalaisten viimekesäisen suuremman vierailuretken yhteydessä pantiin alulle joitakin toimenpiteitä, jotka toteutetuiksi tultuaan tulevat vuorovaikutusta lisäämään. Sillan rakentaminen täällä asuvien satojen tuhansien suomalaisten ja Suomen välille on ollut kauvan unelmana ja nykyisin voidaan olla hyvässä toivossa, että sellainen saadaankin muodostetuksi: vilkkaampi henkinen ja ehkäpä taloudellinenkin yhteys.

Olemme viitanneet lyhyesti näihin asioihin senvuoksi, että ne kuuluvat ohjelmaan, jota Siirtokansan Kalenterinkin tahtoo seurata. Tarkoituksenamme on sisällyttää Kalenterimme lyhyesti aikamme huomatuimmat tapahtumat täällä ja muualla, mikäli ne siirtokansamme mieltä kiinnostavat, sekä samalla hyödyllisiä ja käytännöllisiä tietoja ja asioita, jotka katsomme palvelevan suomalaisuuden asiaa. Lukija päättäköön itse, olemmeko tässä tarkoituksessamme onnistuneet ja käsittäköön lukija samalla hyväntahtoisesti, että voimamme ovat olleet rajoitettuja ja että tästä ovat johtuneet ne puutteet ja vaillinaisuudet, joita Kalenterissamme epäilemättä on.

Duluthissa, marraskuulla, 1921.

YHDYSVALTAIN JA CANADAN SUOMALAINEN
SANOMALEHTILIITTO.

PIMENNYKSIÄ.

Vuonna 1922 tapahtuu 2 pimennystä auringossa; kuussa ei pimennyksiä tapahdu.

Ensimmäinen auringonpimennys tapahtuu maaliskuun 28 p.; ei näy Yhdysvalloissa.

Toinen auringonpimennys, joka on täydellinen, tapahtuu syyskuun 21 p.; on niinkään Yhdysvalloissa näkymätön.

Merkkien selityksiä.

☉ Uusi kuu. ☽ Ensim. neljännes. ☾ Täysi kuu.
☿ Viimeinen neljännes.

TAMMIKUU

1 S Uudenvuodenpäivä	Muisto- ja merkkipäiviä.
2 M Aapeli	1. 1863. Lincoln julistaa orjien vapautuksen.
3 T Eenokki	2. 1888. Uno Cygnaeus kuoli.
4 K Ruut	6. 1919. Theodore Roosevelt kuoli Oyster Bayssa, N. Y.
5 T Lea	14. 1818. Sakari Topelius synt.
6 P Loppainen	15. Suomen ensimmäinen sanomalehti, ruotsinkielinen, alkoi 1771. — Ensimmäinen suomenkielinen sanomalehti ilmestyi Turussa 1876, nimeltä "Suomenkielisiä Tietosanomiam".
7 L Augusti	28. Vapaustaistelun vuosipäivä Suomessa.
8 S 1 s. Lopp. Gunnar	29. 1919. Yhdysvaltain hallitus tunnusti Puolan itsenäisen hallituksen Paderewski presidentiksi.
9 M Veikko	Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:
10 T Sigurd	1 p. Uudenvuodenpäivä: kaikissa valtioissa.
11 K Osvald	8 p. Orleansin tappelun vuosipäivä Louisianassa.
12 T Toini	Juhlapäiviä Canadassa:
13 P Nuutti	1 p. Uudenvuodenpäivä: kaikissa maakunnissa ja territoorioissa.
14 L Felix	
15 S 2 s. Lopp. Siviä	
16 M Ilmari	
17 T Anton	
18 K Laura	
19 T Heikki	
20 P Fabian	
21 L Aune	
22 S 3 s. Lopp. Fridolf	
23 M Meri	
24 T Jarl	
25 K Paavali	
26 T Päivätär	
27 K Viljo	
28 L Kaarlo	
29 S 4 s. Lopp. Valteri	
30 M Gunilla	
31 T Alii	

Ilmatietoja.

1—4, kylmä aalto. Paljon tuulta ja ryöppyistä. Myrskyä ja lumipyryä ja leutoa ilmaa pohjoislännen valtioissa, suurien järvien seuduilla ja Uudessa Englannissa. 5—8, tuulista. Hyvin epävarmat sääsuhteet Californiasta itään päin Oklahomaan ja Kansasiin asti. 9—12, kaunista ilmaa. Sievää tammikuun ilmaa enimmässä osassa länsipuolella Mississippin virtaa. 13—17, kylmät tuulet pohjoislännessä, suurilla järvillä ja yli New Yorkin ja Uuden Englannin valtioiden. Lumi-pyryä ja viimaista vuoristoissa ja ylhäisillä seuduilla. 18—21, tuulista. Vinhat tuulet ja sateista ryöppyä ja jäähyhmää Texasissa, Oklahomassa, Arkansasissa ja muissa etelävaltioissa. 22—25, epävarmat sääsuhteet. Paljon tuulista ja ryöppyistä ilmaa länsipohjoisessa. 26—29, kaunista ilmaa, selkeätä säätä ja yleensä sievää. 30—31, pilvistä ja kosteata.

TAMMIKUU

SUOMI.

VIIRI CIMIZI

LUOTTO-PANKKI O. Y.

Suomalais-kansallinen Pankkilaitos
Omat varat yli 20,000,000:— markkaa.

HELMIKUU

1 K Bertta	3	Muisto- ja merkkipäiviä. 5. 1804. J. L. Runeberg synt. 7 p. Laskiainen. 9. 1919. Puolan ensimmäinen perustuslaillinen eduskunta koontuu Warsovassa.
2 T Kynttilänpäivä		
3 P Hugo		
4 L Elo		
5 S Laskiaissun. Armi	⊕	15. 1899. Helmikuun manifesti annettiin Suomelle. 18. 1546. Martin Luther kuoli. 22. 1732. George Washington syntyi. — Pohjan Tähti, ensimmäinen suomalainen raittiusseura Yhdysvalloissa, perustettiin Hancockissa, Mich., 1885.
6 M Dorothea		
7 T Rikhard		
8 K Laina		
9 T Naima		
10 P Elina		
11 L Raija		
12 S 1 s. Paast. Elma	⊕	27. 1860. Suomessa peruutettiin kymmenen vuotta aikaisemmin (1850) annettu kielto suomenkielisten kirjojen painamisesta. 28. 1835. Kalevala-päivä. Kalevalan ensimmäinen laitos valmistui.
13 M Sulo		
14 T Valentin		
15 K Sipri		
16 T Julia		
17 P Väinö		
18 L Tyyra		
19 S 1 Rukousp. Kauppo		
20 M Hulda		
21 T Keijo		
22 K Tuulikki		
23 T Tertullianus		
24 P Matti		
25 L Viktoria		
26 S 3 s Paast. Nestor		
27 M Torsti		
28 T Onni		

Ilmatietoja.

1—4, sadetta etelässä, Meksikon lahdesta ja etelä Atlannin valtioissa, tulvia Tennesseen virran loppu-juoksun varrella. 5—9, kaunista ja leppoista ilmaa Tyynen meren rannikolla, Rocky Mountain vuoriston keskiosissa ja keskilämmen valtioissa. 10—13, myrsky-aalto, kovat tuulet, ryöppyryrät ja räntäsateet etelävaltioissa sekä yleinen lumentulo pohjoislämmen valtioissa, suurien järvien seuduilla sekä Uudessa Englannissa. 14—18, lauhkea aalto. Vaihtelevaa kaunista ilmaa Rocky Mountain valtioissa ja Kansasista itään Ohioon saakka. 19—23, sadetta ja lunta. Sateista ja yleensä ikävää lumiräntäistä ilmaa Montanasta itää kohti Michiganiin asti. Jääkylmää ja lunta yli keski Atlannin valtioiden ja Uudessa Englannissa. 24—28, kylmä aalto. Hyvin myrskyinen ja lumi tukouksia Dakotoissa, Wyomingissä ja Coloradossa. Kylmää pohjoislännessä.

HELMIKUU

LUOTTO-PANKKI O. Y. HELSINKI, SUOMI.

Toimittaa pankkitehtäviä ja välittää
Rahalahetyksiä kaikille Suomessa.

MAALISKUU

1 K Alpo	
2 T Fanny	
3 P Kauko	
4 L Adrian	
5 S 4 s. Paast. Laila	
6 M Ruudolf	
7 T Perpetua	
8 K Viilppu	
9 T Edwin	
10 P Aurora	
11 L Kalervo	
12 S 5 s. Paast. Grego-	
13 M Ernesti (rius)	
14 T Matilda	
15 K Risto	
16 T Herbert	
17 P Kerttu	
18 L Edvard	
19 S 6 s. Paast. Jooseppi	
20 M Jaakkima	
21 T Pentti	
22 K Vihtori	
23 T Akseli	
24 P Kaapro	
25 L Maarian ilm. p.	
26 S 7 s Paast. Imma-	
27 M Soini	
28 T Armas	
29 K Jonas	
30 T Usko	
31 P Irma	

Muisto- ja merkkipäiviä.

1. 1919. Juutalaisten Zurichissa pitämässä maailmankongressissa hyväksyttiin, että Palestina on tunnustettava juutalaiseksi valtakunnaksi ja että juutalaiset kaikissa maissa saavat oikeutta.

2. 1919. Herbert Hoover nimettiin ylitirehtööriksi American Relief Administration avustustyössä, jota varten myönnettiin Europan hätäkärsiviä maita varten 100,000,000 dollaria.

9. 1917. Vallankumous Venäjällä alkoi.

15. 1917. Tsaari Nikolai II luopui hallituksesta.

19. 1813. Tutkimusmatkailija Livingstone syntyi.

26. 1919. Vieraskielisten sanomalehtien edustajain kokous New Yorkissa Inter-Racial Counciliin toimesta.

27. 1809. Suomen perustuslait vahvistaa Aleksanteri I Pervoossa.

Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:

2 p. Itsenäisyyden julistuspäivä Texasin valtiossa. — 4 p. Presidentin virkaanasettamispäivä Washingtonissa, D. C. vaalien jälkeisenä vuonna.

Ilmatietoja.

1—3, ikävää myrskyistä ilmaa kaikissa valtioissa eteläpuolella Kansasia, Missouria ja Tennesseeä. 4—8, hyvin kylmää, oikeita ryöppyryjä Rocky Mountain valtioissa ja pohjoislännessä. 9—12, kaunista ilmaa kaikissa paikoissa länsipuolella Mississippin virtaa. 13—17, ukon sateita Texasissa, Oklahomassa ja Kansasissa, kovat sateet ja jääkylmät Missourissa, Kentuckysssä, Indianassa ja Ohiossa. 18—21, lämmintä ilmaa kaikissa lounaisvaltioissa, Meksikon lahden rannikolla ja etelä Atlantin rannikolla. 22—26, tulee paljon lunta Rocky Mountain valtioissa ja pohjoislännessä aina Suurille järville asti. 27—31, lumipyryjä ja vihlovia tuulia kaikissa valtioissa lännessä ja keski-lännessä. Kovat tuulet Meksikonlahdelta.

MAALISKUU

HEI SUOMI!

HEI SUOMI!

LUOTTO-PANKKI O. Y.

TÄYDELLINEN PANKKILIIKE.
KORKEIN TALLETUSKORRO

HUHTIKUU

1 L Harald	
2 S S s. Paast. Peller-	<p>Muisto- ja merkkipäiviä.</p> <p>1. 1919. Michiganin kuvern. Sleeper allekirjoittaa lain, jonka mukaan on kriminalinen rikos pitää väkijuomia kodissa ja yleisillä paikoilla.</p> <p>9. 1802. Elias Lönnrot syntyi.</p> <p>10. 1829. Pelastusarmeijan perustaja, kenraali Booth syntyi.</p> <p>11. 1911. Mynchenin soviettihallitus kukistuu.</p> <p>13. 1919. Eugene V. Debs alkaa kymmenvuotisen pakkotyövankeutensa federal vankilassa Moundsvillessa, W. Va.</p> <p>17. 1770. Benjamin Franklin kuoli.</p> <p>30. 1789. Washington tuli Yhdysvaltain ensimmäiseksi presidentiksi.</p> <p>30. 1919. Buenos Ayresin sanomalehtimiehet tekevät työlakon.</p>
3 M Ferdinand [vo	
4 T Anja	
5 K Irene	
6 T Vilho	
7 P Allan	
8 L Luoma	
9 S Palmusunn. Otto	
10 M Valto	
11 T Verna	
12 K Julius	
13 T Tellervo	
14 P Pitkäperjantai	
15 L Linda	
16 S Pääsiäisp. Jalo	<p>Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:</p> <p>14 p. Pitkäperjantai: Alabama, Connecticut, Delaware, Florida, Louisiana, Maryland, Minnesota, New Jersey, Pennsylvania.</p> <p>19 p. Patriottipäivä: Massachusetts ja Maine.</p> <p>26 p. Muistopäivä: Alabama, Florida, Georgia ja Mississippi.</p>
17 M 2 Pääsiäisp. Elias	
18 T Valdemar	
19 K Bernhard	
20 T Amalia	
21 P Anselmi	
22 L Alina	
23 S 1 s. Pääs j. Yrjö	
24 M Albert	
25 T Markus	
26 T Teresia	
27 T Eero	
28 P Tuure	
29 L Teuvo	
30 S 2 s. Pääs. j. Mirjam	

Ilmatietoja.

1—3, aurinkoiset, kauniit päivät ja kylmät pakkasyöt ja aamut kaikissa paikoissa pohjoiseen Oklahomasta, Arkansasista, Tennesseeestä ja Caroliinasta. 5—8, lauhaa, pehmeätä ja sumuista säätä Californiasta itään Louisianaan ja Arkansasiin asti, viimaisia tuulia suurien järvien seuduilla ja pohjois Atlannin rannikolla. 9—13 jääkylmää ja lumirantaa pohjois- ja keskilännen valtioissa. 14—17, ilma vähitellen lämpenee kaikissa paikoissa länsipuolella Mississippivirtaa. Kauniita ilmoja etelävaltioissa. 18—21, tuulista ja synkkää säätä Tyynen meren pohjoisrinteillä ja Rocky Mountain seuduilla olevissa valtioissa. 22—25, hävittäviä ukonilmoja lounais- ja keskilännen valtioissa. 26—30, sateita ja tulvia etelä- ja lounaisvaltioissa.

HUHTIKUU

LIITTO RAHAT O. Y. HELSINKI, SUOMI

ASIAMIEHEMMERIKASSA VÄLITÄVÄT

TOUKOKUU

1 M Vappu	
2 T Vuokko	
3 K Ristinpäivä	
4 T Roosa	
5 P Jenny	
6 L Aleksii	
Muisto- ja merkkipäiviä.	
7 S 3 s. Pääs. Helmi	1. Vapunpäivä, kansainvälinen työväen mielenosoituspäivä työpäivän lyhennykseksi. — Suomen yleinen väkijuomalakko 1898.
8 M Aate	6. 1919. Englanti tunnustaa Suomen itsenäisyyden.
9 T Timo	8. Amerikan Yhdysvallat tunnusti Suomen itsenäisyyden.
10 K Aina	7. "Äitien päivä" Yhdysvalloissa.
11 T Osmo	10. 1919. Hollannin parlamentin alahuone hyväksyi naisten äänioikeuden.
12 P Lotta	12. 1806. J. W. Snellman synt.
13 L Leila	13. 1848. Maamme-laulu laulettiin ensimmäistä kertaa
14 S 4 s. Pääs. Edit	16. 1919. New Yorkin valtion kuvernööri Smith allekirjoitti lain, joka kieltää naisten käyttämisen yötyössä rautateiden palveluksessa.
15 M Sofia	
16 T Esteri	
17 K Rebekka	
18 T Erkki	
19 P Emilia	
20 L Karoliina	
Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:	
21 S 5 s. Pääs. Konsta	30. Hautainkukituspäivä muissasa valtioissa paitsi seuraavissa: Alabama, Arkansas, Florida, Georgia, Louisiana, Mississippi, E. ja P. Carolina ja Texas.
22 M Hemmi	
23 T Lyyli	
24 K Alarik	
25 T Helatorstai Urpo	
26 P Vilhelmiina	
Juhlapäiviä Canadassa:	
28 S 2 Rukousp. Alma	24 p. Victoria päivä kaikissa maakunnissa ja territorioissa.
29 M Oiva	
30 T Pasi	
31 K Helka	

Ilmatietoja.

1—3, herttaista ilmaa Californiasta itään Texasiin, lahomaan ja Kansasiin saakka, sumuista ja sateista pohjoislännessä. 4—8, ukonilmoja etelävaltioissa, myrskyistä ja sateista suurien järvien seuduilla ja Uuden Englannin valtioissa. 9—13, usvaista, märkää ja sumuista säätä lounais- ja keskilännessä. 14—17, lämmintä koko alueella Rocky Mountain vuoristosta itään Tennesseeen, Kentuckyyn ja Ohioon asti. 18—22, ankaraa ukonilmaa, tuulta ja rakeita Oklahomassa, Kansasissa, Missouriissa, Kentuckyssä ja Ohiossa. 23—27, ilma kylmenee äkkiä pohjoislännen valtioissa Rocky Mountainilta suurille järville saakka. 28—31, raskaita sateita keskilännen valtioissa.

TOUKOKUU

SUOMI.

VIIRI CIMMI

LUOTTO-PANKKI O. Y.

TALLETTAKAA RAHANNE LUOTTO-PANKKIIN, JOKA
MAKSAA KORKEIMMAN TALLETUSKORON.

KESÄKUU

1 T Nikki		Muisto- ja merkkipäiviä. 1. 1919. Suomen yleinen kiel- tolaki astui voimaan. 1. 1919. "Rheinin" tasavalta" perustettiin. 2. 1638. Suomen valtioposti järjestetään. 4. 1919. Yhdysvaltain naisten äänioikeusehdotus hyväksytty se- naatissa. 4. 1919. Liittosenaatti hyväk- syy 56 äänellä 25 vastaan esityk- sen, että naisten yleistä ääni- oikeutta koskeva laki alistetaan valtioiden ratkaistavaksi. 5. 1873. Larin Kyösti (Kyösti Larson) syntyi. 6. 1918. Julistettiin Suomi ta- savallaksi. 11. 1919. Unioiden edustajat Atlantic Cityssä äänestävät ko- kouksessaan oluen puolesta 26,474 äänellä 4,005 ääntä vas- taan. 17. 1919. American Federation of Labor liiton kokous hylkäsi I. W. W. liiton esityksen soviet- tihallituksesta ja lausui tuo- mionsa bolshevismista.
2 P Venla		
3 L Orvokki		
4 S Helluntaip. Toivo		
5 M 2 Helluntaip. Päi-		
6 T Kustaa [vyt		
7 K Roope		
8 T Salomo		
9 P Ensio		
10 L Seppo		
11 S P. Kolm. p. Impi		
12 M Esko		
13 T Eedla		
14 K Eelis		
15 T Vieno		
16 P Justina		
17 L Urho		
18 S 1. s. Kolm. p. Tapio		
19 M Siiri		
20 T Into		
21 K Ahti		
22 T Pauliina		
23 P Aatu		
24 L Joh.Kast.p. Juhon		
25 S 2 s. Kolmin.p. Uuno		Juhlapäiviä Yhdysvalloissa: 3 p. Jefferson Davisin synty- mäpäiviä: Alabama, Florida, Geor- gia, Louisiana, Mississippi, E. Ca- rollina, Tennessee ja Texas.
26 M Jeremias		
27 T Elviira		
28 K Leo		
29 T Pekka		
30 P Päiviö		

Ilmatietoja.

1—4, kovat tuulet ja multapyryt Californiasta itään pohjois Texasiin, New Mexicoon, Coloradoon ja Wyomingiin saakka. 5—9, ankarat tuulet ja multapyryt vaitioissa Tyynen meren rannikolla. Epätasaista säätä, tuulia valtioissa suurien järvien seuduilla ja Uuden Englannin valtioissa. 10—13, rankkasateita, ukonilmaa ja rakeita lounais- ja etelävaltioissa. 14—18, kuivaa ja helteistä ilmaa Meksikon lahteen ja etelä Atlannin mereen rajoittuvissa valtioissa. 19—23, hiostava helle kaikissa paikoissa idässä ja lännessä. 24—26, paikallisia ukonsateita Kansasissa, Iowassa, Minnesotassa, Wisconsinissa ja Michiganissa. 27—30, helle ja hiostava kaikissa valtioissa itäpuolella Mississippiiä. Hyvin kuiva ja pölyinen Tyynen meren rannikolla.

KESÄKUU

LUOTTO-PANKKI O. Y. HELSINKI, SUOMI.

Karttuvalla talletustilillä maksaa *Luotto-Pankki* korkeimman koron ja lisätään se puolivuositain pääomaan kasvamaan korkoa korolle.

HEINÄKUU

1 L Aaro	3	Muisto- ja merkkipäiviä.
2 S 3 s. Kolmin. p. Lin-		1. 1848. Arvi Jännes syntyi.
3 M Arvo	[nea	2. 1919. Naisasianajaja, tohtori Anna Howard Shaw kuoli.
4 T Ulla		4. 1776. Yhdysvaltain itsenäisyydenjulistus.
5 K Unto		4. 1919. Saksan valtiopäivät hyväksyvät uuden valtiolipun, ja kauppalipuksi värit musta, punanen ja kullaväri, valkonen ja punanen.
6 T Esa		4. 1919. Englannin alahuone hylkää lakiehdotuksen yleisestä naisten äänioikeudesta 100 äänellä 85 vastaan.
7 P Klaus		15. 1917. Yhdysvaltain ja Canadian Suomalaisen Sanomalehti-ilion perustava kokous Chicagossa.
8 L Turo	☉	25. Valittiin Suomen tasavallan ensimmäinen presidentti.
9 S 4 s. Kolmin. p. Iita		26. 1919. Suomen tasavallan ensimmäinen presidentti Ståhlberg astui virkaansa.
10 M Saima		Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:
11 T Eleonoora		4 p. Itsenäisyyden julistuksen muistopäivä (Independence Day) kaikissa valtioissa.
12 K Hermann		24 p. Uutisasukasten päivä: Utah.
13 T Joel		Juhlapäiviä Canadassa:
14 P Aliisa		1 p. Dominionpäivä: kaikissa maakunnissa ja territorioissa.
15 L Rauni		
16 S 5 s. Kolmin. p. Reino	☽	
17 M Ossi		
18 T Fredrik		
19 K Saara		
20 T Margareetta		
21 P Johanna		
22 L Magdaleena		
23 S 6 s. Kolmin. p. Olga	●	
24 M Kirsti		
25 T Jaakko		
26 K Martta		
27 T 7 Unikekoa		
28 P Haku		
29 L Olavi		
30 S 7 s. Kolmin. p.		
31 M Helena [Eriikka]	☾	

Ilmatietoja.

1—3, viileätä ilmaa Kansasista itään Virginiaan saakka. 4—7, sateita, kovia ukonilmoja ja rakeita Kansasista ja Nebraskasta itään Pennsylvaniaan, Marylandiin, Delawareen ja New Jerseyhin asti. 8—12, yleinen kuivuus Tyynen meren rannikolla ja Rocky Mountain seuduilla. 13—18, rajua myrskyjä Iowassa ja Minnesotassa, paikallisia sateita Wyomingissa ja Dakotoissa. 19—22, ihan uuvuttava kuumuus Missourissa, Arkansasissa, Tennesseessä, Kentuckyssa, Virginiassa ja Marylandissa. 23—27, sadetta etelä Californiassa ja muissa etelävaltioissa. 28—31, viileätä, tuulista ilmaa kaikissa paikoissa pohjoislännessä, suurien järvien seuduilla ja Uudessa Englannissa. Sumuista säättä Meksikon lahden rannikolla.

HEINÄKUU

SUOMI.

HEIKKI O. Y.

0. Y.

PUHTAASTI SUOMALAINEN PANKKILAI-

KORKEIN TALLETUSKORKO.

SYYSKUU

1 P Anelma 2 L Toora	<p>Muisto- ja merkkipäiviä.</p> <p>3. 1783. Yhdysvaltain itsenäisyys tunnustettiin.</p> <p>4. Työnpäivä (Labor Day)</p> <p>4. 1919. Itävallan eduskunta hyväksyi 97 äänellä 23 vastaan rauhansopimuksen.</p> <p>8. 1896. Suomi-opisto alkoi toimintansa.</p> <p>16. 1919. Presidentti allekirjoitti American Legion järjestön perustamista koskevan lain.</p> <p>17. 1787. Yhdysvaltain perustuslaki hyväksyttiin.</p> <p>18. 1863. Aleksanteri II avaa Suomen uudemman historian ensimmäiset valtiopäivät. — Suomen kadettikoulu lakkautettiin 1883.</p> <p>24. 1919. John D. Rockefeller lahjoitti 2 miljoonaa dollaria Baptisti lähetysseurakunnan johtokunnalle puutteenaisten pappien avustamista varten.</p> <p>Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:</p> <p>4 p. Työnpäivä (Labor Day): kaikissa valtioissa.</p> <p>9 p. Sisään pääsy päivä Admission Day) Californiassa.</p> <p>Juhlapäiviä Canadassa:</p> <p>4 p. Työnpäivä (Labor Day): kaikissa maakunnissa ja territorioissa.</p>
3 S 12 s. Kolm. p. Se- 4 M Mooses [rafiina 5 T Mainio 6 K Sakari ☺ 7 T Regina 8 P Taimi 9 L Evert	
10 S 13 s. Kolm. p. Ka- 11 M Aleksanteri [leva 12 T Valma 13 K Jorma 14 T Iida ☺ 15 P Runo 16 L Mielikki	
17 S 14 s. Kolm. p. Eli- 18 M Tyyne [sabet 19 T Freedriikka 20 K Augusta ☺ 21 T Matteus 22 P Mauri 23 L Tekla	
24 S 15 s. Kolm. p. Al- 25 M Kullervo [var 26 T Cyprianus 27 K Kaino 28 T Lennart 29 P Mikael 30 L Helge	

Ilmatietoja.

1—4, suloista auringon valoista, kirkasta ilmaa keski-, etelä- ja idän valtioissa. 5—9, ukonilmoja etelävaltioissa. Raskaita sateita Floridassa. 10—14, sumuista, märkää ilmaa Idahossa, Washingtonissa ja Oregonissa. 15—18, myrskyä ja multapyryjä Californiasta itään Coloradoon ja New Mexicoon asti. Yleensä tuulista etelä ja keski Atlannin rannalla olevissa valtioissa. 19—23, ukonilmoja, myrskyjä, sateita Mississippin länsipuolella. 24—27, jäädyttäviä hallaöitä pohjoislännessä. 28—30, tuulta ja sadetta monessa paikassa länsipuolella Mississippia. Pilvistä ja sumuista Meksikon lahden ja etelä Atlannin rannikoilla.

SYYSKUU

SIUNTA

VIIKKI

O. Y.

LIITTO RANKKI

PANKKI PYRKII KEHTTÄMÄÄN LIITTEYTYTTÄ

LOKAKUU

1 S 16 s. Kolm. p. Valio	Muisto- ja merkkipäiviä.
2 M Ludvik	7. 1919. Italian kuningas vahvistaa rauhansopimuksen Saksan kanssa.
3 T Evald	10. 1919. Allekirjoittaa Englannin kuningas rauhansopimuksen.
4 K Frans	10. 1834. Aleksis Kivi syntyi.
5 T Inkeri	12. 1810. Uno Cygnaeus, Suomen kansakoulujen isä, syntyi.
6 P Bruuno	12. 1918. Hirvittävä metsäpalo Minnesotassa, jossa toistakymmentä kauppalaa paloi poroksi m. m. Cloquet, Moose Lake, Kettle River ja Automba, yli 1,000 ihmistä sai surmansa ja 15,000 ihmistä joutui kodittomiksi.
7 L Riita	17. 1919. Hyväksyy Itävallan eduskunta rauhansopimuksen.
8 S 17 s. Kolmin. p. Hil-	30. 1876. Kansanvalistusseura vahvistettiin. — Suurlakko alkoi Helsingissä 1905.
9 M Ilona [ja	Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:
10 T Josefiina	12 p. Columbus-päivä: Arkansas, California, Colorado, Delaware, Idaho, Illinois, Indiana, Kansas, Kentucky, Maryland, Massachusetts, Missouri, Montana, New Jersey, New York, Ohio, Oklahoma, Pennsylvania, Rhode Island, Texas, Vermont ja Washington.
11 K Otso	
12 T Valle	
13 P Eepo	
14 L Elsa	
15 S 18 s. Kolm. p. Hel-	
16 M Sirkka [vi	
17 T Aleksandra	
18 K Luukas	
19 T Uljas	
20 P Kasper	
21 L Pieppo	
22 S 4 Rukousp. Irja	
23 M Severi	
24 T Aallotar	
25 K Hilda	
26 T Amanda	
27 P Hellä	
28 L Simo	
29 S 20 s. Kolm. p. Al-	
30 M Kustaava [fred	
31 T Artturi	

Ilmatietoja.

1—4, muuttelevaista ilmaa, sateita Kansasissa, Missourissa, Illinoisissa, Indianassa ja Ohiossa. 5—8, kaunista lokakuun ilmaa useimmissa paikoissa Mississippin länsipuolella, lämpö nousee yli tavallisen määrän etelä ja keski Atlantin valtioissa. 9—13, tuulta ja sadetta etelä- ja lounaisvaltioissa. 14—17, lämpö nousee nopeasti Tyynen meren rannikolla, Rocky Mountain seuduilla ja keskilännellä. 18—22, epävarmaa säätä, raa-kaa tuulista ilmaa ja myrskyjä kaikkialla pohjois-keskilännen valtioissa. 23—26, ilma äkkiä kylmenee etelävaltioissa. 27—31, kaunista, mutta tuulista ilmaa, paikottain myrskyistä Californiasta itään Oklahomaan, Missouriin ja Iowaan asti.

LOKAKUU

LUOTTO-PANKKI O. Y. HELSINKI, SUOMI.

Erikoisala { RAHAVÄLITYSLIIKE.
ULKOMAAANRAHANKAUPPA

MARRASKUU

1 K Pyh. miest. p.	Muisto- ja merkkipäiviä.
2 T Topias	4. 1905. Marraskuun manifesti annettu.
3 P Erlant	6. 1905. Suurlakko Suomessa päättyi.
4 L Hertta	8. 1739. Henrik Gabriel Porthan syntyi Viitasaarella. — Taitelijia Eero Järnefelt syntyi 1863.
5 S Pyh. m. p. Mala	10. 1483. Martti Luther synt.
6 M Atte [kias	11. 1919. Väli rauhan allekirjoituspäivä.
7 T Eko	13. 1917. Suomen "työväestön vallankumouksellinen hallinto" julisti alkavaksi suurlakon, joka on pidettävä vallankumouksen alkuna. Punakaartilaiset surmasivat ihmisiä ja rosvosivat omaisuutta.
8 K Aatos	15. 1883. Suomalaisugrilainen seura perustettiin.
9 T Teodor	21. 1848. Suomalainen opera alkoi toimintansa.
10 P Martin Luther	25. 1920. Ter. McSwiney, Irlannin itsenäisyystaistelija, kuoli 73 vrk. vapaaehtoisen nälkälakon aiheuttamana.
11 L Martti	28. Saksan keisari Wilhelm luopui kruunustaan.
12 S 21 s. Kolm. p. Kon- [rad	Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:
13 M Kaire	7 p. Vaalipäivä useimmissa valtioissa.
14 T Oihonna	30 p. Kiitospäivä (Thanksgiving Day) kaikissa valtioissa.
15 K Leila	
16 T Aarne	
17 P Einari	
18 L Maire	
19 S 22 s. Kolm. p. Aili	
20 M Jadmari	
21 T Hilma	
22 K Silja	
23 T Klementti	
24 P Lempi	
25 L Katri	
26 S Tuomiosunn. Dag-	
27 M Hilikka [mar	
28 T Hilppa	
29 K Aimo	
30 T Antti	

Ilmatietoja.

1—4, sumuista ja ikävää säätä etelässä. 5—9, tyynätä ilmaa sumuisella ilmapiirillä vallitsee useissa paikoissa "indin kesän" aikana itäpuolella Mississippia. 10—14, pilvinen ilma vallitsee Oklahomasta, Kansasta, Nebraskasta itään Virginiaan, Marylandiin, Pennsylvaniaan, Delawareen ja New Jerseyhin. 15—19, hyvin tuulista pohjois- ja keskiiännessä. 20—23, sadetta, lumiräntää monessa paikassa pohjoislännessä, kylmät, purevat tuulet kulkevat kauaksi etelää kohti. 24—27, kirkkaat auringonvaloiset päivät, hallaiset yöt länsipuolella Mississippia. 28—30, pilvistä, synkkää ilmaa.

MARRASKUU

SIIRTO PANKKI O.Y.
 NIVITÄNKÄS
 Puhelin 3
 20500 Jukka
 Fax (02) 283 3460
 102 211 7336

SIIRTO PANKKI O.Y.

Lähettäessämme rahoja Suomeen tallettavaksi, määrätkaa asiamehellenne, että rahanne ovat talletettavat LUOTTO-PANKKIIN.

JOULUKUU

1 P Oskari.	
2 L Teea	
3 S 1 s. Advent. Veli	
4 M Aira ☺ [lamu]	
5 T Selma	
6 K Niilo	
7 T Agaton	
8 P Kyllikki	
9 L Anna	
10 S 2 s. Advent. Juudit	
11 M Taneli ©	
12 T Tuovi	
13 K Lucia	
14 T Jouko	
15 P Helmo	
16 L Adele	
17 S 3 s. Advent. Raa-	
18 M Araham ☺ [kel]	
19 T Iisakki	
20 K Israel	
21 T Tuomas	
22 P Rafael	
23 L Aatami	
24 S 4 s. Advent. Eeva	
25 M Joulupäivä	
26 T Tapaninpäivä ☺	
27 K Joh. Evank.	
28 T Viatt. lasten p.	
29 P Rauha	
30 L Taavetti	
31 S Jäl. Joul. Sylvester	

Muisto- ja merkkipäiviä.

2. 1813. Mathias Aleksanteri Castren syntyi.
 3. 1818. Illinois tuli valtioksi.
 5. 1919. Jugoslavia allekirjoittaa rauhansopimuksen Itävallan ja Bulgarian kanssa.
 6. 1919. Suomen itsenäisyyden päivä (lippupäivä).
 7. 1917. Yhdysvaltain kongressi päättää yhteisistunnossa sodan Itävalta-Unkaria vastaan.
 8. 1917. Englantilaiset valloittavat Jerusalemin.
 14. 1848. Väinö Stoolin Tarinain I osa ilmestyi.
 18. 1918. Mikko Skyttä, S. K. R. V. seuran esimies ja raittiusesitaistelija, kuoli.
 21.1620. Amerikan "esi-isät" saapuivat "Mayflowerilla".
 29. 1883. Asetus suomen- ja ruotsinkielen virallisesta asemasta annettiin.
 31. 1872. Aleksis Kivi kuoli Tuusulassa.

Juhlapäiviä Yhdysvalloissa:

25 p. Joulupäivä: kaikissa valtioissa.

Juhlapäiviä Canadassa:

25. Joulupäivä: kaikissa maakunnissa ja territoirioissa.

Ilmatietoja.

1—3, kaunis ilma keskilännessä ja itävaltioissa.
 4—7, lunta yli Rocky Mountain ja pohjoislännessä.
 8—12, ilma kylmenee enimmässä paikoissa idässä ja lännessä. 13—17, kirkkaat yöt ja aurinkoiset päivät kaikissa paikoissa lounais- ja keskivaltioissa. 18—21, myrskyistä kaikissa valtioissa pohjoislännessä ja lounaisosassa maata. Ankarat myrskyt ovat suurjärvien seuduilla tähän aikaan. 22—26, lunta tulee runsaasti kikkisissa valtioissa keskilännessä, Ohion laaksossa ja pohjois Atlannin rannoilla. Lunta ja räntää etelä- ja itäosissa. 27—31, hyvin kylmää Rocky Mountain seuduilla yli pohjoislännessä. Koko maa jää peitossa Oklahomasta pohjoiseen.

JOULUKUU

LUOTTO-PANKKI O. Y. HELSINKI, SUOMI.

LIIKKEYSTÄVILLEEN TOIVOTTAAN LUOTTO-PANKKI RAUHALLISTA JOULUA JA HYVÄÄ UUTTA VUOTTA!!

SUOMEN EDUSTUS AMERIKASSA.

LÄHETYSTÖ WASHINGTONISSA, D. C.: Lähettiläs ministeri Axel Leonard Åström: Lähetystön sihteeri tuomari Eero Ilves.

SUOMEN KONSULAATTI NEW YORKISSA: Kenraalikonsuli, insinööri Axel Solitander. Kons. 443 Broome St.

VARAKONSULIT: Varakonsuli, tuomari Charles O. Jackola, Calumet, Mich.; Varakonsuli, liikemies John Saari, Portland, Ore.; Varakonsuli A. W. Quist, 310—311 Hoge Bldg., Seattle, Wash.; Varakonsuli, liikemies Kalle Potti, 48 Lake St., Ashtabula Harbor, Ohio; Varakonsuli, asianajaja A. Anderson, 101 Tremont St., Boston, Mass. — Canadassa: Varakons. Erick J. Korte, Port Arthur, Ont., Can.

YHDYSVALTAIN EDUSTUS SUOMESSA.

LÄHETYSTÖ HELSINGISSÄ: Lähet. Charles E. Kagey.

KONSULAATTI HELSINGISSÄ: Kenraalikonsuli Leslie A. Davis.

SUOMEN EDUSTUS ENGLANNISSA.

LÄHETYSTÖ LONTOOSSA: Ministeri O. Donner; Lähetystönsihteeri Hugo Valvanne, 2 Moreton Gardens, South Kensington, London, S. W. 5.

PÄÄKONSULIN VIRASTO LONTOOSSA: Kapteeni L. Norrgren, pääkonsuli; W. Söderman, varakonsuli, 31 Great St. Andrew Street, Shaftesbury Avenue, London, W. C. 2.

Seuraavien, Englannissa olevien Suomen varakonsulinvirastojen kanssa voivat siirtolaiset pääasiassa tulla tekemisiin: Varakonsuli kapteeni Ambrose Good, Maritime Bldg., Alfred Gelder St., Hull; Varakonsuli Mr. Livingstone Holmes, Mac Symon's Bldg., 23 Canning Place, Liverpool; Varakonsuli Mr. Arthur Wm. Pearce, 6 St. Michael Street, Southampton.

Koska Merimieslähetyksen Englannissa työntekijät ovat aina innokkaasti koettaneet avustaa siirtolaisia heidän matkallaan Englannin kautta on tärkeää, että Englannissa olevat Merimieslähetyksen asemat ovat tunnettuja. Niitä on: Finnish Seamen's Mission, Branch Road, Stepney, London, E. 14; Finnish Seamen's Mission, 1 High Street, Hull; Finnish Seamen's Mission, 44 Nelson St., Liverpool (Liverpoolin asema on kuitenkin nykyään sulettu epämääräiseksi ajaksi); Finnish Seamen's Mission, Hannah Street, Cardiff.

Siirtolaisviranomaiset (Emigration Officer) Englannissa leimaavat kunkin Englannin kautta matkustavan siirtolaisen passin ennen maallensuuta, jolloin on tarkoin noudatettava niitä ehtoja, jotka leimauksessa mainitaan.

YHDYSVALTAIN ASUKASLUKU.

Valtio	1920	1910	1900
Yhdysvaltain asukasluku	105,683,108	91,972,266	75,994,575
Alabama	2,347,295	2,138,093	1,828,697
Arizona	333,273	204,354	122,931
Arkansas	1,750,995	1,574,449	1,311,564
California	3,426,536	2,377,549	1,485,053
Colorado	939,376	799,024	539,700
Delaware	223,003	202,322	184,735
Connecticut	1,380,585	1,114,756	908,420
District of Columbia	437,571	331,069	278,718
Florida	966,296	752,619	528,542
Georgia	2,894,683	2,609,121	2,216,331
Idaho	431,826	325,594	161,772
Illinois	6,485,098	5,638,591	4,821,550
Indiana	2,930,544	2,700,876	2,516,462
Iowa	2,403,630	2,224,771	2,231,853
Kansas	1,769,257	1,690,949	1,470,495
Kentucky	2,416,013	2,289,905	2,147,174
Louisiana	1,797,798	1,656,388	1,381,625
Maine	768,014	742,371	694,466
Maryland	1,449,610	1,295,346	1,188,044
Massachusetts	3,852,356	3,366,416	2,805,346
Michigan	3,667,222	2,810,173	2,420,982
Minnesota	2,386,371	2,075,708	1,751,394
Mississippi	1,789,384	1,797,114	1,551,270
Missouri	3,403,547	3,293,335	3,106,665
Montana	547,593	376,053	243,329
Nebraska	1,295,502	1,192,214	1,066,300
Nevada	77,407	81,875	42,335
New Hampshire	443,083	430,572	411,588
New Jersey	3,155,374	2,537,167	1,883,669
New Mexico	360,247	327,301	195,310
New York	10,384,144	9,113,614	7,268,894
North Carolina	2,556,486	2,206,287	1,893,810
North Dakota	645,730	577,056	319,146
Ohio	5,759,368	4,767,121	4,157,545
Oklahoma	2,027,564	1,657,155	790,391
Oregon	783,389	672,765	413,536
Pennsylvania	8,720,159	7,665,111	6,302,115
Rhode Island	604,397	542,610	428,556
South Carolina	1,683,662	1,515,400	1,340,310
South Dakota	635,839	587,888	401,570
Tennessee	2,337,459	2,184,789	2,020,616
Texas	4,661,027	3,897,542	3,048,710
Utah	449,446	373,351	276,749
Vermont	352,421	355,956	343,641
Virginia	2,306,361	2,061,612	1,854,184
Washington	1,356,316	1,141,990	518,103
West Virginia	1,463,610	1,221,119	958,800
Wisconsin	2,631,839	2,333,860	2,069,042
Wyoming	194,402	145,965	92,531

SUOMALAINEN VÄKILUKU JA ASUTUSLUKU
AMERIKASSA.

Valtiot	Suomalaisia	Asuinpaikkoja
Michigan	67,000	155
Minnesota	64,900	146
Massachusets	25,700	70
New York	23,500	37
Washington	17,400	50
Ohio	16,850	43
Oregon	14,300	39
Wisconsin	12,900	40
Montana	10,850	36
California	9,500	20
North Dakota	8,500	32
South Dakota	7,600	17
Pennsylvania	6,400	22
Illinois	5,500	8
Maine	3,700	27
New Hampshire	3,500	30
New Jersey	3,100	21
Alaska	3,000	20
Connecticut	2,800	27
Idaho	2,000	15
Colorado	1,850	11
Wyoming	1,800	10
Vermont	1,500	13
Arizona	1,400	7
Indiana	1,200	6
West Virginia	1,100	6
Utah	1,000	7
Florida	1,000	8
Texas	900	6
Delaware	900	4
Alabama	700	6
Louisiana	600	6
Maryland	600	5
Mississippi	500	5
Washington, D. C.	450	1
Rhode Island	400	7
Nevada	300	4

Valtiot	Suomalaisia	Asuinpaikkoja
Iowa	200	4
New Mexico	200	5
Kansas	200	3
Oklahoma	100	Jokunen
Missouri	100	"
Nebraska	100	"
Virginia	100	"
Arkansas	50	"
Tennessee	50	"
Kentucky	50	"
North Carolina	50	"
South Carolina	50	"
Georgia	50	"
Suomalaisia Yhdysval.	327,500	asuinpaikkoja tuhatk.
Suomalaisia Canadassa	50,000.	

Yhtensä suom. Pohj.-Amerikassa 377,500. Suomalaisia paikkak. joukon toista tuhatta.

YHDYSVALTAIN PRESIDENTIT.

George Washington	-----1789—1797
John Adams	-----1797—1801
Thomas Jefferson	-----1801—1809
James Madison	-----1809—1817
James Monroe	-----1817—1825
John Quincy Adams	-----1825—1829
Andrew Jackson	-----1829—1837
Martin van Buren	-----1837—1841
William Henry Harrison	-----1841—kuoli
John Tyler	-----1841—1845
James K. Polk	-----1845—1849
Zachary Taylor	-----1849—1850
Millard Fillmore	-----1850—1853
Franklin Pierce	-----1853—1857
James Buchanan	-----1857—1861
Abraham Lincoln	-----1861—1865
Andrew Johnson	-----1865—1869
Ulysses S. Grant	-----1869—1877
Rutherford B. Hayes	-----1877—1881
James Garfield	-----1881—kuoli

Chester A. Arthur	-----1881—1885
Stephen Grover Cleveland	-----1885—1889
Benjamin Harrison	-----1889—1893
Stephen Grover Cleveland	-----1893—1897
William McKinley	-----1897—1901
Theodore Roosevelt	-----1901—1909
William H. Taft	-----1909—1913
Woodrow Wilson	-----1913—1921
Warren G. Harding	-----1921—

PRESIDENTIN SEURAAJAT.

Kun presidentti ja varapresidentti kuoleman, kivulaisuuden, virasta eroamisen tahi jonkun muun synn tähden ovat estetyt presidentin virasta, tulee valtiosihteerin hoitaa tätä virkaa. Ellei valtiosihteerillä ole, pääsee presidentin tilalle raha-asiaiden sihteeri; hänen jälkeensä järjestyksessä sotasihteeri, yleinen syyttäjä, pääpostimestari, laivaston sihteeri ja sisäasiain sihteeri. Sijaispresidentin tulee, ottaessaan viran haltuunsa, kutsua kongressi kokoon 20 päivän kuluttua.

YHDYSVALTAIN VALTIOITEN VAALIAJAT.

Joka neljäs vuosi, samana päivänä kaikissa valtioissa marraskuun ensimmäisen maanantain jälkeisenä tiistaina, valitaan presidentti maalle. Tuleva vaali on 1924.

Alabama. — Joka neljäs vuosi, marraskuussa ensimmäisen maanantain jälkeisenä tiistaina. Tuleva vaali 1924.

Arizona. — Joka toinen vuosi; marraskuussa ensimmäisen maanantain jälkeisenä tiistaina. Tuleva vaali 1922.

Arkansas. — Joka toinen vuosi; syyskuun toisena maanantaina. Tuleva vaali 1922.

California. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Colorado. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Connecticut. — Joka toinen vuosi; yleinen syyttäjä joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924.

Delaware. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924.

Florida. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924.

Idaho. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924.

Illinois. — Kuvernööri, varakuvernööri, valtiosihteerin, auditorin ja yleinen syyttäjä, joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924. Rahastonhoitaja joka toinen vuosi, tuleva vaali marraskuulla 1922.

Indiana. — Kuvernööri joka neljäs vuosi; tuleva vaali marraskuulla 1924. Muut valtion virkamiehet joka toinen vuosi; tuleva vaali marraskuulla 1922.

Iowa. — Kuvernööri, varakuvernööri, opetusasiain johtaja, ylioikeuden tuomari ja rautateiden komissioneri joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Kansas. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Kentucky. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marrask. 4 p. 1923.

Louisiana. — Joka neljäs vuosi; huhtikuun kolmantena tiistaina. Tuleva vaali huhtikuulla 1924.

Maine. — Joka toinen vuosi; syyskuun toisena maanantaina. Tuleva vaali syyskuulla 1922.

Maryland. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marrask. 4 p. 1923.

Massachusetts. — Vuosittain. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Michigan. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Minnesota. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Mississippi. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marrask. 4 p. 1923.

Missouri. — Valtion päävirkamiehet joka neljäs vuosi. Tuleva kuvernöörin, varakuvernöörin, valtiosihteerin, auditorin, rahastonhoitajan ja yleisen syyttäjän vaali marraskuulla 1924.

Montana. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924.

Nebraska. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Nevada. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

New Hampshire. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

New Jersey. — Kuvernööri joka kolmas vuosi; muut virkamiehet nimitetään. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

New Mexico. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924.

New York. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

North Carolina. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924.

North Dakota. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Ohio. — Kuvernööri, varakuvernööri, rahastonhoitaja ja yleinen syyttäjä joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1923. Vaitiosihiteeri ja lentotavarain komissioneri joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922. Auditori joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marrask. 4 p. 1923.

Oklahoma. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Oregon. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Pennsylvania. — Kuvernööri, varakuvernööri ja valtiosihiteeri joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922. Rahastonhoitaja joka toinen vuosi. Tuleva vaali marrask. 4 p. 1923. Muut virkamiehet nimitetään.

Rhode Island. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

South Carolina. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

South Dakota. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Tennessee. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Texas. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Utah. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924.

Vermont. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Virginia. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1925.

Washington. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924.

West Virginia. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1924.

Wisconsin. — Joka toinen vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

Wyoming. — Joka neljäs vuosi. Tuleva vaali marraskuulla 1922.

TIETOJA YHDYSVALTAIN POSTILAISTA.

Ulkomaan posti.

Postimaksu kirjeestä Canadaan ja muihin brittiläisiin siirtomaihin sekä Suur-Britanniaan ja Irlantiin on 2 senttiä unssilta tai sen osalta. — Postikortit, 2 senttiä.

Muulle ulkomaille (Suomi siihen luettuna) on postimaksu kirjeestä 5 senttiä ensimmäiseltä unssilta ja 3 senttiä jokaiselta seuraavalta unssilta tai sen osalta.

Posimaksu paketeista ulkomaille on 12 senttiä paulta tai sen osalta. (Suomeen ei vielä tätä kirjoittaessa ole lupa paketteja lähettää, mutta parhaillaan neuvottelevat Yhdysvaltain ja Suomen postihallitukset pakkipostikuletuksen järjestämisestä näiden maiden välillä.)

Painotuotteet (kirjat, sanomalehdet y. m. sellaiset) 1 sentti jokaiselta 2 unssilta tai sen osalta.

Kotimaan posti.

Postimaksu kirjeistä on 2 senttiä unssilta tai sen osalta. — Postikortit 1 sentti.

Painotuotteet (kirja y. m. 1 sentti jokaiselta 2 unssilta tai sen osalta. Tulee olla kääritty niin että ne voidaan tarkastaa.)

Pakettipostitaksat ovat laaditut matkan pituuden mukaan, vaihdellen 5 sentistä paunalta aina 12 senttiin. Paketit tulee olla käärittynä niin, että ne voidaan tarkastaa. Korkein painomäärä 1:seen, 2:seen ja 3:teen piiriin on 70 paunaa; muihin piireihin 50 paunaa.

YHDYSVALTAIN MITAT JA PAINOT.

Apteekkarien mitat: 20 grainia on 1 scruple; 3 scruplea on 1 drakma; 8 drakmaa on 1 unssi; 12 unssia on 1 pauna.

Avoirdupoismitat (niillä mitataan kaikki muu, paitsi ei jaloja metalleja, jalokiviä ja lääkkeitä): 27 11-32 grainia on 1 drakma; 16 drakmaa on 1 unssi; 16 unssia on 1 pauna; 25 paunaa on 1 kvartti (quarter); 4 kvarttia on 100-weight (hundredweight); 20 hundredweightia on 1 tonni (n. k. short ton; long ton on sen sijaan 2,240 paunaa).

Troymitat (käytetään punnittaessa kultaa, hopeaa ja jalokiviä): 24 grainia on 1 pennyweight; 20 pennyweightia on 1 unssi; 12 unssia on 1 pauna; 3.2 grainia, 1 karaatti, on timantin punnitus.

Lyhennettyinä nämä mitat merkitään yleisessä käytännössä: grain, gr.; pennyweight, dwt.; unssi, oz.; drakma, dr.; pauna, lb.; kvartti, qr.; 100-weight, cwt.

Kuutiomitat: 1,728 kuutiotuomaa on 1 kuutiojalka; 27 kuutiojalkaa on 1 kuutiojaardi.

Kuivat mitat: 2 paintia (pint) on 1 kvartti (quart); 8 kvarttia on 1 pekki (peck); 4 pekkiä on 1 bushelli; 36 bushelia on 1 chaldron. — Yhdysvalloissa on standard bushelinmittana neliöastia, joka sivuilleen sisältä mitaten on 18½ tuum. ja syvyys 8 tuum., käsittäen 2150.42 kuutiotuomaa.

Märät mitat: 4 gilliä on 1 pinti (pint); 2 paintia on 1 kvartti (quart); 4 kvarttia on 1 gallona; 31½ gallonia on 1 tynnyri; 2 tynnyriä on 1 härkätyynyri (hogshead). — Yhdysvaltain standardin mukaan on 1 gallona 231 kuutiotuomaa.

Pituusmitat: 3 barleycornia on 1 tuuma; 12 tuumaa on 1 jalka; 3 jalkaa on 1 jaardi; 5½ jaardia on 1

rod; 40 rodia on 1 furlong; 8 furlongia on 1 maili; 3 mailia on 1 league.

Maanmittarin mitat: 7.92 tuumaa on yksi link (ketjupolvi); 25 linkkiä on 1 rod; 4 rodia on 1 ketjumitta (chain); 10 neliöketjumittaa (160 neliörodia) on 1 ekerinala; 640 eekeriä on 1 neliömaili.

Neliömitat: 144 neliötuomaa on 1 neliöjalka; 9 neliöjalkaa on 1 neliöjaardi; 30.25 neliöjaardia on 1 neliörodi; 40 neliörodia on 1 eekeri; 640 eekeriä on 1 neliömaili; 36 neliömailia (6 mailia kulmalleen) on 1 township.

Kuutiomitat: 1728 kuutiotuomaa on 1 kuutiojalka; 27 kuutiojalkaa on 1 kuutiojaardi; 128 kuutiojalkaa on 1 koordi halkoja; 40 kuutiojalkaa on 1 tonni (ta-varalähetyksessä); 2150.42 kuutiotuomaa on 1 standard bushelli; 231 kuutiotuomaa on 1 standard galloni. — 1 kuutiojalka on neljäviidettä-osaa bushelia. Kun tahdotaan tietää jonkin hinkalon sisältö bushelina, kerrotaan kolmen yhteensattuvan sivun jalkamäärä keskenään ja siitä vähennetään viides-osa.

Merimitat: 6 jalkaa on 1 fatomi; 120 fatomia on 1 kaapelinmitta; 7½ kaapelinmittaa on 1 maili; 5,280 jalkaa on 1 laillinen maili; 6,085 jalkaa on 1 meripenikulma.

Tusinaluku: 12 kappaletta muodostavat tusinan; 12 tusinaa grossin; 12 grossia suurgrossin. — 20 kappaletta on Yhdysvalloissa score.

Tilavuusmitat.

- 1 tynnyri, 32 kappa, 63 kannua, 4.686 bushelia, 1.65 hehtolitraa.
- 1 kappa, 0.585 pakkia, 5.156 litraa.
- 1 kannu, 0.297 pakkia, 2.617 litraa.
- 1 bushelli, 6.834 kappa, 13.46 kannua, 1.346 kuutiojalkaa, 35.238 litraa.
- 1 pakki, 1.7 kappa, 3.36 kannua, 33.65 kuutiotuomaa, 8.8 litraa.
- 1 kvartti (kuivia aineita) 0.42 kannua, 4.2 kuutiotuomaa, 1.1 litraa.
- 1 pinti (kuivia aineita) 0.55 litraa, 2.1 kuutiotuomaa.
- 1 gallona (neste-aineita) 1.446 kannua, 3.785 litraa.
- 1 kvartti (neste-aineita) 36.17 kuutiotuomaa, 9.465 desilitraa.

- 1 painti (neste-aineita) 18.085 kuutiotaumaa, 4.73 desilitraa.
 1 hehtolitra (kuivia aineita) 38.21 kannua, 2.84 bushelia.
 1 litra, 38.31 kuutiotaumaa, 1.76 pintia, 0.22 gallonaa.
 1 desilitra, 3.82 kuutiotaumaa, 0.176 pintia
 1 kuutiojalka, 0.936 amer. kuutiojalkaa, 0.02617 kuutiometriä.
 1 kuutiokuva, 1.59 amer. kuutiotaumaa, 26.17 kuviosenttimetriä.
 1 amer. kuutiojalka, 1.068 kuutiojalkaa, 28.316 kuutiometriä
 1 amer. kuutiokuva, 0.626 kuutiotaumaa, 16.387 kuutiometriä.
 1 kuutiometri, 38.21 kuutiojalkaa, 35.315 amer. kuutiojalkaa.

Painomitat.

- 1 leiviskä, 8.5 kiloa, 19.2 paunaa.
 1 naula, 0.425 kiloa, 0.96 paunaa.
 1 naula, 0.425 kiloa, 0.96 paunaa.
 1 kilo, 2.35 naulaa, 2.2 paunaa.
 1 hehtogramma, 0.235 naulaa, 3.53 aunssia.
 1 gramma, 0.353 aunssia
 1 pauna, 1.067 naulaa, 0.453 kiloa.
 1 aunssi, 28.35 grammaa.
 1 tonni, 106.7 leiviskää, 2134 naulaa, 907.18 kiloa.

Pinta-alamitat.

- 1 neliöjalka, 0.947 amer. neliöjalkaa, 0.088 neliömetriä, 8.8 neliödesimetriä.
 1 neliötuumaa, 1.37 amer. neliötuumaa, 8.8 neliösenttimetriä.
 1 amer. neliöjalka, 1.557 neliöjalkaa, 0.0929 neliömetriä, 9.29 neliödesimetriä.
 1 amer. neliötuumaa, 0.733 neliötuumaa, 6.45 neliösenttimetriä.
 1 tynnyrinala, 1.22 eekeriä, 49.36 aaria, 4.936 neliömetriä.
 1 kapanala, 0.038 eekeriä, 1.659 amer. neliöjalkaa, 1.54 aaria, 154.25 neliömetriä.

- 1 hehtaari, 2.0257 tynnyrinalaa, 64.8 kapanalaa, 2.4736 eekeriä, 11.344 neliöjalkaa, 11,960 neliöjaardia.
 1 eekeri, 0.82 tynnyrinalaa, 26.23 kapanalaa, 0.4046 hehtaaria, 40.46 aaria, 4,0467 neliömetriä.

Pituusmitat.

- 1 syli, 5.844 amer. jalkaa, 1.7814 metriä.
 1 jalka, 0.974 amer. jalkaa, 11.689 amer. tuumaa, 0.2969 metriä.
 1 tuuma, 1.169 amer. tuumaa, 2.969 senttimetriä.
 1 peninkulma, 6.641 mailia, 10.68 kilometriä.
 1 jaardi, 3.0795 jalkaa, 0.9144 metriä.
 1 amer. jalka, 1.026 jalkaa, 11.68 tuumaa, 0.3048 metriä.
 1 amer. tuuma, 0.855 tuumaa, 2.54 senttimetriä.
 1 maili, 0.15 peninkulmaa, 1,60933 metriä.
 1 metri, 3.368 jalkaa, 3.28 amer. jalkaa.
 1 desimetri, 3.368 tuumaa, 3.937 amer. tuumaa.
 1 senttimetri, 0.336 tuumaa, 0.394 amer. tuumaa
 1 millimetri, 0.0366 tuumaa, 0.0394 amer. tuumaa.
 1 kilometri, 0.0935 peninkulmaa, 0.6213 mailia, 3,361 jalkaa, 3,280 amer. jalkaa.

Rautanauhojen mitat.

Numero	Pituus tuumissa	Luku nauvoja 1 paunassa
3-penny	-----1-----	557
4-penny	-----1 ¼-----	535
5-penny	-----1 ¾-----	282
6-penny	-----2-----	177
7-penny	-----2 ¼-----	141
8-penny	-----2 ½-----	101
10-penny	-----2 ¾-----	68
12-penny	-----3-----	54
20-penny	-----3 ½-----	34

Eri aineitten paino.

- 1 kuutiokuva valurautaa, .260 paunaa.
 1 kuutiokuva valuterästä, .284 paunaa.
 1 kuutiokuva valumessinkä, .291 paunaa.
 1 kuutiotaumaa takomarautaa, .280 paunaa.

- 1 kuutiotuuma takomaterästä, .284 paunaa.
 1 kuutiojalka graniittia, 170 paunaa.
 1 kuutiojalka santakiveä, 151 paunaa.
 1 kuutiojalka tavallista tiilikiveä, 112 paunaa.
 1 kuutiojalka puristettua tiilikiveä, 140 paunaa.
 1 kuutiojalka asfalttia, 132 paunaa.
 1 kuutiojalka sementtikäytävää, 132 paunaa.
 1 kuutiojalka kuivaa maata, 95 paunaa.
 1 kuutiojalka mutaa, 120 paunaa.
 1 kuutiojalka kuivaa santaa, noin 95 paunaa; märkää noin 130 paunaa.
 1 kuutiojalka lasia, 157 paunaa.
 1 kuutiojalka vettä, 62.3 paunaa; sama määrä merivettä, 64.3 paunaa.
 1 kuutiojalka korkkia, 15 paunaa.
 1 kuutiojalka pehmeää kivihiiltä, 84 paunaa.
 1 kuutiojalka kovaa kivihiiltä, 50 paunaa.
 1 kuutiojalka savea, 135 paunaa.
 1 neliöjalka 1/16 tuuman paksuista teräslevyä 12.75 paunaa.
 1 neliöjalka 1/8 tuuman paksuista teräslevyä, 5.10 paun.
 1 neliöjalka 3/16 tuuman paksuista teräslevyä, 2.55 paunaa.
 1 neliöjalka 1/4 tuuman paksuista teräslevyä, 10.20 paunaa.
 1 neliöjalka 5/16 tuuman paksuista teräslevyä, 7.65 paunaa.
 1 neliöjalka 3/8 tuuman paksuista teräslevyä, 15.30 paunaa.

Emäntäin mittoja.

- Nisujauhot, yksi pauna vastaa yhtä kvarttia.
 Maissijauhot, 1 pauna ja 2 aunssia vastaa yhtä kvarttia.
 Pehmeä voi, yksi pauna vastaa yhtä kvarttia.
 Jauhosokeri, runsas pauna vastaa yhtä kvarttia.
 Kymmenen kananmunaa painaa yhden paunan.
 Tavallinen juomalasi vetää yhden paintin.
 Teelusikkaan menee 40 tiippaa.
 Kaksi teelusikallista vettä painaa yhden aunssin.

AITALAIT.

Kaikissa valtioissa on erikoiset omat aitalakinsa. Kumminkin on olemassa sellaisia yleisiä määräyksiä, jotka ovat kaikkialla voimassa ja joita ylimalkaisesti noudatetaan jokaisessa valtiossa. Niitä ovat:

Laillinen aita useimpien valtioiden säädösten mukaan on 4 jalkaa korkea ja siinä riittävästi joko laudoista taikka aitalanka estämään eläimen pääsyn läpi ja yli.

Ellei jokin ala ole laillisessa aidassa, ei vahingonkorvausta eläinten tuottamasta vahingosta voida saada, jos ei ole voimassa se säädös että kunkin tulee pitää eläimet omalla maallaan aitauksessa.

Jos on kysymys kahden rajanaapurin välisestä aidasta, tulee rajanaapurin vastata puolesta aidasta, rakentaa puoli aitaa. Kumminkin tulee pitää oma aiantansa kunnossa.

Muutamissa valtioissa määrää valtioasetus että on laitettava kuhunkin tauniin lainmäärämät aitojen tarkastajat, jotka antavat määräykset korjauksista ja kunnossapidosta.

Useimpien valtioiden asetukset määräävät että rautateiden tulee pitää laillisesti määrätynlaiset aidat teitensä varsilla. Elleivät niiden aidat ole määrätyn korkeat ja tiheet, joutuvat ne maksamaan eläimet, joiden yli ne ajavat.

MITEN MITATA PIENEMPIÄ MAALOHKOJA.

1	acren	kukin	sivu	on	208	7/16	jalkaa
1/2	"	"	"	"	147	1/2	"
1/3	"	"	"	"	120	1/2	"
1/4	"	"	"	"	104	3/8	"
1/8	"	"	"	"	73	3/4	"

HALLITUKSEN MAANMITTAUSJÄRJESTELMÄ.

Township—36 sectionia, kukin 1 mailin sivuinen neliö.

Section—640 acra.

Neljäsosa sectionia—neliö puolen mailin sivuilla, 160 acra.

Kahdeksan sectionia—pohj. etelä-suuntainen sivu puoli mailia ja itä-länsi-suuntainen neljäsosa mailia, 80 acra.

Kuudestoistaosa sectionia—neliö neljäsosa mailin sivuilla, 40 acra.

Kaikki sectionit ovat numeroidut 1:stä 36:teen, alkaen koillisesta kulumasta, sekä jaetut neljään osaan, jotka osat merkitään ilmansuuntamerkeillä: NE, koillinen; SE, kaakko; SW, lounas; NW, luode. — 40 acren suuruisen maalohon asema määrättäisiin siis seuraavasti: eteläinen puolisko läntisestä puoliskosta kaakkoisesta neliöstä 1 sectionissa, 26 townshipissä, pohjoispuolella 7 rangea, j. n. e.

Nämä maaneliöt eivät aina ole yhtä suuria, vaan ovat jotkut joitakin acreja suurempia, toiset taas saman verran pienempiä oletetusta koosta.

AIKA.

Kun Washingtonissa, D. C., on kello 12 päivällä, osoittaa kello muissa maailman keskuspaikoissa seuraavaa määrää:

Lontoossa 4:30 i. p.	Melbournessa 2:30 i. p.
Valparaiso 11:40 a. p.	Manilassa 1:00 a. p.
Chicagossa 11:5 a. p.	Havanassa 11:30 a. p.
Paris 4:45 i. p.	Calcuttassa 10:45 a. p.
Berlinissä 5:55 i. p.	Pietarissa 6:45 i. p.
San Franciscossa 8:45 a.p.	Konstantinopolissa 6:55 ip.

PÄÄKOHDAT YHDYSVALTAIN PERUSTUSLAISTA.

Kongressin tulee kokoontua vähintäänkin kerta vuodessa.

Kongressi päättää uusien valtioiden ottamisesta valtioliittoon.

Yksi valtio ei voi määrätä toisen valtion lakeja.

Yhdysvaltain perustuslaki takaa jokaiselle maan almaiselle oikeuden tulla tutkituksi lautakunnan edessä.

Kongressi ei voi laatia lakia ennen tehdyn rikoksen rankaisemiseksi.

Henkilö, joka tekee itsensä syylliseksi törkeään rikokseen, ei voi pakenemalla toiseen valtioon välttyä syytteeseen joutumasta.

Edustajahuoneella on valta päättää hallitustuloista ja veroituksesta.

Liittosenaatti saa esittää muutoksia ja lisäyksiä lakiehdotuksiin.

Presidentti tekee sopimukset ulkovaltain kanssa. Senaatti ne hyväksyy eli hylkää.

Territoreilla on kullakin edustaja edustajahuoneessa. Heillä on oikeus tehdä ja vastustaa esityksiä, vaan eivät saa ottaa osaa äänestyksiin.

Varapresidentti on senaatin puheenjohtajana. Hänellä on äänestysoikeus senaatissa vain silloin kuin äänet lankeavat tasan.

Jos presidentti pitää luonaan jonkun kongressin päättämän lain enemmän kuin 10 päivää, tulee se laiksi ilman hänen hyväksymistään, jos kongressi silloin on koolla.

Jos presidentti ei hyväksy jotain lakiehdotusta, ei se voi tulla laiksi, ellei kaksi kolmasosaa molempien huoneiden jäsenistä sitä kannata.

Kukaan Yhdysvaltain virkamies ei saa vastaanottaa mitään kunniamerkkiä eli arvonimeä ilman kongressin erityistä lupaa.

Muutoksia perustuslakeihin ei voi tehdä, ellei kaksi kolmasosaa kongressin molempien kamarien jäsenistä sitä vaadi ja ellei kolme neljättäosaa kaikista valtioista siihen suostu.

Yhdysvaltain presidentin tulee olla vähintään 35 vuoden ikäisen, liittosenaattorin 30 ja kongressin edus-

tajahuoneen jäsenen 25 vuotiaan. Myöskin vaaditaan, että presidentiksi aikovan tulee olla maassa olleen vähintään neljätoista vuotta, sekä syntyneen vanhemmistä, jotka ovat maan kansalaisia.

Yhdysvallat takaavat tasavaltaisen hallitusmuodon jokaiselle sen valtiosuojeluksen ulkonaisia hyökkäyksiä vastaan ja asettaa myös valtioissa nousseet sisälliset rauhattomuudet, kun valtion lainlaatijakunta tahi kuvernööri apua pyytää. Kuvernöörillä on oikeus kääntyä liittohallituksen puoleen avunpyynnillä suoraan ainoastaan silloin, kun valtion lainlaatijakunta ei ole koolla eikä asiain tila salli viivytystä.

Presidentti ja varapresidentti valitaan neljäksi vuodeksi.

Presidenttiä ja varapresidenttiä ei valita suorakohlaisella kansan äänestyksellä. Kussakin valtiossa valitsee kansa erityiset valitsijat, yhtä monta luvultaan, kuin valtiolla on edustajia kongressissa, jotka valitsijat sitten kokoonnuttuaan äänestyksellä valitsevat presidentin ja varapresidentin.

KANSAKOULUT.

Laki, joka koskee koulun johtokunnan, opettajain, oppilasten ja lasten vanhempien velvoituksia.

Koulun hallinto.

Useimmissa valtioissa kuuluu hallinto kansakouluissa koulujohtokunnalle, trustiseille, komitealle eli koulun johtokunnalle.

Koulukirjat ja opetuskurssi.

Kun koulun hallinto on pantu kokonaan koulun johtokunnan haltuun, on heillä valta päättää ja tutkia mitä koulukirjoja on käytettävä ja millainen opetuskurssi siinä koulussa on otettava käytäntöön.

Erikoiskoulut.

Missä valtion laki myöntää perustaa eri kouluja vaikoisille ja mustille lapsille, niin sen voivat koulujen

johtokunnat tehdä loukkaamatta sillä Yhdysvaltain perustuslain 14:ta lisäyspykälää. Ja missä on varoja erikoiskoulun ylläpitämiseksi mustille lapsille, voidaan mustat lain mukaisesti suikea pois valkoisten lasten joukosta.

Mutta missä erityisiä kouluja ei ole mustien lapsille, siellä ovat he oikeutetut olemaan valkoisten lasten yhteydessä samassa koulussa.

Opettajien palkkaaminen.

Valtioitten lait myöntävät opettajien palkkaamisen kokonaan koulun johtokunnan tehtäväksi.

Opettajita vaaditaan todistukset heidän siveellisestä käytöksestään, mielentilastaan ja kykeneväisyydestään useimmissa valtioissa.

Joissakin valtioissa nämä todistukset antaa board of examiners ja toisissa koulujen tarkastajat.

Yleisesti palkataan opettajat vuodeksi kerrallaan. Mutta väliin valitaan opettaja ensin vuodeksi, sitte, jos uudelleen palkataan kahdeksi vuodeksi, sitte neljäksi, riippuen siitä miten sovitaan, mutta tavallisinta on palkata vain yhdeksi lukuvuodeksi.

Opettajien palkkaussopimuksen rajoitus.

Kontrahti, joka on tehty edellisen koulujohtokunnan ja opettajan välillä, on pitävä uudenkin johtokunnan aikana.

Opettajien eroittaminen.

Opettajaa, jolla on täydelliset todistukset, ei voida erottaa toimestaan ilman riittävää syytä. Epärehellisyys, kykenemättömyys opettamaan ja koulu hallitsemaan pidetään joko erittäin eli yhdessä riittävänä syinä eroittamiseen.

Jos opettaja syyttömästi erotetaan voi hän vaatia vahingonkorvausta.

Opettajalta ei saa vaatia koulun lämmitystä ja puhtaanapitoa, ellei niin ole palkassa sovittu.

Kun koulu suljetaan.

Kun koulu täytyy sulkea tarttuvan taudin vuoksi ja opettaja on valmis täyttämään kontrahtinsa, on hän velvoitettu saamaan palkkansa suljetultakin ajalta.

Lailliset juhlapäivät.

Juhlapäiviltä, jolloin koulu on suljettu, tulevat opettajat saamaan palkkansa.

Opettajat voivat

joko kokonaan panna pois koulusta eli ajaksi erottaa riittävästä syystä oppilaan, joka rikkoo kouluun järjestyttä, kieltäytyy ottamasta osaa koulutyöhön, kun vanhemmat eivät allekirjoita raporttikortteja, joissa ilmoitetaan oppilaan käytös, kun isä ei myönnä opettajalle oikeutta kurittaa lasta eikä itse sitä kurita, kun oppilas ei lue sitä ainetta, josta vanhemmat ovat pyytäneet että hänet vapautettaisi tai jos hän koulun ulkopuolella käyttäytyy niin, että se on häpeäksi kouluille ja alentaa opettajien arvoa. Opettaja eli koulun johtokunnan jäsenet voivat muuttaa koulutunteja ainoastaan silloin kun syyt sitä vaativat.

Ruumiin rangaistus.

Opettaja koulussa on samassa asemassa kuin vanhin on kotona ja on oikeutettu rankaisemaan lasta jälki-istunnolla eli kurituksella.

Vaikka opettajalla on oikeus rangaista oppilaitansa huonosta käytöksestä voi hän tulla syytöksen alaiseksi, jos tuo kuritus tulee opettajalle tavaksi eikä ole rehellistä toimensa täyttämistä, vaan on tuon toimen teeskentelyä eli vihaa.

Oppilaat, jotka ovat yli 21 vuoden ikäiset ja vapaaehtoisesti ovat koulussa, ovat samojen sääntöjen alaiset kuin nuoretkin oppilaat.

Hävytön kohtelu miesopettajalta naisoppilasta kohtaan vastoin tytön suostumusta, vaikkei tyttö vastustakaan, on väkivailan tekoa, josta häntä voidaan syyttää.

Vanhempien velvollisuus

on olla opettajien apuna koulujärjestyksen ylläpitämisessä. Missä opettaja on varma vanhempien avusta, siellä kuritus koulussa tulee harvoin kysymykseen.

Koulukurituksen hyödystä sanoo Mr. Addison: Poika, joka ei muuten tottele koulussa, ei tule paremmaksi lyönneistäkään."

VEROT.

Jokainen hallitus, olkoon se kaupungin, kauntin, valtion eli hallituksen on pakosta ja on oikeutettu panemaan veroa asukkaille siinä määrässä kuin hallituksen menot vaativat.

Verot ovat joko välittömiä eli välillisiä.

Välittömät verot ovat ne kuin pannaan jollekin henkilölle, omaisuudelle, sisäiletuloille j. n. e.

Välilliset verot ovat ne, jotka pannaan jollekin teollisuudelle ja sikaareille, paperosseille y. m. joka kerätään veromerkeillä. Nykyään on monellaisia veroja, sisälletuloveroja, sotaveroja y. m.

Veroituksessa on tärkeintä se että se tulee tasaisesti kullekin jaetuksi, joka aina on kiistan aineena verojen suhteen.

Verojen kokoaminen on erinäinen eri valtioissa. Tavallisesti kauntin rahastonhoitaja ne kokoo.

Veroista vapaat ovat kunkin työkalut ja lukumiehillä kirjasto sekä huonekaluja määrätyn summan arvosta. Koulut, kirkot ja pappilat ovat veroista vapaat.

AMERIKAN KONSULIN JULKAISEMIA TIETOJA AMERIKAAN MATKUSTAVILLE.

Amerikaan matkustavien Suomen kansalaisten on näytettävä toteen, että heillä on konsulinvirastoa tyydyttävä syy sinne matkustamiseen, ja on heidän luotettavuudestaan annettava pätevä todistus.

Jokaisen on hankittava itselleen seuraavat asiakirjat:

1) Sen läänin maaherran antama ulkomaanpassi, jossa läänissä henkilö on henkikirjoissa. Amerikassa olevan suomalaisen viranomaisen antama passi ei ole kelvollinen takaisin Amerikkaan matkustamisesta varten.

2) Muutamia, ohuelle paperille otettuja valokuvia (passikuvia) kooltaan noin 3x3 tuumaa.

3) Suomessa olevan pätevän henkilön tuntemuksen perusteella antama mainetodistus. Tavallinen papintodistus ei ole riittävä, vaan on matkalle aikovan hankittava persoonallinen suositus joko papilta, nimismieheltä, poliisiviranomaiselta tahi joltakin muulta pätevältä henkilöltä.

4) Henkilöiden, jotka matkustavat Yhdysvalloissa olevien sukulaistensa luokse, on näytettävä näiden sukulaisten antama valallinen todistus, jossa he selvästi sanovat olevansa halukkaat ja kyllin varakkaat vastaanottamaan Suomesta tulevat henkilöt ja jossa myös luvataan huoltaa Suomesta tulleita siksi kunnes kysymyksessä olevat henkilöt kykenevät itsestään pitämään huolta, niin että he eivät joudu Yhdysvaltain eikä sille kuuluvien valtioiden rasitukseksi. Tämän lisäksi on vielä näytettävä Amerikassa olevan pätevän henkilön tuntemuksen perusteella antama luotettavuustodistus siitä henkilöstä, jonka luokse aiotaan matkustaa. Naisten, jotka matkustavat miehensä luokse, tulee varmuudella voida sanoa, ovatko heidän miehensä Amerikan vai Suomen kansalaisia.

5) Henkilöiden, jotka matkustavat Amerikkaan liikeasioissa, opintoja jatkamaan, maatyötä tekemään tai palvelukseen, on riittävästi todistettava, että aikomus on todella sellainen.

Hakemukset passin leimausta varten on tehtävä henkilökohtaisesti, ja on hakemuksen todenmukaisuudesta vannottava Amerikan konsulin läsnäollessa. Tätä ei voida suorittaa postitse. Kirjeenvaihto on useimmiten tarpeetonta, sillä ilman matkustavaisen henkilökohtaista läsnäoloa ei voida antaa takeita siitä, että passi leimataan.

Kuusitoista vuotta nuoremmat poikalapset ja 21 vuotta nuoremmat tyttölapset, jotka ovat samaan passiin merkittyinä kuin vanhempansa eivät tarvitse itse henkilökohtaisesti olla läsnä konsulinvirastossa, vaan voivat vanhempansa jättää hakemuksen heidän puolestaan.

Naisten, joiden miehet ovat Yhdysvaltain kansalaisia, ja lasten, jotka ovat Amerikassa syntyneitä, tahi joiden isät ovat saaneet Yhdysvaltain kansalaisoikeudet ennen lasten syntymistä, tulee tehdä hakemus Amerikan passin saantia varten, eikä esittää suomalaisten viranomaisten antamia passeja leimattaviksi.

Hakemus Amerikan passin saantia varten on tehtävä henkilökohtaisesti. Hakijan on tuotava muutamia ohuelle paperille otettuja valokuvia itsestään, kooltaan noin 3x3 tuumaa. Tämän lisäksi on hakijan tuotava todistus kansalaispaperit, naimatodistus, syntymätai kastetodistus, j. n. e. Jonkun konsulinviraston tunteman henkilön on henkilökohtaisesti todistettava hakijan henkilöllisyys.

Leimamaksu Amerikan passia (hakemuskavaake siihen luettuna) samoin kuin suomalaisen passin leimaamisesta (hakemuskavaake siihen luettuna) on nykyään \$10.00, mikä maksu suoritetaan Suomen rahassa päivän kurssin mukaan.

TIETOJA SUOMESTA.

Postimaksut Suomessa nykyisin.

Kirjeistä: kultakin 15 gr. paino-osalta 1 Smk.
Kirjeistä paikalliset, kultakin 15 gr. paino-osalta 60 p.
Postikortti 60 penniä.
Ristisiteistä: kultakin 50 gr paino-osalta 20 p:iä; alin maksu: asiakirjoista 80 p:iä (paikalliset 40 p:iä) tavaränäytteistä 40 p:iä.
Paketeista: 1 kg 3 mk., 3 kg 5 mk., 5 kg 7 mk., 6 kg 9 mk. ja siitä yli 2 mk. kultakin kg.
Kirjoihin merkitsemisestä 80 p:iä.
Vakuutusmaksu 100 mk:lta 60 p:iä ja siitä yli 30 p:iä kultakin 100 mk:lta.
Postiosoitusmaksu: 100 mk:lta 1 mk. ja siitä yli 50 p. kultakin 100 mk:lta.
Ulkomaille: kirjeet 1:50 p. kultakin 15 gr.
Postikortit 90 p.

Tietoja Suomen valtionrautateillä matkustaville.

Asemien odotussalit avataan tuntia ennen niitten junien tuloa ja lähtöä, joissa matkustajia kuljetetaan.

Piletinmyynti alkaa kaupunkiasemilla tuntia ja maaseutuasemilla vähintään puolta tuntia sekä päätetään 3 minuttia ennen kunkin junan lähtöä.

Muistutus väärää pilettiä tahi rahanvaihtoa vastaan on tehtävä ennenkuin piletin ostaja lähtee pilettiluukulta.

Pilettiä ei saa toiselle henkilölle luovuttaa.

Ostettua pilettiä ei oteta takaisin.

5:tä vuotta nuoremmat lapset saavat maksutta, mutta oikeudetta eri paikkaan, seurata matkustajan mukana ei kuitenkaan useampaa kuin yksi kutakin täysikäistä henkilöä kohti. 5—12:sta vuotiaat lapset maksavat puolen hinnan.

Yksinkertaiset piletit.

Matkustaja on oikeutettu keskeyttämään matkansa kerran niiden keskeytysten lisäksi, jotka aiheutuvat junayhtymistä, mutta on piletit silloin, oikeuttaakseen matkan jatkamiseen, näytettävä keskeytysaseman päällikölle, joka leimaa piletin.

Paikallisjunaliput, joilla on erityinen tariffinsa, ovat voimassa yhden päivän eivätkä oikeuta matkaa keskeyttämään.

Ostetun yksinkertaisen matkustajapiletin kelpaavuusaika on, matkan pituudesta riippumatta, 5 päivää, leimasinpäivää lukuunottamatta.

Kyytimaksut Suomessa.

Kyytimaksu on 1 mk. kilometriltä päivällä ja 1 mk. 50 p. yöaikana ja pyhäpäivänä. Yökyydiksi lasketaan jokainen kello 9:n jälkeen illalla ja ennen kello 6:tta aamulla alettu kyyti. Odotuksesta suoritetaan korvausta 1 mk. kustakin kokonaisesta tunnista ja on kyydissä sijällä valta 2 tuntia odotettuaan mennä pois. Jos viipyminen tapahtuu kyytiesityksessä, saa hevosen tunnin kuluttua antaa toiselle.

PÄÄSIÄINEN.

Seuraavasta nähdään, mille päivälle pääsiäinen satuu tulevan neljän vuoden aikana:

1922—Huhtik. 16 p.	1924—Huhtik 20 p.
1923—Huhtik. 1 p.	1925—Huhtik. 12 p.

KATSAUS VUODEN VAIHEISIIN YHDYSVALLOISSA.

Vaiherikas on ollut kulunut vuosi, samoin kuin sen edeltäjätkin. Ihmiskunnan historiaa on lisätty uusilla kirjavilla lehdillä, joihin sisältyy niin paljon asioita ja tapahtumia, että ylimalkaisemmankin silmäyksen niihin luominen veisi enemmän aikaa ja tilaa kuin tämänluontoisille kirjoituksille olisi mahdollista. Niinpä onkin tarkoituksena tehdä vain lyhyt ja yleispiirteinen katsaus vuoden huomattavimpiin vaiheisiin tässä maassa.

Hallitusohjaksia vaihdettu.

Kun Siirtokansan Kalenteri ilmestyi edellisen kerran, oli tässä maassa juuri toimitettu yleiset vaalit, kiihkeimmät mitä pitkään aikaan oli tapahtunut Yhdysvaltain historiassa. Sodanaikaisen demokratisen hallituksen tilalle oli valittu republikaaniset valtiolaivan ohjaajat. Perinnöksi oli sota jättänyt raskaan uudestirakentamisen työn, jota suorittamaan kansa ei enää uskonut entistä johtoa. Vaaleissa oli voittanut ennenkuulumattoman suurella enemmistöllä puolue, tai oikeammin kansan se osa, joka tahtoi, että tämän maan oli välitettävä kaikki mahdollisin keinoin sekautumista vanhan maailman asioihin, jotka suuri sota oli saattanut entistään sekavammiksi. Amerikan kansan suurem

enemmistön mielipiteenä oli, mikäli sitä voitiin tulkita vaalien tuloksesta, että tämä maa oli suorittanut tarkoitetun aktiivisen osansa Atlannin takana sillä, että se oli lähettänyt sinne miesvoimaansa miljoonittain liittolaistensa avuksi ja yhdessä niiden kanssa kukistanut Saksan militaristisen keisarivallan; ja että Amerikan tulevaisuuden luominen vaati kiinnipysymistä entisissä traditsioneissa ja periaatteissa: kahleetonta ja esteetöntä toimintavapautta kaikissa ulkopoliittisissa asioissa ilman minkäänlaisia sekaannuttavia liittoja. Niin tärkeänä ja suurimerkityksellisenä tätä vapautta pidettiin, että enemmän kuin olisi käyty minkäänlaisiin sitoumuksiin, joiden uskottiin, syystä tai syyttä — tämän suhteen on paljon erimielisyyttä olemassa — saattavan sen vaaraan, jätettiin toistaiseksi solmiamatta rauhakin, jonka tämän maan täysivaltuutetut edustajat olivat juhlallisesti laatineet liittolaistensa kanssa ja jonka voitettu vihollinen oli hyväksynyt.

Vaikea taloudellinen asema.

Näiden ulkopoliittisten asiain lisäksi voitiin vaalien tulos tulkita sitenkin, että valitsijain ennemmistö oli kyllästynyt vallassaolleen puolueen kotimaiseenkin ohjelmaan, erittäinkin taloudelliseen. Sota oli niellyt kansan varoja suunnattomasti — kolmattakymmentä biljoonaa dollaria — ja sellainen usko oli jäänyt, että enemmän oli tuhlatu kuin olisi tarvittu, vaikka myönnettiinkin, että sodankäynnissä ei säästäväisyys voinut tulla kysymykseen. Verot olivat nousseet rasittavan suuriksi, elinkustannukset olivat kohonneet huimaaviin korkeuksiin ja raha- ja luottoasiain normaali-

rajat olivat siirrähtäneet niin paljon pois oikeilta paikoiltaan, että koko taloudellista rakennetta näytti luhistuminen olevan uhkaamassa. Sotavuosien aikana vallinnut hyvinvointi oli alkanut jo pahasti häipyä; teollisuuslaitoksista vähennettiin työvoimaa ja toisia suljettiin, kun niiden tuotteiden menekissä oli tapahtunut pikemmin äkillinen seisahdus. Suuria työttömien laumoja alkoi ilmaantua. Maanviljelijäin tuotteiden hinnat olivat pudota romahtaneet alas, arviciden mukaan noin viidellä biljoonalla dollarilla vuoden 1920 aikana, kun hallituksen takaamat hinnat oli poistettu, ja vallitsi maanviljelyspiireissä tämän johdosta mitä suurin tyytymättömyys. Rajottamattoman työvoiman kysynnän aikana ennenkuulumattoman korkeiksi nousseita palkkoja oli täytyntä ryhtyä alentamaan, ja vastusti järjestynyt työväki useissa tapauksissa tämänsuuntaisia yrityksiä, lakkoja puhjetessa siellä täällä. Kansainvälisten suhteitten taivaalla leijailli synkkiä pilviä; maailmanpalon jälkeiset sovittelut olivat kiusallisia. Olojen rauhanoloihin palauttaminen oli osoittautunut paljon vaikeammaksi kuin oli luultu sotavuosien huumeessa. Uudestirakentamista kipeästi tarvittiin, mutta rakentajat eivät olleet selvillä, miten siihen oikeastaan olisi käytävä käsiksi.

Uuden hallituksen ohjelma.

Tällaisten merkkien vallitessa astui uusi Hardingin hallitus toimeensa viime maaliskuun neljäntenä päivänä, edeltäjänsä toiminnan päättyessä pikemmin traagillisesti, sillä presidentti Wilson oli murtunut ruumiillisesti ja henkisestikin taakkansa alla, erittäinkin

sen vuoksi, että kaikista ponnistuksistaan huolimatta ei rauhanohjelmansa ollut löytänyt kansassa riittävää vastakaikua. Uusi hallitus käsitti tehtävänsä vaikeuden. Se tiesi, samoin kuin kaikki ajattelevammat kansalaiset tiesivät, että kaikki mitä vaalikuumeen aikana oli oloista ja asioista sanottu, ei pitänyt kaikissa suhteissa paikkaansa. Se tiesi, että edessään olevat epäkohdat ja vaikeudet olivat maailmanlaajat, puoluetoimintain ja -tunnustusten yläpuolelle nousevat, joista ei parhailla yrityksilläkään voitu selviytyä yhdessä kädenkäänteessä. Ohjelmansa pääkohdiksi uusi hallitus julisti: säästäväisyyden valtiovarain hoidossa, pyrkimyksen normaalisuuteen kaikilla tahoilla, soveltuvan verojen huojennuksen, korkeamman ja muuttuneita oloja vastaavamman tullitariffin, rauhan tekemisen entisten vihollismaiden kanssa Amerikan kansan vaaleissa antamien valtuuksien mukaisesti, maailmanrauhan edistämisen, maanviljelijäin luottoasiain parantamisen, kuljetuslaitosten finanssitilanteen selvittämisen y. m. Toteuttamaan tätä ohjelmaa kutsui presidentti Harding kongressin ylimääräiseen istuntoon, kongressin, jossa republikaaneilla oli molemmissa huoneissa niin suuri enemmistö, että jos yhtenäisyys heidän keskuudessaan oli kyllin voimakas, kykenivät he ajamaan läpi esteettä hallituksen esitykset ja muut ehdotuksensa. Toimeenpanevien hallitusosastojen johtajiksi valitsi presidentti puolueensa tunnetuimpia kykyjä, joista erikoisemmin voidaan mainita valtiosihteeri Charles Evans Hughes ja kauppasihteeri Herbert Hoover.

Pian kuitenkin tultiin huomaamaan, että yksistään

se seikka, että hallitusohjaket olivat uusissa käsissä, ei voinut saada aikaan mitään pikaisempaa muutosta tilanteessa. Parantumisen asemasta pahenivat taloudelliset olot monella taholla. Liikeseisaus laajeni laajenemistaan. Työttömyys lisääntyi jatkuvasti, kunnes keskikesän aikana ilmoitettiin työttömiä olevan maassa enemmän kuin viisi miljoonaa. Ulkomaakauppa oli laskenut melkein puolella viime keväänä, verrattuna vastaavaan aikaan edellisenä vuonna, laskien laskemistaan, johtuen pääasiallisesti ulkomaiden sekavasta tilanteesta, niiden ahtaista raha-asioista ja dollarin suunnattoman korkeasta vaihtoarvosta. Yhtenä vaikuttavana tekijänä liikelamaannukseen oli kieltämättä myös se, että maanviljelysväestön ostovoima oli niin suuresti vähentynyt tuotteittensa hintain laskemisen vuoksi. Toisia, tekijöitä, joiden kaikkien luetteleminen kävisi liian pitkäksi, olivat rahtitavarain korkeat kuljetusmaksut, hitaus olojen muuttuneisuuden tunnistamisessa taloudellisten toimintain kaikkien osallisten taholla y. m.

Kongressin toiminta.

Kansan katse oli kohdistettu kongressiin, jolta odotettiin huojentavia toimenpiteitä. Se ryhtyikin heti täydellä todella käsiksi hallituksen viitottaman ohjelman toteuttamiseen. Säästäväisyyden aikaansaamiseksi hyväksyttiin budjettilaki ja tämän lain nojalla rahastodepartementin yhteyteen muodostetun tulo- ja menoarviotoimiston johtajaksi valittiin kenraali Dawes. Vakinaisen armeijan miesluku laskettiin 150,000:teen. Eri näisiä menoarvioita seuraavaa tilivuotta varten supis-

tettiin likimäärin 1,000 miljoonalla dollarilla, niin että vuoden yhteinen menoarvio tuli olemaan noin 4,000 miljoonaa dollaria. Että olisi voitu estää liian suuren siirtolaistulvan tuleminen maahan vaikeiden uudestirakentamisen vuosien aikana, hyväksyttiin kahden vuoden siirtolaisrajoituslaki, jonka mukaan tähän maahan voidaan vuodessa laskea noin 350,000 siirtolaista, kustakin maasta, joitakin poikkeuksia lukuunottamatta, saaden tulla siirtolaisia kolme prosenttia siitä määrästä, mikä kussakin maassa syntyneitä oli Yhdysvalloissa vuoden 1910 väenlaskun mukaan. Tämän lain voimaannpanemisessa, ohimennen sanottuna, on esiintynyt vakavanlaisia hankaluuksia. Maanviljelijäin väliaikaiseksi suojelemiseksi pysyvistä tullitariffia odottaessa hyväksyttiin n. k. Fordneyn hätätilatullilaki, joka asettaa korkeat tuontitullit useimmille ulkomaiden maanviljelystuotteille. Tuo laki on edelleen voimassa. Viljapörssit päätettiin asettaa hallituksen yllävalvonnan alaisiksi, että liiallinen keinottelu viljankasvattajien vahingoksi voitaisiin estää, ja samoin ulotettiin hallituksen kontrolli teurastus- eli n. k. lihanpakkauslaitoksiin. Maanviljelijäin luottoasiain parantamiseksi hyväksyttiin sotafinanssikorporatsioonilaki, joka valtuuttaa tuon sodan aikana toimineen hallituksen yllävalvonnan alaisen järjestön antamaan luottoa maanviljelijöille ja rahoittamaan tuotteittensa maastavientiä 1,000 miljoonaan dollariin asti. Maailmansodassa työkykynsä menettäneiden sotilaiden tehokkaammaksi avustamiseksi päätettiin yhdistää yhdeksi avustuselimeksi eri toimisto, joiden huostassa entisten sotilaiden huoltaminen oli ennen ollut. Nämä ovat tärkeimmät yli-

määräisen kongressin tähän mennessä hyväksymät lait. Useimmat niistä, kuten huomaa, on laadittu maanviljelijäin etuja silmälläpitäen. Voimassa ovat ne olleet vasta niin lyhyen ajan, että vielä ei voida sanoa, mihin suuntaan ne alkavat vaikuttaa. Mutta jos laskelmat eivät petä, tulevat ne osaltaan asemaa selvittämään.

Tullitariffi ja verojen huojennus.

Tärkeimmät lakiehdotukset, joiden vaikutus koko maan taloudelliseen elämään tulee olemaan suurin, ovat vielä tätä kirjoitettaessa keskeneräisiä. Niitä käsiteltäessä on kehittynyt vakavia erimielisyyksiä, ei ainoastaan republikaanien ja demokraatien välillä, vaan myös kummankin suurpuolueen omassa keskuudessa. Ehdotus uudesta tullitariffista, jonka eri laskelmien mukaan arvioidaan tuottavan hallitukselle tuloja 500—700 miljoonaa dollaria ja jonka pääasiallisimpana tarkoituksena on Amerikan teollisuuden suojeleminen ulkomaiselta kilpailulta, hyväksyttiin nopeasti edustajahuoneessa, oikein "höyryjyrä"-menetelmän mukaan. Kysymys on kuitenkin mitä pulmallisimpia, varsinkin nykyisin, jolloin maailman kauppaolot ovat vaihtelevan rahanarvon ja toisten tavallisuudesta poikkeavien asiain vuoksi sekavat. Niinpä ei senaatti pitänyt ensinkään kiirettä tulliehdotuksen läpiajamisessa, eikä hallitukseen sitä vaatinut, joten sen ratkaisu todennäköisesti on siirtynyt useamman kuukauden eteenpäin. Tärkeämpänä kuin tulliohjelmalla on pidetty verojen tarkistamista eli huojentamista. Tämänsisältöinen hallituksen ehdotus hyväksyttiin erinäisin muutoksin edus-

tajahuoneessa, joka päätti poistaa sodanaikana hyväksytyssä verolaissa säädetyn niinsanotun liikevoittoveron ensi vuoden alussa, alentaa suurten tulojen yliverojen korkeimman verotusprosentin 65:stä 32:teen ja poistaa tai alentaa useita toisia sodanaikaisia veroja. Tällaisen vero-ohjelman pohjana on usko, että kun pääoma vapautetaan liian raskaista veroista, voi se vapaammin virrata säännöllisiin liike- ja teollisuusväyliin ja siten vaikuttaa taloudelliseen toimintaan vilkastuttavasti. Senaatissa ehdotus kuitenkin herätti vastarintaa. Ryhmä, joka tahtoo, että suurten pääomien olisi kannettava mahdollisimman täysi osuutensa kansakunnan verotuksesta, oli siellä voimakkaammin edustettu kun edustajahuoneessa. Maanviljelijäin edustajat alkoivat heti vaatia ehdotukseen muutoksia, ja nähtävästi saa tämä ryhmä ajetuksi tahtonsa läpi senaatissa, mutta tätä kirjottaessa on vaikea sanoa, millaisen lopullisen muodon uusi verolaki tulee saamaan.

Toisten keskeneräisten lakiehdotusten joukossa on tätä nykyä tärkein rautateitten ja liittohallituksen välisen raha-asiain selvittäminen ja rautateitten rahallisen aseman järjestäminen paremmalle kannalle, maan kuljetusliikenne kun tätä nykyä ei ole parhaimmessa kunnossa aiheuttaen osaltaan vaikeuksia, jotka ovat estämässä liikeolojen normaaliin palaamista. Odotettavissa on myös hallituksen esitys Yhdysvaltain sotaliittolaisilleen antamien lainojen takaisinmaksamisen järjestämisestä, sekä useita toisia esityksiä ja ehdotuksia, joiden kaikkien tarkoituksena on uudestirakentamisen työn edistäminen.

Rauha saatu aikaan Saksan kanssa.

Rauha Yhdysvaltain ja Saksan välillä on vihdoin saatu aikaan. Useita kuukausia kestäneiden neuvottelujen jälkeen laadittiin rauhansopimus Berlinissä kesän lopulla ja ratifioi sen Yhdysvaltain senaatti lokakuun 18 päivänä, Saksan ratifioidessa muutamia viikkoja aikaisemmin. Rauhansiakirja on erikois-sopimus, vaikkakin se sisältää Versaillesin sopimuksesta joitakin kohtia, jotka takaavat Yhdysvalloille samat yleiset edut ja oikeudet kuin liittoutuneillekin. Sopimuksessa kieltäytyy tämä maa hyväksymästä kansainliittoa ja säättää se, että ilman kongressin suostumusta ei Amerika voi ottaa osaa mihinkään Versaillesin sopimuksen muodostamiin kansainvälisiin toimistoihin. Se vapauttaa Amerikan kaikesta sekaantumisesta Europan valtioiden välisiin asioihin. Samankaltaiset Itävallan ja Unkarin kanssa neuvotellut sopimukset on senaatti ratifioinut, ja, Unkaria lukuunottamatta, on virallisen rauhan voimaanastuminen tämän maan ja entisten keskusvaltain välillä odottamassa enää joitakin muodollisia toimenpiteitä.

Kieltolain voimaanpano

Yksi vaikeimpia pulmia, joiden kanssa tämä maa on saanut kamppailla kuluvan vuoden aikana, on ollut kieltolain voimaanpano. Tuon lain rikkominen on ollut yleistä, toisin paikoin ja ajoin niin yleistä, että on näyttänyt siltä niinkuin väkijuomakieltoa ei olisi ollut olemassakaan. Väkijuomien salakuljetusta, salapolttua ja salamyyntiä on harjotettu suuressa määrässä,

ja lain voimaannon valvojen leväperäisyys on saatanut mahdolliseksi senkin, että hallituksen sinetillä suljetuista varastohuoneista, joissa väkijuomia säilytetään luovutettavaksi laillisiin tarkoituksiin, on niitä päässyt virtaamaan yksinomaan juomatarkoituksiin. Tarkempaa tilastoa siitä, miten paljon kieltolain rikkomisia on ollut, ei ole saatavissa, mutta federalisen ylioikeuden päätuomarin Taftin lausunnon mukaan on kieltolain voimaannon lisännyt liitto-oikeuksien juttuja noin kahdeksalla prosentilla. Yritykset kieltolain tiukentamiseksi lailla, joka kieltäisi oluen valmistamisen ja myynnin lääkkeellisiin tarkoituksiin ilman rajotusta ja muuten tehostaisi väkijuomakiellon voimaannon, eivät onnistuneet suunnitelmien mukaisesti, kun liittosenaatin jotkut jäsesnet kävivät vakavasti vastustamaan mainittuun lakiin ehdotettuja etisintä- ja tarkastusoikeutta koskevia kohtia. Tuon lain hyväksytyksi tuleminen on kuitenkin odotettavissa.

Vaikka erinäisiä yrityksiä on käynnissä kieltolain lieventämiseksi ja kumoamiseksi, ei tilanne ole sentään käynyt niin toivottomaksi, että noiden yritysten voitaisiin uskoa onnistuvan. Sellaiset asiantuntijat kuin yli-prokuraattori Daugherty ovat ilmaisseet uskovansa, että kieltolain rikkomiset ovat jo saavuttaneet huippunsa ja että kansa on herännyt vaatimaan sen tarmokkaampaa voimaannon. Kieltolain aikaansaamat parannukset ovat olleet siksi suuret, että sen rikkomisesta johtuvat epäkohdat eivät ole olleet omiaan herättämään mitään sellaista yleisempää vakaumusta, että kapakkain lopettamisessa olisi tehty erehdys.

Rinnan kieltolain rikkomisen kanssa on rikollisuus

yleensä ollut kovin laajalle levinnyttä kuluneen vuoden aikana. Todellinen rikosaalto näyttää olleen liikkeellä. Tilastoja siitä, miten paljon suurempaa rikollisuus on ollut kuin ennen, ei ole saatavissa, mutta joka tapauksessa on se ollut hyvin huolestuttavaa — luonnottoman sota-ajan jättämä yksi ikävä perintö.

Työn ja pääoman väliset selkkaukset

Niitä on tapahtunut vuoden ajalla useita ja vaka-
viakin. Kuten sopi edellyttääkin, oli yleisempi palkkain alentaminen odotettavissa, kun työvoiman kysyntä oli vähentynyt ja liikelamauksen takia miljoonia työläisiä oli joutilaina. Sitkeästi kuitenkin on voimakkaammin järjestyneitten työläisten taholla vastustettu kaikkia palkan alennuksia ja useita lakkoja ja työn-sulkua on tämän johdosta tapahtunut. Mutta palkat ovat laskeneet tästä huolimatta, toisilla aloilla niinkin paljon, että ne lähentelevät sodanedellisiä palkkoja. Toisilla aloilla taasen ovat ne vaihdelleet 10—30 prosenttiin ja on aloja, joissa mitään alennusta ei ole tapahtunut. Palkkain alennus ja elinkustannusten laskeminen ovat olleet toisistaan riippuvia, ja mitä jälkimäiseen tulee, voidaan sen sanoa suunnilleen vastanneen yleistä palkkain alennusta. Siitä miten paljon elinkustannukset ovat laskeneet sen jälkeen kun ne olivat huipussaan vuoden 1919 lopussa, ei ole mitään varmempaa tilastoa olemassa. Toisten arvioiden mukaan ovat ne vielä noin 80 ja 100 prosenttia korkeammat kuin vuonna 1914 vähää ennen mailmansotaa ja toisten mukaan ainoastaan noin 50 prosenttia.

Eri lakkojen ja työselkkausten yksityiskohtaisempi luetteleminen kävisi liian pitkäksi. Niitä on ollut maan kaikissa osissa, pienempiä ja suurempia. Suurimpia ovat olleet viimekeväinen merityöläisten lakko ja selkkaukset rakennusteollisuuden alalla eri kaupungeissa. Vakavimmat ovat lakkojen yhteydessä esiintyneet rettelöt olleet West Virginian valtiossa, missä jo viime kesänä alkanutta kaivantomiesten lakkoutumista järjestymisoikeuden puolesta on jatkunut. Siellä on tapahtunut useita murhia ja väkivaltaisuuksia ja viime elokuussa alkoi tilanne muistuttaa todellista kansalaissotaa, jonka vuoksi liittohallituksen sota-väkeä oli pakko lähettää levottomille kaivantoseuduille ja saatiin järjestys silloin palautetuksi.

Rautatietyöväen palkkauskysymys on ollut jatkuvana erimielisyyksien aiheuttajana. Uuden rautatielain nojalla muodostettu federalinen palkkausneuvosto laski rautatieläisten palkkoja viime heinäkuun alussa keskimäärin noin 12 prosentilla. Unioiden keskuudessa toimitettiin silloin äänestys ja suuri enemmistö asettui kannattamaan lakkoon menemistä protestina palkanalennuksia vastaan. Samalla kävivät yleisön taholla yhä voimakkaammiksi vaatimukset, että rautateitten oli laskettava kuljetusmaksuja, koska ne olivat aivan kohtuuttoman korkeat, monessa tapauksessa niin korkeat, että joitakin tavaroita, erittäinkin maanviljelijäin tuotteita, ei kannattanut lähettää ensinkään markkinoille. Rautatiet ilmoittivat olevansa valmiit laskemaan rahtitaksoja, jos lisää palkanalennuksia myönnettäisiin selittäen, että korkeiden käyttökustannuksien vuoksi ei muu ollut neuvona. Rautatieläis-

ten veljeysliitot, jotka nähtävästi olivat päättäneet käyttää lakkoäänestyksen tulosta valttina sitä vastaan, ettei uusia palkanalennuksia pantaisi voimaan, päättivät silloin alottaa yleisen lakon lokak. 30 p:nä. Tätä kirjotettaessa ei lakko ole vielä alkanut ja sen estämistä koskevat neuvottelut ovat käynnissä. Jos lakkosta tulisi tosi, olisi se suurimpia ja vaikutuksiltaan vahingollisimpia lakkoja mitä tässä maassa on koskaan tapahtunut. Lakkokysymykseen eivät sisälly ainoastaan palkkausat, vaan monet muut seikat; tavallaan myös rautatieläisten omaksuma periaate, että rautateitten tulisi olla hallituksen kontrollin ja omissa alaisissa.

Aseistariisumiskonferenssi

Presidentti Hardingin hallitus ilmoitti ohjelmansa yhdeksi kohdaksi maailmanrauhan edistämisen, ja republikaanisen puolueen hyljätessä kansainliittoaatteen, julistivat puolueen johtajat kannattavansa kuitenkin jonkinlaista kansakuntien rauhanyhdistystä. Amerikassa, kuten kaikkialla muuallakin, käsitettiin, että valtionvarojen uhraaminen suuriin aseistuksiin oli kansalle liian raskas taakka, esimerkiksi Yhdysvaltain tämänvuotisen laivastomenoarvion noustessa likimäärin 500 miljoonaan dollariin. Liittosenaatissa esitti senaattori Borah viime kevännä päätösehdotuksen, että maailman kolme johtavinta merivaltaa, Yhdysvallat, Suur-Britannia ja Japan, kutsuttaisiin konferenssiin, jossa otettaisiin esille kysymys sotalaivain rakentamisen lakkauttamisesta viideksi vuodeksi. Borahin ehdotus sai kannatusta, vaikka hallituksen suunnitelmat

eivät olleet aivan samankaltaiset ja lopuksi hyväksyttiin kompromissiehdotus, jonka nojalla hallitukselle annettiin vapaat kädet tällaisen konferenssin kokoonkutsumisesta ja sen ohjelmaa koskeissa asioissa. Tälläväläin oli hallitus ryhtynyt epävirallisiin neuvotteluihin aseistusten rajotuksen johdosta ulkovaltojen kanssa ja ilmoitti se heinäkuun 10 päivänä kutsuneensa Suur-Britannian, Ranskan, Italian ja Japanin neuvottelemaan aseistuskysymyksestä Washingtonissa tänä syksynä. Konferenssin alkamispäiväksi määrättiin välirauhan julistamisen päivä, marraskuun 11 päivä. Aseistusten rajotuksen ohella sisällytettiin sen ohjelmaan Tyynenmeren ja Kaukaisen Idän kysymysten käsittely ja tähän jälkimäiseen ottamaan osaa kutsuttiin myös Kiina, Belgia, Hollanti ja Espanja. Että Hardingin hallitus sisällytti Tyynenmeren ja Kaukaisen Idän kysymykset konferenssin ohjelmaan, johtui siitä, että nämä olivat hyvin läheisessä yhteydessä aseistariisunnan kanssa. "Avoimen oven" ohjelma Kiinassa ja ulkovaltojen muut tavottelut Kaukaisessa Idässä olivat olleet omiaan aiheuttamaan melkoista kannausta valtojen kesken, varsinkin Yhdysvaltain ja Japanin välillä, ja näiden johdosta oli päästävä selvyteen, ennenkuin turvallisesti voitiin tehdä min-käänlaisia sopimuksia aseistusten rajotuksesta.

Tätä kirjottaessa ei konferenssi ole vielä kokoon-tunut, mutta kaikki valmistelut sitä varten on suori-tettu ja odotetaan sitä kautta maailman suuremmoi-sella jännityksellä, sen kun uskotaan olevan jonkinlai-sen käännekohtan kansainvälisissä suhteissa. Vit-tailuja on tehty, että kokous tulisi olemaan alkuna

kansakuntien rauhanyhdistykselle, josta republikaanien johtajien kesken on ollut niin paljon puhetta. Onpa sellaisiakin arveluita tehty, että konferenssi tulisi ratkaisemaan kysymyksen Yhdysvaltain kansainliittoon yhtymisestä. Nämä tietysti ovat vain arveluita, mutta siihen katsoen, että hallituksemme on sitoutunut maailmanrauhaa edistämään, olisi luonnollista, että tämä maa tulisi liittymään vaikuttavana jäsenenä johonkin kansainväliseen järjestöön, jonka tehtävänä olisi rauhanasiain eteenpäinvieminen.

Muita yleisiä asioita

Vuodentulo Yhdysvalloissa on ollut keskinkertainen, keskinkertaista huonompikin monessa tapauksessa, syynä tähän ollen tavallisuudesta poikkeavan kuuma, kuiva ja myrskyinen kesä. Useita luonnonmullistuksia tapahtui vuoden kuluessa, vakavimmat niistä ollen suuret tulvat Pueblossa, Coloradon valtiossa, ja San Antoniossa, Texasissa, joissa kummassakin satoja ihmisiä menetti henkensä.

Monta julkisen elämän alalla huomiota saavutta-nutta henkilöä on painanut päänsä viimeiseen lepoon vuoden kuluessa. Tunnetuimpina heistä mainittakoon luonnontieteellinen kirjailija John Burroughs, ylioikeuden päätuomari White ja pennsylvanialainen liittosenaattori Knox.

Kärsiviä ja avuntarpeessa olevia kohtaan on Yhdys-valtain sydän ollut lämmin ja avoin tämänkin vuoden aikana. Kautta maailman, missä auttavaa kättä on tarvittu, ovat amerikalaiset hyväntekijät olleet toiminnassa. Ankaran nälänhädän käsissä kamppaileva Neu-

vosto-Venäjä on ollut avustustoiminnan viimeisin näyttämö. Amerikan Avustushallinto niminen järjestö, jonka puheenjohtajana on kauppassihteeri Herbert Hoover, on parhaillaan toimittamassa suuripiirteistä hädänlievennystyötä etupäässä Venäjän lasten keskuudessa. Tähän se ryhtyi sen jälkeen kun neuvostohallitus oli kääntynyt Amerikan puoleen avunpyynnöllä ja neuvottelut avunannon järjestämisestä johtivat suotuisiin tuloksiin. Kokonaan erossa on tämä toiminta kaikista poliittisista tavoitteleista. Tämän yhteydessä voidaan mainita, että minkäänlaisia suhteita, enempi kaupallisia kuin poliittisiakaan, ei ole vielä avattu Yhdysvaltain ja Venäjän hallitusten välillä, olot Venäjällä kun ovat edelleen siksi sekavat, että tuollaisen suhteitten aikaansaamista ei ole katsottu mahdolliseksi.

Työttömyystilanteen yhä kärjistyessä kesän lähestessä loppuaan ja hyvin synkältä näyttävän talven lähestyessä, kutsui presidentti Harding syyskuun lopussa Washingtoniin koolle n. k. työttömyyskonferenssin ehdottamaan toimenpiteitä, joihin ryhtymisellä pahimmat kärsimykset voitaisiin poistaa ensi talven aikana ja laatimaan esityksiä pysyväisemmän parannuksen aikaansaamiseksi. Oltuaan koolla kolmisen viikkoa hajaantui konferenssi hyväksytyään ohjelman, jonka pääasiallisimpana sisältönä oli yksityisten kuntien kehottaminen ryhtymään hätätilatoimenpiteisiin työttömyyden lieventämiseksi yleisten töitten teettämällä. Konferenssi muodosti keskuskomitean, jonka tehtävänä on tällaisten hätätilatoimenpiteitten rinnastaminen ja yleistyttäminen. Samalla se kehoitti yksi-

tyisiä työnantajia, valtioiden hallituksia ja liittohallitusta tekemään kaikkensa ohjelmansa siten järjestämiseksi, että työtä voitaisiin hankkia mahdollisimman monelle työttömälle. Konferenssin esityksillä näyttää olleen herättävä vaikutus monella taholla. Ensi talvi kuitenkin tulee kieltämättä olemaan tukala monelle henkilölle, jonka ansiomahdollisuudet ovat katkenneet.

Samalla kun liittohallitus on koettanut etsiä ratkaisukeinoja nykyhetken pulmille, ovat eri valtiot, jotka tässä suhteessa voivat paljon vaikuttaa omalla itsenäisellä toiminnallaan, tehneet samaa työtä. Erikoisemmin on niiden huomio ollut kiinnitetty maanviljelijäin aseman parantamiseen. North Dakotan valtio, missä nämä parannussuunnitelmat ovat olleet radikaalisimpia, on jatkunut kiivasta ristiriitaa valtiota kontrolleeraavan Nonpartisan liiton ja sen vastustajien välillä, kehittyen tämä ristiriita lopuksi valtion kuvernöörin ja kahden muun korkean virkailijan erotusvaatimukseksi. Tämä asia ratkaistaan takaisin-kutsuvaaleissa, jotka pidetään tuossa valtiossa loka-kuun lopussa, ja on noilla vaaleilla oleva suuri vaikutus mainitun Nonpartisan liiton' liikkeeseen kaikkialla, missä se on pyrkimässä saavuttamaan jalansijaa. Paitsi North Dakota, on mainittu liitto viime vuoden aikana ollut melkoisen vaikuttavana tekijänä useissa lännen valtioissa ja Wisconsinissa, missä tuon valtion kuvernööri ja toisia korkeita valtion virkailijoita lukeutuu Nonpartisan-liittolaisiin.

Puhuttava olisi myös kansakunnan tieteellisistä, taiteellisista ja yleensä sivistyksellisistä saavutuksista.

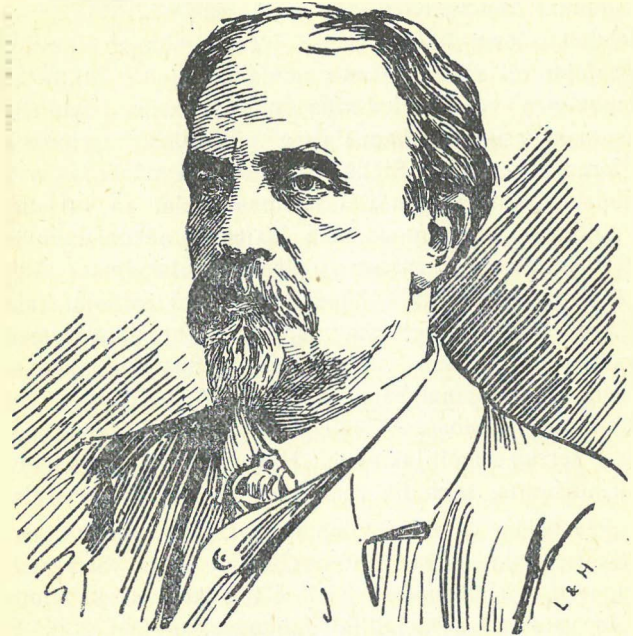
Noilla aloilla tehty työ on yleensä hiljaisempaa ja vaatimattomampaa kuin valtio- ja talouspolitiikan alalla, mutta noilla tahoilla usein jätetään pysyvimmat jäljet kansakunnan elämään. Tieteen piireissä on tehty väsymätöntä työtä ja monta merkityksellistä tulosta on saavutettu. Taidetoiminta Amerikassa on ollut edelleen oman itsensä etsimistä. Se on luonut paljon kevyttä ja ala-arvoista, mutta samalla pysyvistä ja arvokastakin. Yleisistä sivistyspyrkimyksistä voidaan sanoa, että korkeampien arvojen saavuttamisessa on ilmennyt samaa innokasta ja elinvoimaista eteenpäin rientämistä kuin ennenkin.

Mahdotonta on mainita lyhyestikään kaikista asioista, jotka ovat vaikuttaneet kansakunnan elämään kulu-
neen vuoden aikana. Lyhyt aika on yksi vuosi, mutta sen kuluessa voi tapahtua paljon tärkeää ja merkitsemisen arvoista, varsinkin sellaisessa suuressa yhdyskunnassa kuin tämäkin maa on. Kulunut vuosi on ollut Amerikan kansalle monessa suhteessa opetuksien ja pettymyksienkin vuosi. Maa on kamppailut maailmanlaajojen vaikeuksien kanssa ja pääpaino on täyty-
nyt asettaa sille, miten niistä parhaiten ja pikimmin selviydyttäisiin. Olot ovat olleet poikkeukselliset ja sellaisten vallitessa ei kauvastähtävämpi rakentaminen tulevaisuutta varten voi aina tulla kysymykseen. Luot-
tamuksella on katse tulevaisuuteen kuitenkin tähdätty.

Tilanne, joka tällä hetkellä ei ole läheskään valoisa, on oleva vain väliaikainen. Sen muuttaminen sellaiseksi, että päivä pääsisi paistamaan entistä lämpöisemmin ja valoisammin, on kansan omissa käsissä.

Duluth, Minn., lokakuulla 1921.

A. L.

JUHANI AHO.

Viime elok. 8 p. kohtasi Suomen kansaa suuri suru, kun tieto levisi, että Suomen kirjallisuuden etumaisin mies, Juhani Aho, oli kuollut Helsingin Diakonissalaitoksella kurkkumätämyrkytykseen. Ahkera ja etevä kynä oli kirvonnut käyttäjänsä kädestä, ennenkuin hän ehti täyttää 60:n ikävuotensa.

Juhani Aho syntyi syyskuun 11 päivänä 1861 Lapinlahdella, jossa hänen isänsä Henrik Gustaf Theodor Brofeldt oli siihen aikaan apulaispappina. Mutta jo muutaman vuoden kuluttua muutti perhe Iisalmelle asettuen asumaan kappalaisen virkataloon syrjäiseen Vieremän kylään. Siellä oli Aholla jo nuorena hyvä tilaisuus kuulla mehevää suomen kieltä ja tutustua Pohjois-Savon luontoon, sen laajoihin näköaloihin ja yksinkertaiseen kansaan. Nämä vaikutelmat jättivät pysyviä muistoja hänen mieleensä samoin kuin elämä tuossa hiljaisessa pappilassa herännäisyyteen kallistuvan väestön keskuudessa. Saatuaan kotona ensimmäiset opinalkheet Aho tuli v. 1872 Kuopion suomalaiseen lyseoon. Täällä syttyi hänen povessaan ensi kerran runoilijakipinä. Hän alkoi lueksia kaunokirjallisuutta, sepitellä runoja ja kääntää Runebergia.

Päästyään v. 1880 ylioppilaaksi, hän ei halunnut erikoisemmin jatkaa tutkintolukuja, vaan harrasteli vapaasti kirjallisuutta, kävi elämäntutkimusta ja aloitti pian varsinaisen kirjailijatoimintansa.

Hän ryhtyi tyynellä taidolla, perusteellisesti ja rauhallisesti kuvailemaan näkemiään elämänilmiöitä, Pohjois-Savon kansaa ja luontoa. Hänen ensimmäisissä kuvauksissaan ei ilmennyt minkäänlaista näkyvää tarkoituksellisuutta, ei väkevää tunteenpaloa eikä ajan taisteluista tarttunutta aatekuohua. Niissä näkyi vain herkän taiteilijakatseen rauhallinen kiintymys esitettävään aiheeseen, synnynnäisen eepikon kuvauksenriemu ja puolueeton kynänkäyttö, joka jakelee valoja ja varjoja tasaisesti, luontaisella joustavuudella. Ensimmäinen kehitysjakso tuotti pelkkiä pikkunovelleja

ja kansankuvauksia, esim. "Siihen aikaan kun isä lampun osti", "Kievarin pihalla", "Muudan markkinamies". Korkeimman huippunsa saavutti tämä kehitysjakso v. 1884 klassillisessa kertomuksessa "Rautatie", joka on realistisen kirjallisuutemme kaikista kauneimpia helmiä, herkullinen pienoiskuvauksen runollisessa tarkkuudessa ja tyynesti muhoilevassa leikkillisyydessä. Mutta ajanpitkään ei Aho voinut pysyä koskemattomana ulkomaisten kirjallisten suuntien vaikutuksille. Häneen tarttui 80-luvun puolimaissa hiukan eurooppalaista "naturalismia", joka väritti hänen taiteellisen näkemyksensä toisenlaiseksi. Ei ollut kysymyksessä yksistään kuvaamisen riemu, vaan myös sen tarkoitus, halu ikäänkuin hiljaa kohottaa verhoa ja antaa lukijalle viittaus: "kas tuommoisia ovat ihmiset, tuommoista elämä, raakaa ja ilotonta." Tämä pyrkimys, näyttää etupäässä heikkoja ja valottomia puolia elämästä, ilmenee etupäässä sivistyneen keskisäädyn kuvauksissa, ja se oli Aholla tavallisesti sangen hillittyä, hiljoilleen tunnelmoivaa ja hiljoilleen hymähtelävää sieluntilojen erittelyä: "Papin tytär" (1885), "Esimerkin vuoksi" (1886); harvoin suorasukaisemmin paljastavaa: "Hellmanin herra" (1886), "Helsinkiin" (1889). Toisinaan on lukija huomaavinaan jonkinlaista tekijän hiljaista itsetilitystä objektiivisesti esitetyissä henkilökuissa. Sitä on havaittavissa m. m. pienessä, tyylin puolesta mestarillisessa novellissa "Yksin", jonka Aho kirjoitti ensimmäisellä Parisinmatkallansa ja joka ilmestyessään v. 1890 herätti suurta huomiota. Eikä siitä ole vapaa myöskään hänen seuraava laajahko kuvauksensa "Papin rouva" (1893).

Siinä on yksinäisyyden ilottomuus, onnen odotus, pettymys ja sen synnyttämä mielenhaikeus sovitettu taitavasti kesäisten luonnontunnelmien puitteisiin ja soinnutettu paikoin aivan lyrillisesti. Yleensäkin näyttävät kirjailijassa vuoden 1890 tienoilla auneeseen lyrillisyyden lähteet. Hän ei ainoastaan kuvaa, hän runoilee; hän ei ainoastaan piirrä, vaan myös värittää. Se tulee näkyviin varsinkin hänen senaikuisissa "Lastuissaan" (v:sta 1891), noissa pikkukertomuksissa ja tunnelmapalasisissa, jotka enemmän kuin mitkään aikaisemmat Ahon tuotteet voittivat lukijain jakamatonta suosiota. Tämä lyrillisesti tunnelmoiva kehitysjakso on jättänyt merkkejä Ahon myöhempäänkin tuotantoon, vaikka hän pian kääntää selkensä sen liioitteluille ja pyrkii tarttumaan voimakkaammin käsiksi vaativampiin ulkokohtaisiin aiheisiin. Menneiden aikojen kulttuurihistoriallisilla kuvauksilla, "Heränneitä" (1894), "Panu" (1897), "Kevät ja takatalvi" (1905—06) on suuri merkitys kirjailijan taiteellisen kehityksen kannalta. Niissä hän kouluutti kertomatapaansa rakenteellisesti vankemmaksi ja suuripiirteisemmäksi. Ja yleisön suosio seurasi noita hänen mielikuvituksensa vapautuneita retkeilyjä, sillä ajansuunta oli kallistunut muutenkin yhä selvemmin romantiikkaa kohti. Aho ei kuitenkaan kokonaan kieltänyt realistisiakaan taipumuksiaan, vaan otti omalla tavallaan osaa siihen poliittiseen vapaudentaisteluun, jota aatteen aseina käytiin venäläistä sortovaltaa vastaan maassamme vuosisatojen vaihteessa. Hän julkaisi sarjan isänmaallisia lastuja 'Katajainen kansani I—II' (1899—1900) ja kuvasi siihen aikaan ilmaantuneita

erilaisia puoluemurroksia ja luonteiden vastakohtia näytelmässään "Tuomio" (1907). Myöhemminkin on Ahon taide pysytellyt romantiikan ja realismin välimailla, kuitenkin niin, että pääosa ilmeisesti kuuluu romantiikan puolelle. Kirjailijan mielikuvitus on osoittanut suurta virkeyttä ja liikkuvaisuutta eri suuntiin. Milloin on syntynyt värikäs ja vauhdikas avioliittotarina Karjalan salomailta ("Juha", 1911), milloin romantisoitu kuvaus meren saaristosta ("Omatunto", 1914). Milloin on Aho esittänyt hiljaisen uneksijan ja rauhanapostolin Sveitsin vuoriseuduilta maailmansodan kysymystä pohtimassa ("Rauhan erakko", 1916), milloin painunut omiin lapsuuden- ja nuoruudenmuistoihinsa ja valikoinut ja tyylytellyt niistä kirkkaimpia runollisiksi kukkaseppeleiksi ("Muistatko", 1920; ja "Lastuja VI" 1917). Ja vielä aivan äskettäin ilmestyi hänen ahkerasta kynästään kokoelma kalastustarinoita ja luonnonkuvauksia, joista huokuu paikoin herkkää lyrillisyyttä ja kaikkialta kielen puhdasviljelyä.

Aho oli nykyisen suomalaisen kirjailijapolven edustavin henkilö. Hänessä oli jotakin aito suomalaista ja kansanomaista silloinkin kun hän virkeimmin seurasi ulkomaisia virtauksia. Hän oli tyyni ja rauhallinen, melkein passiivinen kirjailijaluonne, joka ei liioin pyrkinytkään reihahtamaan äärimmäisyyksiin. Hänen kuvaustensa pohjalla piilee usein surumielistä kaihoa, joka on sukua suomalaisten kansanlaulujen ikävöiville mielialoille. Ei yksikään taidekirjailija Suomessa, Aleksis Kiveä ehkä lukuunottamatta, ole niinkuin Aho ymmärtänyt ihmisen ja luonnon yhteenkuuluvaisuutta ja sitä hiljaista, sisäänpäin kääntynyttä

tunne-elämää, johon ympäristö on totuttanut takamaiden yksinäisen asukkaan. Luonto onkin eräissä hänen teoksissaan melkein yhtä huomattavana aineksena kuin ihminen. Henkilökuvauksessaan Aho oli erityisesti kiintynyt noihin suomalaisiin luonteisiin, joissa synnynnäinen hitaus ja rauhallisuus on kaiken ripeän ja tarmokkaan toiminnan ankarana vastuksena. Siitä syystä supistuu useimmissa hänen teoksissaan ulkonainen toiminta sangen vähiin. Elämä kulkee niissä tasaista, jokapäiväistä kulkuansa, ainoastaan henkilöiden sisimmässä saattaa jokin aalto nousta ja laskea, kuohahtaa ja kuolla. Suomen kansan passiivinen sitkeys ja alistuvaisuus — sen "katajaisuus" — sai Ahossa ymmärtävän tulkitsijan ja Suomen luonto herkkävireisen ja taitavan kuvaajan. Eritotenkin on Ahon tyyli taito kirjallisuutemme kehityksessä suureksi arvioitava.

Varsinaisen kaunokirjailun ohella on Aho julkaissut joukon muistelmia ("Sanomalehtimiesajoiltani", "Muistelmia ja matkakuvia" y. m.), elämäkerrallisen kuvauksen A. F. Soldanista, nimellä "Aatteiden mies", ja Antti Ahlströmistä, kalastusjuttuja j. n. e. sekä toiminnut monet vuodet sanomalehtimiehenä ("Keski-Suomessa" 1886—87, "Savossa" 1887—89, Helsingin "Päivälehdessä" 1890—1903, myöh. "Helsingin Sanomain" vakinaisena avustajana) ja raamatunkäännöskomitean jäsenenä.

Myöskin taitavana ja tuotteliaana kaunokirjallisuuden kääntäjänä on Aho rikastuttanut kirjallisuuttamme monella muistettavalla teoksella (m. m. Topeliuksen "Välskärin kertomukset", Runebergin proosakir-

joitukset, Rydbergin "Singoalla", Lagerlöfin "Peukalosen retket", Maeterlinckin "Sininen lintu").

Tunnustukseksi kirjallisista ansioistaan Aho sai 1906 valtion kirjailijaeläkkeen ja 1917 nimitettiin yliopiston kunniatohtoriksi. Hän toimi myös useita vuosia Kirjailijaliiton ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran luottamustoimissa, Edistämisrahaston kaunokirjallisen osaston, valtion kirjallisuuslautakunnan ja Kordelinin rahaston kirjallisen jaoston puheenjohtajana.

Ahon kirjailijamaine ei rajoitu yksistään kotimaahan, vaan hänen teoksiansa on käännetty useille vieraille kielille, ja ne ovat saaneet käännöksinäkin monilta tahoilta tunnustusta osakseen.

Tällä tavoin on Juhani Aholla ollut ei ainoastaan sisäisesti huomattava, vaan myöskin ulkonaisesti sangen laajalle vaikuttava asema suomalaisen kirjallisuuden alalla. Hänen panoksensa suomalaiseen sivistyselämään on ollut suurempi kuin yhdenkään nykyään elävän kirjailijan. Se ura, minkä hän on kynällensä uurtanut, ei mene umpeen. Se jääpi jälkeentulevien laajnettavaksi ja syvennettäväksi, jääpi kalliiksi perinnöksi Suomen kansalle, joka on sitä kiitollisena muistava ja lukeva Juhani Ahon nimen oikeutetulla ylpeydellä parhaimpien suomalaisten kirjailijanimien joukkoon.

Juhani Ahon kaunokirjallisen tuotannon ohella on myös journalistinen, joka sekä laadultaan että mittasuhteiltaan on meidän oloissamme poikkeuksellinen.

Kun mestari vuonna 1911 "ryhtyi haravoimaan vanhoja latopohjia" kooten osan lehtikirjoituksiaan parin sadan sivuiseksi niteeksi, vastasi hän muutamin sanoin

omaan kysymykseensä "mitä varten?" huomauttaen, että hän enemmän kuin neljänneksen vuosisataa oli toiminut sanomalehtimiehenä: maaseututoimittajana, valtiopäiväkertojana, juoksijana ja lentäjänä, koti- ja ulkomaankirjeenvaihtajana, kirjoittanut mitä erilaisimmista aineista, niin hyvin kirjallisuudesta ja taiteesta kuin metsästyksestä ja kalastuksesta, sekä tuntoista että navetoista, pelloista ja niityistä, politiikasta ja ekonomiasta, kiihoittanut yhdessä henkäyksessä riitaan ja toisessa sovintoon kehoittanut.

Juhani Aholla oli aito sanomalehtimiesveri suonissaan, hänessä eli palavana se erikoinen harrastus, joka kiinnittää mielen päivän polttaviin kysymyksiin ja kirjajaan tapahtumasarjaan ja pakottaa miehen niistä palstoilla mielipiteensä lausumaan ja vakaumuksensa tunnustamaan. Siirryttyään vakinaisen lehtiväen rintamasta vapaampiin ja arkiherruksesta syrjempänä oleviin avustajarivistöihin, pirahdutteli hän ahkeralla kynällään kosolta kirjoitelmia Helsingin "Päivälehteen", jonka perustajien kantajoukkoon hän kuului, mutta myös myöhemmin "Helsingin Sanomiin", jolla oli onni ja kunnia syntymästään saakka lukea hänet ylimpiin ystäviinsä ja uskollisimpiin avustajiinsa.

Varsinaisen sanomalehtimiesuransa aloitti Juhani Aho muutamien maaseutulehtien pääkaupungin kirjeenvaihtajana. Vuonna 1885 saivat varsinkin "Savo" ja "Kaiku" häneltä arvokasta avustusta. Kirjeissään, joissa politiikka useimmiten oli etualalla, puhalteli hän innolla sitä kipinää, josta sitten syttyi n. s. "nuori puolue". Samojen aatteiden ajamista hän jatkoi siirryttyään veljensä kanssa "Keski-Suomen" toimitukseen

v. 1886 ja seuraavana vuonna "Savoon". Ahon osuus nuorsuomalaisuuden pohjan ja perustan luomisessa ja sen suuntaviivojen viitoittamisessa on erittäin merkitykselliseksi arvettava.

"Päivälehdessä" piirin miehistä oli Aho se avustaja, josta varsinaisella toimituksella oli suurin hyöty. Kuu-kausimääriä hän saattoi aherrella jokapäiväisessä toimitustyössäkin kirjoittaen melkein kaikesta taivaan ja maan välillä halveksimatta käsityömaista pikkunäperrystäkin.

Aho tunnustaa itse usein olleensa mukana koko innollaan ja sydämellään: "joskaan en ohjissa enkä aisoissa" — lisää hän — "niin kuitenkin kannoilla, aatteiden ajamisessa ja harrastusten kannattamisessa ja arvostelamisessa".

Kuten sanottu, hän ei vain arvokkaisten artikkelien kirjoittajana, "hetken innostuksessa, kiivaudessa ja katkeruudessa" tahi "sovintoon kehoittaen", ottanut sanomalehtityöhön osaa. Kun jotakin erikoista tapahtui, viekoittelivat sanomalehtimiesvaistot hänet suorastaan reportteriretkille ja vaivalloiseen selostustyöhönkin. Niinpä hoiteli hän "Päivälehdessä" toisinaan m. m. raastuvanoikeuden selostuksia; esim. lehden kuvaukset Haapojan murhajutun käsittelystä ovat hänen käsialaansa.

Vielä myöhemminkin, kun yhä suuripiirteisemmäksi kasvava kaunokirjallinen toiminta oli loitontanut Ahon sanomalehtitoimituksen hermoja kiihoittavasta arkihälinästä, pistäytyi hän tuon tuostakin talossa juttelemassa, katsomassa. Ja kun jotakin suurempaa sattui, astui hän empimättä aisoihin.

Kun "Helsingin Sanomat" viikon kestäneen vai-
olon jälkeen, suurlakon päätyttyä, tiistaina marraskuun
7 p:nä 1905 ilmestyi, oli lehdessä viidentoista palstan
pituihin yhtenäisen kuvaus lakkotapahtumista pääkau-
pungissa. Sen nimenä oli "Vapausliike" ja se oli
suurimmalta osaltaan Juhani Ahon reportterityötä.
Käsialan tunti jo kauniista alkulauseesta, joka kuvasi
mielialoja päiviltä, joina "viikossa elettiin vuosisatoja"
ja joina "unelmat ja kauan kätkeytyt, melkein unohde-
tut tunteet vapaammista oloista, heräsivät tulena, tun-
keusivat kaikkialle, huomasivat, veivät meidät taiste-
luun". Ja kuta pitemmälle kuvausta luki, sitä sel-
vemmin tajusi, että tätä tyyliltään persoonallista ja
sanonnaltaan maalailevan elävää selostusta ei ollut
voinut luoda kukaan muu kuin kirjailija, joka katseli
ilmiöitä taiteilijan silmin ja kykeni näkemyksensä
kuviksi muovailemaan. Siinä liukui silmien ohi ta-
pahtumain sarja vaihtelevine vaikutelmineen. Milloin
oli "pelkoa, vavistusta, huumausta harmaja ilma ja
pimeät kadut sekä kynttiläin himmeästi valaisemat
talot täynnään"; milloin "voittoja, aivan mahdottomina
uneksittuja, tuntui olevan täysin sylin otettavissa",
kun "hehkuvana ja huumauneena kuohui ääriään myö-
ten täyttynyt tori vapauden tenhosta täyttyneitä kansa-
laisia"; milloin taas "monet hermot herpausivat ker-
rassaan . . . alettiin uskoa unia ja usvaa . . ."

Suurlakkoviikon päivät oli Juhani Aho ollut lak-
kaamatta liikkeessä, hän oli läheltä seurannut meren
lainehtimista. Ja kun ratkaisu tuli, täytyi hänen pur-
kaa muistikuvansa ja tunnelmansa kuvaukseen.

Sinä iltana, jona tuhansiin ikkunoihin Helsingissä
juhlakynttilät sytytettiin saavutetun voiton kunniaksi,
istui Juhani Aho yksin "Helsingin Sanomain" toimi-
tuksessa, istui paitahihassillaan pölyävän savupilven
keskellä ja täytti liuskan toisensa jälkeen. Tunnit
vierivät ja liuskoja karttui; niistä syntyi tuo ehyt ja
kiinteä, eloisa ja tunnelmien ailahtelua kuvastava se-
lostus, josta lehden lukijat saivat niin selvän käsityk-
sen suuren historiallisen viikon monisäkeisistä tapah-
tumista pääkaupungissa.

Kun sitten iltamyöhällä käytiin mies toimituksesta
hakemassa juhlaaistusta katsomaan, virkahti hän
kadulle astuessa:

— Kylläpä on kaunis tämä kaupunki nyt vapauden
valoineen.

Sanomalehtimiehen jännitys oli lauennut; taiteilija
nautti valaistujen ikkunain hohtavista helmivöistä.
Kirjailija Juhani Aho siinä asteli katuviertä vaitiollen
ja mielti. Mitä? Ehkäpä niitä ajatuksia, jotka hän
kauniin lastunsa "Vapaalle kynälleni" puitteissa jul-
kaisi marraskuun 9 päivänä.

Viaporin kapinan toisena huomenena tuli Juhani
Aho tuulispäänä Järvenpäästä kaupunkiin.

— Ei voinut mitenkään jäädä maalle, jossa mitä
mahdottomimmat huhut ilmaa halkoivat ja jonne vain
tapahtumain kaiku kaukaa kiiri. Piti päästä poltto-
pisteeseen, omin silmin näkemään ja omin korvia
kuulemaan.

Sanomalehtimiesveri, reportterivaisto.

Ken ei uutisretkillään punakapinan pitkinä piina-
viikkoina olisi nähnyt Juhani Ahoa yksikseen kaupun-
gilla kuljeksimassa! Hän kulki ja kuunteli ja katseli,
seuraili tapahtumia, tutkiskeli tunnelmia ja mielialoja.
Kokoili aineksia ja kasasi rakennuspuita.

Särkyneisyys ja ristiriidat koskivat häneen kipeästi.
Hän kärsi ja hän vanhentui noina kuukausina. Mutta
hän ei malttanut istua kotinsa kammareissa. Sinne,
missä näki ja kuuli ja saattoi tapahtumia seurata, paloi
hänen mielensä.

Kun venäläislaivat satamassa lähtöä tekivät, oli hän
rannalla katsomassa. Kun likaisia kuormia, niiden
uumeniin työnnettiin, nousi lämmin laine hänen rin-
taansa:

— Minusta tuntuu, että noihin lähteviin laivoihin
kuormitetaan kaikki se saasta, jonka ne kerran tänne
tullessaan mukanaan toivat.

Mutta se aineisto, minkä Aho kapinan kuukausina
kokosi, kävi niin runsaaksi, ettei se lehteen mahtunut;
siitä tuli laaja teos.

Sanomalehtimies Juhani Aho!

Sehän saattaa jonkun estetisoivan herkuttelijan kor-
vissa sorahtaa halventavalta nimitykseltä. Aholle it-
sellään ei nimitys ollut vastenmielinen. Hän rakasti
sanomalehtimiehen työtä sekä sanomalehtimiehenä että
kirjailijana. Se oli hänelle, runoilijalle ja uneksijalle,
yhdyssiteenä elävään elämään, sen monisykkaiseen
aaltoiluun. Se oli "mukana olemista", aktiivista toi-
mintaa, joka terästi ja kiihoitti ja piti mielen joustava-
vana ja ajatukset selkeinä.

Kunnia suurelle sanomalehtimiehelle!

YHDYSVALTAIN MAANVILJELYS- DEPARTEMENTTI.

Yhdysvaltain hallituksen maanviljelysdepartementti
on maata viljelevän väestömme kannalta katsoen tär-
kein hallituksen eri osastoista, sillä sen työ ja toiminta
koskee likeisimmin ja välittömimmin maalaisväestöä
ja sen etuja. Maanviljelysdepartementti onkin perus-
tettu edistämään maanviljelystä tieteellisten ja käy-
tännöllisten tutkimusten avulla, antamaan tietoja tut-
kimuksien tuloksista ja siten avustamaan maanvilje-
lysteollisuutta harjoittavia.

Työnsä ja tehtäviensä eri laatuun nähden on maan-
viljelysdepartementti jaettu kahteentoista eri osas-
toon. Kun suomalaisia maanviljelijöitä Amerikassa
on verrannollisesti suuri määrä, lienee paikallaan teh-
dä niistä erikoisesti selvää, niin että suomalaiset maan-
viljelijämme saisivat jonkinlaisen käsityksen tämän
hallitusosaston laajakantoisesta ja tärkeästä työstä.
Siksi lueteltakoon nämä eri osastot erikseen:

Bureau of Animal Industry toimittaa kautta maan-
lihantarkastusta, estäen valtiollisessa ja ulkomaisessa
kaupassa pahentuneen ja epäterveellisen lihan pääse-
mästä kauppaan. Se tarkastaa teurastamot ja niin
kutsutut pakkauslaitokset. Sillä on laboratorionsa ja
eläinlääkärintensä, jotka tarkastavat ja tutkivat karjan,
joka tuodaan suuriin teurastamoihin. Se antaa neu-

voja juuston, voin ja muiden meijerituotteiden valmistuksessa ja ohjaa yleensä meijeriteollisuuden harjoituksessa. Sen asiamiehet tarkastavat kaupunkeihin tuodun maidon.

Bureau of Biological Survey avustaa paiseruton ja muiden tarttuvien tautien kontrolloimista rottien ja muiden tauteja levittävien eläinten hävittämisellä. Sen valvonnan alaisina ovat ne villit eläimet, jotka saattavat matkaan vesikauhua ja levittävät sen tartuntaa.

Bureau of Chemistry panee käytäntöön federalisen ruoka- ja lääkelain määräykset. Sen tehtävänä on estää valtioidenvälisestä kaupasta kaikki ravintoaineet ja rohdokset, jotka eivät vastaa federalisen lakisäädöksen määräyksiä, ovat väärennetyjä, väärin leimatut ja taikka muuten kaupassa kiellon alaisia. Se tutkii parannettuja keinoja, miten voidaan ruokatavaroita säilyttää, liikuttaa ja kuletaa puhtaina ja saastumattomina. Se tutkii syitä ravintoaineiden pahenemiseen ja antaa neuvoja siinä suhteessa. Se edistää väriaineiden teollisuutta tieteellisillä neuvoilla ja antaa ohjeita pölyräjähdysten välttämiseksi myllyissä, tehtaissa ja viljasäiliöissä sekä kaivannoissa.

Bureau of Entomology tutkii hyönteisiä ja niiden vaikutusta maanviljelykseen ja sen tuotteisiin sekä ihmisten ja eläinten terveyteen. Se tekee kokeita hyödyllisten hyönteisten vaikutuksesta ja esittää sellaisten kehittämistä.

Bureau of Markets hankkii ja levittää tietoja maanviljelys- ja tehtaissa valmistamattomien ravintoaineiden kauppapaikoista, myyntimahdollisuuksista ja hinnoista. Se hankkii ja antaa ohjeita maanviljelystuotteiden

kauppaan saattamisesta, niiden yhdenmukaistuttamisesta, arviomisesta, lajittelusta, pakkauksesta, lähettämisestä joko yksityisittäin taikka yhteismyynteinä ja yhteislähetyksinä, se ohjaa maanviljelijöitä perustamaan yhteismyyntejä ja yhteisostoja sekä antaa neuvoja säilytyksessä ja käsittelyssä. Se julkaisee päivittäin, viikottain ja kuukausittain tiedotuksia markkinahinnoista omassa maassa ja ulkomailla sekä yleensä pyrkii auttamaan maanviljelijöitä neuvoilla tuotteiden kauppaan saattamisessa.

Bureau of Plant Industry tutkii kaikkia kasvien ja satojen erikoisuutta koskevia kysymyksiä, kasveille vaarallisia tauteja, niiden levenemistä ja estäviä ja hävittäviä keinoja niitä vastaan. Se myöskin tutkii mitkä kasvit ovat lääketieteelle tärkeitä, niiden kasvattamista ja hoitamista sekä myrkyllisten kasvien elämää ja levenemistä.

Bureau of Public Roads toimeenpanelee federalisen yleisiä teitä koskevan lain määräyksiä, jonka mukaan hallitus ottaa osaa valtioiden kanssa yhteisesti postin ja kansallisiin metsiin johtavien teiden tekoon. Se tutkii teiden tekoa ja hoitoa koskevia kysymyksiä, ottaa selkoa teiden tekoon tarvittavien aineksien saantipaikoista ja näiden aineiden käytännöllisyydestä. myöskin se tekee kokeita keinotekoisien aineiden käytämisessä ja tutkii parhaimpia keinoja kestävien teiden tekoon ja ylläpitoon.

Division of Publication julkaisee kaikki maanviljelysdepartementin ulosantamat painotuotteet, toimittaa niistä otteita sanomalehtiin, aikakautisiin julkaisuihin ja muihin painotuotteisiin kansan luettavaksi. Sen

kautta saadaan tilata kaikki maanviljelysdepartementin julkaisemat kirjaset ja muut painotuotteet.

Forest Service hoitaa maan 147 kansallismetsää, joiden kokonaisala on 156,032,053 eekeriä, sijaiten 27 valtiossa, Alaskassa ja Porto Ricossa. Se ylläpitää palveluskuntaa metsäpalojen estämiseksi näiden yhteismetsien läheisyydessä. Se välittää keinoja, joilla yleisö voi saada puita, laidunmaata, vettä ja virkistyspaikkoja näissä metsissä. Se tutkii metsänhoitoa, myrkyllisten kasvien hävittämiskeinoja laidunmailta ja julkaisee metsäviljelystä koskevaa kirjallisuutta.

Office of Farm Management and Farm Economics tutkii maanviljelystä sen taloudellisen kannattavuuden kannalta ja sen tuloksellista menestystä, ottaa selkoa eri tuotteiden kasvattamisen kustannuksista, maan käyttämisestä viljelykseen, maanviljelysmaantiedettä ja maalaiselämää. Hankkii tietoja kirjevaihdon ja henkilökohtaisen kuulustelun kautta ja jakaa tietoja julkaisujen avulla.

States Relations Service ylläpitää maanviljelystutkimusta kokeilufarmien ja maanviljelysasiamiesten kautta eri valtioissa ja avustaa maanviljelysopetusta kouluissa. Se koettaa parantaa maanviljelystä, kotitaloutta ja maaseutuyhteyttä tutkimuksien avulla ja antamalla tietoja näistä kysymyksistä. Sillä on kauntiagentteja, jotka vaikuttavat maanviljelijäin kesken; sillä on kotitalousasiamiehiä, jotka antavat neuvoja suoraan perheenemännille kotitaloudessa; sillä on asiamiehiä, jotka vaikuttavat nuorison kesken maanviljelysinnostuksen herättämiseksi; sillä on asiantuntijoita, jotka tutkivat maanviljelyksen eri haaroja ja

kotitalouden eri puolia. Virasto julkaisee joukon kirjasia ja lentolehtisiä, joita voidaan saada tilaamalla joko ilmaiseksi taikka vähäisestä maksusta.

Ilmastotoimisto antaa ennakkotietoja ilmoista, ilmain muutoksista, myskyistä ja pakkasista. Näitä tiedotuksia levitetään ympäri maan sähkösanomilla, telefoonitse, kirjeissä j. n. e., niin että kautta maan tiedetään suunnilleen ilmastovaihteet muutamaa päivää ennen niiden tapahtumista.

Saatamme käsittää maanviljelysdepartementin suunnattoman laajakantoisen työn, kun tiedämme, että maan asukasluku on toistasataa miljoonaa, että maan vehnätuotanto nyt jo on suurempi kuin minkään muun maan maailmassa, että tavattoman laajoja aloja ennen hedelmättömiä seutuja on keinotekoisien kastelun kautta muutettu mitä hedelmällisimmäksi seuduiksi, että koko maanviljelys on saatu kääntymään sangen alkuperäisistä muodoistaan uudenaikaisille tieteellisille ja kokemuseräisille aloille ja että uudistustyö on käymässä yhtämittaisesti kautta laajan maan tarkoituksella hävittää aikoinaan suureen muotoon kehittyneet ryöstöviljelys ja saada sen kautta alastomiksi riistetyt seudut uudelleen satoa kantaviksi pelloiksi ja kedoiksi. Yhdysvaltain maanviljelysdepartementti on alallaan suurin laitos maailmassa ja on suhteellisesti saanut aikaan aavistamatonta hyötyä maanviljelijöille Amerikassa.

A. R.

ESI-ISIEMME MUISTOJEN TALO.

Suomen itsenäiseksi tultua perustettiin seura, jonka tarkoituksena on kerätä ja valaista kaikkea, mikä koskee Suomen suvun elämää ja vaihteita. Ymmärrettiin, että jokaisen itsetietoisuuteen kohonneen kansan velvollisuus on tutustua entisyyteensä, sillä sieltä juontuvat nykyisyyden juuret.

Kansan historiaan ei kuulu vain se, mikä perustuu historiallisiin lähteisiin. Jos niin olisi, niin rajoittuisi Suomen suvun historia muutamiin vuosisatoihin. Ja sitäpaitsi historialliset asiakirjat sisältävät verraten vähän sellaista, mikä on Suomen kansan jokapäiväiselle elämälle, uurastukselle, sen hengelle ominaista.

Kaksi vuotta sitten perustettiin Kalevalaseura, joka ylvääksi päämääräkseen otti Suomen suvun kaikenpuolisen kulttuurin ja elämän valaisemisen. Seura tahtoo selvittää Suomen kielen syntyä ja kehitystä, suomalaisten muinaista yhteiskunnallista elämää, sen maailmankatsomusta, taiteellista tuotantoa ja ennenkaikkea sen rikasta kansanrunoutta ja muinaisuskontoa.

Tällainen työ Suomen suvun muinaisuuden valaistamiseksi on samalla työtä koko ihmiskunnan historian luomiseksi, kun mikään kansa ei ole täysin eristettyä muista kehittynyt. Muistakaamme sitäpaitsi miten laajalle ulottuivat muinen ja osaksi vieläkin Suomen suvun asuma-alat: Norjan rannoilta, Atlantilta ja Jää-

merestä aina kauas Siperiaan ja etelään lähelle Kaspian merta. Sukumme on ollut koko Pohjois- ja Itä-Europan viljelyksen ensimmäinen tienraivaaja. Tälle parin kolmen miljoonan neliökilometrin laajuiselle asuma-alalle on jäänyt paljon sekä aineellisia että henkisiä muistomerkkejä. Sieltä on talteen saatavissa satoja tuhansia muinaismuistoja satojen jopa tuhansien vuosien takaisilta ajoilta. Ja vielä puhutaan siellä monia sukukieliä ja niiden murteita, jotka valaisevat kysymystä, minkälaista oli kanta-suomenkieli — alkusuomi ja vihdoin suomalais-ugrilainen alkukieli, jopa uralilainen alkukieli, jota puhuttiin ehkä kymmeniä tuhansia vuosia sitten.

Tällaiset valtavat päämäärät ovat kangastaneet jo kauan suomalaisten tutkijain mielissä ja työtäkin on eri tieteellisissä seuroissa tehty. Mutta työala on niin suunnattoman suuri että se kaipaa oman ja muita varakkaamman seuran, jolla ei ole mitään muita tutkusteltavia.

Seura on, kuten sanottu, ja perustettu. Mutta se ei voi tehokkaasti alkaa toimintaansa ennenkuin valtavat määrät suomalaisia on liittynyt sen kannattaviksi jäseniksi. Sillä keräys, tutkimus ja julkaisutyö kysyvät melkoisia varoja. Sitä paitsi täytyy niin suuremmissä, koko Suomen suvun kulttuuria käsittävällä seuralla olla oma työssijansa, talonsa. Onkin suunniteltu rakennettavaksi Helsingin läheisyyteen valtava Kalevalatalo. Tämä Kalevalatalo olisi paitsi museo, ennenkaikkea tutkimuslaitos. Sen satoihin suojiin kerättäisiin kaikki, mikä valaisee sukumme entisyyttä — muun muassa myöskin Kalevalan ja kansanrunouden poh-

jalta syntynyt taide. Paitsi museotaidesaleja ja työskentelyhuoneita, tulisi sinne myöskin konserttisaleja, joissa esitetään kansallista musiikkia. Se tulisi olemaan Suomen rakennustaiteen suurimpia saavutuksia — jopa huomattavimpia saavutuksia — jopa huomattavimpia rakennuksia koko maailmassa.

Tämä Kalevalatalo olisi niin muodoin esi-isäimme muistojen talo. Muinaismuistoina, kuvina ja taiteellisina esityksinä ja ennen kaikkea tieteellisissä tutkimuksissa esitettäisiin ja kuvattaisiin sen suojissa kaikki mikä valaisee laajalle levinneen sukumme elämää. Kotoisesta harmaasta kivistä rakennettuna tulee se olemaan ääriiviivoiltaan levollinen ja arvokas ja niin jyrävä, että se ilmastossamme kestää halki aikojen, kuten Egyptin pyramiidit.

Mutta tätä muistojen, tietettien ja taiteitten jylhää linnaa ei saada pystyyn pelkällä mielikuvituksen lennolla. Siihen tarvitaan kymmenien tuhansien suomalaisten osanottoa. Taloon onkin suunniteltu myöskin sen pystyttäjien muiston suoja. Valtavan suuren hallin kahden puolen on suurimpien perustajien ja lahjoittajien metalliin valettuja tahi kiveen hakattuja muotokuvia. Ja kullakin pitäjällä on oma lippaansa, jossa säilytetään jokaisen esi-isien talon pystyttämiseen pienelläkin avustuksella osaa ottaneen kansalaisen nimi.

Amerikkaan siirtyneet suomalaiset tietysti tahtovat olla mukana kohottamassa tätä koko heimomme muistojen pyhäkköä. Sen he voivat valtameren tuolta puolen tehdä liittymällä Kalevalaseuran jäseniksi tahi tekemällä lahjoituksia Kalevalataloa varten. Varmaankin on siinä talon pystyttäjien hallissa, joka säilyttää ra-

kentäjien muiston tuleville polville oleva Amerikan suomalaisilta oma huomattava osansa todistamassa, etteivät he valtameren tuolla puolellakaan ole unhoittaneet kankaista syntymämaatansa ja sen kalevaista kansaa.

Menneinä aikoina pystyttivät köyhät kansalaiset luostareita ja kirkkoja kantamalla kukin jonkun kiven rakennusaineiksi tahi uhraamalla niihin jonkun päivätön. Ja niinpä yhteisen innostuksen avulla kohosi valtavia rakennuksia, jotka kautta aikojen kertovat sen ajan pyrkimyksistä. Jossakin asutuksesta harvassakin maankolkassa saatiin silloin nousemaan ajan oloihin valtava rakennus. Eikö siis koko Suomen suku voi pystyttää muistomerkkiä, joka on paljon valtavampi? — Totta tosiaan, jos vain sadat tuhannet suomalaiset päättävät rakentaa tuon muistojen linnan, niin se myöskin samalla hetkellä alkaa kohota. Etevä suomalainen rakennustaiteilija, professori Eliel Saarinen on jo hahmoitellut Kalevalatalon muodot ja rakennuksen paikka on jo saatu. Puuttuu siis vain, että jokainen Suomen suvusta lähtenyt kansalainen voimiansa mukaisesti avustaa tuon talon ja siihen kuuluvan laitoksen toteutumista. Se voi tapahtua liittymällä seuran kannattavaksi jäseneksi tahi lahjoittamalla varoja Kalevalataloa varten.

Väinö Salminen

KAUNEUDEN ETSIMINEN TAITEESSA.

Maailma on täynnä kauneutta, jonka ohitse useimmat ihmiset kiiruhtavat tai jonka edessä he elävät näkemättä sitä. Myöskin taiteessa astuu meidän eteemme kauneuden maailma, mutta se jää monelta huomaamatta, kun he eivät tiedä kuinka sitä nähdä, vaikkapa he muutoin haluaisivatkin sen nähdä.

Ensimmäinen vaatimus taidemaalauksen oikealle käsittämiseksi on koettaa katsella sitä taidemaalauksen tekijän, taiteilijan, omilla silmillä. Tämä ei ole tavallinen menettelytapa. Yleensä ihmiset katselevat taidetta ainoastaan omalta kannaltaan ja pitävät tai ovat pitämättä kuvasta sikäli kuin se tyydyttää tai on tyydyttämättä heidän erikoista makuaan tai mielikuvitustaan. Nämä ihmiset sanovat meille: "Minä en tiedä mitään maalauksesta, mutta minä tiedän mistä minä pidän", jolla he tahtovat sanoa: "Jollen minä siitä heti pidä, minä en välitä vaivautua sitä tutkimaan. Minä en lyhyesti pidä siitä ollenkaan."

Sellainen käsityskanta vie ihmiseltä kaiken kehittymisen ja edistymisen mahdollisuuden, sillä se merkitsee samaa kuin jos sanottaisiin: "Minä olen aivan tyytyväinen itseeni ja aivan välinpitämätön toisten ihmisten kokemuksista ja tunteista". Ja kuitenkin juuri tämä toisen ihmisen kokemus ja tunne on se, minkä kuva meille antaa. Jos te mietitte hetkisen,

te tullette käsittämään tämän. Maailma itsessään on suuri kuvanäyttämö, ja taiteilija valitsee siitä aiheensa: ei jäljentääkseen sitä tarkalleen, sillä hänen olisi mahdoton tehdä sitä, vaikkapa hän koettaisikin. Kuinka hän esittäisi esimerkiksi jokaisen heinän tai jokaisen puun lehden? Siksi hän esittää aiheensa sellaisena kuin hän sen näkee, sikäli kuin se herättää hänessä myötätuntoa ja mielenkiintoa. Sen vuoksi jos kaksitoista taidemaalaria maalaisi saman maiseman, niin tulos olisi kaksitoista erilaista kuvaa, eroten sikäli kuin näköala on kuhunkin heistä vaikuttanut eli sikäli kuin kukin heistä on sen nähnyt. Kukin kuva lyhyesti heijastaisi taiteilijan yksilöllistä kokemusta ja tunnetta.

On mitä tärkeintä käsittää se osa, mitä nämä kaksi ominaisuutta, kokemus ja tunne näyttelevät. Kokemus, sen täydellisyys tai vajavaisuus, jättää jälkensä jokaisen ihmisen työhön, olipa hänellä sitten mikä toimiala hyvänsä. Ja jos tämä työ on sellaista, että se vaikuttaa toisten ihmisten tunteihin, niin kuin tapahtuu saarnaajan, kirjailijan, näyttelijän, taidemaalarin, kuvanveistäjän, arkkitehdin, musiikkimiehen tai tanssijan työssä, sen täytyy tapahtua siinä määrässä kuin yksilöllä on kykyä tuntea ja voimaa ilmaista se, mitä hän tuntee.

Sentähden kun kukaan meistä ei voi sulkea itseensä mahdollisen kokemuksen ja tunteen koko alaa, täytyy meidän toisten kokemuksen ja tunteen kautta syventää ja hienontaa omaamme. Tätä meidän täytyy katsoa kuvain aikaansaavan, mikä on, kuten tullette huomaamaan, aivan eri asia kuin hetkellinen miel-

tymys tai epämieltymys. Kuva esimerkiksi ei heti vedä puoleensa meidän mielenkiintoamme, mutta me mietimme itseksemme: "Epäilemättä tämä kuva merkitsi hyvin paljon sille miehelle, joka maalasi sen; se sisältää hänen kokemuksensa maailmasta ja hänen tunteensa aiheitaan kohtaan. Se esittää todellisuudessa miehen itsensä ilmennystä, ja jos on totta, että 'ihmiskunnan jaloin tutkimisen aihe on ihminen', silloin mahdollisesti tämän miehen tutkimisessa, sellaisena kuin hän astuu esiin työssään, voisi olla mielenkiintoa minulle."

Tällä ei ole tarkoitus sanoa, että kaikki kuvat kannattavat sellaista läheistä tutkimista. Me voimme ennen pitkää tulla näkemään, että monen taiteilijan elämän kokemus on niukka ja hänen tunteensa arkipäiväistä ja matalaa. Tämänlaatuisia miehiä on melko runsaasti taiteenkin alalla, samoin kuin kaikilla muillakin elämän aloilla, ja heidän maalauksensa eivät tyydytä meitä. Mutta niiden kuvien joukossa, jotka ovat kestäneet ajan koetuksen, me tulemme aina huomaamaan, että taiteilijan kokemuksen ja tunteen hedelmät ovat aina sellaisia, että ne pysyväisesti vaikuttavat ihmisen sydämeen ja mieleen, ja että tämä seikka on yhtenä syynä siihen, että niitä pidetään niin suuressa arvossa. Toinenkin syy on olemassa.

Jos ainoastaan kokemusta ja tunnetta tarvittaisiin tekemään taiteilijan, monet meistä olisivat parempia taiteilijoita kuin melkoinen joukko niistä, jotka harjoittavat taidetta. Mutta on olemassa toinenkin vaatimus — kokemuksen ja tunteen ilmaisemisvoima.

Sanan "taide" alkuperäinen merkitys kreikankielessä tarkoittaa tätä: kykyä "sovittaa" muoto ajatukselle. Taiteilija on "sovittaja", joka antaa muodon ja rakenteen mielikuvituksensa hienolle kudokselle. Ja tämä sovittamismenetelmä on hänen taitonsa.

Taidemaalauksen tekeminen käsittää siis kaksi seikkaa: vaikutuksen ottamisen ja sen antamisen näkyvän ilmaisun kautta; aiheen näkemisen havaitsevalta ja älyvällä silmällä ja näkemänsä esiintuomisen toisten havaitseville ja älyville silmille; ja molemmat nämä ilmiöt, jotka taiteilijan kokemus ja tunne on vaikuttanut, tekevät vaikutuksensa meihin. Kuvan kauneus riippuu paljon vähemmän sen aiheesta kuin taiteilijan aiheen käsityksestä ja käsittelystä. Suuri aihe ei vielä itsessään tee suurta kuvaa, kun sitä vastoin mitätönkin aihe hyvin käsiteltynä voi tehdä meihin syvän vaikutuksen.

Kuvan kauneus riippuu todellisuudessa kauneuden tunteesta taiteilijassa ja hänen kyvystään ilmaista se kyllin voimakkaasti. Olemme puhuneet näistä kahdesta vaatimuksesta ikäänkuin ne vaikuttaisivat erikseen kuvaan, mutta todellisuudessa aiheen käsitys ja käsittelykyky sekaantuvat toisiinsa kuvassa ja sen vuoksi käsitellään usein yhdessä taidetta arvosteltaessa.

Jos meillä olisi tilaisuutta käydä maailman suurissa taidemuseoissa Lontoossa, Pariisissa, Berliinissä ja monissa Italian taidekokoelmissa, missä maailman huomatuimpien mestareitten taideteoksia säilytetään, me voisimme nähdä, kuinka eri aikoina ja eri maissa eri miehet ovat käsittäneet elämää ja ilmaisseet tunteitaan ja kokemuksiaan kuvissa. Me voisimme nähdä

siellä kappale kappaleelta koko taidemaalauksen historian sen uudestasytymisen ajoilta kolmannellatoista vuosisadalla, jolloin se sukelti esiin keskiajan pimeydestä, meidän päiviimme asti, kuljettuaan välillä eri kehitysasteilla ja eri suuntia seuraten eri maissa. Me saisimme nähdä, kuinka taidemaalaus on kukoistanut milloin yhdessä maassa, milloin toisessa, ja kuinka kunkin maan omat omituiset olosuhteet ja kansan luonne ovat lyöneet huomattavan leimansa taiteeseen. Me saisimme nähdä kuinka taidemaalauksen ilmaismuodot ja mahdollisuudet ovat yhtä laajat ja erilaiset kuin ihmisluonne, ja kuinka itsenäiset, suuret mestarit ovat vaikuttaneet voimakkaasti aikansa taiteeseen, antaen sille oman leimansa pitkiksi ajoiksi.

Suomen kansalla on myös oma kunnioitettava, joskin vielä nuori taiteensa, joka seuraa omia kansallisia polkujaan ja sitä tietä luo uutta maailman yhteiseen sivistysperintöön. Suomalainen taiteilija palvelee kauneutta taiteessa omalla erikoisella, kansallishengen elävöittämällä tavallaan, sillä hän katselee elämää suomalaisen silmillä ja elää kansallisissa näkemyksissä. Tämä tulee parhaiten näkyviin sellaisten suurten kansallisten mestarien kuin Axel Gallen-Kallelan, Eero Järnefeltin ja Pekka Halosen taiteessa. Ne heijastavat ensi sijassa Suomen elämää ja Suomen kansan luonnetta.

Vaikka meidän kansamme onkin luonteeltaan suurelta osalta hidasta ja jöröä, on se sydämeltään kuitenkin tunteellista ja tunteille avautuvaa. Se on herkkää myöskin niille tunteille, joita taiteilijat tuovat esiin teoksissaan. Se palvelee kauneutta taitees-

sa ja on sen vuoksi harras taiteen kannattaja. Suomen kodeissa, verrattain vaatimattomissakin, voidaan nykyisin nähdä alkuperäisiä taideteoksia, omien taidemaalarien ja kuvanveistäjien valmistamia. Varakkaiden kodit muistuttavat muutamissa tapauksissa taidenäyttelyä — niin runsaasti niissä on seinillä huomattujen taiteilijain tauluja ja hyllyillä veistokuvia. Niihin on epäilemättä uhrattu melkoisia summia, mikä osottaa, ettei Suomen kansa elä ainoastaan leivästä, vaan että se ravitsee myöskin henkeään taiteen jalolla viljalla.

Meillä Amerikan suomalaisilla ei ole useinkaan tilaisuutta kauneuden etsimiseen taiteessa. Meidän kotiemme seinät ovat vielä tyhjät taideteoksista, sillä kun elämä on useimmilla vielä taistelua leivästä, eivät varat tahdo riittää taideteosten hankkimiseen, vaikkapa vielä harrastustakin olisi sellaiseen. Vaatimattomat painokuvat saavat vielä kenties pitkiä aikoja täyttää alkuperäisten taidemaalauksen paikkaa seinillämme. Ainoastaan niille, jotka asuvat suurissa kaupungeissa, tarjoutuu edes tilaisuutta vilaukselta nähdä taideteoksia kaupunkien taidemuseoissa, jos sellaisia sattuu olemaan, sillä on melko isoja kaupunkoja, joissa ei ole mitään sellaisia kokoelmia. Kun näiden rivien kirjoittaja kävi joku aika sitten Chicagon taidemuseossa ja lausui eräälle mainitun laitoksen taideopettajalle ihailunsa museon arvokkaista kokoelmista, lausui tämä: "Teillä suomalaisilla on Helsingissä paljon parempia taidekokoelmia". Hän oli ollut Suomessa ja varmaankin tiesi, mitä hän puhui. Chicagon taidemuseo on kuitenkin erinomaisen hyvä

monen muun kaupungin samanlaisten laitosten rinnalla.

Taiteen kohottava merkitys on suuri. Milloin taiteilija on valtavasti käsitellyt aihettaan ja saanut taide-elämyksensä voimakkaasti tuoduksi esiin, on vaikutus katselijaan myöskin suuremmin. Joku aika sitten oli Duluthissa nähtävänä sveitsiläinen taidenäyttely, joka oli lähetetty Amerikkaan Sveitsin hallituksen toimesta. Kokoelma oli huolella valittu ja käsitti Sveitsin parhaiden mestarien tauluja. Näyttely herätti melkoista huomiota, ja siellä kävi paljon katsojia. Mutta katsojain päähuomio näytti siellä keskittyvän yhteen ainoaan tauluun — Arnold Boecklinin "Kuoleman saareen", jossa heti ensi vilkaisulta huomataan juhlallisen suuremmoisuuden vaikutus: taivaanrannan yli kohoava, pitkien sypressien reunustama kalliosaari, jota valkoiseen vaippaan puettu surija lähenee venheessä kuolleen kanssa. Siinä nähdään toisaalta kalliosaaren monumenttaalin pysyväisyys ja lujuus ja toisaalta sen venheen heikkous ja mitättömyys, joka liukuu vettä pitkin saaren rantaa kohden. Boecklinin kuva, tämän saksalaisen maalarirunoilijan suuri luomus, nostaa katselijan mielikuvituksen hengen ylätimoihin. Pieni venhe siinä seisovine valkoiseen vaippaan puettuine henkilöineen on taulun keskuspiiste, johon katselijan silmät kohdistuvat, ennenkuin hänen mielikuvituksensa lento alkaa. Siinä kuoleman venhe esiintyy eristettynä vesille ja se lipuu hiljaksiin ja rauhallisesti vielä suurempaa eristäytymistä ja täydellisempää hiljaisuutta kohden Kuoleman saarella, jonka takana on rannaton meri

ja jossa henki ikäänkuin liittyy maailman kaikkeuden henkeen. Siten Boecklin siinä kuvaa kuolleen siirtymistä rajattomaan sulkeutumiseen kaikelta siltä, jota me nimitämme maailmaksi, yhteyteen elementtien äärettömyyden kanssa. Eräs henkilö, joka oli mainitussa näyttelyssä katsellut tätä merkillistä taulua, sanoi, että hänen oli vaikea saada siitä katsettaan irroitetuksi, niin voimakkaasti se oli häneen vaikuttanut. Muut näyttelyn taulut eivät näyttäneet olevan mitään sen rinnalla. Tämä osottaa, kuinka taiteilijan taidenäkymys ja tunne-elämys voi suurella voimallaan temmata katselijan valtoihinsa.

Taiteen kasvattava ja jalostava merkitys tuntien on Suomessa alettu hankkia taideteoksia myöskin kouluihin. Maaseutujenkin kansakoulujen seinillä nähdään siellä jo arvokkaita taideteoksia, joita katselemalla lasten taideaisti kasvaa ja heissä herää rakkaus kaikkeen todella kauniiseen.

Nyt kun Suomen rahan arvo on niin alhaalla, voisivat monet Amerikan suomalaiset hankkia jollakin kymmenellä dollarilla arvokkaita taidemaalauksia Suomesta koristamaan kotiensa seinä ja kehittämään heidän taide-aistiaan. Niiden kautta avautuisi heidän eteensä pieniä kappaleita kauneuden maailmasta, jonka ei tulisi olla suljettu yhdellekään meistä.

Emil Saastamoinen.

TERVEHDYS KOTOA.

Tänään kun olin ottamassa omenia alas puista, kuulin yhtäkkiä valitusta jostain korkealta pääni päältä. Itkikö joku? Missä ja kuka? Pysäytin työni, kuuntelin. Taivas oli iloisen sininen ja omenapuitten oksaverkko täynnä punaisia hedelmiä. Kuka valitti kesän lempeässä päivänpaisteessa?

Valitti ja yhä valitti.

Laskin käsistäni hedelmät ja astelin pihamaan aukealle.

Silloin kuulin valittavan äänen entistä selvemmin ja näin kurkiparven lentävän kotini yli. Kurjet muuttivat. Lentäen tutussa lumiauran muotoisessa kuviossaan ne määrätietoisesti ja tarmokkaasti halkoivat ilmaa. Keveästi taipuivat kuvion päät ja ääntely helähteli kuin kaunis laulu yli seutujen, jotka jäivät yhä kauemmas ja kauemmas. Hyvästi, hyvästi! Sitäkö linnut tahtoivat sanoa.

Jäin tuijottamaan sineen, jolla ei ollut äärtä eikä rajaa ja jossa ei näkynyt mitään muuta kuin tuo pieni parvi pyrkiviä ja ponnistavia lintuja. Olisin tahtonut puistaa yltäni maan tomun ja liittyä matkaan. Kauas, korkealle sineen, jolla ei ole rajoja eikä rantoja! Mutta maan tomu piteli minua ja muuttolintujen parvi yhä pieneni silmistäni. Silloin minä ajattelin niitä, jotka ovat jaksaneet varistaa yltään kahleet ja lähteä

lentoon yli maiden ja merten. Kyyneleet täyttivät silmäni enkä enää nähnyt lintuja, en myöskään kuulut heidän ääntään enkä jaksanut huutaa heidän jälkeensä sitä mitä olisin tahtonut sanoa. Mutta tunsin sillä hetkellä kuinka ovat läheiset ja rakkaat kaikki ne pienet, joilla on ollut kaipaus ylös maan tomusta kohti rannatonta sineä. Viekkä heille tervehdys, te muuttavat linnut! Sen huusi sydämeni.

Olin kuin sokea, kun vihdoin irroitin katseeni korkeudesta. Mutta kun sitten jälleen näin vihreän maan, huomasin, että koivujen oksilla riippui suuria keltaisia terttuja, että kaislikko rannassa oli ruskea, haavat sairaan punaiset ja kotilahden pinta kylmän hopeinen.

Syys on tullut.

Syys on tullut, silloin minä sen ymmärsin. On lämmin päivä, kukkalavat ovat kauneimmillaan. Jos joku ihminen olisi tullut sen minulle sanomaan, en olisi sitä uskonut. Mutta nyt minä uskon, kun kurjet sanoivat hyvästinsä.

Suomen lyhyt suvi on siis mennyt ja pitkä pimeys on ovella. Kuin eilisen päivän muistan kuinka tässä lakaisin nurmikkoja ja näin kurkien tulevan. Satoi hiljaa ja koivikko oli hennolla hiirenkorvalla. Mutta väri ilmassa oli aivan toinen kuin nyt ja valkoiset yöt olivat edessäpäin. Kuin ilohuuto kajahti kurkien ääni silloin yli heräävän maan.

Sellaista se on elämä: jäähyväistä ja jälleennäkemistä. Niin nopeaan menee suvi ja niin pitkä on pimeän aika. Mutta niin valitsivat kerran meidän esi-isämme, kun he kaikkien maiden joukosta ottivat asuinsijakseen juuri tämän maan ja tekivät sen kodik-

seen. Se on ihanainen kevään-keväässään, kun paju avaa kukkansa vesiojan varrella keskellä lunta, se on ihanainen keväässään, kun ensimmäinen vihreä vesa nousee paljastuneeseen kamaran kotimökin nurkalla. kun tuomi kukkii ja yö on valkoinen, se on armas tämä Suomen susi, kun sen viljavainiot aaltoilevat ja apilapellot hohtavat — mutta eikö se sittenkin ole kaikkein armain, tämä isänmaa, juuri näin syksyllä, kun se on antanut kaiken hedelmänsä? Näin, kun savuavien riihien ympärillä sänkipellot ovat paljaina ja hernevarret kellastuvat haasialla aittojen takana. Liikuttava on tämä äiti juuri nyt, kun hän on antanut kaikki mitä hänellä oli ja pyytää talvella lepoa ja valkoista vaipaa yli sänkipeltojen ja nuorten orasmaiden.

Varsinkin ovat orasmaat varjeltavat, ne missä itää kevään toivo.

Kevään toivo — niin, kevät odottaa pitkän pimeän takana. Siellä ovat valkeat yöt, siellä ovat leivo ja koivut hiirenkorvissaan. Meidän kaipauksellamme on nyt yhtä pitkä matka lentää kuin muuttolinnulla. Senkö tähden liekin tämä syys niin armas, että meidän kaipauksemme saa niin paljon pyrkiä ja ponnistaa ennenkuin se ennättää kevääseen? Ja lieneekö yhtään maata, missä kaipaus on niin suuri kuin tämä valkeiden suviöiden ja pitkien pimeiden maa.

Tuolla lentävät kaipauksensa kantamina kurjet. Ne ovat minun silmistäni jo hävinneet rannattomaan sineen. Siellä kohtaavat ne yhä uusia parvia muuttolintuja. Niitä tulee idästä ja lännestä ja pohjoisesta ja ehkä etelästäkin. Kaikki ikävöivät ja kaikki etsivät. Mitä? Kotiako? Isänmaatako? Tai ehkäpä vain

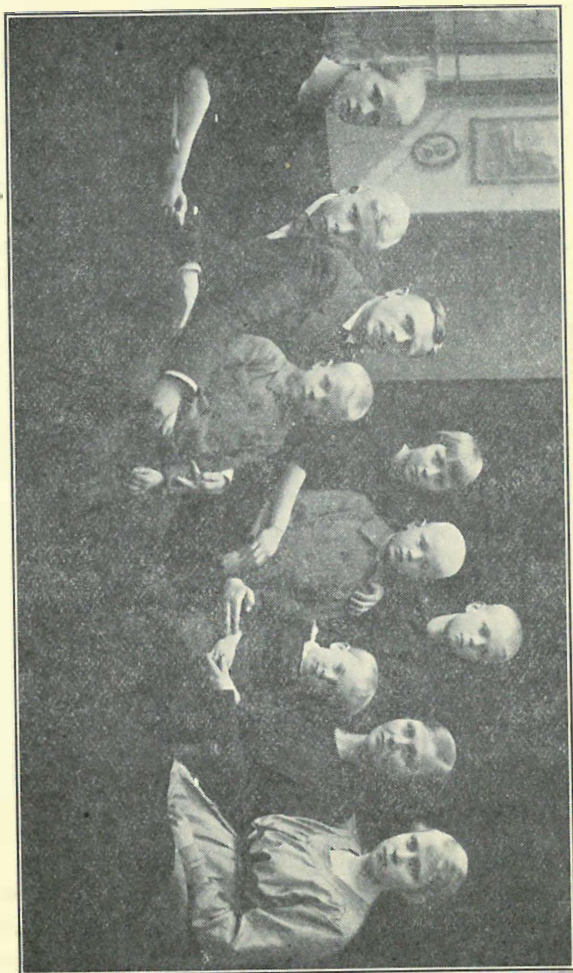
oksa, jolle hetkeksi istahtaa. Sillä sitä kotia, jossa kaipaus lakkaisi polttamasta, sitä ei lie enä haudan tällä puolen.

On kuitenkin koti, jossa ihminen syntyi, polut, joilla hän lapsenjalollaan asteli, kivet, joihin hän pienenä lankeili, on olemassa tämä pyhä ja ainokainen seutu. Suomalaisille on tämä koti Suomenmaassa.

Te Suomen muuttolinnut, jotka kerran kaipauksenne siivillä läksitte merten ja maiden taakse, te veljet ja siskot, jotka sieltä muistelette vanhaa Suomea — teille lähetän kurkiparven mukana tervehdysten kotoa.

Helsingissä, Syysk. 4 p:nä 1921.

Maila Talvio.

TYÖN ALKAESSA — TYÖPÄIVÄN LOPPUESSA.

Kovalle se otti ennenkuin köyhä työläispoika oli opettajaksi valmistunut, mutta niin pitkälle oli nyt päästy, että olin matkalla ensimmäiseen koulupaikkaani synnyinpitäjänä syrjäisimpään kylään. Tuon 20 km. pituisen asumattoman metsätaipaleen olin monasti ennenkin kulkenut, olinhan määräpaikassani ollut 5 viikkoa kiertokoulunopettajana, ja joka talon ruuat maistellut. Ja silloin meistä oli tullut niin hyviä ystäviä, että kun minä olin luvannut mennä seminaariin, niin olivat kyläläiset luvanneet siksi perustaa kansakoulun kyläänsä ja ottavat minut opettajaksi. Tähän asti oli kaikki suunnitelmien mukaan tapahtunut, ja suuri tehtäväni odotti nuorta opettajaa. Kuljin hiljaa ja pää oli täynnä suunnitelmia ja mieli herkässä vireessä. Tiedonhaluinen hakumieheni kyseli minulta kaikista asioista maan ja taivaan väliltä, mutta vähälle hän tällä kertaa jäi, sillä matka minun mielestäni oli kuin juhlakulkua pyhälle vuorelle. Loppui jo metsätaival ja kaunis 50-taloinen sydänmaan kalliainen kylä virtoineen aukeni eteemme. Miten löikään sydän, ja lämmin hengähdys tuli kylästä vastaan, mutta samalla tuntui se hetki niin raskaalta ja velvoittavalta. Kädessäni oli tiedon ja valon symboli — karttapallo. Nostin sen korkealle ikäänkuin

olisin tahtonut sanoa: Minä tulin valoa tuomaan, silmiänne avaamaan ja maailmaan laajentamaan. — Ja kun kyläläiset joka puolelta huutelivat: Vai jo nyt opettaja tulee, tervetuloa j. n. e., niin lämmitti se sydäntä, pää nousi pystyyn ja ääni soi sielussa: Parhaani tahdon Teille antaa. — Kärrien kulkiessa kalliolla tiellä tuntui pohja niin turvalliselta. Oi, jospa voisin työni oikealle pohjalle rakentaa!

Jo saavuimme vaatimattomaan, vanhasta talosta sisustettuun koulutaloon. Minusta, mökin pojasta, tuntui se suurelta, ihanalta ja kodikkaalta. Hyvä Jumala, siunaa työtäni ja auta heikkoa työntekijätä, nämä huokaukset nousivat useimmin kuin kerran rinnastani, kun ensimmäisen unettoman yön vietin uudessa paikassani.

* * *

Siitä valoisasta päivästä on kulunut lähes 30 pitkää vuotta. Paljon erhettä ja taistelua, paljon työtä ja tuskaa, mutta monta ihanaa hetkeäkin ja joskus kypsän viljankin korjuupäiviä.

* * *

Raskasta ja tuskallista on ollut työ viime kuukausina suuren kaupungin kansakoulussa. — Kohtalo on johtanut minut syvimmän nöyryytyksen ja tuskan laaksoon. Ihmisten osanotto ja myötätunto, jota on tuhlaillemalla tullut, on vaan syvemmin viiltänyt sydämeen, ja keskellä ystävien kädenpuristuksia tuntuu orjantappurakruunun pistävät piikit ja kaikuu kovissa ristiinnaulitsemishuudot.

30-vuotisen sodan viimeinen päivä on valjennut. Samalla päästän viimeisen neljännen luokkani. Koe-

tan puhua pojille jäähyväissanoja, mutta itku keskeyttää puheeni. Ja nuo paljon moititut pojat, joista muutamien on täytyntä oikeudessa puhua opettajansa erheestä, miten he nyt ymmärtävät opettajaansa: Kuinka valoisana opetus ensimmäisenä koulupäivänä alkoi ja kuinka synkkänä se nyt päättyi.

Menemme lopettajaisiin mahtavaan temppeeliin. Hyvästellään viimeisen kerran temppeelin portailla, sillä opettaja on samassa asemassa kuin Mooses ennen luvattuun maahan pääsyyn nähden: Opettaja ei voi sisälle mennä. Kun käydään alas temppeelin mahtavat raput ja mennään aukion ylitse, niin siellä on oikeuspaikka. Sinne on nyt käsketty opettaja saamaan palkkansa 30-vuotisesta työstään.

Seison tuomioistuimen edessä syytettyjen penkissä. 30-vuotinen työni kulkee kuin panoraamassa silmiäni editse ja varsinkin sen valoisa alkupuoli esiintyy tuon tuostakin. Melkein käsiäni ojennan saadakseni siitä kiinni. Maailma mustenee silmissäni, hoipertelen, nojaudun seinään. —

Kauheat hetket loppuvat. Olin taas ulkona. En näe enää osatovereitani, oikeuspaikalla sangen kirjavaa väkeä! En kuule enää kahleiden kalinaa. Ehkä olenkin nähnyt pahaa unta. Hieron silmiäni. — Kaikki totta sittenkin. — Kiroanko kohtaloani. En. — Muistan ensimmäisen koulupäiväni ja kiitän Jumalaa, että olen saanut 30 vuotta heikkona kylväjänä kylvää valon siemeniä sivistyksemme uutismaille.

Vilho Reima.

AMERICAN FEDERATION OF LABOR.

American Federation of Labor liitto on suurin ja voimakkain työväen yleisjärjestö Amerikassa. Se perustettiin v. 1881 työväestön järjestämiseksi yhteiskunnallisten ja teollisten olojen parantamisen tarkoituksella. Sen toiminta on avonaista ja puoluepolitiikasta vapaata.

Järjestöön kuuluu 111 kansallista ja kansainvälistä unionia, edustaen 34,000 paikallista unionia, 5 eri ammattien pääryhmää, 46 valtio-osastoa, 801 kaupunkien keskusosastoa ja 823 paikallista ammatti- ja federaliunionia. Siihen kuuluvat ammattiryhmät eli eri haarat ammatittain ovat: rakennustyöläisten, metallityöntekijäin, kaivostyöläisten, rautatieläisten ja ammattileimalla varustettujen tuotteiden tekijäin ammattien ryhmät. Järjestön pääkortteeri on Washingtonissa, D. C.

Järjestön luoja ja nykyinen presidentti on Samuel Gompers, ammatilleen sikarintekijä, joka on ollut yhdistyksen johtajana yli 30 vuotta.

Tähän järjestöön kuuluu välittömästi toista miljoonaa työläistä. Järjestö pitää yleisen vuosikokouksensa, johon edustajat ottavat osaa ammatittain ja piirittain. Kokous on avonainen ja julkinen.

Rahalliset varat kerätään jäsenmaksuina ja ylimääräisinä veroina ja määrää yleinen hallinto unioneille,

jotka ovat välittömästi siihen kuuluvia, myöskin avustusta muille työväenjärjestöille työlakkojen sattuessa.

Valtio-osastot ja keskusunionit ovat laillistetut lainlaadinnallista, kasvatuksellista ja veljestyttämisen tarkoituksia varten. Niillä ei ole oikeutta kutsua työväestöä lakkoihin eikä neuvotella työpalkoista ja työsuhteista. Paikalliset unionit jakautuvat kansallisiin ja kansainvälisiin unioneihin, edustaen erikoisenlaatuista ammattityötä ja -työläisiä. Edustajat järjestävät unioneita, ylläpitävät lainlaadinnallista ja poliittillista taistelua eri valtioissa.

American Federation of Labor toimii teollisten väärinkäytösten poistamiseksi ja taistelee injunktionituomioita vastaan työtaistelujen aikana; se taistelee vapaiden koulujen, vapaiden oppikirjojen ja yleisen koulupakon puolesta; se vaatii minimipalkkaa, työajan lyhentämistä ja vähintään yhtä lepopäivää viikossa, vaatii sanitarista tarkastusta tehtaissa, työpajoilla ja kaivannoissa, vaatii yleistä lakia, jonka mukaan työnantajat ovat vastuunalaisia työläisten hengestä ja ruumiista työssä ollessa, vastustaa lapsityötä ja vaatii, että se on kokonaan lopetettava lain määräyksellä. Se vaatii julkisuutta voitoista teollisuudessa ja kaupassa ja federalisen valtaluvan hankkimista kaikille teollisuus- ja kaupparyityksille sekä muille tuottaviksi aiotuille yrityksille, se vaatii kooperatiivista toimintaa maanviljelijäin ja työläisten turvaamiseksi riistoa vastaan. Se vaatii yleisten varojen käyttöä työttömyyden avustamiseksi hätäaputyön muodossa. Myöskin se vaatii, että käyttämättömille ja viljelemättömille maille on lain kautta määrättävä

korkeampi verotus kuin viljellyille maille, jonka kautta maakeinottelu poistettaisiin, sekä kaiken ansiottoman arvon korkeampaa verottamista. Niinikään se vaatii, että yleinen koululaitos tulisi federalisen hallinnon valvonnan alle, niin että työläistenkin lapsilla olisi mahdollisuus kehittää kasvatustansa korkeimmissakin oppilaitoksissa. Järjestö vaatii vielä, että valtiot ja yleinen maan hallitus omistavat kaikki vesivoimat, joiden yli niillä tulee olla täydellinen ja rajoittamaton määräysvalta; se vaatii, että kaikki tuomarit valitaan yleisellä äänestyksellä ja että niiden virkakausi ei saa olla kuutta vuotta pidempi; se vaatii, että maan ja valtioiden ylioikeuksilta poistetaan oikeus julistaa perustuslain vastaisiksi ja siten tehottomiksi kongressin ja lainlaatijakuntien lakeja ja asetuksia. Se vaatii, että kaikki teolliset ristiriidat tulee ratkaista pakollisen sovittelun kautta, missä työläiset saavat olla itse edustettuina valitsemiensa edustajien kautta, vastustaa kaikkea pakollista sovittelua ilman työläisten edustusta työrettelöiden sattuessa, vastustaa sitä, että työväenunionit pakoitetaan lain kautta korporeerautumaan, vastustaa sellaisia lakeja, joiden kautta työläiset kielletään lopettamasta tahtonsa mukaan työntekoa joko yksittäin tai joukottain, vastustaa lakeja, joissa rajoitetaan vapaata puhe-, kirjoitus-, matkustus- ja paino-oikeutta.

Viimeisessä vuosikokouksessaan hyväksyi A. F. L. vaatimuspäätöksen, jonka mukaan työväenjärjestöt edustajiansa kautta saivat ottaa osaa teollisuuden johtoon.

Lyhimmiten ovat nämä ne kysymykset, joiden puolesta American Federation of Labor taistelee työväenolojen parantamiseksi ja työväestön täysiin oikeuksiinsa saattamiseksi. Järjestö on Amerikassa saanut sanomattoman paljon aikaan terveydellisten suhteiden parantamiseksi työpaikoilla, työpäivän lyhentämisessä, lapsityön rajoittamisessa, työnantajain vastuunalaisuuden määrittelemisessä loukkausten ja kuolemantapausten sattuessa työmailla ja muilla tärkeillä aloilla työn ja pääoman suhtautumisissa toisiinsa.

Vuosikausia on se vielä taistellut sen puolesta, että halvan työvoiman tuottaminen Europan ja Aasian eri maista rajoitetaan oman maan työläisten etujen ja oikeuksien turvaamiseksi, niin että työväestön elintaso voitaisiin pitää korkeampana ja taata työväestölle hyvinvointi, mikä vastaa Amerikassa yleisesti vallitsevia vaatimuksia.

A. R.

PETSAMO.

Suomella on ollut kieltämätön oikeus Petsamon alueeseen Jäämeren rannalla siitä lähtien kun keisari Aleksanteri II v. 1864 erotti Suomesta Rajajoen (Siestarjoen) asetehtaan alueen ja liitti sen Venäjään. Silloin luvattiin vastineeksi rantamaata Jäämeren luona. Mutta venäläiset eivät lupastaan pitäneet, eivät senkään jälkeen kun Suomen valtiopäivät v. 1882 asiasta muistuttivat sekä kartalle merkitsivät alueen rajat.

Suomessakin alkoi asia jo unohtua. Niinpä v. 1917 maaliskuussa, kun allekirjoittanut tuli Pietarista Venäjän vallankumouksesta ja siellä oli huomannut ajanhetken sopivaksi myös tämän vanhan kysymyksen järjestämiseen sekä kun tämän vuoksi julkaisin "Uudessa Suomettaressa" asiasta kirjoituksen kartoitteen sekä kehoituksen nopeaan toimintaan, oli asia useimmilla Suomessa aivan outo. Etevätkin valtiomiehet pitivät sitä jo yli-ikäisenä kysymyksenä, jota ei sopinut ottaa esille, kun tärkeämpiä etuja oli vielä vaaranalaisena.

Mutta kysymys oli kuitenkin nostettu. Tapahtumain tuoksinassa se kulki omalla painollaan eteenpäin. Neuvostohallitus, joka veljeili Suomen punaisen kapinanaikaisen hallituksen kanssa, luovutti maaliskuussa 1918 "Suomen työväen tasavallalle" laajahkon alueen Jäämeren rannalta Suomeen saakka. Tätä luovutus-

taan se ei tahtonut tunnustaa Suomen lailliselle hallitukselle. Kuitenkin se Tarton rauhansopimuksessa 1920 katsoi täytyvänsä antaa Petsamon alueen Suomelle.

Tämä alue ei tosin ole niin suuri kuin se, mikä kapinahallitukselle oli luovutettu, mutta kuitenkin suurempi kuin se, mikä keisarien aikana oli kartalle merkitty.

Suomelle on näin tullut maata lisää 10,150 neliökilometriä. Petsamon alue on kapea, enintään 65 kilometriä levyinen kaistale, joka on 240 kilometriä pitkä. Kun tämä alue on kylmässä pohjoisessa, vastaten Amerikassa pohjoisinta Alaskaa, ei se suinkaan luonnon puolesta mikään herkkupala ole. Suomelle on Petsamon tärkein merkitys siinä, että se ulottuu isoon mereen, avoimeen Jäämereen, joka tältä kohdaltaan on läpi vuoden sulana. Golfvirran loppupää vaikuttaa tämän lämpimyden.

Petsamo on Suomen Alaska, Venäjältä saatu kuten Amerikankin Alaska. Toistaiseksi ei tiedetä Petsamon metallirikkauksista. Luullaan, että se on Amerikan Alaskaa paljon köyhempi. Tiedetään vain, että muutamien jokien hiekassa on kultaa. Parin vuoron reunalta on louhittu kiveä, jossa on ollut hopeaa sekä lyijyä. Paatsjoesta on löydetty timanttejakin. Ja tärkeintä kaikista on, että Norjan laajin rauta-alue on Kirkkoniemessä, aivan Petsamon rajalla ja että tuo rautasuoni kulkee Suomea kohti.

Kalastus on nykyään kaikkein arvokkainta Petsamossa ja tulee sitä vielä kauan olemaan. Petsamon alueesta pistää Kalastajaniemi Jäämereen. Siitä nie-

mestä kuuluu vain osa Suomelle, mutta se on erittäin kalarikkaalla seudulla.

Yleisin kala on turska. Sitä pyydetään nykyään enimmäkseen "pitkällä"-siimalla, joka on niin pitkä, että yhden kalastusveneen hoitoon tulee noin 12,000—16,000 koukkuu. Siima annetaan olla vedessä muutamia tunteja ja kun se nostetaan, saadaan keskimäärin yhdeltä heittokerralta noin 2000 kiloa (yli 4000 naulaa) kaloja. Muita maukkaita ja hyödyllisiä kaloja ovat silli ja kampelat sekä lohi. Suurella nuotalla voidaan kaloja yhdestä apajasta saada 20,000 kiloa, jopa ylikin. Meri näyttää toisin ajoin olevan aivan täynnä kaloja, toinen toisensa vieressä. Uistimella ja ongella voi kaloja vetää niin paljon kuin ehtii siimasta päästää.

On luonnollista, että tällaiseen kalaparveen tunkeutuvat meren pedotkin. Raatelevainen ja ahnas on Jäämeren hai, jota kutsutaan "holkeriksi". Se kasvaa noin 10 metrin (30 jalan) pituiseksi. Sitä pyydetään ongella sekä pitkällä siimalla. Koukkujen perustimeksi on rautariimu, jonka jatkona on paksu nuora. Syöttinä käytetään parin kilon painoista rasvapalaa. Yhdessä pitkässä siimassa voi olla useita holkaareita, joita nostamaan tarvitaan konevoimaa. Tämä haikala on niin raateleva, että se syö toisia koukkuun tarttuneita holkareita niin, että usein vain pää saadaan ylös. Holkeria pyydetään maksan takia, kun yhdestä sellaisesta kalasta saadaan 100 kiloa maksaa, jopa enemmänkin. Maksasta valmistetaan kalanmaksajäljyä. Liha kelpaisi rehukakkujen ja lannoitusaineitten valmistamiseen.

Hylkeenpyynti on myöskin tuottavaa. Valaskalat ovat niinkään yleisiä Petsamon rannoilla ja esiintyvät ne silloin tällöin suurissa parvissa.

Petsamon alueen läpi kulkevilla joissa ja siellä olevissa järvissä on runsaasti makean veden kaloja. Hyvämakuiset lohikalat ovat huvikalastajan mieluisimmat. Kolttakönkään alla Paatsjoen suussa on nousuaikana niin paljon lohta, että tuskin Alaskan purot ovat rikkaampia.

Myös maan ja ilman eläinkunta on rikas. Eritäinkin on lintuja paljon. Alueeseen kuuluvilla Heinäsaarilla pesii niin paljon lintuja, että siellä tuskin voi rannoilla kävellä astumatta linnunpesien päälle. Saarien sisäosat kasvavat suomuraimia niin paljon, että kypsymisaikana maa on aivan keltasenaan. Hanhet ja joutsenet pesivät Petsamon pikkujärvissä. Yleisin ja samalla maukkain metsälintu on metsäkana eli riekkö.

Petsamon alueen pohjoisimmassa osassa eivät enää puut kasva, mutta Paatsjoen laaksossa ovat vielä hyvät metsät. Viljankasvatus on epävarmaa, mutta heinämaita on siellä hyviä, joten jokilaaksoissa karjanhoito menestyy mainiosti.

Luonnollisesti harjoitetaan Petsamossa poronhoitoa, mutta ei se kovin suureksi ole päässyt, eikä sillä ole huomattavampia laajenemismahdollisuuksia, kun jäkälämaat ovat rajoitetut.

Jäämeren rantamat ovat enimmäkseen karuja ja kallioisia. Erehdys on luulla niitä seutuja tavattoman kylmiksi. Lauhkea merivirta estää meren jäätymästä, joten siellä on läpi vuoden avointa vettä sen sijaan

kuin eteläisimmässä Suomessa on meri jonkun aikaa talvesta jäässä. Vuoden keskilämpö on pohjoisimmassa Petsamossa jotenkin sama kuin Kajaanissa. Tammikuun keskilämpö on siellä sama kuin Hämeenlinnassa tai Haminassa.

Sumut ovat kiusallisia erittäin Jäämeren rannalla. Väliin on kesällä niin sankka sumu, ettei näe melkein ollenkaan eteensä. Talvella on usein rajuja myrskyjä. Vuotuinen sademäärä ei ole suurempi kuin muuallakaan Suomessa.

Kevät tekee tuloaan huhtikuulla. Jäät sisävesistä lähtevät toukokuun lopulla tai kesäkuun alussa. Elokuussa kypsyvät marjat, syyskuun alussa pudottavat puut lehtensä. Lokakuussa sataa pysyvän lumen ja marraskuussa on täydellinen talvi.

Petsamon pohjoisosissa on kesäpäivä 65 vuorokauden pituinen ja talviyö kestää 60 vuorokautta. Ensi kerran paistaa kesäyön aurinko 26 p:nä toukokuuta ja laskeutuu sen jälkeen ensi kerran 18 p:nä heinäkuuta. Talviyö alkaa marraskuun 27 päivästä ja kestää tammikuun 17 päivään. Tämä yö ei kuitenkaan ole pilkkaisen pimeä. Päin vastoin näkyy keskellä päivää etelästä kirkas sarastus. Kuutamot sekä revontulet tekevät yönkin melkein päiväksi.

Asukkaita on koko Petsamon alueella ainoastaan noin 1700, joista 1250 osaa suomea. Muut puhuvat lapinkieltä tai venäjää.

Paras satamapaikka alueella on Petsamonvuonon länsirannalla Liinahamarissa. Sinne rakennettane myöhemmin laiturit.

Hallintopaikka on nyt Petsamon alaluostarissa Petsamojoen rannalla, lähellä suuta.

Kun Amerikka sai Alaskan, ei se sille aluksi merkinnyt enempää kuin "jääkaappi". Amerikalaisella tarmolla perkottiin siitä rikkaudet esiin. Suomelle ei Petsamo ole vielä enempää kuin jääkappi. Suomen kansan kyvystä rippuu pystyykö se siitä tekemään itselleen Alaskaa. Mahdollisuuksia suureenkin edistymiseen Petsamolla on. Se voi tuottaa myös emämaalle runsaita tuloja.

Akseli Rauanheimo.

MAANPAKOLAINEN.

Joitakin päiviä oli kulunut siitä, kun olimme saataneet ainoan ja ensimmäisen lapsemme kolkkoon kalmistoon. Isä ja äiti eivät ole koskaan niin onnellisia, kuin silloin, milloin he saavat nähdä ensimmäisen lapsensa ottavan ensimmäisiä askeleita. Synnyinmaan kaipuu, joka isän ja äidin mieltä aina on painanut, hälvenee ja vieraan maan kamara alkaa tuntua heille kotoisammalta, sillä tuossa pienokaisessa näkevät he vanhain päivänsä turvan, ilon ja onnen.

Tällaisesta onnesta olimme me saaneet nauttia, mutta sitä kesti vain hetken. Juuri kun elämämme onni hymyilee joka puolelta, emme osaa aavistaa, että säälimätön kuolema on hiipinyt sisään. Tuskin löytyy sellaista, joka sanoilla voi kuvata tällaisena hetkenä isän ja äidin surua.

Tällaista me vanhemmat tunsimme istuessamme pimeässä vierashuoneessa, kun ulko-oveen joku kolkutti. Aijoin mennä avaamaan oven, mutta vaimoni pyysi olla varovaisen, peläten jonkun rikollisessa tarkoituksessa pyrkivän sisään. Kolkutus kuului uudelleen ja nyt vähän kovemmin. Kysytyäni kuka siellä on, sain vastaukseksi "maanpakolainen Eero Erkko".

Mitä, Eero Erkko; huudahdin ja avasin oven. Me emme tunteneet Eero Erkkoa persoonallisesti, mutta nimensä sitä paremmin, sillä olihan Erkon nimi kai-

kille suomalaisille tuttu. Vieraalla maalla, vaikka ei ollakaan entuudestaan persoonatuttuja, äidinkieli tekee kaikki veljiksi, varsinkin kun joutuu matkustelemaan vieraitten kansallisuuksien keskuudessa. Kun kuulee puhuttavan omaa äidinkieltä, niin kyynel tulee väkisinikin silmännurkkaan.

Huomasin Eero Erkostakin, että vaikka hän pitkästä matkasta väsyneenä saapui luoksemme, niin parhain virvoitus oli hänelle kuulla omaa äidinkieltä puhuttavan, vielä kun sitä sai vapaasti ilman pelkoa puhua.

Emme joutaneet kuulla mitä kärsimyksiä oli vieraallamme ollut, mutta me kerroimme omat surumme hänelle ensin. "Minä ymmärrän surunne", lohdutti hän meitä ja jatkoi: "Te saatte kumminkin olla iloisia siitä, että pienokaisenne sai ilman tämän maailman kärsimyksiä mennä sinne, johon meidän kaikkien on kerran mentävä. Ei ole hauskaa kokea niitä kärsimyksiä, joita tämä maailma tarjoaa. Muutama viikko sitten olin minäkin onnellinen kotona perheeni ympäröimänä, mutta nyt olen tässä maanpakolaisena. Saanko koskaan enää nähdä rakkaitani ja isänmaatani, vai olenko tuomittu sortumaan maanpakolaisena vieraalle maalle. Ei, se ei ole Luojan tahto. Idän mahti on kerran iskun saava ja silloin..."

Lausuttuaan nämä sanat nousi hän tuoiltaan ja kädet nyrkkiin puristettuna teki kiivaita liikkeitä poikki lattian. Kyynel kostutti meidän jokaisen poskipäitä. Vaimoni ja minä emme surreet enää pienokaisemme kuolemaa, sillä tulimme ymmärtämään, että Jumala olikin tarkoittanut meille vain hyvää. Vieraamme ja isänmaan kohtalo tuntui meille jo paljon rakkaam-

malta. Eero Erkon sisäiset kärsimykset ja hänen isänmaallinen innostuksensa saattoi pohjalaisen vereni kiehumaan suonissani niin että olisin ollut valmis lähtemään kuumimpaan taisteluun, jos se olisi auttanut. Istuttuamme teepöytään, oli mieleemme siihen määrin rauhoittunut, että saatoimme tyynesti keskustella tapahtumista Suomessa. Keskustelun aikana saapui lankoni Veli Nyberg myös paikalle, sillä hänen luokseen Eero Erkko oikeastaan oli tullutkin, sillä he olivat koulutoverit. Jokaisena iltana parin viikon ajan me teimme kaikenlaisia suunnitelmia Suomen itenäiseksi saattamiseksi. Olimme jo monta kertaa ajaneet ryssät pois Suomesta. Iskuja emme säästäneet antaa ruotsalaisillekaan. Toisinaan emme kuulleet koko Suomessa ruotsin sanaa, sillä suomenkieli kaikui kaikkialla. Toisinaan iloitsimme jo Suomen onnesta. Mutta todellisuutta puuttui, olihan tämä vain mielikuvituksen valloitustyötä.

“Hengen miekkaa oli armotta heilutettava, jos mieli jotain saada aikaan, sivistys on se, joka maailman viimeiseksi valloittaa”, lausui Erkko, “ja meidän on Suomen kansalle, asukoot missä maailman kolkalla tahansa, saatava enempi sivistystä, ettemme jää osattomiksi viimeisessä valloituksessa. Amerikassa asuu lähes neljäsosa koko Suomen kansasta ja sen sivistyneisyys vaikuttaa ratkaisevasti Suomen kohtaloon.”

Suunnitelmat on tehty ja seuraavana päivänä saattamme Eero Erkon Ashtabulasta kohden New Yorkia, josta sivistyksen työ alkaa. Sanomalehti on ainut välikappale, jolla voidaan sivistystä jakaa hajallaan olevalle kansalle. Niinpä Eero Erkkokin päätti pe-

rustaa New Yorkiin suomalaisen sanomalehden kansamme palvelemaan.

Kun juna oli lähtenyt, niin eräs valkohapsinen vanhus tarttui käsivarteeni ja kohteliaasti lausui: “Suokaa anteeksi, mutta saanko luvan kysyä mitä kieltä te puhutte?”

Katsoin tutkivasti vanhukseen, ja ennen kun kerkesin vastata kysymykseensä, jatkoi hän: “Olette aivan oikeassa, sillä olen itsekin antanut joskus potkut liiaksi tunkeileville, mutta missään tapauksessa en toivo teidän nyt niin tekevän.”

Aioin sanoa että olemme suomalaisia ja puhumme suomenkieltä, mutta en ehtinyt, kun hän taas jatkoi: “Tiedän, että olette skandinaviaalisia ja olen puhumaanne kieltä ennenkin kuullut, mutta eny nyt muista missä.” Ukko rypisti silmäkulmiansa ja jatkoi: “Ruotsia ei se ole, sillä ruotsinkieli puhutaan laulamalla, mutta ettekö puhuneet suomenkieltä?”

“Aivan oikein arvattu”, lausuin.

Vanhus rypisti taas silmäkulmiaan ja katse maahan tähdättynä lausui: “Joka kerta, kun kuulen mainittavan Suomesta, saan jonkunlaisen hermokohtauksen.”

“Mistä se johtuu?” kysyi Veli Nyberg. Ukko nosti katseensa kohden taivasta ja vakavana lausui: “Niin, meillä piti olla myös jotain ja kun meillä itsellä ei ollut, niin me otimme Suomelta, tarkoitan sitä meidän Hiawathaa, joka on kotoisin teidän Kalevalastanne.”

Lausuttuaan tämän, kysyi hän samassa: “Jokos Elias Lönnrot on kuollut?” Tuo kysymys tuli niin äkkiä, että jouduimme hämillemme. Huomattuaan

sen hän jatkoi: "Jokos Suomi on saanut aurinkonsa Ryssältä takaisin?"

Johan Rönnerberg, joka oli puheen aikana tullut myös paikalle, sanoi siihen:

"Kyllä Ryssä on melkein kaikki Suomelta vienyttä, mutta jos vieras tarkoittaa taivaalta paistavaa aurinkoa, niin kyllä se Ryssältä jää vieläkin viemättä."

Vanhus astui lähemmäksi Rönnerbergiä ja lausui ikäänkuin nuhtelevasti:

"Mitä, tarkoitatteko, etten tietäisi Suomen ja Ryssän välisiä asioita?"

"En ollenkaan sitä mene väittämään, mutta saanko luvan kysyä mikä on vieraan nimi", sanoi Rönnerberg.

"Vartokaas kun ensin selitän ja näytän, ettei Suomessa ole aurinkoa, juuri sellaista, joka taivaalta paistaa. Minä olin aina kuullut ja lukenut että Suomessa paistaa aurinko yhtämittaa yötä ja päivää ja todetakseni sen lähdin kerran sitä katsomaan. Olin kaksi vuorokautta ollut Aavasaksa nimisessä paikassa, minä en nähnyt koko sillä ajalla aurinkoa ollenkaan, ei yöllä eikä päivällä. Kolmantena vuorokautena kysyin eräältä naiselta että missä on teidän aurinkonne. Nainen viittasi kädellään kohden itää ja minä heti ymmärsin että Ryssä on sen vienyttä ja niin panin tamineeni kokoon ja lähdin Suomesta. Jaa, nimenikö, ellei teillä ole sitä mitään vastaan, niin nimeni on Mark Twain."

Puristimme ukon kättä, sillä olihan se harvinaista saada keskustella kuuluisan humoristin kanssa. Hän teki meille kaikenlaisia kysymyksiä Suomesta, ja kun emme voineet kaikkiin antaa tyydyttävää vastausta, niin hän vertasi meidät siihen farmariin, jonka

maalla oli ääretön määrä kultaa, mutta farmari ei viitsinyt niin paljon maataan tutkia, että olisi kullann siitä löytänyt.

"Kuka oli se mies, jonka saatoitte junaan?" kysyi hän taas.

"Hän oli suomalainen kirjailija ja sanomalehtimies Eero Erkkö; hän on tuomittu maanpakoon", vastasin hänelle.

"Huomasin, että hän oli ajattelija ja pahoittelen etten saanut puhutella häntä, mutta minne hän meni, olisiko mahdollisuutta häntä joskus tavata?"

Ennenkuin ehdimme hänelle mitään vastata, jatkoi hän: "Suomen kansa on todella ollut kärsimysten kansa, mutta kaikki se on kestänyt, ja kestää niin kauan kun ei se sivistyksensä aurinkoa anna Ryssälle. Suomen kansalla on kalliita aarteita, kuten esimerkiksi Kalevala, mutta se ei riitä, että ne on olemassa, vaan jokaisen kansalaisen on se tunnettava alusta loppuun, muuten ei sillä ole mitään merkitystä. Sen tunteminen ehkä voi johtaa maanpakoonkin, mutta kunnan isänmaansa puolustaja kuolee ennemmin kuin ottaa maansa kavaltajan nimen."

Me olisimme ehkä kuulleet paljon arvokasta tuolta Mark Twainilta, ellei asemalle tullut juna, jolla hänen oli matkustettava Pittsburgiin.

"Hyvästi nyt suomalaiset, jos näette vielä maanpakolaisen, niin sanokaa hänelle vilpittömät terveiset Mark Twainilta."

Kalle Potti.

ONNEA JAHDISSA.

Oli kerran narri joka pyydysteli onnen sinilintua, etsien sitä halki maiden ja mannerten, kuitenkaan sitä löytämättä. Hän teki, kuten kaikkien kuolevaisten tapa on, etsi ensin sieltä missä tuo haluttu sinilintu ei ollenkaan asustanut, aikoen sitten vasta loppujen lopuksi etsiä sitä omasta sydäimestään.

Hänellä oli paljon ihanteita joita hän oli ahminut eri kirjoista joita hän ahkerasti tutki. Nuo ihanteet olivat kyllä olleet tekijänä tämän ihmisen siveellisen tason kohottamisessa ja varjelemassa ähntä alemman minänsä vaikutuksilta pahempaan päin.

Hän tahtoi kaikin mokomin tulla onnelliseksi omistamalla ja huiskin haiskin elämällä kaikki nuo ihanteet, kuitenkaan syventymättä perinpohjaisesti yhteenkään niistä. Sanoi hänen omatuntonsa:

“Et ole todella onnellinen, etkä ole vielä löytänyt sinilintua. Turhaa touhua ja itsellesi valhettelemista”.

Narri ei uskonut ja koetti saada sisimmän ääntä vaikenemaan. — Nyt hän tahtoi tehdä jotain joka nostaisi hänet kanssaihmisten huomion eteen, että hän ansiosta tulisi tuttavapiirin ja laajemmankin ryhmän ihailun esineeksi. Sitten, ajatteli narri, olen onnellinen.

Siispä tutkiskeli hän taidetta, musiikkia ja draamatiikkaa ja onnistuikin vuosien uutteran työn kautta saavuttamaan jonkunmoisen menestyksen ja tunnustuksen

tuttavapiiriltä; vaikka hän kyllä surkutteli heitä sydämessään kun he suotta häntä ylistivät. Siitä huolimatta laajeni sydän narrin ja ehkäpä päänsäkin vähän suuremmaksi paisui. Sanoivat jotkut päätään puistellen: “tuo mies ampuu itsensä pian tyhjäksi.”

Narri oli menestyksestään hurmaantunut ja tahtoi olla “marttyyri rakkaalle yleisölle” ja antaa kaikkensa, parhaansa — ollakseen onnellinen. “Olen löytänyt elämän salaisuuden — elää yksinomaan toiselle . . . sinilintu on minun!”

“Hah, — haa”, nauroi ääni ilkkuen, “sokea olet jos et houmaa että se oli turhamaisuutesi joka riemastuneita käppenpaukutuskuunnellen pakotti sinun saamaan itsestäsi hetken huvitusta — tuskin ovat he kotiin päässeet kun olet jo unhoitettu”.

“Mutta eikö ne vilpittömät arvostelut saattaisi riemastusta ihmisrinnassa?”

“Eläkö kukaan niistä? Miten kävisi jos onnettomuus kohtaisi?”

“Silloin luottaisin ystäviini joita olen hankkinut näinä vuosina — he auttaisivat minua ja pitäisivät minun yhäti onnellisena.”

“Haa” . . . nauroi syyttävä pahaa ennustavasti; “sinä et tunne elämää. Ystävät ovat vaan poutapäivän lintuja. Ei ne tule luoksesi pahalla säällä. Kysyppäs itseltäsi, etkö ole silloin mieluummin loitolla kun ystävää synkät päivät kohtaavat?”

“Mutta ystävät ja heidän kanssaan seurustelu on elämää, ilman heitä ei voi olla onnellinen; jota enemmän, sitä parempi. Minä tahdon omata muutaman to-

dellisen ystävän joihin voi ehdottomasti luottaa, jos joltain hairahtuu. Etsin sellaisia joille voin tehdä jonkun palveluksen että heidän täytyy olla kiitollisia ja siis — olen vihdoinkin löytänyt sinilinnun!”

Narri alkoi oitis toimeen ja kulutti varojaan ja vuosiaan niiden todellisten ystävien palveluksessa. Hän oppi senkin. Hän “janosi” saada tehdä jonkun palveluksen että ansaitsisi kiitollisuuden, joskaan ei kiittelemistä . . . Kohta hän oli jo ystävilleen “maanvaiva” alituisella uhrautuvaisuudellaan.(!) He pettivät, unhoittivat, taikka sitte — kuolivat pois, yksi toisensa perään. (Ne olivat parhaat ystävät jotka kuolivat — “hyvät kuolevat varhain”).

“Sanoinhan minä että “Mitä se auttaa ihmistä jos hän kaiken maailman voittaisi . . . !”, muistutti ääni sydämessä.

“Mutta minä olen onneton jos minun täytyy erota ystäväistä, seurapiiristä ja kaikesta”, voivotti narri.

“Mutta minä erotan sinut kaikesta”, määräsi kohtalo “ja saadaan nähdä josko sittenkään löydät itseäsi”.

Tuli sota.

“Ei suinkaan tämä nyt ole sitä missä löydän itseni — tulen onnelliseksi”, epäroitsi onnenpyydystäjä juuri kun oli vähän “saanut silmänsä” uudessa ympäristösään harjoitusleirillä.”

“Muista että tämä on maailma, sitä hallitsee raha; sen omaamisesta se johtui sota jossa sinullakin tavalla tai toisella tulee olemaan osasi”, kuiskutteli nyt uusi outo ääni. Se oli kylmä sieluton materillisuus. Sen kuiske ei langennut Onnenpyydystäjässä hyvään maa-

han. Hän oli siltä viettelykseltä helpommin säilynyt. (Hän ei ollut, raukka, koskaan omistanut niin paljoa että aineen himo olisi saanut jalansijaa.)

Nytpä tulikin taas kaikelle ihanteellisuudelle oiva tilaisuus: Poissa oli Onnenpyydystäjän tieltä “leivänmurhe” ja huomenen huolia ei ollut — sillä hallitus kyllä tulisi pitämään huolta — elävänä tai kuolleena . .

Onnenpyydystäjä oli elämän murrosajassa. Hän joutui mittaamaan sen juoksua vaan summassa nykyajan ja tantereen välillä . . . Noina kuukausina pitäisi hänen elää kaiken sen minkä hän oli yrittänyt elää elämänsä 25 vuotena.

Nytpä se hänelle selvisikin.

Rakasta!

“Onnellinen tulen olemaan silloin kun kunnolla teen jotain jota sydämestäni halajan tehdä. Tehdä jotain josta on hyötyä toisille ja tosi tyydytystä itselle. Oppia sitä tekemään vilpittömästi ilman palkkiota odottaen, tai turhaa kuuluisuutta himoiten. Sinilintuni tulee olemaan kaikkien toivojen täyttyminen teoissa ennenkun . . (Sota on vaarallista).

Siis, lain suurin käsky: Rakasta. Täysi mitta elämälle ennenkun sen jätät. Naura, itke ja kärsikin veljesi kanssa, miten milloinkin vaatii. Palvele siksi että rakastat niin tehdä ja koska tiedät että se on Jumalasi käsky ja korkein laki.

“Näin lähelläkö se sinilintu olikin omassa povessa. Kuten Maeterlinkin, Tylyt ja Mytyl, hakivat sinilintua kaikkialta ja vihdoin löysivät sen omasta kodistaan.” Näin myhäili onnenpyydystäjä ansaittuaan kahdensadan

toverin vilpittömän kiitollisuuden parin vuoden uskollisesta palveluksesta kun rykmenttinsä jo astuskeli kotirannoilla, sodan loputtua.

“Ah, kuinka onnellinen olen ollut ja kuinka helpoksi kävi raskaskin työ koska sydän oli mukana”.

Onnellinen voi olla millä alalla hyvänsä jos vaan voi oppia sitä tyytyväisenä ja koko sydämestään tekemään.

— — — — —
 “Hyvästi pojat, — hyvästi kunnon palvelija”, kuului kymmenistä kurkuista, kun siinä erottiin kukin kotiinsa hajoittuen ympäri laajan maan.

Onnenpyydystäjä tajusi eroavansa lukuisista tovereista, omaisista jotka olivat hänen kanssaan jakaneet kuukausien vaarat ja kärsimykset, ilot ja kaikki.

“Mutta missä on nyt todistus että olen onnellinen? Miksi eivät todistajat, rakastamani saa olla luonani — sittenkin täytyy ihmisen saada nähdä, kuulla ja koskettaa onnensa objektia ollakseen todella onnellinen. Sittenkin on aine vielä herra. Oi, auta minua käyttämään parhaaksi järkeä, parhaaksi tunteellisuutta ja kuunnella omaatuntoa taas tullessani takaisin todellisuuteen, ankaraan maailmaan.”

“Kuitenkin, onhan minulla sydän mukana. Siellä on kätkössä onnellisimmat tunteeni; jospa voisin sen pitää terveenä, onnen lähteenä minne kulkenenkin.”

“Enigma”.

EESTIÄ SAMOILEMASSA.

Muistelmia Suomen sanomalehtimiesten huvimatkalta.

Siitä huolimatta, että vain noin 5 tunnin laivamatka eroittaa Viron Suomesta, ovat molemmat veljeskansat maailmansodan viime vuosiin saakka vaeltaneet omia teitään, vieraantuneina toisistaan. Vieras ies on painanut molempia, mutta eestiläisiä kuitenkin raskaampana ja kauemmin kuin suomalaisia. Minkäänlainen heimoussiteiden lujittaminen ei tsaarin aikana tullut kysymykseenkään, sillä Venäjän hallitus, jonka tarkoituksena oli venäläistyttää valtakunnan alueella asuvat vierasheimolaiset, tukahutti vähäisemmätkin sensuuntaiset yritykset alkuunsa. Suomi oli kuitenkin paremmassa asemassa — sitä esim. kutsuttiin edes “suomalaiseksi rajamaaksi” — mutta Eesti-nimeä eivät venäläiset tunteneet. Kun he tarkoittivat veljeskansamme asumaseutuja, puhuivat he Tallinnan ja Liivinmaan kuvernementeistä.

Suomen ja Eestin saavutettua vapautensa, katosivat samalla myös kaikki veljeskansain lähentymistä estävät seikat ja ryhdyttiin todenteolla rakentamaan “Eestin-Suomen siltaa”, sillä kannustivathan siihen yhteinen vihollinen idässä, sama heimolaisuus ja yhteiset kärsimykset menneinä aikoina. Molemmilla puolilla Suomenlahtea heräsi harras halu oppia paremmin tuntemaan sukulaiskansaa ja lähinnä tulivat tällöin

viestinviejiksi sanomalehdet. Syksyllä 1920 tekivät Eestin sanomalehtimiehet huvimatkan Helsinkiin, josta sitäpaitsi suurimpain lehtien edustajat lähtivät kiertomatkalle muualle Suomeen. Palattuaan takaisin kotimaahansa julkaisivat he lehdissään laajoja kirjoituksia saamistaan vaikutelmista sekä yleensä koko maata käsitteleviä selostuksia. Viime keväänä saivat Suomen "sanomalehtineekerit" vuorostaan Eestin sanomalehtimiesyhdistykseltä kutsun saapua vastavierailulle ja kesäkuun 29 p:nä lähti 19 meikäläistä sinne kiertomatkalle.

Täsmälleen kello 9 mainitun päivän aamuna puhalsi pikkuinen "Sampo" lähtömerkin Helsingin eteläsatamassa ja alkoi kovassa tuulessa ja rankkasateessa halkoa Suomenlahden aaltoja. Ulapalle saavuttaessa nojasi jo yksi ja toinen kaidepuuta vastaan "syöttään kalalokkeja", jotka säästä välittämättä meitä uskollisesti seurasivat, ja kun Eestin rannikko alkoi hämmöittää, olivat useimmat "neekerit" kaikista varokeinoista huolimatta kalvenneet.

Meriväen soittokunnan soittaessa "Porilaisten marssia" laski laiva 5½ tunnin matkan jälkeen Tallinnan satamaan ja vaikka satoi kuin saavista kaatamalla, oli laiturille kokoontunut meitä vastaanottamaan suuri joukko yleisöä, m. m. hallituksen ja sanomalehdistön edustajat. Tervehdyksiä vaihdettiin ja eläköön-huudot kajahtelivat kummaltakin puolen. Siirryimme meille varattuihin autoihin, jotka ihmeteltävällä nopeudella kiitivät kapeita, mutkikkaita katuja pitkin kuljettaen meidät Baltian rautatieasemalle, jossa asunnoksemme oli luovutettu kaksi I-luokan makuuvaunua. Siellä

toivottivat meidät tervetulleiksi Eestin ulkoministerin nimessä hänen sihteerinsä hra Maikus ja sanomalehtimiesyhdistyksen puolesta maan vanhin toimittaja, hra M. Martna.

Vaunuumme olivat tallinnalaiset sanomaleh'tet "Paevaleht", "Tallinna Teataja", "Vaba Maa" ja "Kaja" lähettäneet viimeiset numeronsa. Vilkaistiin pikimäl-tään, oliko niissä jotain suomalaisten virkaveljien tulo-sta. — Jokaisessa oli suomen- ja eestinkielellä pitkät tervetuliaiskirjoitukset, joissa samalla myös mainittiin yhteisistä siteistämme ja kärsimyksistämme sekä painostettiin Suomen-Eestin sillan lujittamisen tärkeyttä.

Ulkoministeri, prof. Piipin luona pidetyillä päivällisillä, minne retkeilijät oli kutsuttu, vallitsi mitä sydämellisin mieliala ja ilta vietettiin ulkoravintola Akvariumissa, jossa eestilästen suosikki, taitelija Pinna oli järjestänyt suomalaisten kunniaksi erikoisen ohjelman. Seuraava päivä oli varattu kaupungin katselemiseen. Erinomaisten oppaittemme "Vaba Maan" toimittajan H. Wellnerin ja luutnantti E. Prunnin johdolla kiertelimme kaikki Tallinnan huomattavimmat rakennukset ja historialliset muistomerkit sekä kävimme vierailulla sikäläisten sanomalehtien toimituk-sissa.

Tallinna, jossa tätä nykyä on noin 175,000 asukasta, muistuttaa ahtaine, mutkikkaine katuineen ja korkeine tiilikattoisine taloineen keskiaikaista hansakaupunkia mikä se aikoinaan olikin. Vanhoista rakennuksista herättää erikoisesti huomiota 1200-luvulla rakennettu goottilaistyylinen 139 m. korkea Olavinkirkko, raati-huone ja useat tornit, kuten "Paksu Margareeta" ja

“Pitkä Hermannin”. Suomalaisen arkkitehti A. Lindgrenin piirustuksen mukaan rakennettu uusi teatteri- ja konserttitalo Estonia vetää vertoja parhaille vastaaville ulkolaisille rakennuksille. Aivan kaupungin itälaidassa on Pietari Suuren perustama kaunis Katharinenthalin keisarillinen huvilinna ja puisto, joka on tallinnalaisten suosituin kävelypaikka.

Kellon lähetessä 11 illalla oli kiiruhdettava asemalle, sillä juna, johon vaunumme oli kytketty, seiso i lähtövalmiina. Yleisöä oli saapunut runsaasti saattamaan, ja kun eronhetki läheni, hulmusivat nenäliinat, päät paljastuivat ja kajahti jälleen sydämemme pohjasta Eestille kolmikertainen eläköönhuuto, johon vastaukseksi tuli vielä voimakkaampi: “Eläköön Soome!”

Aamulla heinäk. 1 p:nä saavuimme veljeskansamme aarreaittaan Kohtlan polttokivikaivoksille, joihin samoin kuin vastarakennettuun polttokiven destilloimislaitokseen ja kalkkipolttimoihin saimme tutustua.

Polttokivikerros on tällä seudulla noin 10 km. leveä ja 80 km. pitkä ja on sitä laskettu siellä löytyvän noin 1½ miljardia tonnia. Polttokivestä, jota järjestelyvetureissa m. m. käytetään sinänsä polttoaineena, saadaan destilloimalla tervaa, pikeä, erilaisia öljyjä y. m. Tallinnan kaasutehdas on jo parin vuoden ajan hyvällä menestyksellä käyttänyt siitä valmistettua kaasua kaupungin valaistukseen. — Kohtlan kaivoksissa on oma sähkökeskus, isot varasto- ja asuinrakennukset. Tuotanto on säännöllisesti lisääntynyt erittäinkin sen jälkeen kun kaivamiseen alettiin käyttää koneellisia höyrylapioita.

Kaivoksen johtajan insinööri Myyrinsepin tarjoomalta juhla-aamiaiselta lähtivät retkeilijät isäntiensä saattamina koivuilla koristetuilla suurilla kuorma-autoilla noin 8 km. päässä Kohtlasta olevaan Ontikan rantaan, jonka äkkijyrkältä, tuuheita saarnej a ja leppiä kasvavalta äyräältä ihailtiin Suomenlahden aaltoja.

Illalla jatkoimme matkaa seuraavaa pysähdyspaikkaa, Eestin Verdunia ja meille suomalaisille rakasta Narvaa kohti. Rata kulki mainehikkaiden taistelupaikkojen poikki, joissa Eestin ja Suomen pojat vuonna 1919 olivat yhdessä vuodattaneet vertaan. Kellon käydessä kymmentä alkoivat Narvan kirkontornit häämöittää. Perille saavuttua saimme jälleen mitä sydämellisimmän vastaanoton. Asema ja sen lähiseutu oli täpösen täynnä väkeä, jotka nenäliinoja ja lakkeja heiluttaen toivottivat vieraat raikuvin eläköönhuudoin tervetulleiksi. Paikallisten toimihenkilöiden opastamina suuntasimme askelemme lähellä sijaitsevaan Juhkenthalin kaupunginosaan, jonka vihollisen pommit viime sodan aikana täydellisesti tuhosivat, jättäen vain kirkon vahingoittumattomana törröttämään raunicitten keskelle. Narvajoen rannan korkeimmalta kukkulalta katselimme vaieten tuota synkkää näkyä — kiviraunioita ja tuhkaröykkiöitä.

Seuraava päivä, heinäkuun 2:nen, oli varattu kaupungin katselemiseen. Jo varhain aamulla läksimme liikkeelle poiketen ensimmäiseksi vanhaan Hermannin linnoitukseen, jonka korkeasta tornista avautuu laaja näköala mainehikkaaseen Narvaan ja sen ympäristöön. Matalien puutalojen joukosta erottautuvat selväpiirteisinä entisajan linnoitukset, kirkot ja koskien var-

silla sijaitsevat suuremmoiset pellava- ja verkatehtaat. Idässä Narvajoen toisella puolella häämöittää Neuvosto-Venäjäns raja. — Jos missään, niin Narvassa täyttää omituinen, valtava tunne suomalaisen rinnan. Jo useamman kerran ovat soturimme kunnialla piirtäneet nimensä kaupungin historiaan, m. m. Kaarle XII:n johdolla taistelussa Pietari Suuren sotajoukkoja vastaan ja viimeksi 1919 vuoden tammikuussa, jolloin Suomen lippu voittoisana liehui vanhan raatihuoneen tornissa ja Porilaisten marssi kajahteli taas pitkästä aikaa kaduilla ja toreilla.

Iltapäivällä oli kenraali Tönnisson'in retkeilijäin kunniaksi järjestämä sotilasparaati, jonka jälkeen kenraali T. vei meidät ylimääräisellä junalla Eestin ja Neuvosto-Venäjäns rajalle, n. k. Komarowkan asemalle. Piikkilanka-aidan takaa, mikä ulottuu Suomenlahdesta aina Peipusjärveen, keskustelimme hetkisen bolshevikisotilaitten kanssa ja tarjosimme heille suomalaisia savukkeita, josta he vastalahjaksi antoivat omaa sätkätupakkaansa.

Rajalta tullessa on mentävä karanteeniin ja sinne vietiin retkeilijätkin — mutta vain katsomaan. Karanteenin johtajan kapteeni Waherin opastamina kiertelimme tuossa suuremmoisessa laitoksessa, jossa sillä kertaa oli lähes 500 Neuvosto-Venäjäntä tullutta pakolaista.

Jäähyväisillalliset, jotka narvalaiset olivat järjestäneet Eesti Seltsin huoneustoon, jäivät meille unohtumattomaksi juhlatilaisuudeksi, josta tuntui vaikealta lähteä. Satamassa, jonne myöhäisestä iltahetkestä huolimatta oli saapunut runsaasti saattajia, seurasi

mitä sydämellisin hyvästijättö. Laivan ollessa jo pitkän matkan päässä kuului rannalta yhä: Elagu! Elagu! Elagu!

*

Pienellä jokilaivalla "Sarjalla" matkaamme lämpimän kesäyön hämyssä Narvajokea pitkin Peippusta kohti. Silloin tällöin tulee vastaan höyrypursi tai soutuvene. Kalastajain nuotiotulet loimuavat rannoilta. — Useimmat retkeilijät ovat sikeässä unessa...

Sunnuntaiaamun aurinko pilkistää kirkkaasti pienistä ikkunoista kajuuttaan. Kellon lähetessä kuutta häämöittää jo Peippuksen rannalla oleva Vasknarva. Jokimatka on lopussa.

Höyrylaiva "Taara" on liputettuna saapunut Tartosta saakka retkeilijöitä vastaan. Pienen jokipurtemme lähetessä rantaa kajahtaa meille tervehdykseksi Porilaisten marssi ja Suomen sinivalkoinen ristilippu kohoaa "Taaran" mastoon. Siirrymme sen kannelle, jossa Tarton kauniit neitokset meidät uudelleen kukittavat. Hetken kuluttua alkaa ihana matka peilikirkasta Peippusta pitkin. Toiselta puolen välkkyvät järven pinta silmäkantamattomiin, toiselta puolen hohtavat viljavainiot ja vihertävät metsät. Puolenpäivän aikaan lähenee "Taara" Mustveen kauppala. Rannat ovat ääriään myöten täynnä paikkakuntalaisia, naisia ja miehiä, vanhoja ja nuoria, jotka, niin eestiläiset kuin venäläisetkin tervehtivät meitä sydämellisesti. Valkopukuiset neitokset kiinnittävät ruusut rintaamme ja johtavat meidät kirkkoon hetkeksi jumalanpalvelusta seuraamaan. — Tunnin kuluttua irtaantuu "Taara" jälleen Mustveen laiturista. Nenäliinat hulmuavat jää-

hyväisiksi ja eläköönhuudot raikuvat, yksi ja toinen silmäkulma pakostakin kostuu.

Matka jatkuu Peipusjärven rantaväylää pitkin. Kello 4:n seuduilla kääntyy laiva oikealle, alkaen kynittää Emajoen aaltoja. Jonkun ajan kuluttua saapuvat sotalaivat "Tartu" ja "Ahti" liputettuina vastaamme, viimemainitun soittokunnan soittaessa Porilaisten marssia. Sotalaivat kääntyvät ja ajavat "Taaran" viereen. Seuraa uusi ruususade ja triumfisaatossa riennämme Tarttoa kohti. Matkan varrella yrittävät nuoret, hennot käsivarret heittää rantamilta meille kukkaisvihkoja, mutta välimatka on liian pitkä ja — kukat joutuvat Vellamon saaliiksi.

Hiljaisuuden vallitessa laskevat laivat Tarton satamaan. Koko kaupunki on vastassa. Retkeilijöille on tämä hetki toistaiseksi ainutlaatuinen. Käsitämme, että se on tarkoitettu meidän välityksellämme ystävyyden osoitukseksi koko Suomen kansaa kohtaan ja tunnemme, että se tulee sydämen pohjasta.

Eestin eduskunnan jäsen, nuori tarmokas "Postimees"-lehden toimittaja J. Järwe pitää vieraille tervehdyspuheen. Seuraavat mahtavat eläköönhuudot ja Porilaisten marssin kajahdellessa astumme rannalle, jossa sotaväen, kaupungin ja maakunnan sekä paikallisen sanomalehdistön edustajat meitä tervehtivät. Matkalla hotelliin tulee autoihin satamalla ruusuja. ... Tunteita, jotka rintamme silloin täyttivät, on mahdollonta kuvata.

Illalla oli somassa Wanemnine teatterissa suomalaisten sanomalehtimiesten kunniaksi järjestetty konsertti, jossa esitettiin eestiläistä ja suomalaista mu-

siikkia. Illallisten aikana pidettiin useita puheita ja runoilija K. E. Sööt esitti kirjoittamansa Eestin-Suomen sillalle omistetun runon, mikä sai osakseen voimakaat suosionsoitukset. Sydämellinen yhdessäolo päättyi johtaja A. Simmin sanoihin: *"Suomenlahden aallot eivät enää meitä eroita. Suomen-Eestin silta toteutuu. Käsi on annettu veljelle hurmeisessa taistelussa ja se ei koskaan irtaannu."*

"Postimees"-lehdessä oli samoin kuin aikaisemmin narvalaisessa "Pohja Kodu'ssa", useita suomalaisille vieraille sekä yleensä koko Suomelle omistettuja kirjoituksia ja runoja, jotka kaikki uhkuivat lämpöä ja kiitollisuutta maatamme kohtaan.

Seuraavana päivänä tutustuimme kaupungin nähtävyyksiin. Tartto, joka sijaitsee kauniilla paikalla Emajoen molemmilla rannoilla, on Eestin sivistyselämän keskus. Vanhasta Kustaa Aadolfin v. 1632 perustamasta yliopistosta, jonka yhteydessä on suuri kirjasto ja kasvitieteellinen puutarha, on lähtenyt paljo huomattavia tiedemiehiä ja tutkijoita. Juhlallisen vaikutuksen tekevät matkailijaan erikoisesti Tuomiovuorelle (Tuomemägi) olevat tuomiokirkon rauniot. Monet puistot ja istutukset antavat kaupungille miellyttävän leiman. Sodan kauhuja on 900-vuotias Tartto alituisen saanut kokea ja suuret tulipalot ovat sitä monta kertaa hävittäneet, mutta tuhasta ja sorasta se on noussut yhä uudelleen ja uudelleen.

Samoin kuin Narvassa saivat suomalaiset sanomalehtimiehet täälläkin ylemmän sotilasjohdon puolelta erikoista suosiota osakseen. Erikoisesti on mainittava kenraali Pödderin meille osoittama rajaton ystävälli-

syys ja aulius. — Seuraavana aamuna, heinäk. 5 p:nä oli sanottava jäähyväiset ihanalle Tartolle, jossa vietetyt päivät eivät koskaan unhoitu. Retkeilijöitä saattamaan oli saapunut runsaasti kaupunkilaisia. Jokaisen rintaan kiinnitettiin uudet ruusut ja kahdelle Eestin vapaussotaan osaaottaneelle meikäleiselle "pohjan pojalle" ojennettiin kaupungin naisten puolesta komeat laakerisepeleet.

Koivuilla koristetulla suurella kuorma-autolla jatkui matka noin 100 km. päässä olevaa Viljandia kohti. — Mitä lähemmäksi määräpäättä tullaan, sitä suuremmiksi käyvät viljavainiot tien kummallakin puolen. Suotta ei seutua kutsutakaan Eestin vilja-aitaksi.

Viljandissa ovat samana päivänä olleet markkinat ja kotiinpalaavia markkinamiehiä tulee paljon vastaamme. Hevoset pelkäävät autoamme, jonka tähden ajajat ovat usein pakoitettuja ohjaamaan suoraan pellolle tai syrjäpolulle. Siitä huolimatta heiluttivat he meille hattuaan. — Eräässä tienmutkassa ilmestyi äkkiä eteemme talonpoikaisrattaat. Hevonen säikähtää, kaataa rattaat ojaan ja mies joutuu alle. Pelkäämme, että hänelle on käynyt hullusti ja pysäytämme auton. Iloksemme ilmestyy ukkelin yläruumis pian ajoneuvon alta esiin ja heiluttaen rypistynyttä hattuaan huutaa hän meille hymyillen: Tere tulemast Soome pojad!

*

Viljandissa odotti retkeilijöitä sama suuremminen ystävällisyys ja vieraanvaraisuus kuin edellisäkin paikoissa. Kaupungin arvohenkilöt ja yleisö sankoin joukoin olivat kokoontuneet kaupungintalolle ja sen edustalle ottamaan vastaan vieraita. Paikallisen sanoma-

lehden "Sakala'n" samanpäiväinen numero oli omistettu Suomelle. "Tervetuloa Suomen veljet" oli ensimmäinen otsikko.

Viljandin kaupunki, johon saimme tutustua seuraavana päivänä, sijaitsee ihanalla paikalla samannimisen järven rannalla. Samoin kuin Tartto on sekin monta kertaa saanut nähdä sodan kauhuja. — Linnamäellä kaupungin vieressä törröttävät saksalaisten ritarien 1200-luvulla rakentamat linnoituksen rauniot kertoen kulkijalle entisten valtiainsa mahtavuudesta sekä ankarista taisteluista. Saksalaiset, venäläiset, puolalaiset ja ruotsalaiset ovat siellä vuorotellen valtikkaansa heilutelleet ja moni urhoollinen Sakalan poika on saanut uhrata henkensä yrittäessään vapauttaa kotikontuaan vieraista sortajista.

Illemmällä alkoivat realilyseolla jäähyväisillalliset, joilla olivat läsnä kaupungin huomattavimmat henkilöt m. m. Eestin vanhin runoilija Fr. Kuhlbers, kirjailijanimeltä Willi Andi, joka äskettäin täytti 80 vuotta. Ilta innostui todelliseksi ystävyysjuhlaiksi, josta erkäneminen tuntui raskaalta. Asemalle oli paitsi juhlassa mukana olleita saapunut myös sankat joukot muita viljandilaisia meitä saattamaan. Uudelleen kukitettuna astuimme vaunuamme ja kun juna lähti liikkeelle, raikuivat eläköönhuudot ja nenäliinat hulmusivat jäähyväisiksi. Vielä lämmin kädenpuristus vaunun portaalla ja sitten takaisin pääkaupunkia kohti.

Tallinnaan saapuivat retkeilijät heinäkuun 7:n p:n aamuna. Vanhalla mainehikkaalla raatihuoneella oli kaupungin maistraatti järjestänyt komeat aamiaiset, joiden aikana puhuivat m. m. Tallinnan pormestari

A. Unesson sekä toimittaja Huhtala, joka vieraiden puolesta kiitti ystävällistä isäntäväkeä ja toivotti vanhalle hansakaupungille onnellista tulevaisuutta.

Päivemmällä kävivät retkeilijät katsomassa suurta venäläis-baltilaista laivatelakkaa, jossa tätä nykyä m. m. korjataan Neuvosto-Venäjän vetureita. Seurasi vielä ihana automatka Tallinnan ympäristöön ja Piritan luostarin raunioille, minkä jälkeen kiirehdiittiin hallituksen järjestämille jäähyväisillallisille, joihin ottivat osaa sisä-, ulko- ja sotaministeriön sekä kaupungin ja sanomalehdistön edustajat. Puheiden ja laulujen vaihdelta jatkui juhlaa myöhäiseen yöhön.

Seuraavana aamuna oli lähettävä paluumatkalle kotimaahan. Kello 9:30 seuduilla kuljettivat autot tavallista kovemmalla vauhdilla unenpöpperössä olevat suomalaiset sanomalehtimiehet kimssuineen kamssuineen Tallinnan satamaan. Tullimiehistä selviydettiin hattua kohottamalla, mutta kaupungin neitokset vaativat pitemmän ajan. Saimme viimeisen kerran Eestin ruurut rintaamme ja nousimme laivan kannelle. Saksalaiset virkaveljemme olivat runsaslukuisina saapuneet meitä saattamaan. Seurasivat sydämelliset jäähyväiset ja Porilaisten marssin kajahdellessa irtaantui Sampo laiturista.

Suomenlahdella säästyivät kaikki tällä kertaa meritautilta, sillä sää oli mitä parhain. Satoihin kokoon-tuneina keskustelimme matkan vaiheista. . . . Oli ollut tosiaankin vaikeata sulattaa osaksemme tullutta vieraanvaraisuutta ja ystävällisyyttä. Kaikkiällä oli ollut vin ystäviä — hymyilyä — ruusuja — lämpimiä kät-

tenpuristuksia — ja me olimme usein tuskin edes osanneet kunnolla kiittää. Sanat takertuivat huulille.

*

Maailmansodan aikana sai veljeskansamme kantaa raskaan taakan. Venäläiset virkamiehet ja baltilaiset paroonit "verottivat" parhaansa mukaan talonpoikia. Sotaväen tarpeeksi takavarikoitiin heiltä hevoset ja viljat, ja lukemattomat Eestin pojat saivat uhrata henkensä "uskon, tsaarin ja isänmaan edestä", kuten rintamalla lähtevän sotilaan kokardissa sanottiin. — Venäjällä syttyi vallankumous, joka taas vaati katkeria uhreja. Bolsheviikit pääsivät valtaan, ottivat tarpeensa talonpojilta ja — — vieroittivat veljen veljestä. Alkoi saksalaisten hyökkäys. Peräytyessään veivät bolshevikit mennessään kaiken, minkä ennättivät. Tulivat saksalaiset, takavarikoivat vuorostaan ja vallankumouksen puhjettua Saksassa ottivat palatessaan eväitä matkalle. Nyt huomasivat bolshevikit otollisen hetken tulleen ja ryhtyivät uudelleen valloittamaan maata suunnattomilla sotalaumoillaan, jotka kokoonpanoltaan olivat kaikkia mahdollisia eri kansallisuuksia: venäläisiä, virolaisia, lättiläisiä, suomalaisia, kommunisteja, kiinalaisia, bashkiireja y. m. Eestiläiset ryhtyivät epätoivoiseen taisteluun maansa ja vapautensa puolesta, mutta heiltä puuttui järjestetty sotaväki ja aseet. Vastarinta näytti turhalta sankarillisista ponnistuksista huolimatta. Vihollisjoukot lähenivät jouluna 1918 jo maan pääkaupunkia Tallinnaa. Veljeskansamme epätoivoiset katseet suuntautuivat silloin Suomenlahden pohjoispuolelle. Suomi oli aikaisemmin kalliilla lunnailla saavuttanut vapauden ja nyt oli sillä ensi kertaa

tilaisuus auttaa paljon kärsineitä heimolaisiaan. Vapaaehtoisia koottiin kiireesti ja yhdennellätoista hetkellä saapuivat Suomalainen Vapaa joukko eversti Ekströmin ja Pohjan Poikain rykmentti eversti Kalmin johdolla Eestin vapautta puolustamaan. Apu oli ennen kaikkea moraalinen. Veljeskansamme itseluottamus palasi, sillä nyt se tunsu, ettei se ollut enää yksinään ja että sen kamppailua seurattiin myötätuntoisesti lännessä ja pohjoisessa. Sanomalehdissä kerrottiin siihen aikaan, että vapaaehtoisia oli lähtenyt Suomesta yli 20,000, mutta tosiasiallisesti oli heitä yhteensä vain vähän päälle kolmetuhatta. Yhdessä ryhtyivät sitten uljaat Eestin ja Suomen soturit hyökkäämään. Puolentoista kuukauden kuluttua oli maa vapaa ja vihollinen työnnetty etelässä kauas Lätinmaan sydämeen.

Nyt on kalpa jo pian kaksi vuotta ollut vaihdetuna auraan ja vasaraan, ja että niitä on ahkerasti käytetty, sen huomaa helposti. Tänä vuonna tyydyttävät jo omat pelot Eestin viljatarpeen. Veljeskansamme valtava enemmistö tajuaa, että vapauden suurimpana turvana ja maan onnellisen tulevaisuuden ensimmäisenä ehtona on hyvä järjestys, ja siihen siellä pyritään. Maassa eletään työn merkeissä ja mennään eteenpäin varmoin askelin. — Toivo, että pirstoutuneen Kalevan heimon lapset taasen yhtyvät ja pystyssäpäin, käsi kädessä kulkevat valoisampaa tulevaisutta kohti, elähyttäköön yhtä voimakkaana jokaisen kalevalaisen mieltä kuin mitä se Eestissä ilmenee.

Leo Eronen.

JOULUA ODOTTAISSA.

Omituinen tunne valtaa ihmisen näinä lyhyinä talvipäivinä joulun edellä.

Jo siitä saakka kun puista putoilevat lehdet ja luonto riisuu yltänsä kesäisen kaunistuksensa, alkaa ihmisenkin mielessä vallita syvämietteisiä, puoleksi suruisia ja puoleksi iloisia tunteita.

Iloisia ovat ne senvuoksi, että syksy on tuottanut kypsyneet hedelmät maanviljelijän aittaan, surumielisyyttä herättää se, että nyt taas kuljetaan kohti pimeyttä, kohti kylmää talvea, ja tuota päivien lyhenemistä jatkuu aina jouluun asti.

Luontokin tuntuu syksyllä surumielisesti huokailevan, asettuessaan talviuneen, ja nuo lehdettömät puut näyttävät niin viluisilta, kun talven ensimmäinen lumi laskeutuu niiden oksille.

Aurinko pakenee yhä enempi etelään, ja vähän vain sen säteet silloin lämmittävät meitä pohjolan asukkaita.

Kuitenkin kaikessa tässä on jotakin juhlallista, jotakin majesteettillista, jotakin suurta. Silloinkin kun on vuoden synkin aika, näkyy siinä mahtavan Luojan suuruutta.

Tämä muutos luonnossa vaikuttaa meihin ihmisiinkin. Katsellessamme valkeata lumivaippaa maan pinnalla, jossa miljoonia timanttia kimaltelee talviyön kuutamossa tahi lyhyen talvipäivän hohteessa, huo-

maamme samalla jotakin perin ylevää, vaikka tuo valkea verho lepääkin tuossa ruumisvaipan tavoin yli nukkuvan luonnon. Väkisinkin muistuu silloin mieleemme milloin me itse valkovaippaan käärittyinä ruumisarkussa viedään kalmiston poveen. Se muistuttaa meille, että kerran tuo nyt talvella niin säästävästi paistava ja lämmittävä aurinko on kokonaan kadottava valonsa, jottei enään mitään kevään toivoa ole tällä maatähdellämme, ja me ihmiset olemme kylmyydestä saaneet surmamme, lumi ja jää peittää tämän avaruudessa harhailevan pallomme, kunnes se viimein katoa kokonaan. Kaikkia näitä miettiessä täytyy mieli kaiholla ja nousee kysymys: "miksi on kaikki katoavaista tässä luomakunnassa?"

Mutta juuri kun luonto on synkimmällään ja pimeys suurin, silloin lähestyy joulujuhla, valon, rakkauden ja toivon juhla. Sen jälkeen alkaa maamme taas kääntämään tätä pohjoista puoliskoaan aurinkoon päin, päivä vähitellen pitenee ja lämpenee, ja tulee toivon aika — suloinen kevät!

Mutta joululla on suurempi merkitys, ei vaan kääntänekohta maan suunnassa aurinkoon. Se samalla julistaa, että on jotakin pyyväistäkin maailmasa, joka ei katoa silloinkaan kun me ihmiset katoamme, eli kun aurinko kylmenee, ja maa peittyy minkään kevään sulattamattomaan lumivaippaan. Se katoamaton on ijankaikkinen rakkaus ja rakkautta seuraava halu, että me ihmiset, luomakunnan korkeimmat olennot, pelastuisimme.

Siksi onkin joulu rakkauden juhla, sillä se oli käsittämätön ja mittaamaton Jumalan rakkaus, joka pa-

koitti tuon suurimman ihmetyön tapahtuvaksi, että Jumala lähetti Jesuksen maailmaan saarnaamaan ennen tuntematonta rakkautta ihmisille. Ja tuon oppinsa hän todisti koko elämällensä ja vielä kuollessaankin virtaili hänen suustansa rakkautensanoja, esirukouksia niiden edestä, jotka häntä kiduttivat, siunauksia niille, jotka häntä pilkkasivat ja ristiin naulitsivat.

Tämä käsittämätön rakkaus se on, joka vielä nykyin, tuhansia vuosia jälestäpäin, täyttää mieleemme ihmettelyllä ja toivolla aina kun joulujuhla on tulossa. Siinä, että on niin paljon huolta nähnyt suuri Luoja ihmisen tähden, onkin varma todistus, että meillä ihmisillä on joku suurempi tarkoitus, kuin olla täällä muutamia vuosikymmeniä ja sitte kadota ole-mattomiin.

Koska ihmistä varten on niin suuri rakkaus ilmentynyt, niin on se varma vakuutus siitä, että ihminen on Luojan rakkain olento, joka ei voi tyhjäksi raueta silloinkaan, kun ruumiimme lasketaan hautaan.

Se antaa meille toivoa jälleen hengellisestä kevät-aamusta, jolloin itserakkauden aurinko on meidät herättävä uuteen eloon samoin kuin kaikki kasvit ja hyönteiset virkoavat keväällä luonnollisen auringon lämpimästä.

Joulu on siis toivon juhla syvimmissäkin merkityksessä. Samoin kuin joulu tuottaa muutoksen luomakunnan yössä, tuotti ensimmäinen joulu muutoksen koko ihmiskunnanhistoriassa. Siihen aikaan kuin Jesus syntyi, oli todellakin yö ihmiskunnan historiassa. Pa-huus ja pimeyden valta oli niin paisunut, että koko ihmiskunta huokaili sen raskaasta painosta. Tapojen

turmelus vallitsi senaikaisessa kirkossa; roomalainen uhripappi ei voinut nauramatta tulla virkaveljeänsä vastaan, niin oli usko roomalaisiin jumaliin kadottanut voimansa. Ihmisten korkein huvi oli himojensa tyydyttämisessä, juomingeissa ja riehuissa näytelmisissä. Mitään korkeampaa elämäntarkoitusta ei ollut. Ei ollut mitään, joka tyydytti rauhatonta rintaa, kun uskonto oli menettänyt voimansa.

Silloin läheni jouluku! Joitakin oli, jotka odottivat pelastusta tuosta epätoivon tilasta, sillä selvästi he näkivät, että valtiollinenkin häviö on tästä seurauksena.

Synkkää aikaa joulun edellä silloin elettiin, mutta toivottiin vieläkin; pimeys oli luonnossa, pimeys niiden sydämissä, jotka "lunastusta Jerusalemissa odottivat."

Sitte tuli muutos! Betlehemissä talviyönä, sanomatoman kirkkaan valon heijastaissa, saivat valvovat paimenet kuulla ensimmäisen joulutervehdyksen, ensimmäisen ilosanoman Rauhanruhtinaan syntymisestä, jonka kautta sitte niin suuri muutos tuli ihmiskunnan historiassa, tuli toivo uudesta ajasta, uudesta historian keväästä.

Kohta kaksituhatta vuotta on siitä kulunut, mutta aina on joululla sama ihmeellinen ja salaperäinen vaikutuksensa meihin ihmisiin. Se on ilojuhla lapsille, toivonjuhla vanhoille — se on suurimman ja korkeimman voiman ilmestymisjuhla — rakkauden.

J. W. L.

SAARNAAJA PETTER RAATTAMA.

Petter Raattama oli syntynyt 19 p. lokakuuta 1849 Saivonmutkassa, Karesuvannon seurakunnassa, Norbottenin läänissä Ruotsissa (Ruotsin Lapissa), meni avioliittoon neiti Maria Kristinan kanssa, josta avioliitosta syntyi 5 lasta, joista 2 on elossa, John P. Raattama Nashwaukeessa, Minn., ja Hanna Raattama Chisholmissa, Minn. Petter Raattama tuli Amerikkaan, New York Millsiin keväällä 1883.

Hänen ensimmäinen vaimonsa kuoli oltuaan noin 2 vuotta tässä maassa.

Sitte meni Raattama toisen kerran naimisiin Katri Tokkisen kanssa, josta avioliitosta heille syntyi 4 poikaa ja 4 tytärtä, joista nyt on elossa kaikki pojat ja 2 tytärtä.

Petter Raattama oli tunnetun Lapin saarnaajan Juhani Raattaman nuorin lapsi ja lapsuudesta asti oli hän isänsä lempilapsi ja kuten oikea käsi.

Jo hyvin nuorena isänsä piti häntä tekstin lukijana saarnamatkoillaan ja niin tämä nuori poika jo lapsuudesta tuli hyvin tutuksi pyhän raamatun kanssa, joka sitte olikin hänen ystävänsä ja rakkain kirjansa kuolemaansa asti. Raattama luki ahkerasti ja hänellä oli hyvä muisti.

Jo nuorena miehenä hän päätti muuttaa Amerikkaan, sillä hän oli lukenut niistä harvoista suomalaisista

sanomalehdistä, joita silloin tuli, että Amerika on vapaa maa ja jokaisella on vapaus palvella Jumalaa oman mielensä jälkeen kuten kukin haluaa, kun on uskonnon vapaus, ja että täällä ovat hyvät elämän mahdollisuudet.

Milloinkaan ei hän tänne tuloaan katunut, sitä vaan pahoitteli, ettei jo ennemmin tullut.

Hänen elämänsä pohjois Ruotsissa oli tavallista parempi ollen maakylän vähäinen kauppias, mutta päätti tuoda lapsensa parempaan maahan, jossa toimeentulon mahdollisuudet ovat paremmat.

Koko elämänsä ajan on hän seurannut isänsä ja Laestadiuksen askeleita, alkaen jo nuorella iällään julistamaan Herran sanaa ja täällä Amerikassa kulki kaikissa suomalaisissa seuduissa Yhdysvalloissa ja Canadassa, teki myöskin yhden matkan Suomessa ja Ruotsissa John Mursun kanssa.

Petter Raattama oli luonteeltaan iloinen, otti elämän aina sen valoisaalta puolelta, lohdutti muita murheissa ja vastuksissa.

Kovalla ja ahkeralla työllä maanviljelijänä kasvatti hän suuren perheen.

Hänen elämän työnsä hengellisellä alalla apostoliluteerilaisten keskuudessa vaikutti paljon hyvää ja tullaan hänen ja monen muun hänen kaltaistensa työtä muistamaan ja kunnioittamaan niin kauan kuin suomenkieltä Amerikassa puhutaan. Hän kuuluu tienraivaajien joukkoon hengellisellä alalla, sillä hän saarnasi paheita vastaan ja kehoitti ihmisiä niistä luopumaan.

Valtiolliselta mielipiteeltään oli hän erittäin lojallinen, puolusti aina hallitusta, ja varsinkin sodan aikana hän kehoitti kaikkia puolustamaan hallitusta.

Perheenisänä oli hän huolellinen, rakasti lapsiansa, jota rakkautta hänen lapsensa eivät koskaan unhota.

Viimeiseen saakka oli ihmisten autuus hänen sydämensä asia. Ja vielä kuolinvuoteellaankin hän puhui Jumalasta, kehoitti lapsiansa vaeltamaan Jumalan silmään edessä vielä viimeiselläkin hetkellensä.

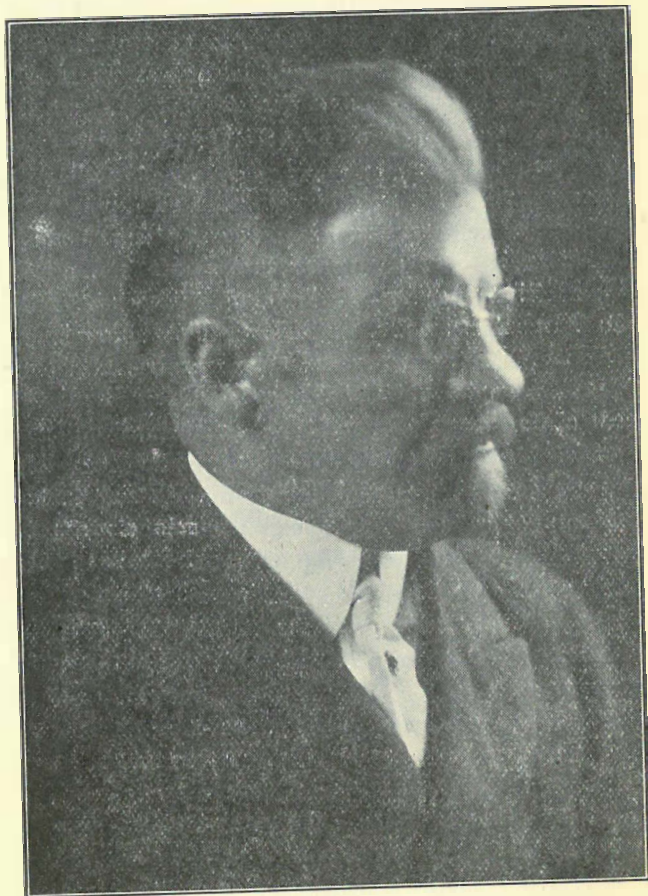
Tässä ovat pääpiirteet miehestä, joka työskenteli hiljaisuudessa etsimättä maailman kiitosta.

Tämän kirjoittaja tunsu Petter Raattaman yli 30 vuotta ja monesti keskusteltiin syvemmistäkin asioista.

Vainajalla oli laajat tiedot myöskin historiasta ja hämmästyttävät tiedot yleismaailman vaiheista.

Saarnaaja Petter Raattama on nyt päässyt pyhään kaupunkiin, Uuteen Jerusalemiin ja on saanut palkan siitä työstä jonka hän täällä teki Jumalan kunniaksi.

J. W. L.

VARAKONSULI CHARLES POTTI.

VARAKONSULI CHARLES POTTI.

Ashtabula Harboriin Suomen varakonsuliksi nimetty liikemies Charles Potti on syntynyt Laihialla. Kahdeksantoista vuoden ikäisenä lähti hän onneaan etsimään Amerikkaan, käytyään kansakoulun ja oltuaan yhden lukukauden lyseossa, missä luvut kumminkin jätti sentähden, että opetuskielenä oli ruotsi.

Amerikkaan saavuttuaan antautui Mr. Potti aikaisin jo liikealoille. Pian perusti hän oman liikkeensä ja oli jo osakkaana teollisuusyrityksessäkin, josta kumminkin täytyi luopua. Nykyisin omistaa hän kaksi vaatekauppaa Ashtabula Harborissa.

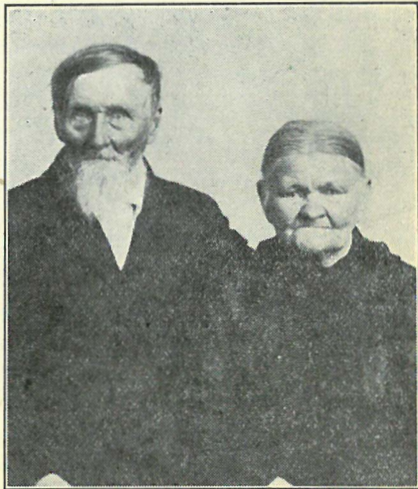
Politiikkaan alkoi Mr. Potti ottaa osaa niin pian kuin oppi englannin kieltä puhumaan ja käytännöllisesti sillä asiansa toimittamaan. Siten pääsi hän amerikalaisen tuttavuuteen ja saavutti sillä taholla luottamusta ja tunnustusta. Niinpä tarjosi Yhdysvaltain hallitus hänelle v. 1901 konsulin virkaa Suomessa, mutta liike- y. m. asioittensa vuoksi ei Mr. Potti ollut tilaisuudessa sitä tarjousta ottamaan vastaan.

Liiketoimiensa ohella on Mr. Potti kirjoitellut ahkerasti sanomalehtiin. Hänen leikkilliset kirjotelmansa, jotka pääasiallisesti ovat koskeneet Amerikan suomalaisten oloja ja elämää, ovat löytäneet kiitollisen lukijakunnan.

MINNEOTAN UUDISASUTUSTIEN- RAIVAAJIA.

Kuvasse tässä esittää pariskunnan, jotka kolmekymmentäkaksi vuotta sitte asettuivat uudisviljelijöiksi korpeen, seudulle, joka nyt on kukoistava suomalaisen maanviljelysalue n. s. "Thomsin kontrii". Mr. Juola on syntynyt Nivalan seurakunnassa v. 1840 ja vaimonsa Evelina Haapajärvellä v. 1844. Menneet avioliittoon Suomessa v. 1869. Saapuneet tähän maahan v. 1888. Avioliitosta on syntynyt kahdeksan lasta, joista ei yhtään ole elossa. Vanhusparia hoitaa nyt myöskin ainoa tyttären tytär.

Kun Juola perheensä kanssa tähän maahan saapui ei monellaakaan suomalaisella ollut luottamusta siihen, että maan muokkaaminen, korven perkaami-

nen antaisi leipää, jonkatähden suurin osa kansalaisista asettuikin kaivostöihin Michiganin kuparialueelle. Toisin uskoi Mr. Juola, hän rohkeni yrittää sitä mitä moni muu ei rohennut. Ainoastaan vuoden oltuaan kaivosalueella siirtyi hän perheensä kanssa Minnesotaon, valiten itsellensä palan Setä-Samulin tarjoamaa lahjamaata, jota alkoi pelloksi muokkaamaan. Tarmolla ja sitkeydellä hän kesti kaiken mitä vähävarainen uutisviljelijä saa kokea, mutta silti ei menettänyt varmaa luottamustansa menestykseen ja se toivo ei pettänytään.

Eliel Juola on jo kauan ollut Kristuksen seuraajana vuodesta 1863 ja tunnettuna saarnaajana, joten piispa Johnsonkin kirjassaan Laestadiolaisista mainitsee Juolasta että hän toi laestadiolaisuuden Nivalaan ja Haapajärvelle sekä muihin pitäjiin sillä seudulla.

Täällä Amerikassa on Juola vanhus ahkerasti puhunut Jumalan suuresta rakkaudesta pojassaan Jesuksessa meitä syntyisiä kohtaan ja saarnannut parannusta ja synteinanteeksiantamusta. Eliel Juola on ap. lut. keskuudessa hyvin tunnettu ja on naapuriensa suosioma ja rakastama. Elämänsä iltapäivää tuo vanhuspari viettää odottaen milloin päivätyönsä kunnolla tehneet kutsutaan autuaille rauhan majoille.

AMERIKAN SUOMALAINEN HISTORIALLINEN SEURA.

Historian tutkimus ja siirtokansamme vaihteitten muistiin kirjoittaminen viime vuosina on ollut monen kansalaisemme erikoisena harrastuksena, sikäli kuin varsinaisten tointensa ohella ovat voineet siihen aikaansa uhrata. Tuloksena tästä harrastuksesta on saatu useita teoksia ja kirjoitelmia, joissa siirtokansamme vaiheita on historian aittaan tallelle pantuna ja saatu kootuksi jonkin verran kansamme historiaa ja historian aineksia.

Että siirtokansamme historian tutkimusta voitaisiin yleisemmin avustaa ja voimaperäisemmin suorittaa, sitä varten perustettiin viime talvena Amerikan Suomalainen Historiallinen Seura. Kului muutamia kuukausia alkuvalmistuksiin, sääntöjen laatimiseen, hyväksymiseen, painattamiseen y. m. tehtäviin, että oli jo kevät kulumassa, kun voitiin ryhtyä jäsenten merkitsemiseen. Mutta silloin tehtiin huomio, että maassa vallitsevan työ- ja liikeseisauksen ja siitä johtuvan huonon ajan vuoksi oli epäedullista ryhtyä laajakantoisempaan jäsenkeräykseen, vaan katsottiin kohtuulliseksi odottaa siksi kunnes taloudellinen tilanne Amerikassa alkaa olla nousussa. Ei nimittäin haluttu asettaa kuormaa kuorman päälle niitten kansalaistemme hartioille, jotka jo kirkollisen ja kansallisen harrastuksen velvoittamina avustavat monia yhteispyrinnöitämme ja laitoksiamme.

Kuitenkin erityisemmin toimimatta on seuraan yhtynyt jo satakunta jäsentä, joita lämmin asianharrastus on yhteen liittänyt.

Ei ole epäilemistäkään, ettei Amerikan Suomalainen Historiallinen Seura tule saamaan siirtokansamme jakamattoman suosion ja kannatuksen, kunhan se saadaan ensin jonkin verran tunnetuksi ja sen tarpeellisuus nähdään välttämättömäksi ja ajan vaatimaksi. Onhan tätä seuraa suosiollisesti tervehditty Suomessakin ja sen olemassaolo sikäläisissä sanomalehdissä tiedotettu laajoihin piireihin. Tervetulleena uutisena ilmoitettiin myöskin Suomen sanomalehdissä siirtokansamme ystävän, maisteri Aksel Rauanheimon valitseminen Amerikan Suomalaisen Historiallisen Seuran kunniajäseneksi.

Historiallinen Seura eroaa muutamissa suhteissa monista muista yhdistyksistämme, joilla on paikalliseuroja kaikissa tärkeimmissä suomalaisasutuksissa, kokoushuoneita y. m. Historialliset ja kirjallisuuden seurat tavallisesti toimivat yhtenäisenä seurana, perustamatta minnekään paikalliseuroja tai muuta sellaista. Kuitenkin tulee tärkeimmillä paikkakunnilla olemaan A. S. H. Seuralla edustajansa eli kirjevaihtajansa ja kuuluu sellainen jäsen myöskin seuran neuvonantotoimikuntaan. Mitä edustusoihteeseen vuosijuhlissa ja muissa yhteisissä kokouksissa tulee, niin on jokainen historiallisen seuran jäsen itseoikeutettu edustaja. Monissa tärkeissä asioissa suoritetaan äänestys kirjevaihdon kautta, jota tapaa monet tällaiset seurat noudattavat. Seuran tarkoitus ja toimintatapa ilmenee säännöissä, jotka tässä julaistaan:

A

SEURAN NIMI JA TARKOITUS

a. Tämän seuran nimi on: Amerikan Suomalainen Historiallinen Seura (The Finnish Historical Society of America). Seuran toimisto on New Yorkissa.

b. Seuran tarkoitus on: Kehittää suomalaisten historian harrastusta Amerikassa; koota suomalaisten historiaa koskevaa kirjallisuutta, muistiinpanoja, sanomalehtiä, kuvia y. m.; avustaa Amerikan suomalaisten historian tutkimista, aineiden keräystä ja teosten painattamista y. m.

B

SÄÄNNÖT

1. Jäseneksi tähän seuraan otetaan jokainen johtokunnan hyväksymä henkilö, joka kansalaisena nauttii luottamusta ja kunnioitusta paikkakunnallaan. Jäsenmaksu on tarkoituksellisesti asetettu estenä alhaiseksi, \$2.00 vuodessa, ettei maksu olisi esteenä seuraan liittymiseen. Jäsen, joka suorittaa yhdellä kertaa 50.00, merkitään seuran elinkautiseksi jäseneksi ja vapautuu vuosimaksuista. Seuralalla on oikeus ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja.

2. Seuran hallinnon muodostaa 9-henkinen johtokunta (Directors), jotka valitaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Ensimmäisessä vaalissa valitaan kolme kolmeksi vuodeksi, kolme kahdeksi vuodeksi ja kolme vuodeksi. Johtokunta valitsee keskuudestaan presidentin, varapresidentin, sihteerin ja rahastonhoitajan sekä muita toimihenkilöitä, mikäli tarpeelliseksi katsotaan.

3. Toimeenpaneva valta on presidentillä, sihteerillä ja rahastonhoitajalla.

4. Johtokunta valitsee keskuudestaan, milloin tarpeelliseksi näkee, rahastokomitean ja kirjastonhoitajan.

4. Johtokunta nimittää oman harkintansa mukaan neuvonantotoimikunnan (Advisory Board), kutsuen siihen suurimmilta suomalaisasutuksilta tunnettuja, luottamusta ja kunnioitusta nauttavia henkilöitä.

6. Seuran vuosikokous pidetään marraskuun 15 p:nä johtokunnan määräämässä paikassa. Muita kokouksia, samoin kuin johtokunnan kokouksiakin, pidetään tarpeen mukaan, ja kutsuu kokouksen seuran sihteeri presidentin kanssa neuvoteltuaan.

7. Yleiset kokoukset ovat päätösvaltaiset, jos vähintään yhdeksän edustajaa on läsnä. Johtokunnan kokoukset ovat päätösvaltaiset viiden johtokunnan jäsenen saapuvilla ollen.

8. Kunniajäseniksi voidaan yhteisen harkinnan ja päätöksen mukaan kutsua ansiokkaita henkilöitä tästä maasta ja muualtakin kansallisuuteen katsomatta.

9. Jos seuran jäsenluku ja toimintakin hupenee mitätömiin, niin että saattaa tulla kysymys toiminnan lakkauttamisesta ja omaisuuden luovuttamisesta toisiin tarkoi-

tuksiin, on asiasta keskusteltava vähintään kahdessa yleisessä kokouksessa, ja jäsenille annettava ennakolta tieto seuran lakkauttamisesta. Vasta kun kahdessa kokouksessa on tehty yksimielinen päätös, saattaa sellainen tapahtua. ●maisuus silloin myöskin on luovutettava sellaiselle laitokselle taikka yhdistykselle, joka lähinnä vastaa historiallisen seuran pyynnöitä.

10. Muutoksia ja lisäyksiä näihin perussääntöihin voidaan tehdä seuran vuosikokouksissa $\frac{2}{3}$ äänen enemmistöllä, mutta tieto sääntöjen muutoksista ja lisäyksistä on annettava jäsenille vähintään 60 päivää ennen vuosikokousta.

Hyväksytyt ja vahvistetut Am. Suom. Hist. Seuran kokouksessa tammikuun 1 p. 1921.

K. V. Arminen, tohtori; E. A. Hedman, pankkiiri; S. Ilmonen, pastori; K. Mäkinen, pastori, T. H. Nekton, lakimies; V. Pohjola, maisteri; A. Riippa, toimittaja; A. Solitander, konsuli; J. Wargelin, opistonjohtaja.

Lopuksi pyytäisin lausua kehoittavan sanan arvoisille Siirtokansan Kalenterin lukijoille. Niinkuin seuran säännöissä selvenee, ei seuraan pääseminen aseta erityisiä esteitä eikä vaikeuksia, vaan jokainen kansalainen, joka harrastaa tällaisia asioita, on tervetullut jäsen tähän seuraan, kantamaan kortensa yhteiseen kekkoon. Jäsenmaksu on niin kohtuullinen, ettei sen vuosittainen suorittaminen pitäisi tuntua kellenkään rasitukselta, ja kuitenkin se merkitsee paljon yhteistyössämme. Pienistä puroistahan paisuu valtava virta ja vähät voimat yhteen koottuna saavat paljon aikaan, kun on innostusta ja luottamusta sen menestymiseen.

S. Ilmonen.

NEW YORK MILLSIN HISTORIA, ALKU- AJOISTA SAKKA.

New York Mills, keski Minnesotassa, on suurin suomalainen maanviljelysseutu Amerikassa.

New York Mills on alkuaan perustettu New Yorkin rahamiesten toimesta, sen ympäristöllä kun oli laajat ja vankat metsät valkeata petäjää ja kovan puun lehtimetsää, tammia, rautapuita, almia, koivuja y. m. Nämä New Yorkin metsäliikettä harjoittavat perustivat sahan sille paikalle jossa nyt New York Mills on. Tähän sahamyllyyn alkoi tulla suomalaisia työmiehiä Kuparisaarelta ja Brainerdistä. Ja suomalaiset huomasivat, että täällä olevaa maata saa asuma-oikeudella aina 160 eekkeriin asti ja että maa on sellaista, että se maksaa itsensä omistajalleen, kun se vaan aukaistaan ja käännetään viljelykseen. Mutta tuo vankka ja synkkä aarniometsä pani muutamia etsimään aavikkomaata tai tekemään sahalla ja muualla työtä.

Mutta joukossa oli silti useita pohjois Suomen, Lapin ja Norjan suomalaisia, jotka kotomaassaan olivat karaistut ja köyhyyden tähden opetetut kärsimään, ja kestäämään ankaraa työtä ja eteenpäin ponnistamista. Nämät alkoivat tiedustelemaan tarkemmasti miten he tyhjin käsin pääsisivät alkuun New York Millsin

seudulla, että perheelle ja itselle olisi vanhain päivän koti ja turva.

Tuomas Autio (vanhanmaan nimi Maalinautio), syntynyt Tannilan kylässä Iin pitäjässä, Suomessa, ja lankonsa Antti Puuperä, syntynyt Kuivaniemessä, Suomessa, ja Aution vaimo, Maria, (o. s. Puuperä) ja Puuperän vaimo Elsa (o. s. Pyörölä) Kuivaniemestä, ovat kaikista ensimmäiset suomalaiset maanviljelijät New York Millsin siirtokunnassa, tullen ensin Norjaan, josta Amerikkaan, Brainerdiin, Minnesota, 1873 ja heti seuraavana vuonna, 1874, muuttivat Brainerdista New York Millsiin eteläkylälle Newton towniin, kauas synkkään metsään, jossa intiaanit olivat silloin asukkaina.

Autio ja Puuperä alkoivat tekemään huoneita asuma-oikeudella otetuille maille, jotka he ottivat viereysten toisiansa. Kun he saivat huoneet tehdyiksi tuonne kylmään, synkkään korpeen, alkoivat he aukaamaan maata pelloksi ja väliin kulkivat sahalla työssä, josta he tullessaan kantoivat selässään jauhoja ja muita tavaroita noin 4 mailin päähän uutiskoteihinsa, jossa heidän vaimonsa ja lapsensa, Aution Emma ja Maria ja Puuperän Anna ilomielin ottivat isäänsä vastaan, kantaen väliin tavaroita ja pyydyksiä isälleen apuna. Intiaanit kulkivat päivisin kylässä näillä ensimmäisillä valkoihoisilla naapureillaan. Intiaanit olivat ystävällisiä saadessaan hyvän ja ystävällisen kohtelun suomalaisilta.

Autio ja Puuperä kirjoittelivat sukulaisilleen ja ystävilleen kutsuen heitä tulemaan naapureiksi. Tässä he onnistuivatkin, saadessaan Aleksander Nykäsen

perheineen, joka myös oli syntyisin Iistä vaimonsa Sofian (o. s. Simolan) kanssa ja saarnaaja Matti Ronkaisen vaimonsa Evan kanssa ja erään norjalaisen, Nils Oppedardin perheineen, jotka asettuivat naapuriksi heille, he myös ottaen asumaoikeudella maatilan ja rakensivat pienet asuntonsa metsään. Nyt alkoi Aution ja Puuperän perheillekin hauskempi aika. Matti Ronkainen toimi heille pappina, hänellä oli saarna- ja lukulahjat. Hän kastoi lapset, ja puheli kristillisyydestä. Nämä suomalaiset kuuluivat ap. luth. seurakuntaan melkein kaikki, paitsi Nykänen ja vaimonsa ei kuuluneet. Seurapaikkoina oli heillä vuorotellen talonsa. Ajoneuvoinaan he käyttivät itse tekemiään puukärryjä ja härkiä vetojuhtina.

Vuosi vuodelta alkoi suomalaisten luku lisääntyä. Isak Westola, Jakob Erkkilä, Sakarias Stjerna, Johan Santapakka, Jakob Perälä, Kristian Olson, Kustaa Hyry tulivat asumaan muutamia mailia länsipohjoiseen näistä ensimmäisistä.

Ronkainen toimi saarnaajana vuoteen 1877, jolloin saapui Kuparisaarelta Israel Hagel.

Ensimmäiset seurat Israel Hagel piti Antti Puuperän talossa 1877, jossa saapuvilla oli silloinen suomalainen väestö: mr. ja mrs. Tuomas Autio; mr. ja mrs. Antti Puuperä; mr. ja mrs. Aleks Nykänen; mr. ja mrs. Matti Ronkainen ja mr. Isak Westola.

Nämät seurat voidaan sanoa varsinaisiksi seurojen alkamiseksi New York Millsissä.

Hagel asettui asumaan myös Aution ja Puuperän naapuriksi, ottaen asumaoikeudella maan.

Nyt kun New York Mills alkoi tulla tunnetummaksi, alkoi tulvimaan sinne ihmisiä Kuparisaarelta: Olof Kestilä perheineen, Johan H. Partanen, Johan Välitalo, Herman Karjalainen, J. Viiki, John Krunberg, Nils Vuokila, Aleks Pikkarainen, Matti Litous, Olof Pajari, Isak Halkrona, Robert Nykänen, Antti Lämpsä, Jakob Karjalainen, Kalle Kujala, Jakob Airola, Johan Kauppi, Abram Sulasalmi, Matti Niskala, Antti Anderson (Tolvaniemi), Antti Tuomela, Isak Isakson Raitajärvi, Henry Matti, Jakob Jokela, Jakob Hepokoski ja veljensä Matti, Abram Puhakka, Olof Tervola, Antti Kivijärvi, Jakob Höyhty, Jakob Anttila, Nils Häihä, Henrik Hepola, Antti Koljanen, hieroja J. W. Lepistö, John Suomela, Theodor Anderson, John Spots, Gusti Sarvi, Fred Sarvi, Lars Trupukka, Jakob Rajala, Erik Tumberg, Olof Peterson, Aug. Viinikka, Jakob Ikonen, Mikael Henrikson, Erik Hannen, Matti Pentti, Henry Niska, Isak Karkalo, Herman Blomberg, Matti Raappana, Jakob Välitalo, Henrik Blomberg, Henry Henrikson, Erik Mukkala, Jacob Kuopus, Isak Kuukas, Isak Piippo, John H. Mursu, Henry Martiini, Antti Savela, Antti Rimpilä, Henry Nampa, Elias Hanson, Antti Pääatalo, Jakob Saari, Kustaa Venälä, Erik Ruotsalainen, Antti Kunnari, Petter Raattama, Matti, W. Pekkala, Petter Björnström, Matti Pimberg, Jakob Lalli, Tapani Erkkilä, John Suomela, Littiäinen, Olof Matala, Henry Puuperä, Abram Kangas, Erik Vanhatalo, Lars Hiltunen, Kustaa Karvonen, Salomon Haarala, J. W. Fräki, Olof Niemi (Johnson), Abram Pudas, Leander Anderson (Kolppanen), Abram Määtä, Isak Koller, Sakarias Pajunpää, Johan Krekula,

Petter Höyhtyä, Antti Mikko, Abram Hanhela, Albert Mikkonen, Henry Mikkola, Siffert Kauppi, Johan Saari, Antti Ruutti, J. W. Jakobson, Pernulan veljekset, Ivari Telin.

Suurin osa on tullut New York Millsiin vuosina 1880—1882 ja osa suoraan sinne Suomesta tai Norjasta. Suurin osa Kuparisaarelta ja Brainerdista. He ovat ensin suurin osa työskennelleet sahalla ja sitte muuttanut maalle, mikä Lehtijärvelle, Lehtijoelle, Rush Lakelle, prairielle, Eteläkontrille, Paddockiin ja kauppalaamme, jotka kaikki kuuluvat tähän samaan New York Millsin siirtokuntaan. Ja heidän kaikkein on täytynyt ensin käyttää härkiä vetämässä kuormia ja kantaa pitkät matkat tavaroita selässään. Alexandriasta saakka täytyi osan käydä hoitamassa maa-asiotaan, ajaen härillä.

New York Millsin seutu on rikas järvistä ja joista, sillä siellä on Lehtijärvi, Otter Tail järvi, Rush lake, Pine lake, Susijärvi, Mustikkajärvi, Round Lake y. m. pienempiä järviä ja jokia, joissa on kaloja monellaisia, jotka olivat suurena apuna noille köyhille uranurtajille, että saivat edes kalaakaan itse pyydystämällä ilmaiseksi. Kalojen vasituisina pyytäjinä ja myyjinä toimivat Antti Rimpilä, Tuomas Kivisjärvi ja Olof Ronkainen, sillä he asuivat Lehtijärven rannalla. Tämä mainio tilaisuus oli suureksi hyödyksi kansalaisillemme, muistuttain samalla synnyinmaatansa Suomea ja Norjaa.

Kansalaistemme sekaan sattui tänne tulemaan sel-laisiakin kansalaisia, jotka pystyivät useammalla eri alalle. Henry Niska, Karungista, oli etevä lääke-

alalla, tullen tunnetuksi siltä alalta. Niska itse valmistetti lääkettä, joka oli hyvää sekä ihmisille että eläimille. Mutta hän ei lääkevalmistuskeinojansa ilmoittanut kellekään, joten hän vei taitonsa mukansa, kuoli 1920; ja Johan Wilhelm Lepistö Hailuodosta, joka oli yvvin etevä luuvikojen korjaamisessa ja hieromisessa kymmeniä vuosia täällä, mutta lopulta alkoi hänen silmistänsä loppumaan valo, hän kuoli 1913.

Pekka Karjalainen, Johan Carlund ja Antti Hutander olivat hyvin pystyväiset kellojen korjauksessa, Hutander, Kiuruvedeltä toimitti sitä virkaa pitemmän ajan, yli 30 vuotta, kuoli 1921. Eteviä rakennustyöläisiä siellä olivat Abram Törmänen, Kuusamosta, Janes Keto, Antti Lämpsä, Matti Pimberg ja Peter Pudas ja Luukkonen. Viimeksi mainitut olivat silloin tunnetut myöskin huonekalujen tekijöinä.

Suutareita olivat Leander, Kolppanen, Abr. Sulasalmi, H. Marttiini, Erik Huohola ja Jakob Jämpsä.

Nyt siirrymme henkiselle alalle ja tapaamme saarnaajia useita, kuten jo mainitsemamme Matti Ronkainen, Herman ja Matti Karjalainen, Kuusamosta, Israel Hagel Haaparannalta, Henry Marttiini Sodankylästä, John H. Mursu Oijärveltä, Isak Koller Norjasta, Petter Raattama ja Matti W. Pekkala Ruotsin Lapista, Aatu Kela Taivalkoselta, Jakob ja Matti Erkkilä Kemijärveltä, Matti Niemelä Toholammilta. Näistä on vielä elossa Israel Hagel, Matti Erkkilä, Matti Niemelä, Matti Ronkainen, Aatu Kela ja Matti W. Pekkala, asuen täällä, ja Isak Keller on saarnaajana Astoriassa, Oregon. Nämät olivat kaikki ap. lut.

seurakuntaan kuuluvia. Ev. luth. seurakunnassa ovat pappina toimineet John Wilhelm Lähde, joka vielä elää sekä John Nissilä ja Kalle Pauruus, jotka ovat jo kuolleet. Kansallisseurakunnan papinvirkkaa Lehtijärvellä on väliaikaisesti toiminut Sakarias Pajunpää. Näillä kolmella seurakunnalla on oma kirkkonsa.

Apostolis lutherilaiset sekä esikois, että nuorempi puoli, ovat perustaneet yhteisen kirkkonsa, jossa ensi-aikoina molemmat pitivät seurojansa, mutta kun nuorempi puolue kasvoi suuremmaksi ja heillä sillä paikkakunnalla olevat saarnaajat olivat puolellansa, ja kun heillä oli seurat joka sunnuntai ja kun esikoisilla ei ollut muuta kuin noin kerran vuodessa täällä käyvät saarnaajansa (Johan Takkinen, Olof Matoniemi, Matti Uukoski) joista Takkinen kuoli jo 1891, niin ei esikoisilla ole kirkko muulloin käymäpaikkana kuin Herran ehtoollisella.

Kirkkoa he vielä auttavat varoillansa sekä myös korjauksia. Hautausmaat ovat näillä seurakunnilla yhteiset ja niitä on 4, joista vanhin on Metsäkontrin hautausmaa, johon ensimmäiset on haudattu, nim. Gust. Wiiki ja Olof Kestilän poika jo varhaisina seutumme historian päivinä.

Esa Hopponen on tunnettu myös jo varhaisilta ajoilta etevänä hierojana ja saunaliikkeen pitäjänä. Hän on kauppalan pohjoiskontrin ensimmäisten suomalaisten mr. ja mrs. Matti Niemelän vävy. Niemelä itse on kuollut useita vuosia sitte.

Olof Pary (Pajari) on yksi New York Millsin ensimmäisiä suomalaisia, ollen ensimmäinen suomalainen kauppias. Pajarin veljeksiä oli 3 Olof, Henrik ja

Abraham sekä 2 sisarta Liisa Anderson ja mrs. John Majava, varhaisilla ajoilla mrs. Peterson. Syntyisin he ovat Tervolasta ja tulivat vanhempiansa mr. ja mrs. Olof Pajarin kanssa tänne New York Millsiin ensimmäisinä. Olof tuli heti laajalti tunnetuksi ja hänen ansionsa on suurelta osalta suomalaisten muuttaminen tänne maanviljelijöiksi. Sillä hän työskenteli ahkerasti siihen, että saada suomalaisia ensin Millsiin-kään. Pajari nyt vanhoina päivinään on lohikalan ja heinänsiemenien kauppiana siellä.

Entisen Pajarin kauppapuodin omistaa nyt vanhan Millsiläisen Olof Matalan poika, Kalle Matala. Se onkin suurin yksityisen puoti siellä. Yksi Pajarin puotimiehistä, Hugo Almquist, perusti itsellensä kauppapuodin sinne, nykyisen Maanviljelijäin puodin, yhtiökaupan. Almquist on nyt kauppiana Crosbyssa, Minn.

Heinolan kauppala on syntynyt noin 1905, 5 mailia etelään New York Millsistä. Ensimmäisenä kauppapuotina oli Matti Heinosen talo, kauppa pitivät lankomiehet Jakob Tumberg ja Herman Arola, jotka sittemmin rakensivat puodin Heinosen maalle; se on nykyinen Heinolan yhtiön puoti. Toisen puodin teki melkein samaan aikaan J. Mursu, joka on nykyään Wm. Andersonin asuinrakennus ja kolmannen puodin Erik Feldt ja Henry Kauppi, nykyinen Jetenbergin ruokailu ja kahvila.

New York Millsin maanviljelysseudun kukoistus alkoi noin 1905, jolloin alettiin harrastamaan maitotaloutta suuremmassa määrässä, alettiin laittamaan maitolehmiä ja kermaneroittajia.

Maitotalouden alkuunpanijoina voimme mainita Lehtijärvitownin maanviljelijät Henry Anderson (Karhu) ja Henry Kauppi ehkäpä muitakin, jotka levittivät maitotalousharrastusta.

Puimakoneita oli jo varhaisilla ajoilla maanviljelijöillä, jotka perustivat pieniä yhtiöitä ja sitte yhteisesti ostivat koneet. Siihen aikaan puimakoneet olivat käsin fiidattavat.

Naisista ensimmäisinä uranuurtajina tarvitsee mainita nimellisesti muutamia, kuten Priita Lahnalan, joka miehensä Matti Lahnalan kanssa perusti pienen uutistalon ottamalleen 80 eekkerin maatilalle. Ja kun näinä synkkinä aikoina maanviljelijäin tarvitsi auttaa toisiaan nimellensä raha-asioissa, jollei rahaa ollut saapuvilla pyydetäissä, niin Lahnala oli pannut myös itsensä syvälle velkaan vielä toisiakin auttaissaan, jotka jäivät maksamatta hänen kuoltuaan, siihen lisäksi lapset hyvin pieniksi. Mutta tuo Lahnalan leski alkoi yksistään yrittämään pienten lastensa kanssa, nousta ylös raskaan velkataakan alta, jossa hän sai ponnistaa, lujasti toivoen Jumalalta apua ja vietti monta unetonta yötäkin. Mutta ahkeralla työllä ja Jumalan avulla hän sai maansa pidetyksi ja hiljalleen mutta varmasti nousi tuon raskaan taakan alta velattomaksi yhtä rintaa lasten ksuaessa, joista 2 poikaa jäi elämään, toisten kuoltua. Nyt on Lahnalan talo komeimpia seudulla ja velaton, sen sijaan kuin muutamia mieshenkilöitä menetti maansa tuonkaltaisten kuormien alla.

Myös Liisa Asmunti, (tunnettu paremmin tyttönimellä Liisa Wuollet) Antti Asmundin vaimo. Hän

eli voimattomana suurimman osan elämästensä. Kirves kädessä hän kulki miesten töissä metsässä ja kryptäsi kantoja, teki heinän, ahertaen miesten töissä, varhaisista ajoista siihen asti kun meni naimisiin yhden seutumme vanhimman asukkaan, Antti Asmundin kanssa 1904 ja asettui viettämään vanhainpäiviä omassa kodissaan.

Tämän kaltaisia naisia ja ensimmäisiä seutumme suomalaisia emäntiä olivat jo levollepäässeet Olof Kestilän vaimo, Priita ja Kreetta, kirves, kuokka ja vikate kädessä he viettivät vuoden toisensa perään raivattessaan synkät metsät pois maitansa. He menivät monen miehen edelle uranuuttajina. Mutta heidän ja monen muun heidän kaltaistensa päivät loppuivat enenkuin saivat nähdä ne pelot ja kartanot, joita he tekivät kaikessa nykyisessä loistossaan. Sen on se osa heistä nähnyt, jotka ovat eläneet nykyiseen aikaan asti, kuten tuo kunnioitettu seutumme suomalaisuuden isä ja vanhus Tuomas Autio, jonka vaimo ja lapset ovat kuolleet ennen häntä, samoin kumppaninsa Antti Puuperä vaimoineen ovat kuolleet ennen häntä. Autio viettää nyt vanhuutensa päiviä tyttärensä Emman tyttären Lauran ja hänen miehensä William Matin luona New York Millsin pohjoiskylällä. Nyt on jo aikaa sitte se suomalainen asutus, jonka hän perusti, kasvanut monituhatlukuiseksi ja suurimmaksi suomalaiseksi maanviljelysseudeksi Amerikassa. Nyt ovat komeat asuinhuoneet ja navetat niiden ensimmäisten koirankaulalle hakattujen hirsihökkkien tilalla. Autobiiliit ovat härkien asemesta ja omatekoisten puukärrijen sijassa sekä traktorit. Suuri

kirkko on entisten asuinhuoneesurapaikkojen tilalla. Puhelinlinjat yli seudun kaikkialle, sähkövalot ja muut mukavuudet.

Tuomas Aution ensimmäisellä maatilalla asuu sen nykyinen omistaja Tuomas Jaakkola perheineen ja Puuperän paikalla Puuperän tytär, Anna, miehensä Petter Höyhtyän ja lastensa kanssa.

Korkeimpaan ikään elänyt seutumme asukkaista on yksi uranuurtajamme Abram Putaan isä, Peter Pudas, syntynyt Sodankylästä, Suomessa 1800 ja kuoli 1901 ollen siis 101 vuotias. Hän oli melkein loppuun asti liikkeellä ja silmissään säilyi valo. Vielä 92 vuotiaana meni avioliittoon 38 vuotiaan neitosen Anna Koljosen kanssa. Vanhuksen kuoltua nuori vaimo meni naimisiin 82 vuotiaan vanhuksen Henry Pyörnyn kanssa, joka kuoli 92 vuotiaana, ollen Ruotsin ruotisolaita. Tämän kuoltua, meni tämä vaimo 57 vuotiaana kolmannen kerran avioliittoon 79 vuotiaan Antti Kivijärven kanssa, joka kuoli 88 vuoden vanhana. Anna Kivijärvi on syntynyt Kempeleestä, Suomesta.

Sellaisia vaimoja saa etsiä kun tuo pieni leskivaimo on, kun ottaa hoitaakseen kolme ikäloppu miestä.

Sanomalehti areenalla New York Millsissä ovat tunnetut August Nylund ja J. W. Lähde. August Nylund toimitti ensin Uusi Kotimaata Minneapolisissa 1881, mutta muuttaessaan New York Millsiin, siirsi hän Uuden Kotimaan sinne. Ilmestyttyä monia vuosia New York Millsissä, siirsi hän sen Astoriaan, Oregon, jolla ajalla J. W. Lähde antoi Amerikan Suometar nimistä lehteä. Mutta Nylund palasi jäl-

leen New York Millsiin, jolloin Amerikan Suometar ja Uusi Kotimaa yhtyivät. August Nylundin kuoleman jälkeen tuli Uusi Kotimaa hänen pojilensa August ja Felix Nylundille. J. W. Lähde oli toimittajana jo vanhan Nylundin aikana, tuli New York Millsiin 1887 ja myös Nylundin veljesten aikana. Veljeksistä August kuoli muutamia vuosia sitte ja lehden ulosantaminen tuli Felix Nylundin haltuun, kunnes hän sen myi Peoples Voice yhtiölle 1919, joka sitä nyt julkaisee.

J. W. Lähde erosi Uuden Kotimaan toimituksesta helmikuussa 1921 ja ryhtyi Päivälehdessä ja Siirtolaisen palvelukseen Siirtolaisen toimittajaksi, konttorinsa ollen edelleenkin New York Millsissä.

J. W. Lähde on korkeasti kehittynyt ja oppinut mies, syntynyt Kärkölästä ja on koko täällä oloaikansa toimittanut papin virkaa Ev. Luth. kirkon alalla. On myös tunnettu hyvänä puhujana.

New York Millsin Ensimmäisen Ev. Luth. seurakunnan perustajina oli Aug. Nylund vanhempi. Sillä on kirkko, joka on itsenäinen ja vapaa kaikkien seurakuntien käytettäväksi.

New York Millsissä on myös Suomisnoodaan kuuluva seurakunta, jolla on oma pieni kirkkonsakin.

Viljanostaja Antti Anderson (vanhan maan nimi Huhtaketo) samalla yksi seutumme vanhimpia asukkaita ansaitsee myös tulla mainituksi tässä vähäisessä historiassa. Vaimonsa Maria on yhden ensimmäisten asukastemme Antti Ruutin tytär. Ovat ensin asuneet maanviljelijänä Etelä kontrilla, mutta muuttivat kaupalaan ja Anderson on siitä asti, noin 20 vuotta, ollut

viljan ostajana toisessa elevatorissa, kunnes vanhuutensa takia täytyi siitä erota 1920.

Myös on mainittava Haaralan veljekset, Salomon ja Henry Haarala, jotka olivat rauhantuomareina kauan aikaa. Edellinen on vielä elossa, mutta korkeassa iässä, jälkimmäinen on jo kuollut.

Myös yhden seutumme vanhan asukkaan Abram Määttälän pojat, joista Gustaf Määttälä oli kauppalamme ensimmäisiä suomalaisia kauppiaita sekä pastori Evert Määttälä ja maanviljelijä Abram Määttälä.

Vielä noiden vanhojen uranuurtajien lukuun kuuluvat Markin veljekset Kalle, Peter ja Henrik Mark, August Partanen, Abr. Kaisalahti, Aleksi Kumpula, Jakob Rajala, Särkelä, Johan Säkkinen, Olof Kallinen, Jakob Lalli, Abraham ja John Matti, Isak ja Erik Strolberg, Johan Ketomäki, Sakarias Pihlajamaa, Kalle Pihlaja, Konrad Määttä, Henry Oman, Adolf Ruikka, Vanha Röyttö, Erik Matalamäki, Isak Fräki, Matti ja August Johnson eli Viita, Antti Asmuntti, John Lehto, Peter Maijala, Johan ja Leander Pernu, Matti Koller, John Burkman, Jakob Niemi eli Raimoinen.

Ensimmäiset puimakoneet olivat täällä Erik Ruotsalaisella ja eräällä yhtiöllä, johon kuuluu osa ensimmäisiä asukkaita, kuten Kalle Mark, I rael Hagel, Tuomas Autio y. m.

Esikoispuoiueen saarnaajina alkuaikoina toimi täällä Marttiini ja Isak Koller.

Tässä on lyhyesti kerrottuna New York Millsin ja ympäristön suomalaisista uranuurtajista ja heidän vaiheistaan. Kirjoittanut itse mukana olleitten poika

E. J. K.

SUOMI-OPISTON 25-VUOTINEN RIEMUJUHLA.

Kun siirtolaislaiva purkaa elävän lastinsa tämän laajan tasavallan satamaan, nähdään siinä joukko liikkuvaa ihmislihaa ja verta, sen pitemmälle tuskin milloinkaan tullitarkastajain silmä voi nähdä. Tulleneeko heidän mieliinsä koskaan ajatusta että tuolla "lihal-la" ja "verellä" on henki, joka hehkuu ja halavoituu muutakin kuin tämän maan keltaista metallia.

Yleensä on tunnettua miten suomalaisen siirtolaisuuden ensi vaiheet liittyvät läheisesti kapakkaelämään tansseineen ja irstailuineen. Voimakas kotirikävy ja seuraelämän tarve herätti heissä "helmasyntinsä" juopottelun ja nurkkatanssin, jonka kotimaastaan mukanaan olivat tuoneet. Tällaisen elämän seurauksena tapahtui ensimmäinen kansallinen lankeemus "täällä vieraalla maalla", jonka seurauksena vähitellen alkoivat kotoiset velvollisuudet "vanhaan maahan" unohtua ja suomalaisten raaka ja sietämätön elämä teki lopun tämän maan hallituksen ja muun kielen väestön kärsivällisyydestä useilla paikkakunnilla, niin että alettiin toimenpiteisiin suomalaisten karkoittamiseksi pois paikkakunnalta.

Silloin alkaa kuulua voimakkaita herätyshuutoja sieltä ja täältä. Vanhat juopot alkavat raittiimpimielisten kanssa pitämään kansalle raittiussaarvoja ja perustamaan raittiusseuroja. Tämän toimenpiteen kautta laskettiin nurkkakivi Amerikan suomalaisten edistyspyrkimyksille. Eri paikkakunnilla alkavat kansalaisemme järjestyä raittiusseurojen ympärille, joiden sään-

nöllisesti kerta viikossa pidetyt kokoukset henkisine ohjelmineen saa hengen liekin viriämään kangistuneen kuoren ja tuhkan alta. Tämän kansamme heräämisen hentoiset väreilyt huomaavat silloin keskuutemme saapuneet muutamat papit ja alkavat sitkeästi, vaivojaan säästämättä tuota hehkua heleämpään liekkiin puhaltamaan.

Vähitellen alettiin seurakuntaelämää järjestelemään ensin ruotsalaisten ja norjalaisten kanssa yhdessä, mutta pian uskallettiin tarttua ominpäin tehtäviin käsiksi ja nopeasti edistyi seurakunnallinen toiminta. Käsi-kädessä raittiusaatteen kanssa kasvatettiin henkistä viljamaata ja edistys seurasi toimintaa hiljoilleen. Eikä kulunut kuin kauan kuin jo kansallisen sivistyksemme keskustaksi perustettiin suomalainen oppikoulu, Suomi-Opisto. Jokainen suomalainen ymmärtää mitä meille on Suomi-Opisto merkinnyt kansallishengen ylläpitäjänä. Mutta vaikkapa sen arvo olisikin tajuttu, ei sittenkään sitä ole sen alkuvuosina niin suureksi merkitykseltään ymmärretty kuin se todellisuudessa on ollut, sitä todistaa ne taloudelliset vaikeudet, joiden läpitse niiden on täytyntä kulkea, jotka sitä lähinnä ovat seisonet. Mutta kukapa muistaisi taistelussa kes-tetyitä tuskia, kun voiton huudot korvia hivelevät Sellaisen riemullisen voiton päivät ovat kansalaisemme saaneet viettää viime toukokuun 27—29 päivinä Hancockissa, Mich., jolloin oli täyttyntä 25 vuotta Opiston perustamisesta ja jolloin se velkataakka, joka sitä oli ensipäivästä painanut, oli kokonaan poistettu.

Riemujuhlien voidaan sanoa alkaneen 26 päivän illalla, jolloin Suomi-Opiston Alumnyyhdistys vietti vuotuiset juhlaansa kaupungin hotellissa. Olkoon mainittu että aina edellisinä vuosina sanottu juhla on vietetty Suomi-Opiston huoneissa, mutta tällä kertaa oli osanottajien luku niin suuri, ettei tilan ahtauden vuoksi se voinut tulla kysymykseenkään. Tässä tilaisuudessa hehkuunsa puhallettiin kansallisen rakkauden pienoiset

kipinät, jotka oppilaiden rintoihin oppivuosiensa ku-luessa oli voitu virittää. Nousipa tuo tunne niin voi-makkaaksi roihuksi, että se tahdottiin todistaa oikein kouraan tuntuvalta tavalla ja niin merkittiin entisten oppilasten keskuudessa \$1,000 summa lahjana yhdis-tyksen kassaan.

Erittäin huomattava tilaisuus oli näiden juhlien yh-teydessä Tri Nikander-vainajan hautapatsaan paljasta-minen, joka toimitettiin seuraavana päivänä Hancockin Lakeside hautausmaalla, jolla kalliin vainajan viimei-set jätteet ovat kätkettyinä. Toimitus alettiin satoihin nousevan väkijoukon saapuvilla ollessa kello 2 päiväl-lä aluksi laulamalla virrestä 529, ensimmäinen ja toinen säkeistö. Hartaan rukouksen johti Suomi-Synoodin nykyinen esimies past. A. Rautalahti. Suomi-Opiston nykyinen johtaja past. Wargelin puhui ijäisesti kes-tävästä elämäntyöstä, mainiten m. m.: "Emme tätä muistomerkkiä ole pystyttäneet ainoastaan tätä suku-polvea muistuttamaan tämän rakkaan vainajan elämän-työstä, vaan että ne sukupolvet tulevaisuudessa jotka tällä Jumalan pellolla, tällä hautausmaalla, tulevat käy-mään, saisivat tämän muistomerkin vaikutuksesta todis-tuksen Jumalan ijäisestä muuttumattomuudesta ja sen työn ijäti kestävästä siunauksesta jota tämä kallis vai-naja aikoinaan teki." Puhuja mainitsi vielä muutamia tärkeimpiä kohtia vainajan persoonallisesta elämästä.

Riemujuhlien kunniavieraaksi oli Suomen valtio-kirkko lähettänyt edustajakseen piispa Koskimiehen. Hän puhui tilaisuudessa lyhyesti, tulkiten rikassisältöi-set ajatuksensa verrattoman kaunein sanoin; m. m. hän lausui: "Vanhurskaan muisto on kallis. Minulla olisi harras halu laskea kunnioittamanne ja rakastamanne tri Nikander-vainajan haudalle kukkaseppele, mutta minä tiedän, että hän itse elämäntyöllään sitoi ijäti kestävä sepeleen, jonka vanhurskas Jumala on hänen päähänsä painanut. Se seppelä kukoistaa ijankaikki-esti hänen työnsä siunauksissa, jonka hän jälkeensä

jätti. Ne kansalaiset, joille suomalainen kansallishenki on kallis ja jotka rakastavat kansamme henkistä ja hengellistä edistystä ja sen hyväksi toimivat, tulevat tälle haudalle vaeltamaan. Rauhassa levätköön hän tämän kummun alla. Vanhurskas Jumala häntä siunatkoon ja kaikkia niitä, jotka hänen tavallaan vanhurskautta rakastavat ja sitä tahtovat tehdä.” Vielä laskiseppeleen pastori Mäkinen New Yorkista, Suomen ensimmäiseltä lähettiläältä Yhdysvalloissa, ministeri Armas Saastamoiselta. Mainiten samalla että Mr. Saastamoinen olisi halunnut itse persoonallisesti sen tehdä, mutta siihen hänellä toimiensa tähden ei ollut tilaisuutta. Pastori Haapanen puhui Raamatun sanojen johdolla: ”Muistakaa teidän opettajianne, jotka teille Jumalan sanaa puhuneet ovat.” Lopuksi laulettiin virsi ”Sun haltuus rakas Isäni” ja koko yleisö lausui ääneensä Herran siunauksen.

Saman päivän illalla oli Lincoln haalissa Opiston vuotuinen päättäjäisjuhla. Huoneessa olevat 600 istumasijaa täyttyivät jo tuntia ennen ohjelman alkamista ja satoihin nousevat sankat kansanjoukot täytyi ovelta kääntyä takaisin tilan puutteen vuoksi.

”Vaasan marssin” sävelien kaikuessa marssivat läpipääsevät luokat koulun akateemiselta ja kauppaosastolta heille varatuille istuimilleen. Ohjelma sisälsi luokan marssin, jonka lauloivat kaikki gratueeratut yhdessä pianon säestyksellä. Piano sooloja, kuorolauluja ja puheita vaihteli vuorotellen. Juhlapuhujana oli Carthage yliopiston presidentti H. D. Hoover, Illinoisista. Ohjelman alussa puhui ylioppilas Uno Knuutila englannin kielellä ja lopussa puhui ylioppilas Ida Kaarto suomenkielellä.

Juhlamoja jatkettiin lauantaiamuna ev. luth. kirkossa, jossa pidettiin tavallinen jumalanpalvelus. Alttarilla toimivat pastorit Elm ja Sarvela. Päivän saaran piti paikkakunnan pastori A. Haapanen 103 Psalmien johdolla. Puhuja harvinaisella lämmöllä muistutti

kuulijakuntaansa niistä monista voimakkaista syistä, jotka ihmismieltä kiitokseen Jumalalle kehoittavat ja joista hänen tulee kiittää. Suurin kaikista niistä on syntiemme sovitus. Sellaiset ihmiset jotka eivät tunne syntiänsä, eivät tunne sovituksen tarvetta eikä armoa, eivätkä myöskään siitä ymmärrä kiitostansa Jumalalle kantaa. Puhuja toivoi että se juhlayleisö, joka koolla oli, yhdestä suusta ja sydäimestä voisi Jumalaa tästä parhaimmasta lahjastaan kiittää, vaan jospa sittekin joukossa olisi joitakin sellaisia, jotka eivät siihen tarvetta tunne, että näiden juhlien aikana tulisivat tämän armon ymmärtämään ja siitä osallisiksi, sen itselleen omaksumalla. Jos on heräämättömiä, huutakaamme Jumalalle niin paljon kuin voimme, niille huudoille ei ole Israelin Vartijan korva kuuro. Sellaisenaan kun tällä hetkellä olet, voit Hänen luokseen mennä. Hän on auttava sinua, sillä evankeliumi Kristuksesta on Jumalan voima jokaiselle uskovalle autuudeksi. Ja ne vihdoin, jotka ovat vaatteensa Karitsan veressä pesseet, ne kohoavat ylös kuin kotkat siihen ilmapiiriin, missä Jumalan armon ja siunauksen virrat vuotavat. — Kiittäkäämme vihdoin siitäkin mitä kansana ja kirkkokuntana olemme Herralta saaneet, sillä uskonnossamme on meille kallis isiemme perintö annettu ja kirkollisen elämän kautta olemme sen saaneet keskuudessaamme vireillä pidetyksi täälläkin siirtolaisoloissamme. Se sama Jumalan sana, joka kotimaamme kansaa on vaikeina aikoinaan auttanut ja heidän toivoaan ylläpitänyt, on meillemkin lohtua ja tukea suonut. Sekin kaikki on sulaa Jumalan armoa meille, josta emme koskaan voi kyllin kiittää. Kiittäkäämme vielä Jumalaa niistä esitaistelijoista, joita Jumala on meille kirkollisen elämämme vaikeissa alkuloissa antanut ja myöskin hänestä, jonka hautakummulla eilen viritimme viritimme. Kiittäkäämme vielä Suomi-äidin terveisistä, jotka se meille edustajansa kautta on lähettänyt, Jumalan lahja sekin varmaan on, sillä näiden

ko:imaan terveisten tuojan mukana saamme samalla kertaa terveiset taivaasta, Isältä, joka ei milloinkaan lapsiaan heitä, elleivät vain lapset itse Isäänsä hyljeksi. Kotimaamme äidillisen rakkauden osoituksen lähettäänsä kautta kuvasi puhuja niin voimakkein vedoin, että silmät vettyivät kuulijoilta ja entinen kotimaan ikävä sai moninverroin voimakkaamman luonteen monen ikävöivässä povessa.

Saarnan jälkeen lauloi Suomi-opistolaisten mieskuoro Mrs. Hilja Kärkkäisen johdolla kauniin laulun.

Varsinaisen tervehyspuheen juhlijoille piti pastori Wargelin. Puhuja lausui m. m.: "Käykää Herran porteista sisälle kiitoksella, ylistämään Hänen nimeänsä. Olemme alkamassa varsinaisia Suomi-Opiston riemujuhlia, jolloin ehdottomasti korkein kiitos sydämässämme kohoa Jumalalle Hänen siunauksistaan ja armostaan." Hyvin sattuvissa sanoissaan lausui puhuja edeltäjänsä Tri Nikandervainajan lausuneen eräässä kirkolliskokouksessa: "Kuuden vuoden perästä saamme viettää Opiston 25 vuotisia riemujuhlia ja silloin on tapahtumassa jotakin iloista ja riemullista." Puhuja tervehti yleisöä puheensa lopussa Korneliuksen lausumilla sanoilla Pietarille: "Hyvin teitte että tulitte." — "Kenenlleen ei ole kutsukirjeitä lähetetty, mutta kaikki olette tienneet tänne tulla ilman kutsuja, ja se todistaa teidän vilpittöintä harrastustanne Suomi-Opistoon. Täällä on edustajia ja osanottajia maamme kaikilta ilmansuunnilta ja kaikilta kulmilta, vieläpä on kotimaamme kirkkokin meitä muistanut edustajalla. Paljon on tämänkin maan oppilaitosten puolelta juhliamme huomattu, sillä useista yliopistoista ja seminaareista on edustajia lähetetty juhliillemme, vaikka emme ole heitä siihen kehoittaneet. Näiden juhlien aikana ja kautta kohotetaan Jumalan kunnia niin, että tullaan näkemään että Jumalalla on kansansa, siirtokansamme keskuudessa, kansa, joka on käypä Herran portteihin kiitoksella."

Jumalanpalvelus päättyi alttaritoimituksella, jonka toimittivat taasenkin pastorit Sarvela ja Elm. Kirkko oli tilaisuudessa ahdinkoon asti täynnä kansaa, huolimatta siitä että paikkakuntalaisten piti olla työssä suuremmalta osalta. Mutta ulkopuolelta omaa seutua oli osanotto niin runsas juhliille, ettei tullut ollenkaan mukana olleena huomanneeksi, ettei omankyläisiä lauantaiamuun juhlamenoissa ollutkaan.

Iltapäivällä kello puoli kaksi otettiin juhlavieraista yhteiskuva Opiston edustalla. Kuvia ottivat paikkakuntalainen valokuvaaja Mr. Silfven ja negauneelainen M. Lassie. Tämän jälestä siirryttiin juhlaa jatkamaan Lincoln haalissa, jossa ohjelma alkoi kello 2. Juhlasali oli runsaasti köynnöksillä ja kukilla koristettu ja täyttyi taasenkin ääriään myöten. Saliin sanotaan mahduttuvan noin 800 ihmistä silloin, kun se on viimeistä sijaa myöten täytetty. Näiden juhlien aikana täytettiin se joka kerta niin, etteivät hetikään kaikki mahduneet sisälle, jotka yrittivät. Tämä puhuu puolestaan, miten suuressa määrässä löytyy henkisen ravinnon kysyntää kansassa, huolimatta siitä huudosta jolla yllä pidetään joiltakin tahoilta, ettei ihmisiä enään saada minkään paremman harrastuksen ympärille. Mutta eroitus on siinä etteivät ihmiset tyydy mihinkään "hölynpölyyn" nykyaikana enään, vaan vaativat he täysipainoista hengen ravintoa ja missä sellaiset hetteet pulppuavat, siellä on myöskin hartaita ammentajia.

Kuten sanottiin, alkoi ohjelman suoritus kello kaksi päivällä. Alkurukouksen tilaisuudessa piti pastori Hartman. Ohjelman esittäjänä toimi neiti Perttula, lausuen yleisön tilaisuuteen tervetulleeksi suomen ja englannin kielellä. Esiintyjiä pyysi hän rajoittamaan puheensa 10 minuuttiin, sillä kuten ohjelmasta huomattiin oli puheita merkitty 14 henkilöltä. Kaikki ohjelmassa mainitut puhujat eivät kuitenkaan olleet tilaisuudessa paikkaansa täyttämään, kuten kongressimies F. James ja jotkut muutkin. Eri koululaitosten edus-

tajat esitti J. Wargelin yleisölle, jonka jälestä Opiston kuoro lauloi kaksi laulua. Historiallisen puheen Suomi-Opiston vaiheista piti neiti Perttula englanninkielellä. Suomeksi hän lausui: "Teille ystävät ei minun tarvitse puhua Opiston historiasta, sillä jokaiselle teistä on se tuttua, sillä itse olette sitä historiaa luoneet. Tulen puhumaan englanninkielellä siksi, että nämä tänne kaukaa lähetetyt edustajat amerikalaisista kouluista eri suunnilta maatumme tulevat tuntemaan oppilaitoksemme vaiheita ja siten lähemmin siihen tutustumaan." Neiti Perttula tulkitsi suomalaisten työn tässä kysymyksessä totuuden mukaisesti, erittäin valaisevasti ja selväpiirteisesti, kuten hänen tapansa on puhujan paikalla tehdä. Seuraavana esitettiin soololaulua tohtori Holmilta. Hänen esityksensä oli yksi päivän ohjelman loistonumeroita. Yleisön vaatimuksesta oli hänen toistettava esityksensä. Neiti Tyyne Elson Ishpemingistä hoiti säestyksen erittäin hyvin. Tämän jälestä alkoi ohjelmassa edustajien tervehdykset. Ensimmäiseksi esitettiin prof. E. E. Kraus, D. D. Maywood seminaarin johtaja Chicagosta, Ill. Hän lausui ilonsa tapahtuman johdosta, joka suomalaisille täällä on antanut sen ilon aiheen, josta on kerääntynyt juhlimaan ja johon hänelläkin on tilaisuus suotu osaa ottamaan. Puhui kauniisti kristillisen hengen vaikuttamasta ja läpitukenmasta koulu- ja kasvatustyöstä yleensä, jossa työssä voidaan yhtyä kaikkina maailman kansoina ja joka periaatteellisesti on kaikille yhteistä ja kuuluu kaikille. Kertoi vertauksen Jeesuksen oppilaiden saamasta yhteisestä hengestä, jonka vaikutuksesta he puhuivat monilla eri kielillä samasta yhteisestä suuresta asiasta. Meitä on täällä koolla monista eri kansallisuuksista, jotka puhumme puolitusinaa eri kieliä, mutta silti periaattemme sitoo ja yhdistää meitä yhteisessä kristillisessä kasvatustyössämme. Seuraavana esiintyi pastori C. A. Lund, Augustana Collegesta, Rock Islandista, Ill. Hän muisteli vaikutelmia niiltä ajoilta, jolloin hän

tuli lähemmin kosketuksiin edesmenneen tri Nikander-vainajan kanssa. Taasen lauloi Suomi-Opiston kuoro kaksi laulua. Puhujan paikalle esitettiin prof. L. S. Keyser, D. D. Hamma Divinity School, Springfieldistä, O. Puhuja ihaili m. m. Suomen kieltä kauneutensa ja soinnukkuutensa vuoksi. Sanoi kuulleensa kymmeniä eri kieliä, mutta täällä juhlissa vasta ensi kerran suomenkieltä ja lausui etteivät mitkään kielet vedä sille vertoja soinnukkuutensa vuoksi, on kun kuuntelisi kaunista musiikkia, kun kuuntelee suomenkieltä puhuttavan. Ihmetteli myöskin että lienevätkö kaikki suomalaiset puhujia, sillä kaikki tähän asti kohtaamansa suomalaiset ovat olleet hyviä puhujia. Ei sanonut koskaan myöskään kuulleensa suomalaista "rägtime" musiikkia ja kehoitti edelleenkin säilyttämään musiikkimme puhtaana sellaisesta. Hän lausui vielä, että lutherilaiset yleensä ovat voimakkailla rakkauden siteillä kiintyneet entiseen synnyinmaahansa, mutta silti ovat he uuden kotimaansa parhaita kansalaisia, tämän sanoi johtuvan kristillisestä koulu- ja kotikasvatuksesta etupäässä.

Ohjelman tähän astinen puoli oli yksinomaan englanninkielistä, mutta sitte annettiin suomenkiellekin osansa sillä puhujan paikalle esitettiin Mr. J. H. Jasberg. Ehta jasbergilaiseen tapaan otti hän heti ensi sanoillaan kuulihoista täyden "otteen". Hän lausui: "tällä lavalla istuu professoria, pappia, kongressimiehiä, tohtoreita, opettajia, mutta yksi ainoa suora suomalainen." Sitte alkoi kertoilemaan kokemuksiansa Opiston mukana olleena. Teki selkoa niistä alkuvaiheista ja vaikeuksista mitä Opistolla oli taipaleelle lähtiesään ja mitä niiden oli kestettävä, jotka ensi vakoja saralla astelivat. Vertaili alkuaikoja ja nykyisyyttä toisiinsa ja siinä aivan kuin sivumennen joutui ihmettelemään että se on nyt "kumma paikka kun hän on 25 vuotta Opiston toimissa ollut ja sen mukana seurannut, eikä hänelle ole päästötodistusta annettu, vaikka

niitä joka kevät on jaettu monia kymmeniä.” Se oli vielä merkillisempää kun hän on kuullut että “Opiston opettajille ja sen oppilaille rukoillaan Jumalalta siunausta ja menestystä, mutta meidän kannattajien puolesta ei rukoile kukaan, me saamme tulla toimeen miten parhaiten taidamme.” Puhe oli kauttaaltaan arvokas ja valaiseva, jopa sydämiä liikuttavakin, höystetty aina väliin puhujalle omituisilla sukkeluuksilla. Näytti että hän hallitsi kuulijoita mielin määrin, itketti ja nauratti milloin hyväksi näki. Vielä mainitsi puhuja: “Toisen miehen, kuin minä pitäisi näihin juhliin osaa olla ottamassa, hänen joka nyt nurmen alla nukkuu, hän olisi meistä kahdesta ansiokkaampi. siihen kuin minä. Ansioihin nähden tässä suhteessa olisivat osat olleet vaihdettavat.” Itse mainitsi Opiston alkuvuosina olleensa samalla kertaa “Opiston kirjanpitäjänä, puhujana ja karjanhoitajana.”

Seuraava puhuja oli prof. E. Kr. Johnston D. D., Lutheran jumaluusopillisesta seminaarista St. Paulista, Minn. Puhuja tunsu hyvin suomalaisen elämän vaiheet jo menneiltä ajoilta. Tunsu tarkoin heidän valtiollisen ja uskonnollisen taistelunsa ja ihaili sitä sitkeyttä, jolla suomalaiset periaatteitaan ja oikeuksiaan puolustivat. Kuvaili kansamme kärsimyksiä Bobrikoffin aikana ja ihaillen kertoi niistä yhteisistä taisteluista mitä Suomi yhdessä Skandinavian maiden kanssa uskontonsa puolesta taisteli. Suomalainen virsimusiikki oli häntä aina miellyttänyt, sitä kehoitti edelleenkin jatkamaan ja ylläpitämään. Lämpimin mielin puhui suomalaisuudesta yleensä. Pianosoolon esitti Mrs. Wargelin.

Koulujen johtaja E. J. Hall, Calumetin korkeakoulusta esitti tervehdyksensä Opiston 25 vuotisen juhlan johdosta. Hyvin sanoi suomalaiset tuntevansa; hänen koulupiirinsä lapsista on viides osa suomalaisten lapsia, jotka täyttävät koulujen kunnialistat ennätöksillään.

Johtaja A. D. Goodale, Houghtonin korkeakoulusta kertoi tunteuksiaan suomalaisuudesta. Kouluissaan sanoi olevan noin 1,000 lasta ja niistä 500 suomalaista. Suomenkielen ei sanonut silti kovin suuresti päässeensä perehtymään, ainoastaan kolme sanaa oli oppinut, jotka oli “kahvia,” “keekkiä” ja “jo.” Sanoi usein kiertelevänsä suomalaisten asunnoilla ja kerrankin tällaisella kiertomatallaan yhtenä päivänä juoneensa 36 ja puoli kuppia kahvia. Hän toi esille miten suurena apuna on Suomi-Opisto ollut heidänkin yhteispyrinnölleen, sillä sieltä on aina saatu kristillismielisiä puhujia juhlatilaisuuksiin.

Johtaja H. A. Gilruth, Hancockin korkeakoulusta, tervehdyspuheessaan ihmetteli sitä kovaa työhalua, jonka hän sanoi aina huomanneensa Opiston oppilaisissa. Sanoi kuulleensa Opiston siirtämishankkeista muualle, mutta vastustavansa sitä viimeiseen asti yhdessä kaupungin muiden asukkaiden kanssa. Tämän jälestä luettiin useita sähkösanomia ja onnittelukirjelmää, m. seuraavilta:

Kongressimies Frank James, Painesdalen korkeakoulun superidentiltä, Suomen merimieslähetyksen johtokunnalta, Mäki ja Jauhiainen, San Francisco; Axeli Rauanheimo, Suomi; Houghton National Bank ja ministeri A. Saastamoinen, y. m. Lopussa johti yhteisen rukouksen past. K. H. Mannerkorpi.

Riemujuhlien lauantai-illan tilaisuus oli varattu avaraan Kerredge teatteriin, jonne mahtuu noin puolitoista tuhatta istumaan. Mutta jo lauantaina iltapäivällä oli istumasijat myyty kaikki, lukuunottamatta toista lehteriä kolmannessa kerroksessa, mutta sinnekin oli kuulijat tiensä löytäneet. Tilaisuus alettiin Dr. E. F. Kraussin pitämällä alkurukouksella. Sen jälkeen esitti juhlakuoro kaksi laulua. Juhlapuheen piti piispa Koskimies. Lausui riemunsa siitä että saa olla kanssamme tässä tilaisuudessa mukana ja vakuutti iloitsevana siitä yhtä suuresti kuin kuka tahansa

meistä. Toivoi että tulevaisuudessa olisi useita Suomi-Opiston kaltaisia kouluja Amerikan suomalaisten kristillisen elämän tukena. Toivoi hartain mielin siunausta Amerikan suomalaisten kristillisille pyrkimyksille. Huomautti että "pyytäköön jokainen Jumalalta opetuksi tulla, ei kirkkokuntina, vaan kansanvaltaisesti yksilöinä, sillä kunkin yksilön täytyy Jumalan edessä itsestään vastata. Muuta välittäjää meillä ei ole, eikä saa olla kun Jumalan Poika Jeesus Kristus."

Seuraava numero ohjelmassa oli soololaulua tuomari C. O. Jackolalta, Calumetista. Juhlapuheen englanninkielellä piti tri F. H. Knubel, yhdistyneen Lutherialaisen Kirkon presidentti, New Yorkista. Hän sanoi m. m. ei koskaan olevansa Suomea nähnyt, eikä heistä kuulleen muuta kuin mitä lyhyesti oli historiasta lukenut. Tiesihän vain Suomen maantieteellisen aseman, että se on siellä Pohjanlahden takana. Sanoi tulleen muukalaisena kaupunkiin, mutta sitä mukaan kun sai olla juhlassa mukana, tuli ymmärtämään että hän olikin ystävien ympäröimänä. Puhui laajasti kristillisestä koulukasvatuksesta ja sen merkityksestä yksilöiden ja kansojen elämään. Sanoi olevansa kiireestä kantapäähän amerikalainen, mutta ei uskovansa sitä kuten muutamat kiihko-amerikalaiset väittävät, että kansalaisen kunnollisuus ja uskollisuus riippuu kielestä. Jos täällä ei olisi lupa puhua muuta kuin yhtä kieltä, ei hän haluaisi Amerikassa silloin olla. Puhe oli lennokas kauttaaltaan. Juhlakuoro esitti taaßen kaksi laulua. Sen jälestä lauloi vielä Alumnikuoro ja loppusiunauksen yleisön seisoaalleen noustua lausui pastori C. A. Lund.

Juhlien sunnuntain tilaisuudet muodostivat niiden huippukohdan. Aamulla avattiin kirkon ovet kello 8 ja muutaman minuutin kuluttua oli se täytetty ylenmääräiseen tungokseen saakka. Alkuvirren veisattua astui alttarikehykseen piispa Koskimies ja 23 suomalaista ja 2 amerikalaista pastoria. Kehyksen ulko-

puolelle astuivat vihittävät pappiskokelaat, neljä kaikkiaan. Käsikirjan määräämän vihkimistoimituksen suoritti kirkkokunnan esimies pastori Rautalahti, pitäen erittäin vaikuttavan ja pappisalaa käsittävän puheen vihittävälle. Sen jälestä luki kukin alttarilla olevista papeista jonkun Raamatun lauseen, jonka jälestä tapahtui vihittävien kokelaiden esittely, lyhyiden persoonakohtaisten tietojen kanssa. Kirkkokunnan notario pastori Haapanen teetti virkavalan, jonka jälestä toimitettiin käten päällepano. Vihkimistoimituksen loputtua vietettiin luth. kirkon käsikirjan mukainen juhla-jumalanpalvelus, jolloin saarnasi piispa Koskimies päivän evankeliumitekstin johdolla. Alussa pahoitteli hän sitä että hänelle sattui näin ankara ja kova aiheinen Raamatun kuvaus kuin kertomus rikkaasta miehestä ja Latsarukselta. Mutta asian johdosta sanottu sana tuli kuulijakunnalle opetuksiksi ja siunauksiksi.

Iltapäivän tilaisuuksissa saarnasivat vasta vihityt pastorit ja Hancockin kirkkokuoro esitti laulua puheiden lomassa. Illalla oli yhteinen Herran Ehtoollisen vietto, johon juhlakansa otti hartaudella osaa.

— Näistä juhlista voimme sanoa että ne onnistuivat yli rohkeimpienkin toiveiden. Kun tiedämme miten suurien ponnistelujen tuloksina meillä on kansallisen sivistyksemme ja isiemme uskonnon ylläpitäminen ja edesvieminen, niin tällaiset voimanäytteet, kuin tämä juhla oli, ovat innostamassa kansaamme yhä suurempiin uhrauksiin ja toimintaan, sillä totisesti on Herran meitä auttanut ja Hänen apunsa on edelleenkin niiden voimana, jotka valkeuden puolesta rintamassa seisovat.

Hilma Hamina.

HOPEALUOTO.

Kertomus hukkuneesta kaivannosta.

Jalojen metallien etsimisen ja löytämisen ja koko kaivosteollisuuden historia sisältää monta mielenkiintoista ja ihmeteltävää tapausta ja paljon jännittäviä seikkailuja. Kuitenkaan ei niiden joukossa löytyne romantillisempaa tarinaa, kuin Port Arthurin edustalla Superior-järvessä olevan Hopealuodon historia. Se on kertomus kuusitoista-vuotisesta taistelusta ihmisen ja elementtien välillä. Kaksitoista hyödyllistä vuotta oli ihminen voitolla ja monien miljoonien dollarien arvosta hopeaa nostettiin ilmoille kallion uumenista, missä sitä yhä oli miljoonien arvosta juuri ihmiskäden saavutettavissa, kun aallot vuorostaan, polttoaineiden kaivokselta loppuessa, pääsivät voitolle täyttäneen kaivoksen ja pakottaen ihmiset heittämään työnsä. Cobalt, joka on monen kanadalaisen mielestä maailman mahtavin hopeakenttä, löydettiin sepän heittäessä vasaransa ulos kentälle pajan ikkunasta. Sen omituinen löytö, sen hopeakäytävät ja sen rikkaiden hopeasuonien käsiinsaamiseksi kuivatut järvet ja niiden omistajien yhdessä yössä miljoonamieheksi varoittuminen, ei ole kuitenkaan verrattavissa siihen rynnistelyyn luonnonvoimia vastaan, mikä tapahtui tällä muutamia jalkoja veden pinnasta kohoavalla kallionystyrällä, jota maailman suurimman järven usein raivoisat laineet huuhtelevat kaksitoista kuukautta joka vuosi.

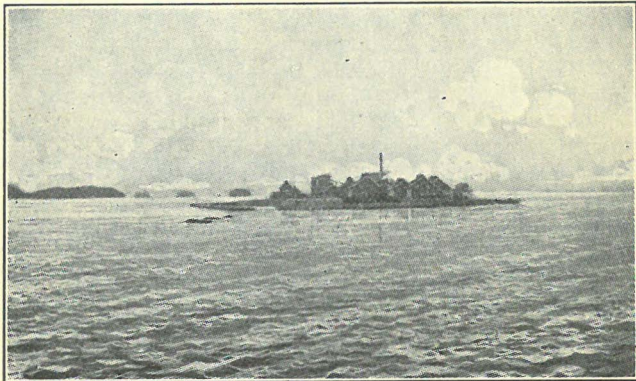
Hopealuoto (Silver Islet) näkyy Superior-järven merikartoilla vain pienoisenä pisteenä. Muodoltaan muistutti se silloin, kun sen rikkaudet ensin löydettiin,

jättiläisen päälakea. Kooltaan on kallio vain noin 90 jalan pituinen ja leveydeltään hieman vähemmän ja sen korkein kohta kohoaa kahdeksan jalan korkeuteen vesirajasta. Ollen alituisen alttiina Superior-järven raivokkaille aalloille, ja ulapan ympäröidessä sitä joka taholta, on luoto vain alaston veden lakaisema kallio, vailla kasvullisuutta. Lounaasta päin vyöryttelee myrsky lakkapäälaineita sen yli 300 mailin pituiselta ulapalta. Ja kuitenkin oli tällä kallionystyrällä kuusitoista vuotta maailman suurin ja kuuluisin hopeakaivos.

Hopealuodon metallisuoni keksittiin heinäkuun 10 päivä v. 1868. Monetreal Mining Company-niminen kaivosyhtiö, joukko konservatiivisia kapitalisteja, lähetti tutkijakunnan, johon kuului kaivosinsinööri T. MacFarlane ja John Morgan — Hopealuodon oikea löytäjä — tekemään tutkimuksia omistamillaan alueilla Thunder Cape'n ympäristöllä, ja antamaan kertomuksen tutkimuksistaan yhtiölle. Keväällä oli tehty metallilöytö Jarvis-saarella, ja miesten etsiessä kuparia sattui Morgan sattumalta luodolle pystyttääkseen siihen merkkipaalun. Tällöin kiveä särkiessään löysi hän siitä puhtaita hopeanokkareita. Vesi tällä kohdalla Superior-järveä on kirkasta ja läpikuultavaa, melkein yhtä selkeää kuin ilma, niin että hopeasuoni rantakalliassa näkyi veden läpi monen jalan syvyyteen, suurten hopeanokkareiden välkkyessä. Ja kun muutamalla panoksella oli räjäytetty vesirajan yläpuolella oleva malmi irralleen ryhdyttiin rautakangilla irrottamaan veden läpi välkkyviä metallinokkareita kallion kyljestä. Se oli vaikeaa työtä, sillä miesten piti työskennellä kaulaa myöten jääkylmässä vedessä, eivätkä saattaneet kestää tätä "nestemäisessä jäässä kylpemistä" muuta kun puoli tuntia kerrallaan. Viikon kuluessa irroitettiin tällä tavalla kuitenkin 1200 naulaa rikasta malmia, joka myytiin yhdestä dollarista naula, ja kiinnitti suuresti kaivosmiesten huomiota yli

Kanadan ja Yhdysvaltojen. Suuria näytteitä malmista lähetettiin näytteille Englantiin ja myöhemmin malmi myytiin ja sulatettiin. Hopeasuoni oli 20 jalan levyinen, ja kun kangilla tai räjäyttämällä oli irroitettu mitä voitiin ja suonen rikkaus näytti vain lisääntyvän, ryhdyttiin miettimään keinoja työn järjestyksellisempään jatkamiseen, ja niin sai alkunsa kaivanto, jonka historia ei ainoastaan ole yksi merkellisimmistä, vaan joka aikanaan oli koko mantereen kuuluisin ja rikkain hopeakaivos.

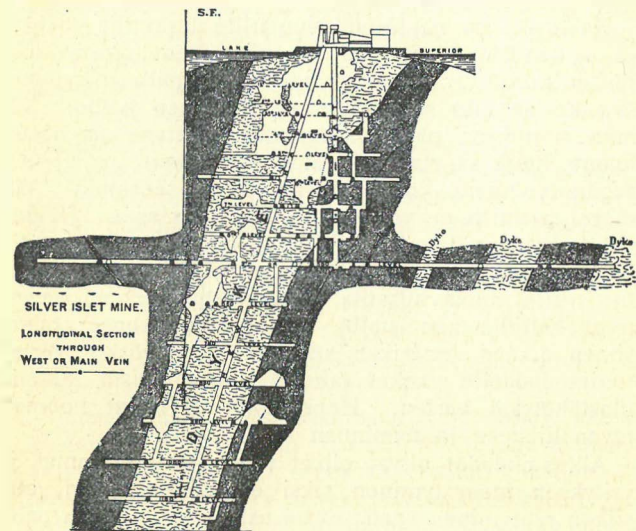
Alueen omisti jo ennen mainittu kaivosyhtiö, mutta vaikka se, maan uumeniin kätkeytyjä rikkauksia saadakseen, olikin valmis kaivosaukkojen ja tunnelien kaivamiseen vuorten ehyisiin kivikerroksiin, piti se tässä esiintyviä vaikeuksia liian ylivoimaisina. Ensimmäinen tehtävä oli suojuksen rakentaminen, joka suojelisi kaivosaukon ja tarpeelliset rakennukset järven myrskyiltä. Monet pitivät mahdottomana sellaisten arkkulaitteiden rakentamisen, jotka voisivat kestää ravoisain aaltojen hyökkäyksiä, ja kun myöhemmin

Silver Islet kaivanto v. 1878.

ryhdyttiin niitä rakentamaan särki myrsky kahdesti jo melkein valmiina olleet suojuukset. Arvioitiin, että suojuukset tulisivat maksamaan noin \$50,000 ja ennen niiden rakentamista, ei kaivostöitä saattanut ajatella. Yhtiö piti yritystä liian epävarmana ja eikä ollut halukas kiinnittämään siihen tällaista summaa, vaan päätti myydä paikan, ja niin jäi sen kehittäminen yritteliäiden amerikalaiisten tehtäväksi. Amerikalainen yhtiö, jonka johdossa olivat majuri A. H. Sibley New Yorkista ja kapteeni W. B. Frue Detroitista, nimittäin osti kallion \$225,000 hinnalla ja nimitti sen Hopealuodoksi, ja niin alkoi tämän omituisen kaivoksen historia.

Syyskuun 1 p. 1870 saapui laiva "City of Detroit", mukanaan kapt. Frue, kaivos-insinööri ja 30 kaivostyöläistä, Hopealuodolle. Perässään hinasi alus proo-

Silver Islet kaivanto.

mua, jossa oli pari hevosta, kaivoskoneistoa ja muita tarpeita, sekä suurta hirsilauttaa. Työ tulevalle kaivoksella alettiin heti. Tarkastettuaan paikan uudeleen päätti kapt. Frue laskea kaivosaukon juuri luodon keskusta, ja ympäröidä sen hirsistä rakennetuilla ja kivillä täytetyillä arkuilla, jotka murtaisivat kalliolle syöksyvät hyökylaineet, ja niin suojaisivat vasta kaivettavaa kaivos-aukkoa ja sen suulle ja ympärille rakennettavia muutamia rakennuksia. Tämä työ saatiin valmiiksi 90 päivässä miesten työskennellessä 18 tuntia vuorokaudessa. Kahdesti hajotti myrsky valmistumaisillaan olevat laitteet, mutta kapteeni oli yrityksissään peräänantamaton ja onnistui lopulta laskemaan pysyvän 75 jalkaa leveän ja 20 jalkaa veden pinnasta kohoavan aallonmurtajan luodon etelä-, itä- ja länsipuolelle. Pohjoispuolelta suojaasi sitä lähellä oleva mannermaa.

Kaivos-aukon suulle eli ympärille laskettiin kivistä ja sementistä monta jalkaa paksu vedenpitävä suojuus, niin että se valmistuttuaan oli täsmälleen kymmenen kertaa niin suuri kuin alkuperäinen kallio. Tämän suojuksen päälle rakennettiin kaivannon nostohuone, neljä suurta ruokataloa, konehuone, paja, puusepän työhuone, konttorihuoneusto ja seuratalo. Viimeksi mainittuun varustettiin hyvä kirjasto. Näiden ohella rakennettiin luodolle hyvä majakka, ja varastohuoneita. Palveluskunnan huoneustot olivat varustetut hyvillä mukavuuksilla, ja kaivoshuoneet oli varustettu kalliilla koneistolla, m. m. voimakoneet olivat siihen aikaan Amerikan suurimmat. Myöskin varustettiin luodolle vankat laiturit suuremmissa malmin uloslähetystä varten. Hopealuoto oli tullut huomattavan liikkeen ja toiminnan keskuksiksi.

Alkuvaikeudet olivat olleet tavallista suuremmat ja yrityksen menestyminen siksi epäilyksenalainen, että siihen ryhtyminen vaati suurta uskallusta. Mutta palkio vuorostaan yrityksen onnistuttua oli suuriin vai-

keuksiinkin nähden runsas. Menestyksellinen taistelu jättiläisjärven voimia vastaan kesti vuosikausia ja kaivanto tuotti miljoonia osakkailleen, kunnes huolimaton laivakapteeni salli laivansa takertua jäihin järven etelärannikolla, mistä oli seurauksena pumpujen seisahduminen ja kaivannon täyttyminen vedellä. Kaivannon valta-aukko laskettiin 1300 jalan syvyyteen järven vesirajasta lukien ja sen käynnissä oloajalla timanttioralla tehtyjen koereikien yhteinen pituus oli noin 5000 jalkaa. Ensimmäisen vuoden kokonaistuotanto teki \$1,300,000 ja toinen ja kolmas vuosi olivat yhtä hyvät. Kaivannon osakkeet, joita oli aluksi myyty 50 dollarilla, kohosivat \$25,000, ja monista osakkeenomistajista tuli miljoneeria tai ainakin sangen rikkaita. Hopealuodon rikkauksien kerrotaan ostaneen prinsessan tittelin ainakin yhdelle ameriikattarelle. Yksi kaivoksen suurimmista osakkeenomistajista oli nimitäin kapt. Eber E. Ward Detroitista ja hänen kaunis ja lahjakas tyttärensä meni avioliittoon Chimayn prinsin kanssa, sittemmin kulkien unkarilaisen viuluniekka-puolisonsa kanssa isäkkönsä Hopealuodosta saamalla varoilla Europan iloisissa kaupungeissa.

Vuodet 1878—1880 olivat luultavasta tuotteliaimmat tämän kuuluisan kaivannon historiassa. Osoitteeksi, miten paljon arvosta malmia saatettiin valta-aukosta nostaa lyhyessä ajassa, mainittakoon, että v. 1878 nostettiin sieltä erään viikon ajalla \$370,000 arvosta hopeaa. Malmin tavaton rikkaus ja kaivoksen suuri hopean tuotanto tuotti alussa vaikeuksia metallin kaupaksisaannille. Analyseeraustulokset olivat ensimmäisistä sangen vaihtelevia.

Juuri tämän eriskummallisten vaikeuksien alaisena kehitettävän kaivoksen ihmeellinen tuottavaisuus ja alituinen elementtien, varsinkin veden uhkaama vaaranalaisuus teki koko yrityksen Hopealuodolla ja työskentelyn siellä niin romanttisen seikkailumaiseksi. Vettä tulvi kaivokseen 155 gallonia minuutissa ja oli

selvää, että jos jättiläispumput jostakin syystä seisah-
tuisivat, niin että kaivanto täytyisi, olisi mahdoton
sitä enää tyhjentää.

Kaivoksen paikalle tuottama väestö ja liikenne ei
luonnollisesti mahtunut pienoiselle luodolle, vaikka
ihmiskäsi oli sen kokoa lisännytkin. Yhtä aikaa kai-
vannon kanssa kasvoi mannermaalle, noin kolmen
neljännes peninkulman päähän, sievoinen kaupunki.
Siinä ol isuuri puoti, useita kirkkoja, koulutalo, hal-

“Merileijona”, Silver Isletissa Superiorjärvellä.

lituksen virastot, kaupunginvankila ja yhtiön varasto-
huoneita sekä asuntoja yhtiön virkailijoille ja työläi-
sille, joita työskenteli kaivoksessa ja muissa töissä
kaikkineen noin yhdeksän sataa. Monet näistä raken-
nuksista ovat vieläkin paikoillaan, enimmäkseen Port
Arthurin ja Fort Williamin asukkaitten kesähuviloina.
M. m. vankila on vielä ehjänä vahvoine lukkoineen ja
varustuksineen. Paikasta tehtiin parhain satama 500
peninkulman alueella laajoine laiturineen ja majakoi-
neen. Rakennettiinpa laivojen korjaamista varten
oikea kuivattava laivatelakkakin, joka vieläkin oli-
si käyttökuntoinen, ja oli silloin ainoa telakka suurilla
järvillä länsipuolella Detroitia.

Mannermaalle rakennettiin myöskin oma survimo,
minkä rakentaminen tuli maksamaan \$100,000, ja se
seisoo paikoillaan vieläkin matkailijain ja vieraiden
ihailun ja ihmettelyn esineenä, vaikka suurin osa sen
koneistoa onkin riisuttu. Tässä myllyssä pani kap-
teeni Frue, jonka peräänantamatonta yritteliäisyyttä
saadaan kiittää siitä, että Hopealuoto 70-luvulla oli
sellainen tekijä liikemaaailmassa, ensiksi käytäntöön
“Frue vanner’in”, joka sittemmin tuli käytäntöön maa-
ilman kaikissa survimoissa. Sen ansiota on, että moni
kaivos, jonka malmia ei ilman sitä kannattaisi jalos-
taa, voidaan nyt pitää käynnissä ja tuottaa nyt voittoja
omistajilleen.

Varustautuminen talven varalta, jolloin laivaliikenne
Superior järvellä satamien jäätyessä seisahtuu useiden
kuukausien ajaksi, kysyi paljon puuhuu ja suunnitte-
luja. Suunnattomat varastot räjähdysaineita kuletettiin
kaivostyötä varten, ja sijoitettiin eri paikkoihin, niin
ettei mahdollisen räjähdyskään sattuessa koko var-
rastoja menetettäisi. Yhtiö piti huolta myöskin työ-
läistensä tarpeista, siten että se jokaiselle perheelle
varusti tarpeita syksyllä, niin että ne riittivät kevää-
seen. Samaten ruokatalot saivat kevääseen asti riit-
tävät ruokavarat yhtiöltä tukkukaupparhinnoilla. Tar-

peet ja ruokavarat olivat laadultaan parasta, mitä oli saatavissa, mutta yhtiö myöskin katsoi, ettei ruokataloissa saatu ottaa miehiltä muuta kuin määrätty maksu ylöspidosta. Myöskin väkijuomien anniskelu oli yhtiön huostassa, ja sitä tarkoitusta varten rakennettiin huone, joka lienee ollut ainoalaatuinen anniskelu maailmassa. Anniskelun seinällä oli nimittäin suuri, neljänsataan numeroittuun neliöön jaettu musta taulu. Näille neliöille merkittiin kunkin miehen ottamat ryypyt kunakin päivänä. Kullekin miehelle annettiin päivässä kaksi ryyppyä ja hyvin käyttäytyessä saattoi saada yhden ryyppyn lisää. Väkijuomat, kuten muukin, mitä yhtiö myi, myytiin sisäänostohinnoilla. Harvoin joutui kukaan noina aikoina mistään syytöseen ja vielä harvemmin, jos ensinkään, vankilaan.

Hopealuodolla oli oma seurallinen elämänsä, joka kaivoksen loistoaikoina oli sängen vilkas, sen mukaan mitä vanhat Port Arthurin ja ympäristön asukkaat kertovat. Kaksoiskaupunkeja, Port Arthuria ja Fort Williamia, ei ollut silloin vielä alettu, vaikka ensinmainittu mahdollisesti tunnettiin jo silloin mähinnousupaikkana nimellä Prinssi Arthurin laiturit. Matka lähimpiin Amerikan ja Kanadan kaupunkeihin otti kolmisen viikkoa postiltakin, joka koiravaljakolla saapui aika ajoittain talvisinkin luodolle ja jonka saapuminen ilmoitettiin kohottamalla Englannin lippu hallitusviraston lipputankoon. Posti kuletettiin järvien päitse Duluthista ja rajalla kohtasivat Amerikan ja Kanadan posteljoonit toisensa ja vaihtoivat tulevan ja menevän postin. Paitsi usein pidettyjä kemuja ja tanssiaisia, joissa usein oli mukana vanhan Englannin huomattaviaakin henkilöitä, vietettiin kaivoksella aikaa henkisesä ja taiteellisessakin viljelyksessä. Hengellistä elämää vireillä pitämässä oli neljä seurakuntaa, prespytterinen, episkopaalinen, medotistinen ja katoollinen, kullakin omat pappinsa. Nämä pitivät huolta myöskin

opetuksesta yhtiön ylläpitämässä koulutalossa, jossa kävi noin 90 lasta.

Kapteeni Frue ei saanut kauan nauttia kaivoksen tuottamista rikkauksista enempää kuin keksintönsäkään tuottamasta. Hän kuoli parhaassa iässään keuhkotulehdukseen Detroitissa. Majuri Sibley, vaikka hänkään ei vielä ollut ollut vanha, kuoli pian jälkeenpäin — v. 1880 — New Yorkissa.

Kaivos oli tuottavassa kunnossa 12 vuotta, käyden vaihtelevalla onnella. Kaivosta syvennettiin ja tunneleita ulotettiin eri tasanteilla. Toisinaan olivat tulokset kovin runsaat, toisinaan taas niukemmat. Vuonna 1878 löydettiin kaivoksesta viiden jalan paksuinen myöhkäle puhdasta hopeaa.

Tulipa sitte vuosi, jolloin tuotanto ei vastannut käynnissäpitokustannuksia, ikäänkuin aavisteena pian kohtaavasta suuremmasta tuhosta. Toiveet olivat kuitenkin yhtä lupaavat kuin konsanaan. Timanttiporaus oli osottanut kaivoksessa olevan paljon yhtä rikasta kiveä jälellä, kuin alkuvuosina kaivettukin, ja puolen miljoonan dollarin arvosta rikkainta hopeamalmia oli ensimmäisen tasanteen katossa. Sen poistamista oli tähän saakka pidetty epäviisaana ja vaarallisena tekona. Nyt toimitti yhtiö yhden Amerikn etevimmistä kaivosinsinööreistä tekemään tutkimuksia luodolla ja tämä valmistelikin suunnitelman keinoitekoisen päällyksen varustamisesta, jonka tehtyä tasanteen katossa oleva malmi olisi voitu irroittaa. Tähän ei kuitenkaan ehditty, ennenkuin odottamattomat vastukset saattoivat ihmiset häviölle taistelussaan luonnonvoimia vastaan Hopealuodolla ja lopettivat työskentelyn. Mutta kartat ja suunnitelmat ovat yhä nähtävissä, jotka näyttävät mistä voitaisiin saada miljoonien dollarien arvosta malmia, jos voitaisiin kaivosaukon suulle laittaa vedentäpitävä suojus ja pumputa se vedestä tyhjäksi.

Oltiin marraskuun puolivälissä v. 1884. Varastohuoneissa luodolla oli noin 300 tonnia kivihiiltä pumppuja

käyttävien höyrykoneiden käynnissäpitämiseksi. Hiilivarasto talvea varten oli matkalla Hopealuodolle, missä sitä odotettiin saapuvaksi joka päivä. Päivät ja viikot vierivät eikä odotettua laivastoa vaan tullut. Talvi alkoi sinä syksynä varhain ja tavaton kylmyys ja soentavat lumimyrskyt alkoivat jäädyttää järveä, eikä hiililasteja vielääkään saapunut. Ymmärrettiin, että jotakin oli tapahtunut ja peljättiin, että laivasto oli ajanut kareille n. k. Superior-järven hautausmaassa, White Fish niemellä. Viimeiset malminkuletuslaivat eivät olleet nähneet jälkeäkään hiililaivastosta. Laivakulun kokonaan lakattua alkoivat ihmiset Hopealuodolla käsitteä tilanteen vakavuuden ja jouluksi hallitusvirastoon saapuva posti toi sen masentavan ja julman tiedon, että laivaston komentaja oli juopotellessaan eksynyt suunnalta ja antanut laivastonsa, jonka lastina oli tuhannen tonnia kivihiiltä, tarttua jäihin Houghtonissa.

Kaivannon virkailijat eivät vielääkään menettäneet rohkeuttaan. Tehtiin kaikki mitä voitiin. Työtä jatkettiin ennallaan, mutta höyrykoneiden lämmitystä vähennettiin, käyttäen niitä vain puolella voimalla. Toivottiin näet että hiilet saataisiin täten riittämään laivakulun alkuun asi, tai että jollakin ihmeen tavalla pelastuttaisiin uhkaavasta tuhosta. Toiveet osottautuivat turhiksi. Varhain maaliskuussa — se oli surun päivä Hopealuodon asukkaille — sammui tuli polttoaineiden puutteessa höyrykattiloiden uuneista, ja höyrykoneet lakkasivat puhkumasta ja jättiläispumput jyskyttämässä. Maailman kuulu Hopealuodon kaivanto jättiläislaitoksineen sulkeutui kuolon hiljaisuuteen.

Vuosikymmeniä on kulunut tuosta onnettomasta päivästä. Useat sen aikalaisista ovat saaneet heittää taakseen maiset taistelu ja ruoho kasvaa silloisen kaupungin kaduilla ja peittää sen pienoisessa kalmistossa levähtävien hautakumpuja. Itse luodolla ruostuu jättiläiskoneisto hyödytönä. Kaivanto käytävineen ja tunneleineen on vettä täynnä, majakka on luhistunut

ja komeat rakennukset, laiturit ja mahtava aallonmurtaja raunioituvat yhä enemmän jokaisen myrskyn kässissä. Toista penikulmaa pitkässä kaupungissa on ainoana varsinaisena asukkaana kapteenivanhus James Cross perheineen, joka on ollut kaivosyhtiön omaisuutta huoltamassa siitä asti kun työt siellä lopetettiin.

Myöhemmin on Hopealuoto ollut suosittu kesähuvilasutus ja huvittelupaikka. Mutta milloin yksinäisenä satut vierailemaan sen raunioituvilla rakennuksilla hiipii väkistenkin mieleesi tunnelma kaiken ihmistyön katoavaisuudesta ja ihmisen pienuudesta luonnonvoimien rinnalla. Herkkämieliset ihmiset ovat kuulevinaan entisen toimeliaisuuden melua veden täyttämästä kaivoksesta tai järvenlaineiden tyytymätöntä murinaa sen johdosta, että ihminen niin kauan uhmasi niiden voimaa ja tunkeutui niiden vartioiman kallion uumeihin lähes neljännes penikulman syvyyteen anastamaan hyödyllisintä jaloista metalleista, valkoista hopeaa.

Viimeisimmät vaiheet Hopealuodolla puhuvat kuitenkin siitä, että ihminen sittekin on luotu luonnon heräksi. Vuonna 1920 alettiin, kiitos siitä taaskin amerikalaiselle yritteliäisyydelle, kaivannon kuivaamisrytyksiin. Tehtävää on näihin asti pidetty mahdottomana, ja sen yrittäjillä lieneekin ollut vastassaan vieläkin suuremmat vaikeudet, kuin kaivannon alkuperäisillä perustajilla, mutta kaikesta päättäen tulee kaivosmiehen vasara pian uudelleen kalkuttelemaan Hopealuodon kallioon uurretuissa holveissa ja irroittamaan ja ihmisten hyödyksi saattamaan sen metallirikkauksia, joita pidettiin jo ainaseksi menetettynä. Työ, minkä toimittamista tavallisilla pumpuilla ei voinut ajatella, onnistui puserretun ilman avulla ja niin Hopealuodon aarteet ovat taas ihmiskäden ylettyvillä. Kymmeniä vuosia autiona ollut kaupunki herännee eloon uudelleen, kunhan ehditään selvittää alkuvalmisteluista, niin että varsinainen kaivostyö voidaan uudelleen aloittaa.

E. J. K.

AMERIKAN KULTAKURMITSAN MATKAT.

”Kuu kiurusta kesähän,
puoli kuuta peipposesta,
pääskysestä päivän verran
västäräkist’ ei vähääkään.”

Ylläolevasta, ikivanhasta sanonlaskusta sekä monesta muusta samankaltaisesta voimme tehdä sen johtopäätöksen, että esi-isämme jo kaukana muinaisuudessa olivat tottuneet tekemään havaintoja muuttolintujen matkoista, mutta ainoastaan lintujen saapumis- ja (mahdollisesti vähemmässä määrässä) poislähtöajoista. Ja vaikka luonnontutkijat ovatkin viimeisinä vuosikymmeninä koettaneet parhaansa mukaan saada selville lintujen matkoja koskevia asioita, kuten syitä niiden meno- ja tuloerojen eroavaisuuteen, syitä miksi linnut enimmäkseen matkustavat öillä, mutta etupäässä on koetettu saada selville mikä vaisto, tai meille ihmisille vielä tuntematon voima on lintuja matkoillaan oikeaan ohjaamassa, on kumminkin myönnettävä, että me tiedämme vielä verrattain vähän kaikista näistä luomakunnan salaperäisistä, järjestyksellisistä laeista.

Koska muuttolintuja englanninkielellä kutsutaan ”migratory birds,” siis ”siirtolaislinnuiksi”, olisi meidän, tämän Siirtokansan Kalenterin lukijain, jotka melkein poikkeuksetta olemme kaikki joko siirtolaisia tai siirtolaisten jälkeläisiä, sitä suuremmalla syyllä kiinnitettävä huomiomme siirtolaislintujen matkoihin, vaikkapa vaan huvin vuoksi vertailemalla niitä omiin vaelluksiimme. Meidän matkamme tosin ovat enimmäkseen suoritettavat idän ja lännen välillä, kun taas lintujen vaellukset tapahtuvat etelän ja pohjoisen välillä.

Mutta mitä ovat meidän ihmispoloisten, maanpintaan sidottujen matoisten matkat parhaimmissakaan tapauksissa verrattuina niihin äärettömiin retkiin, joita jotkut muuttolintumme säännöllisesti tekevät? Ja vielä — jos ihminen lähtee matkalle joko merelle tai erämaahan on hänellä mukanaan ”kartat ja kompassit”, joita ilman hän ei mitenkään tuntemattomia uria matkustaa voi. Jotkut linnut lentävät tuhatkunta mailia yössä ilman minkäänlaisia matkaohjeita. On koetettu väittää, että kuu ja tähdet, mutta etupäässä ”linnunrata” ovat niillä suunnan määrääjinä mutta toiselta puolen on todistettu, että pilvet ja sateiset, pimeät syksy-yöt eivät pienemmässäkään määrässä estä lintuja matkaan lähtemästä. Mikä salainen voima esim. pilkkopimeänä syksy-yönä lintuparven määrättyyn suuntaan johtaa, on meille vielä arvoitus. Mutta kuka voi todistaa, ettei linnuilla ole jonkunlainen kuudes aisti korkealle kehittyneet, aisti, josta meillä ”viisailla” ihmisillä ei ole aavistustakaan?

Jotkut muuttolinnut, kuten esim. varikset, matkustavat ainoastaan muutamia satoja mailleja talvea pakoon, toiset taas, esim. useammat haukkalajit ja jotkut vesilinnut siirtyvät kauemmaksi etelään, esimerkiksi Canadasta Yhdysvaltojen eteläisiin osiin. Mutta löytyy lintuja, jotka eivät tyydy tämänkaltaisiin pikkumatkoihin, vaan vaeltavat äärimmäisestä pohjolasta äärimmäiseen etelään ja taas takasin. Eikä siinä kylliksi, vaan valitsevat ne vielä itselleen kokonaan eri kulkureitin menomatkalle ja taas toisen ”ilmalinjan” paluumatkalleen.

Merkillisin ehkä kaikista muuttolinnuistamme on Amerikan kultakurmitsa (*Charadrius dominicus*.) Tämä lintu ei ole monellekaan tämän kirjan lukijalle tuttu, syystä että se ei matkoillaan äärimmäisen etelän ja äärimmäisen pohjoisen välillä paljon viivyttelä. Järvien tai meren rannikolla sen muuttoaikanaan tapamme sekä levähtämässä että ruokaansa etsimässä. Se on vanhan mantereen tunturikurmitsan (*Charadrius*

apricarius) läheinen sukulainen, noin kymmenen tuuman pituinen, mustavatsainen ja kullan kellan kirjava-selkäinen, takavarpaaton rantalintu. Vasta viime vuosi-na ovat tiedemiehet saaneet selville tämän pienenosen ilmanhalkaisijan merkilliset matkanvaiheet.

Jotta lukija tulisi täydellisesti selville tämän linnun matkan pituudesta, olisi hänen tätä kappaletta lukiesaan otettava esille joko maapallon tai uuden pallonpuoliskon kartta. Hakekoon hän siitä silmiensä eteen Pohjois-Amerikan pohjoispuolella sijaitsevat Jäämeren saaret, sanokaamme 74:llä asteella pohjoista leveyttä. Näillä kaukaisilla saarilla "American Golden Plover" kesänsä viettää, siellä se munansa munii ja poikansa hautoo ja hoitaa. Syksyn tullen lähtee se sieltä perheineen etelään. Ottakaamme nyt lyijykynä ja seurataamme kartalla sen matkaa.

Matka alkaa Baffin-maan itäistä rannikkoa pitkin Hudson-salmen ylitse Labradorin rannoille. Sieltä Newfoundlandiin ja sitte Nova Scotiaan. Nyt jätämme rannikot ja lähdemme kynällämme seuraamaan lintumme rataa suoraan etelään päin yli Atlannin Pikku-Antiilien saarille Länsi-Intiassa. Sieltä jatkamme viivaamme Etelä-Amerikan mantereelle British Guianaan ja Brasiliaan. Sitte Uruguay'n ja Argentiinan rantoja pitkin aina Patagoniaan asti. Nyt pysäytämme kynämme. Täten olemme seuranneet kultakurmitsaa koko sen eteläänmuuttomatkan. — Täällä, aina Tuli-maalla saakka se viettää ne kuukaudet vuodesta, jotka meillä tällä pohjoisella pallonpuoliskolla talvikuukausina tunnetaan.

Mutta jatkakaamme viivaamme mantereen poikki Tyynenmeren rannalle. Lähtekäämme nyt pohjoiseen päin Chilen, Perun, Ecuadorin ja Columbian rantoja seuraten. Nyt menemme Keski-Amerikan poikki, nyt Mexican lahden ylitse Mississippivirran suulle. Kulettaamme Mississippilaaksoa pohjoiseen päin saavumme Michigan-, Superior- ja vihdoin Winnipeg-

järville. Lopuksi jatkamme viivaamme pitkän Hudson-lahden länsirantaa pohjoiseen päin takasin Jäämeren saarille, josta viivamme alkoi. Näin olemme seuranneet Amerikan kultakurmitsaa sen lähes viisitoista tuhatta mailia pitkällä kiertomatalla.

E. S. N.

AJANMUURILLA.

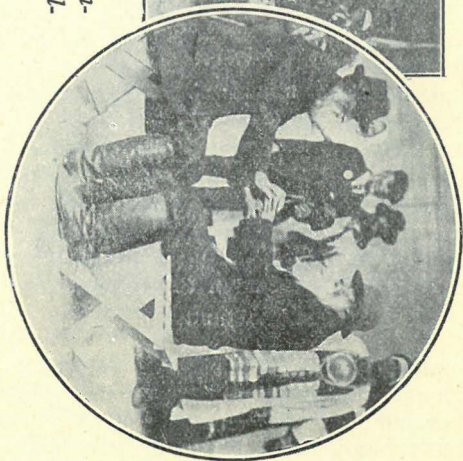
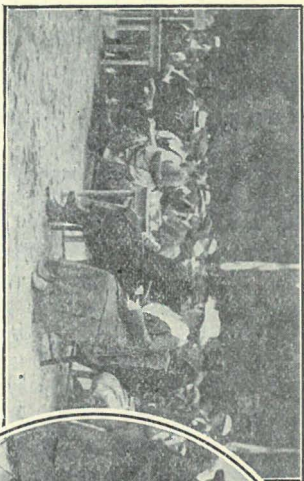
Ajankuuluun pian vierähtää kulunut vuosi. Se painuu sinne iloineen, suruineen voittoineen, tappioineen, toivoineen ja epätoivoineen, joista kaikista varsinkin viime vuosi on kokoonpantu. Kuinka paljon tunnemmekaan vuoden viimeisinä hetkinä, jolloin esitämme kysymyksen yön vartijalle: "Vartija, vartija, paljonko yötä on kulunut?" ja vartija vastaa: "Yö on kulunut ja aamu on tullut."

Alottaessamme uutta vuotta ehkä ajatus ei ole kovinkaan rohkea toiveissaan. Meidän silmäimme edessä on suuria aukkoja siinä ajanmuurissa, jossa olemme olleet rakentajia. Rakentajia jokainen omalta kohdaltaan. Mutta siksi ettemme ole olleet taitavia rakentajia ja ettei rakennusaineemme ole ollut tulesa koeteltuja on muuri rakentajilla särkynyt ja monta rakentajaansa luhistuessaan murskannut.

Mutta ajanvartija ilmoittaa aamun tulosta. Uusi vuosi kutsuu vielä työhön. Ei kaikki ole hukassa. Vielä ver-sovat ne monet suuret ja jalot aatteet, jotka nyt näyttävät hautaantuneilta. Ne virkoavat, ne nousevat. Ne nousevat kuni Fenix lintu raunioistaan ja tuhkastaan ja voittavat, joskin hitaasti niin kuitenkin kieltämättömän varmasti maat ja kansat vaikutuksiansa alaiseksi.

Uusi vuosi tahtoo siunata sinua ja minua siis vielä elämän rohkeudella jälleen rakentamaan nurin kaatuneita osia. Rakentamaan vaan yhden askeleen kerrallaan, mutta taitavammin, huolellisemmin. Taitavalta rakentajalta kysytään kärsivällisyyttä, mutta Hän jonka kärsivällisyys on tullut ilmi jo maailman luomisessa ja sen jälkeen vuosituhansien aikana hohteessaan ihmi-

Karjalaisia runolaulajia Suomen ensimmäisillä yleisillä laulujuhilla Helsingissä Juhannuksena 1921.

siin, Hän omasta kärsivällisyydestään ja viisaudestaan on antava, jolloin yksin voimme olla valvovia vartioita ja taitavia rakentajia ajanmuurilla.

A. V. Tuukkanen.

PIKKUKAUPUNKINI SYYSYÖ.

*Soi yöhön raakaan taistomarssi meren
ja yli katuin vanhain, vilunarkain
syyslehtiä yötuuli niinkuin varkain
nyt juoksuttaa, ne piiskaa väriin veren.*

*Nyt raskaat pilvet maata vasten vaipuu
ja katulyhdyt väsyneesti palaa.
Nyt kaikkialle kyyneleitään valaa
Yön lohduttamaton ja julma kaipuu.*

*Lyö yli kattoin jymy meren tahdin,
kuin sokeana puskee puihin tuuli.
Ken kirkkoaidan takaa huudon kuuli,
ken arvaa multaan menneen himon mahdin.*

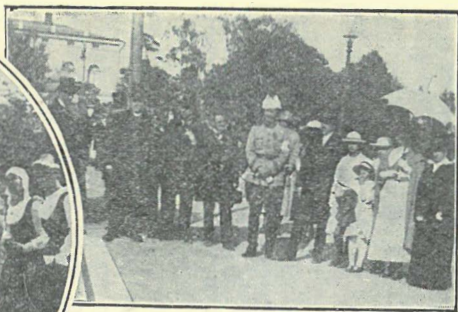
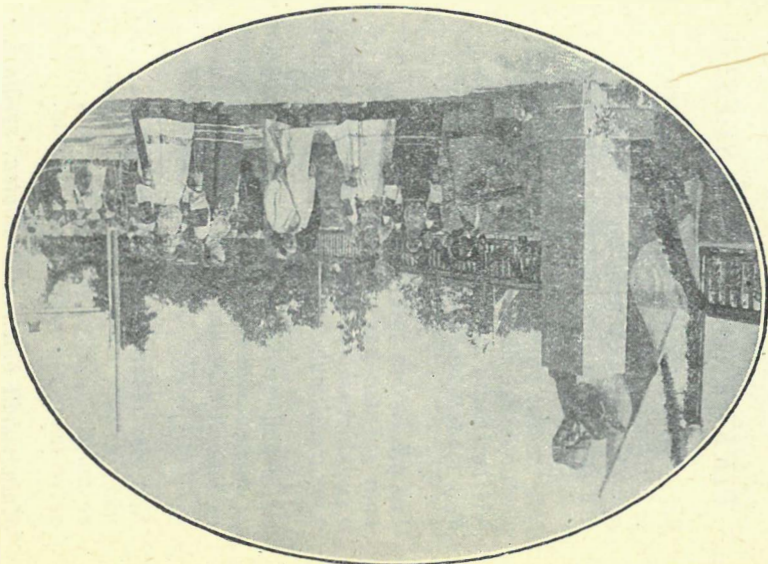
*Se yöhön syvään huokuu mullan voiman
ja kutsuu villiin riemuun, villiin kauhuun
se painuu niinkuin sumu elon pauhuun
ja uneen laskee syytöksen ja soiman.*

*Käy alta ikkunain ja verhoihin takaa
nään kalman varjon yllä lasten rinnan,
se korjaa hyväilyn ja unten hinnan,
se onnen yössä vierellämme makaa.*

*Kuin vahdit öiden määrätönten, syväin
nään meren liepehellä mustat laivat
kuin sielukummitukset, jotka saivat
jo levon öiden, mua lähestyvään.*

Matti Merenmaa.

M. A. Castrenin muistopatsas, joka paljastettiin Helsingissä, kesäkuun 25 päivänä, 1921. — Patsas sijaitsee Kansallismuseon sivustalla.

M. A. Castrenin muistopatsaan paljastustilaisuus. Keskellä kenr. Mannerheim, hänestä vasemmalle: unkarilainen tohtori Aladar Ban, Viron ministeri Kallas ja pääminist. Venola. Vasemalla: Kansallispukuisia neitosisä juhlakulkueessa.

TOIVO KUULA.

Ensi toukokuussa tulee kuluneeksi neljä vuotta siitä, kun Suomen kaikkein lupaavimman säveltäjän Toivo Kuulan sävelkannel toukokuun ensi päivänä murskattiin Viipurissa ja säveltäjä alkoi kahdeksantoista päivää kestäneen ylivoimaisen kamppailun Tuonen kanssa, lannistuen vihdoin ja vaipuen varhaiseen kuolemaan toukok. 18 p. 1918.

Toivo Kuulan nimi on tuttu Amerikan suomalaisillekin säveliensä kautta, joita hän loihti esiin kuolematomasta kantelostaan, mutta hänen elämästään ja luonteen ominaisuuksista, jotka antoivat hänen sävellyksilleen oman erikoisen leimansa, on täällä yleensä verrattain vähän tietoa, jonka vuoksi lienee paikallaan tutustuttaa musiikkia rakastavaa yleisöämme suuren säveltäjävainajan persoonaankin, jotta hänen suuria, syvällisiä sävelluomiaan voitaisiin sitä paremmin ymmärtää ja tajuta. Toivo Kuulan musiikilla on pysyväinen sijansa Suomessa ja sitä tullaan entistä enemmän Amerikan suomalaistenkin keskuudessa esittämään, sikäli kuin kotimaisen musiikin harrastus meillä kasvaa. Siksi on syytä tutustua siihen "kaikupohjaan", jolta Toivo Kuulan musiikin rikkaat sävel-arteet kumpuavat.

Suuren vainajan sukulainen ja läheinen ystävä maisteri Väinö Siikaniemi esittää Toivo Kuulasta seuraavia, läheisen tuttavuussuhteen elävöittämiä piirteitä.

Kuinka läheisen ja uskollisen kuvan antavatkaan hänen sävelensä hänen omasta olemuksestaan ja heijastavat hänen yksilöllisyytensä piirteitä! Se perinpohjaisuus, joka puhuu voimallista kieltään kautta

hänen säveltuotantonsa ja joka kohoo huippuunsa erinäisten orkesteri-luonnonkuvausten, kuten "Metsässä sataa" tai "Hiidet virvoja viritti" tunnemaalauksessa ja joka tärisyttävänä virtaa hänen joutsenlaulunsa "Stabat Materin" jokaiselta säkeeltä ja joka panee hänet sävelten voimalla rakentamaan "äärettömän temppelein" perustuksista hamaan holvien pyöräyttävään korkeuteen, se on hänen oleellisin ominaisuutensa, kaikkien muiden ominaisuuksien lähtökohta, lukuunottamatta tietenkään sävelten lahjaa, jonka runottaret olivat hänelle synnyinlahjaksi antaneet.

Hänen perinpohjaisuuteensa liittyvät läheisesti tarmo, alkuvoima ja rohkeus sekä kaikkia näitä yhdistävään ominaisuutena kiintymys luontoon.

Perinpohjaisuus oli muuttunut hänen toiseksi luonokseen. Hän oli niitä pyrkiviä, syviä sieluja, jotka vaativat itseltään kaikessa paljon. Kuten monet muut syvät sielut, oli hänkin saanut raivata jokainoan askeleen ulkonaisessa elämässään suurilla taisteluilla ja kieltäyksellä. Mitä elämä vaatii häneltä, samoja ponnistuksia ja kestävyyttä hän myös vaatii itse itseltään. Hän ei ollut pienimmässäkään määrässä elämän hemmoittelema. Siksi olivat hänen sielunsa jäntereet siihen määrin kehittyneet, että hän jaksoi ponnistella kunkin asian ydinjuuriin asti. Oli kysymyksessä ruumiillinen tai henkinen työ, hän luotti kaikessa omiin voimiinsa, kestävyyteensä ja älyynsä.

Tällä kaikella oli suuri merkitys hänen varsinaiseen elämäntyöhönsä, sävellykseen ja kaiken säveltyön harjoitukseen. Tapahtui usein niin, että hän kiintyneenä säveltensä lumoihin, saattoi istua työpöytänsä ääressä muistamatta aterian aikoja — joskus tosin ei ollut niin varojakaan kunnolliseen aterioimiseen — aamun sarastukseen asti. Olipa hän kerran tässä työssään pitkään ponnistusten takia tuupertunut tainnuksiin pöytänsä alle. Mutta hän ei koskaan valittanut vaivojaan.

Hellas-flyygelinsä ääressä hän loihti kuuluville kuvittelemiaan sävelmaailmoja ja oli onnellinen sävel- tensä tuskassa ja riemussa. Ja tuskaa hän onkin lau- lanut syvältä sydämen pohjasta, syvemmältä kuin ku- kaan muu suomalainen säveltäjä. Mutta tuskaa ja sieluntaisteluahan hänen elämänsä olikin ollut pitkin matkaa. Vasta sitten kun hän oli löytänyt oikean, uskollisen elämänkumppaninsa, kuin osan sieluansa, Alman, hymyili elämä hänelle autuainta hymyään. Ja kun heidät huhtik. 29 p:nä 1914 vihittiin, näytti Saimaan luonto kuin kangastuksen hänen oman sie- lunsu tilasta. Aamulla jätten kahleissa, pilvisen tai- vaan alla odottava järvi loi keväthuulen voimasta jäänsä kokonaan ja aurinko paistoi jo iltapuolella yli lai- neissa leikkivän selän.

Hänen opitulla perinpohjaisuudellaan alettiin nyt, onnen äänilajissa, yhteinen elämäntaival. Konsertti- ohjelmia hiottiin ja viimeisteltiin päivästä päivään.

Ei ollut juuri sitä inhimillisten harrastusten haaraa, johon säveltäjä-vainaja ei olisi tahtonut tutustua ominaisella perinpohjaisuudellaan, syntyihin syviin asti. Tarvitsihan hän sävelkudoksiaan varten täysin tunnelmin ainehistoa ja selvää käsitystä kaikesta avaruuden alla, jopa itse äärettömässä avaruudessakin. Ja hänen pyrkivä sielunsa janosi selvyyttä suurista kaikkeuden kysymyksistä, tähtimaailmoista ja niiden ikuisista laeista. Kuoleman kysymys, ijankaikkisuu- den ongelmat vaativat häneltä selvyyttä. Kaikki ne olivat hartaita aiheita hänen sävelilleen. Mutta taval- linen umpimähkäinen kuvittelu ei tyydyttänyt selvyy- denjanoista sielua. Mitä tiede tiesi avaruuksien kysy- myksistä, se oli itse saatava selville, itse havainnoita- va ja havainnot itse laskettava.

Tähtikirkkaina iltoina kohosi jossain Helsingin talon parvekkeella avaruutta kohti sävelniekan valtava tähti- kaukoputki ja itse säveltäjän sielu ja mielikuvitus kir- posivat Marsiin tai Saturnukseen, tai kiersivät Jupi-

terin kuiden kanssa kilpaa ympäri sisarplaneettamme. Ja kun säveltäjä-tähteintutkijan kaipuu vei vieläkin kauemmas, jätti hän koko oman aurinkokunnan ja siirtyi Sirkukseen, ja ohi senkin kaukaisiin taivaan täh- tisumuihin. — Havainnot merkittiin tarkoin mustiin, niinkuin tähtiä tutkiessa merkitään, ja laskuja riitti moniksi päiviksi.

Olihan ymmärrettävää, että hän tieteellisestikin tah- toi tunkeutua tähtiin asti, ja vieläpä tähtien taa, löy- tääkseen tien sävelissäkin sinne. Ja että hän sen on löytänyt, sitä ei epäile kukaan sävelten kieltä ym- märtävä, joka on kuullut Stabat Materin "*Paradisi gloria*".

Kiintymys luontoon ilmeni hänessä kaiken luonnolli- suuden ja terveen jumaloimisena. Ei ollut sen tar- mokkaampaa soutajaa, ei sen kestävämpää ja innok- kaampaa eränkävijää kuin hän uskollisine Panuineen. Monet kymmenet teirit ja metsot saivat syksyisin osu- maan hänen tarkasta luodikostaan — haulikkoa hän suorastaan inhosi, sillä hänestä se ei ollut rehellisen miehen ase — ja niillä retkillä hän viipyi päivät pitkät ja toi saloilta palatessaan saaliinsa lisäksi kummia metsän kuulemiaan ja näkemiiän. Näillä matkoilla hän tunsi ja kuuli, miten "metsässä sataa" ja miten palokärjet huutavat, siellä näki miten "syksy vei vihreät metsät" ja paljon muuta, joka jo oli heitetty hänen mielikuvituksensa sulatusahjoon odottamaan sä- veleihin pukeutumisen onnellista hetkeä. Niistä kuu- lemista ei Suomen kansa kuitenkaan koskaan enään saa tietoa.

Satuiko koskaan sävelniekan purteen "*Kajavaan*", kun hän sillä viiletti Päijänteen selkiä ja salmia? Ellet kuulunut hänen läheisiin ystäviinsä, et siihen olisi päässytäkään. Mutta mukava ja huoleton oli matka niillä harvoilla, jotka sen ilon saivat kokea. Taisiko tuo hurstipukuinen, mutta muutoin neekerin näköinen, harrittukainen, avopäinen, känsäkourainen, touveja

pitelevä synnynnäinen merimies-murjaani tosiaankin sävelten taidon! Taipuivatko nuo sormet koskettimille? Mutta koskaan ei hän kesän jälkeen valittanut sormiensa kankeutta!

Purren kajuutta sisältä: kuin ammattimiehen jäljiltä ainakin. Mitä tarkin inventario. Kukin esine omalla käytännöllisellä paikallaan. Missä kartta, kompassi, kiikari, missä purjehduskirjasto, missä taas matkoilla tarpeellinen musiikkikirjasto. Omalla paikallaan tupakkavehkeet sekä lokikirja, purren salaisuus, joka kätki mitä yksityiskohtaisimmat kesän muistiinpanot ja jonka sisällöstä hän varmaan olisi tulevaisuudessa usein ammentanut teoksiinsa menneitten hetkien salaisia näkemyksiä, elleivät nämäkin muistiinpanot olisi jääneet keskeneräisiksi ja selvittäviä säveleitä vaille.

Kajava oli hänen haaveittensa laiva ja aaltoja ajelevala runolinnansa (jolle hän uhrasi liikuttavaa huolenpitoa. Viimeisen kesänsä v. 1917 hän asui, niin sanoaksemme, siinä. — Iltasin, ennen maata menoaan sen ahtaaseen, mutta käytännöllisellä kädellä järjestetynä tilavaan kajuuttaan, viipyi hän tovin purren ovi-aukossa, kuulostaen luonnon iltaisia ääniä Kotkatselältä ja polttaen loppuun valtaisan merimiespiippunsa panoksen, samalla pannen merkille tuulen suunnan ja voiman ja lämpösuhteet.

Sitten oviluukku kiinni ja Kotkatselän laidalle ankkuroidun Kajavan kapteeni, sävelniekka, purjehti unten haaudessa unten saariin, ympärillä joko kesäyön äänetön, tyyni rauha, tai tumman syysyön tuuli ja aaltojen pauhu. — Aamulla sukkulana järveen ja sen jälkeen ahkera aamutouhu, lyhtyjen puhdistus, metalliosien kiillotus ja touvien tarkastelu.

Sävelrunoilijamme oli kesänvietossaankin perinpohjainen ja alkuperäisen luonnollinen. Kun kerran oltiin maalla ja erittäin kesän vietossa, piti sekä tuntuman että näkymän kesänvietolta ja vapaudelta. Hän oli

omassa vapaudessaan kuin Lalli — jota hän suuremoisena luonteena ihailikin — ja ajatteli, jos häntä häirittiin, Lallin tavoin: "Miksi he eivät anna minun olla rauhassa?" — Hänen läheisimmät ystävänsä olivat — ja mitä sydämellisimmin olivatkir — tervetulleita aina hänen luokseen. Mutta kaupunkilaisuudesta oli heidänkin maalla luovuttava heti paikalla. Ja mikä olikaan ihanampaa kuin antautua hänen kanssaan täydelliseksi, herkäksi luonnon lapseksi. (Sillä herkemppää sielua ei juuri tapaa kuin hän oli läheisimpien ystävien parissa.) Oikeassa luonnollisessa asussa, avo-jaloin, avopäin ja tuulten ja auringon läpäisemät vaatekaistaleet yllä, oli ihana viilletää hiljaisen tuulen vetämänä poikki välkehtivien vetten ja ajelehtia samalla runouden maille, kiintyä pohtimaan hänen uusia sävellyssuunnitelmiaan, kuten Seunalan Annan yksinpuhelua "Seitsemässä veljeksessä" tai "Lemminkäis-oopperaa" ja sen Tuonen joen rannalla pyykkiä huuhtovaa Tuonen tyttöä, joka laulaa:

*"Huuhtelen mekkoja murhaajain,
herjojen helmat jo puhtaiksi sain!"*

Mutta itse Tuoni kiidättikin sävelniekan yli Tuonen virran, missä hän Tuonen tytön kera odottaa milloin hänen oman murhaajansa mekko on pestävä!

Kuinka useasti veikään hän allekirjoittaneen perinpohjaisen yksityiskohtaisilla kuvailuillaan kauas ijäksi täyttämättä jääneiden suunnitelmiansa maailmoihin ja valoi kuvauksiinsa niin elävän hengen, että toisinaan tuntui kuin niiden tunnelmien soinnut olisivat jo kuuluneet.

Voisi jatkaa miten pitkälle tahansa Toivo Kuulan luonteen yksityisiä piirteitä, mutta kävisi se tässä yhteydessä liian laajaksi. Lähitulevaisuudessa toivottavasti tapahtuva elämäkerrallinen tutkimus selvittänee laajemmin tämän ielenkiintoisen, suurpiirteisen ja ennen kaikkea suomalaisista suomalaisimman luonteen kaikki vivahtukset.

SUNNUNTAIAAMU.

*Hiljaa soluu pursi aamuhämärässä,
tuskin poreileepi pohjauoma,
hivelehtii suloisesti hipiässä
merensuola aamutuulen tuoma.*

*Kalliot ja riutat kuultaa kastekilvin,
kosteet ovat köydet purjepuiden,
leikahtelee meri maitovalkein pilvin,
saaret uinuu usvan alla uiden.*

*Korkeudessa avaruudet aukeavat,
kangastukset kaartaa taivaan rantaa.
Täällä pingoitettut hermot laukeavat,
täällä lokin huuto lohdun kantaa.*

*Kaikkiherruudestaan inehmoinen luopuu,
hiljaisena mieli nöyrtyy eessä
äärettömän luonnon, sydän melkein juopuu
huomatessaan taivaan tuolla veessä.*

Johannes Gebhard.

AINEHISTO:

	Sivu
Lukijalle	7
Kalenteriosasto, Ilmatiedot, Merkkipäivät	10
Suomen edustus Amerikassa	34
Yhdysvaltain asukasluku	35
Suomalainen väkiluku Amerikassa	36
Yhdysvaltain presidentit	37
Yhdysvaltain valtioiden vaalijat	38
Tietoja Yhdysvaltain postilaista	41
Yhdysvaltain mitat ja painot	42
Aitalait	47
Miten mitata pienempiä maalohkoja	47
Hallituksen maanmittausjärjestelmä	48
Aika	48
Päähkohdat Yhdysvaltain perustuslaista	49
Kansakoulut	50
Verot	53
Tietoja Amerikkaan matkustaville	53
Tietoja Suomesta	55
Katsaus vuoden vaiheisiin Yhdysvalloissa (A. L.)	57
Juhani Aho	75
Yhdysvaltain maanviljelysdepartementti (A. R.)	87
Esi-isiemme muistojen talo (Väinö Salminen)	92
Kauneuden etsiminen taiteessa (Emil Saastamoinen)	96
Tervehdys kotoa (Mailla Talvio)	104
Työn alkaessa — työpäivän loppuessa (Wilho Reima)	109
American Federation of Labor (A. R.)	112
Petsamo (Akseli Rauanheimo)	116
Maanpakolainen (Kalle Potti)	122
Onnea Jahdissa ("Enigma")	128
Eestiä samoilemassa (Leo Eronen)	133
Joulua odottaissa (J. W. L.)	147
Saarnaaja Petter Raattama (J. W. L.)	151
Varakonsuli Charles Potti	155
Minnesotan uudisasutustienraivaajia	156
Amerikan Suomal. Historiallinen Seura (S. Ilmønen)	158
New York Millsin Historia (E. J. K.)	162
Suomi-Opiston 25-vuot. riemujuhla (Hilma Hamina)	175
Hopealuoto (E. J. K.)	188
Amerikan kultakurmitsan matkat (E. S. N.)	200
Ajanmuurilla (A. V. Tuukkonen)	205
Pikkukaupunkini syysyö, runo (Matti Merenmaa)	207
Toivo Kuula	210
Sunnuntaiaamu, runo (Johannes Gebhard)	216

New Yorkin Uutiset

Kolme kertaa viikossa ilmestyvä,
sisältörikkain Amerikan suoma-
lainen sanomalehti

Tilauhinnat Yhdys-

Koko vuosikerta \$4
Viisi kuukautta \$2
Kaksi kuukautta \$1

Tilauhinnat Suomeen
ja Canadaan

Koko vuosikerta \$5
Kuusi kuukautta \$3
Kaksi kuuk:ta \$1.25

Kaikenlaisia kirjapainotöitä tehdään kirjapai-
nossamme huolellisesti ja nopeaan.
Pyytäkää kustannusarviotamme

NEW YORKIN UUTISET

740-40th St., Brooklyn, N. Y.

Päivälehti

Jokaisen kansallismielisen
Amerikan suomal. kotiin!

Päivälehti

BOX 455, DULUTH, MINN.

Siirtolainen

vanhin Amerikassa ilmestyvä suomalainen
viikkolehti, tulee edelleenkin ilmestymään ja
pysymään vapaana puolukiihkoilusta eikä tu-
le sallimaan riitakirjoituksia palstoillaan.
Siirtolainen on saanut huomattavaa suosiota
viime aikana ja toivomus on että se pääsee
jokaiseen suomalaiseen kotiin Amerikassa.

SIIRTOLAINEN,
NEW YORK MILLS, MINN.

J. W. LÄHDE,
Toimittaja.

CARL H. SALMINEN,
Liikkeenhoitaja.

Seuratkaa Canadian Aikaa Tilaamalla

CANADAN UUTISET

joka ilmestyy jokaisena torstaina. — Se on sisältörikas niin uutisiin kuin muihinkin kirjoituksiin nähden. Mainio väline liemiehille saada tuotteensa tunnetuksi.

CANADAN UUTISET

PORT ARTHUR, ONT., CANADA

Suomen

Varakonsulinvirasto Canadassa,

188 LORNE STREET, PORT ARTHUR, ONT.

Varakonsulivirasto avustaa Canadassa olevia Suomen kansalaisia virallisissa suhteissa kotimaahan. Varakonsulivirasto antaa Suomen kansalaisille matkapasseja ja hyväksyy (viseeraa) passeja matkustamista varten Suomeen.

Varakonsulivirasto avustaa Suomen kansalaisia valtakirjain vahvistuksessa, Suomen kansalaisoikeutta koskevissa kysymyksissä, perintöasioissa y. m. kysymyksissä, joissa pyydetään Suomen virallisen edustajan vahvistusta.

Vice Consulate of Finland

188 LORNE STREET, PORT ARTHUR, ONT.

Sähköosote. Korte. Port Arthur. Code A. B. C. 5th Ed.

SUOMEN PÄÄKONSULIN VIRASTO YHDYSVALLOISSA:

443 Broome St., New York City

VARAKONSULIVIRASTOT:

CHARLES O. JACKOLA, Calumet, Michigan;
JOHN SAARI, Portland, Oregon; A. W. QUIST,
310—311 Hoge Bldg., Seattle, Washington;
CHAS. POTTI, 48 Lake Street, Ashtabula Har-
bor, Ohio; J. ALFRED ANDERSON, 101 Tre-
mont Street, Boston, Mass.

First National Bank of Biwabik

(Jäsen Federal Reserve Pankissa.)

*Maksamme koron säästötilillenne.
Antakaa meidän palvella teitä.*

Täydellinen pankkilike ja ulkomaanrahanväl-
tystoimisto. — Teidän liikekannatusta pyydämme.

VALPARAISON YLIOPISTO

DR. J. E. ROESSLER, presidentti.

Avoinna ympäri vuoden.

**Opistolla on muiden aineiden lisäksi
Maanviljelys- ja Talousosasto.**

Opistolla annetaan opetusta useammalla osastolla, sillä opistomme on jaettu valmistavaan-, korkeakoulu-, yliopisto- ja kauppaosastoon sekä edellämainittuihin maanviljelys- ja talousosastoihin. Ulkomaalaisia varten on erityinen englanninkieliosastonsa, jossa on aina opiskellut suuret määrät suomalaisiakin.

OPPILAS- JA KURSSIMAKSUT KOHTUULLISET.

Asunto ja ruoka saatavana opistolla alhaisilla ehdoilla nykyisestä kalliista ajasta huolimatta. Kaikille halullisille lähetetään edellisen vuoden vuosikertomus vapaasti pyydettäessä.

Pyytäkää lähempiä tietoja osoitteella:

Valparaiso University,
Valparaiso, Indiana.

LAIVAPILETTEJÄ

Täältä Suomeen sekä Suomesta tänne, saatte pikaisesti allekirjoittaneelta, joka toimii asia- miehenä seuraaville laivalinjoille:

☞ *THE INTERNATIONAL MERCANTILE MARINE YHTIÖLLE*, johon kuuluu: *American Linja, Leyland Linja, Red Star Linja, White Star Linja, Atlantic Transport Linja, White Star-Dominion Linja*. Yhteensä 106 merilaivaa

☞ *CANADIAN PACIFIC OCEAN SERVICES, LTD.*, johon kuuluu 16 valtamerilaivaa.

☞ *CUNARD LINJA — ANCHOR-DONALDSON LINJA — ANCHOR LINJA*, 15 suurta valtamerilaivaa.

☞ *SCANDINAVIAN-AMERICAN LINJA*, 4 suurta valtamerilaivaa.

Tietoja laivojen kuluista ja piletien hinnoista olen aina valmis antamaan joko suullisesti eli kirjallisesti.

ERICK J. KORTE,
PORT ARTHUR, - - - ONT., CANADA

First National Bank

Hancock,
Michigan

Välittää rahalähetyksiä
Suomeen postin kautta
ja sähköitse korkeim-
man kurssin jälkeen

Pikainen palvelus
annetaan kaikille.

Pyytää rahalähetyksiaavakkeitam-
me ja kurssilistaa.

Te ette kadu matkustaisianne

CUNARD LINJAN

JÄTTILÄISMÄISILLÄ LAIVOILLA.

Voittamaton palvelus — New
Yorkista, Bostonista ja Montrealista.

Pääkonttori:

Metropolitan Life Bldg., Minneapolis, Minn.

Suomalainen

Sekatavara- KAUPPA

THOMAS FRANSSI

Puhelin 32.

L. Box L.
Copper Cliff, Canada.

KALEVALA

Korukansilin sid. \$1.25
Lähetetään postivapaas-
ti kun hinta seuraa ti-
lausta. Tilataan osot.

PAIVALEHTI.
Box 455, Duluth, Minn.

Södergrenin

SUOMALAINEN
ULKOLÄHETYS
APTEEKKI

Minneapolis, Minn.

pitää täydellisen vali-
koiman Suomen Koti-
lääkkeitä, jotka ovat
Suomessa tutkinnan
suorittaneen apteekarin
valmistamia. Yleisesti
tunnetuista lääkkeitäm-
me on myytävänä myös
asiamiehillämme suom.
paikkakunnilla, joten
heiltä ostaessa säästät-
te rahaa ja aikaa. Lää-
keluettelomme selityk-
sineen saatte vapaasti
meiltä pyydettäessä.

SÖDERGREN & CO.
(Suom. Apteekarit)
18 Western Ave.,
Minneapolis, Minn.

CANADIAN PACIFIC
STEAMSHIPS LIMITED

Purjehdukset muutamien päivien väliajoilla Montrealista ja Quebecista (kesällä) ja St. John'sista (talvella).

MATKUSTAKAA

suurilla Canadian Pacific höyrylaivoilla suoraan Liverpooliin. Nopein yhteys Hullista Turkuun, Hankoniemeen ja Helsinkiin.

KAIKKI LUOKAT

Nopein Turvallisin Mukavin

MAAILMAN KUULU PALVELUS.

Valtamerimatka lyhempi kuin muilla linjoilla, sillä kaksi päivää purjehditaan tyynellä, kauniilla St. Lawrence virralla ja lahdessa.

Canadian Pacificin asiamiehet kaikkialla mielellään antavat täydellisiä tietoja, tai kirjoittakaa:

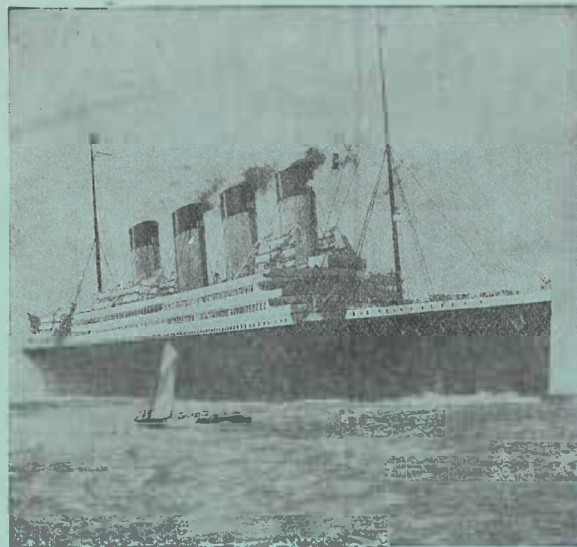
H. M. MacCALLUM,
Asst. Gen. Pass. Agt.

WM. BALLANTYNE,
Gen. Pass. Agt.

141 St. James St., Montreal, Canada.

CANADIAN PACIFIC RY.,

TRAFFIC AGENTS.

Amerikan Linja Valkoisen Tähten Linja Valkoisen Tähten-Dominion Linja

New Yorkin liikenteessä ovat seuraavat höyrylaivat: "**Majestic**", maailman suurin höyrylaiva, 56,000 ton., 956 ilk. pitkä: "**Olympic**", 46,359 tonnia: "**Adriatic**"; "**Baltic**"; "**Celtic**"; "**Cedric**". — Philadelphia—New Yorkin liikenteessä uusi höyrylaiva "**Pittsburgh**". Montreal—Liverpool liikenteessä uudet höyrylaivat: "**Regina**", "**Megantic**", "**Canada**" ja "**Rismouski**".

Jos olette aikeessa matkustaa Suomeen tai tuottaa jonkun sukulaisistanne eli ystävistänne tänne, ottakaa huomioon Valkoisen Tähten linjan hyvin tunnetut höyrylaivat ja kääntykää lähimmän suomalaisen asiamiehen puoleen saadaksenne selostuksia, joita tullaan mielihyvällä antamaan, tai kirjoittakaa: **MR. O. E. BRECKE**, Mngr. N. W. Pas. Office, tai 121—123 So. Third St., Minneapolis, Minn., tai **MR. McCLOUD**, Manager, 286 Main St., Winnipeg, Man., Canada.

SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE

Mukava Kulkutie SUOMEEN JA SUOMESTA

Kaikki matkustajat kuletetaan suositua Kööpenhaminan reittiä, joka merkitsee ainoastaan YHDEN vaihdon. — Tanskan Konsulin viseerausta eivät suomalaiset matkustajat tarvitse. Voittamattomat mukavuudet kolmannessa luokassa; hyttejä kahdelle ja neljälle hengelle, sekä perhehyttejä 6:lle hengelle.

*Erinomainen ruoka — runsas ja vaihteleva.
Hyvä kohtelu. Tiheät purjehdukset.*

SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE,
123 SO. THIRD ST., MINNEAPOLIS, MINN.

Ark. nro 18/1996

CARL H. SALMINEN AGENCY DULUTH, MINN.

SUOMALAINEN ASIOIMISTO RAHANVÄLITYS-
TÄ JA MATKUSTAJALIIKETTÄ VARTEN.

Rahanvälitysosasto

toimittaa rahanvälitystä Suomeen vallitsevan korkeimman kurssin mukaan taaten nopean ja turvallisen välityksen. — **LUOTTO-PANKKI O-Y:n, Helsinki, valtuuttama** asiamies.

Matkustajaliike —

Edustaa seuraavia tunnettuja linjoja: **Valkosen Tähtien, Cunard, Scandinavian-American, Ruotsin-American, Norjan-American ja Canadian Pacificin.**

Laillinen Notarius

Valmistaa asiapapereita, kauppa- ja valtakirjoja, ja toimittaa kaikkia notariuksen ammattiin kuuluvia töitä.

CARL H. SALMINEN AGENCY

30 EAST SUPERIOR STREET,

Päivälehti Kustannusyhtiön yläkerrassa.
Käytävä Superiorkadun puolelta.

Postiosote: BOX 455, DULUTH, MINN.

PIIRTO-ALUEKARTTA
LIIKELAITTEET
24500 (Puh) 291 7536
24500 (Faks) 295 2905
Pöytäkirjat

388-97

